

Årsrapport 2014

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Innhold

I - Fylkesmannens beretning	Side 3
II - Introduksjon til embedets hovedtall	Side 5
III - Årets aktiviteter og resultater	Side 6
IV - Styring og kontroll i embedet	Side 13
V - Vurdering av framtidsutsikter	Side 14

I - Fylkesmannens beretning

Det fortsatt viktigste utviklingstrekk i Oslo og Akershus er folketallsveksten. Alle kommuner med ett unntak økte i folketall i 2014. For Oslo var veksten på over 2 % og for Akershus 1,6 %, mot landet som helhet 1,1 %. Variasjonen i Akershuskommunene er imidlertid stor, fra en liten nedgang i Frogn kommune til 3 % i Ås, den raskest voksende.

For å møte utfordringene er det blant annet etablert et regionalt plansamarbeid innenfor areal- og transportplanlegging, som vil bli viktig å følge opp i tida framover. Det krever godt samarbeid for å få til en god bolig- og næringsutvikling med bærekraftige kollektive løsninger. I så henseende er vi godt fornøyd med de grep som er tatt angående Follobanen og E18.

I en tid hvor regionen, ikke minst på grunn av folketallsveksten, står overfor betydelige og mangeartede utfordringer, har jeg sett det som vesentlig å styrke embetets løpende kontakt med kommunenes ledelse. Vi gjennomførte derfor i september 2014 for første gang en samling for ordførere og rådmenn som strakte seg over to dager, hvor også stortingsbenkene, KS og fylkeskommunen ble invitert med. Dette ble positivt mottatt, og vil bli innført som et årlig møtepunkt.

Denne konferansen markerte også oppstarten på vårt arbeid med kommunereformen. Arbeidet er organisert som et prosjekt med egen prosjektleder. Det er opprettet styringsgruppe, intern tverrfaglig prosjektgruppe og en fylkesgruppe bestående av regionrådsledere, KS, Oslo kommune og Akershus fylkeskommune som gir Fylkesmannen råd og innspill. Innen utgangen av november besøkte vi samtlige kommunestyre eller formannskap for å forankre reformprosessen.

I tillegg til kommunereformprosjektet, startet vi i 2014 opp et annet viktig sektorovergripende prosjekt som gjelder implementering av Barnekonvensjonen i bydeler og kommuner. Det er også her nedsatt en tverrfaglig gruppe internt som skal jobbe fram prosjektet sammen med de kommuner og bydeler som har meldt interesse for å være med. Cirka halvparten av kommunene og bydelene er involvert i prosjektet. Bærum kommune var først ute og blir en pilotkommune for oss.

Når det gjelder tverrgående samarbeid mellom etater, var vi i 2014 også vertskap for det årlige sivil-militære kontaktmøte. Politi, Heimevern, Sivilforsvar og fylkesmenn fra Østlandet møttes i Asker til to nyttige dager med drøfting av felles utfordringer etter innledninger fra blant annet Justis- og beredskapsdepartementet og Politiets sikkerhetstjeneste.

Embetsledelsen hadde også i 2014 et todagers møte med de andre fylkesmennene i Oslofjord-regionen hvor vi drøftet felles lederutfordringer. I tillegg besøkte hele ledergruppa Fylkesmannen i Rogaland for å utveksle erfaringer, blant annet når det gjelder kommunereformarbeidet i en presset region.

Ellers satte Grunnlovsjubileet preg på våre to fylker og embetet i 2014. Det ble avholdt en rekke arrangementer hvor jeg var til stede, og hvor embetet i større eller mindre grad også var involvert i forhåndsplanlegging og praktisk gjennomføring. I anledning grunnlovsjubileet ble også det store fylkesmannsmøtet lagt til Akershus i juni. Det ble et vellykket møte der fylkesmennene besøkte Eidsvollsbygningen og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet på Ås. På programmet sto blant annet rettsikkerhet, klimaendringer og kommunereformen.

Vårt embete er tillagt særskilt oppdrag som markadirektorat, og vi tok derfor initiativet til en heldags feiring av markalovens 5-årsdag i august. Markeringen ble innledet med et seminar og avsluttet med et arrangement på Frognerseteren friluftssenter med blant annet natursti og musikk.

Embetet arrangerte to statsborgerseremonier i Oslo Rådhus for til sammen 700 nye statsborgere. Mange medarbeidere i embetet deltar med forberedelser og gjennomføring av seremoniene, og vi har også et godt samarbeid med rådhusforvaltningen i Oslo om disse store arrangementene. Seremonien den 23. november ble en særlig høytidelig og minneverdig dag, ettersom vi da hadde æren av å ha Deres Kongelige Høyheter Kronprinsen og Kronprinsessen til stede.

For å styrke kontakt og læring mellom avdelingene internt i embetet, har vi startet opp med jevnlig fellesmøter mellom alle avdelingsdirektører og mellomledere, hvor vi tar opp temaer av felles interesse. Det ble gjennomført flere slike samlinger i 2014, hvor temaene blant annet har vært lønnspolitikk, rekruttering, HMS/internkontroll og strategisk planlegging.

Ønsket om å binde organisasjonen tettere sammen og styrke fellesskapet på tvers av faggrenser, har også ligget til

grunn for utviklingen av åpne internseminarer om tverrgående temaer. Tre slike korte fagseminarer ble avholdt i fjor; med tema som fortetningsproblematikk og tverrfaglig satsing på barn og unge.

Vi har i tillegg avholdt flere informasjonsmøter og en dagskonferanse for alle ansatte. Tema har blant annet vært tidstyver, klart språk, kommunereformen, arbeidsmiljøundersøkelsen og embetets nye grafiske profil.

Ved utformingen av vårt nye intranett, har vi både jobbet internt og lært av andre embeter. Siden ble lansert i november, og vi tror det vil bli et godt redskap for styrket internkommunikasjon. Noen av våre interne hoveddokumenter ble også revidert i 2014, - både lokal lønnspolitikk og personaladministrative retningslinjer er vedtatt i endret form.

Interne satsningsområder har vært kommunikasjon og økonomioppfølging. Vi har fått en ny kommunikasjonsrådgiver på plass, og foretatt omprioriteringer for å styrke den interne økonomioppfølgingen, noe vi mener vi allerede kan se gode resultater av.

Et nytt tverrgående tiltak er at vi i høst etablerte en juridisk faggruppe bestående av erfarne jurister fra flere avdelinger. Gruppas medlemmer skal fungere som diskusjonspartnere og rådgivere i komplekse og vanskelige saker, både for å sikre korrekt saksbehandling og for å sikre enhet mellom seksjoner og avdelinger i løsning av likeartede saker.

Det komplekse hovedstadsområdet er utfordrende også med tanke på samfunnssikkerhetsarbeidet. Store ulykker, villede uønskede handlinger og naturhendelser kan medføre store konsekvenser; noe som forsterker behovet for å ha en godt forankret regional risiko- og sårbarhetsanalyse, ROS. Arbeidet med ny ROS-analyse for Oslo og Akershus er igangsatt i 2014, og vil fortsette i 2015.

Når det gjelder øvrige fagområder, har 2014 vært et krevende år for barnevernet i våre fylker, med flere alvorlige hendelser. Dette har medført interne omprioriteringer og ekstrainsats og et omfattende samarbeid både internt mellom berørte fagavdelinger og eksternt med andre involverte myndigheter.

Jeg finner det til slutt nødvendig også ved denne anledningen å påpeke at arbeidet på vergemålsområdet fremdeles gir embetet store utfordringer. 2014 har vært et år preget av feil og nedetid i vergemålsapplikasjonen ARVE, samtidig som mye innsats har vært lagt ned i å nedarbeide restanser. Dette er vi avhengig av sentrale myndigheter for å få en løsning på. Men alt i alt har 2014 vært et interessant år hvor kompetente medarbeidere har løst krevende saker på en god måte. Det er også satt i gang flere prosjekter i embetet, som jeg håper vil gi gode resultater i tida framover.

Valgerd Svarstad Haugland (sign.)

II - Introduksjon til embetets hovedtall

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er direkte underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, men utfører oppdrag for en rekke departementer.

Fylkesmannen er Kongens og regjeringens representant i sitt fylke og skal bidra til at Stortingets og regjeringens mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannen utfører oppgaver som følger av lov, forskrifter og pålegg fra overordnede statlige myndigheter og har en sentral rolle som bindeledd og koordinator mellom stat, fylkeskommune og kommuner.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus forholder seg til to fylker: Oslo fylke og kommune med 15 bydeler, og Akershus fylke med 22 kommuner.

Våre oppgaver kan deles inn i tre hovedområder:

- Fylkesmannen gjennomfører nasjonal politikk i fylkene og ivaretar en rekke forvaltningsoppgaver på vegne av departementer og direktorater
- Fylkesmannen ivaretar innbyggernes rettssikkerhet ved å føre tilsyn med deler av kommunenes virksomhet, og gjennom å være klageinstans for kommunale vedtak
- Fylkesmannen formidler og samordner statlige styringssignaler til kommunene, og gir råd og veiledning til kommuner og andre i henhold til oppdrag fra regjeringen og fagdepartementer/direktorater

Vi har et faglig samarbeid på flere områder med andre Fylkesmenn. I fylkene samarbeider vi med flere av de øvrige statsetater, i tillegg til fylkeskommunen og KS.

Fylkesmann Valgerd Svarstad Haugland og assisterende fylkesmann Rannveig Bjerkmo har en ledergruppe som består av åtte avdelingsdirektører og fylkesberedskapssjef.

Det er til enhver tid mellom 270 og 280 fast ansatte ved embetet, samt omlag 30 vikarer/midlertidig ansatte.

I tillegg til avdelingene har embetet en beredsskapsstab og en samordningsstab. Fire av avdelingene er delt inn i seksjoner, med egne seksjonssjefer. De øvrige fire har en underdirektør som avlaster avdelingsdirektør.

Det har ikke vært større organisatoriske endringer i 2014, men det har vært overføringer av oppgaver og saksbehandlere mellom avdelinger. Vergemålsavdelingen, som ble innlemmet fra 1/7-13, har nå hatt sitt første fulle driftsår.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har kontorlokaler i Tordenskioldsgate 12, like ved rådhuset i Oslo.

Nøkkeltall økonomi:

Noen enkle tall for å synliggjøre embetets økonomi:

Tildeling 2014: 169 821 000 kroner

Resultat 2014: mindreforbruk på 2 280 621 kroner

Samlet har embetet utgiftsført: 1 105 644 256 kroner (dette er summen av det som er utgiftsført i vår bevilgningsrapport og inkluderer tilskudd m.m).

Nøkkeltall tjenesteproduksjon:

	2014	2013
• Apostiller	20 554	22 021
• Byggesaker	734	717
• Fri rettshjelp:utbetaling	52 388 142	45 729 982
• Førerkortsaker	4 736	3 838
• Lov om sosiale tjenester NAV	725	957
• Separasjon/skilsmisse	5 046	5 349

III - Årets aktiviteter og resultater

Sentrale politiske føringer

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Modernisering av offentlig sektor

2.2 Velferd, helse og personlig tjenesteyting

2.3 Oppvekst, barnehage og opplæring

2.4 Arealdisponering, byggesaker og universell utforming

2.5 Landbruk og næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i 2014 alt overveiende oppfylt embetsoppdraget på en god måte. Det har vært et år preget av oppstart av arbeidet med kommunereformen, nedbygging av restanser på vergemålsområdet og flere alvorlige hendelser i skjæringspunktet mellom helse, barnevern og skole. Befolkningsveksten i våre to fylker fortsetter, noe som fører til jevnt økende saksmende. Dette har ført til restanser og fristoverskridelser på blant annet helseområdet, barnevern og når det gjelder byggesaker.

Samtidig har vi jobbet systematisk på flere områder for å bygge ned restanser og saksbehandlingstid. Klarere prioriteringer, organisering i prosjekter og digitalisering er sentrale virkemidler. Dette arbeidet vil bli videreført i 2015.

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Modernisering av offentlig sektor

Samordningsstaben har hovedansvaret for samordning overfor kommunene. Staben ble i 2014 styrket med en ny fast stilling som kommunikasjonsrådgiver og en midlertidig prosjektdirektørstilling med ansvar for kommunereformprosessen.

Det er et viktig mål å få til en god intern samordning av planuttalelser til kommunene. Et tiltak for å sikre dette er embetets årlige forventningsbrev om kommunal planlegging, hvor kommunenes ansvar og viktige overordnede hensyn beskrives. Intern samordning av planuttalelser ivaretas gjennom et tverrfaglig planmøte administrert av miljøvernavdelingen.

For å styrke embetets løpende kontakt med kommunenes ledelse gjennomførte vi i september 2014 en to dagers samling for ordførere og rådmenn, hvor også stortingsbenkene, KS og fylkeskommunen ble invitert med. Dette ble positivt mottatt og vil bli innført som et årlig møtepunkt.

Denne konferansen markerte oppstarten på arbeidet med kommunereformen. Det er opprettet en styringsgruppe, en intern tverrfaglig prosjektgruppe og en fylkesgruppe bestående av regionrådsledere, KS, Oslo kommune og Akershus fylkeskommune som gir Fylkesmannen råd og innspill i prosessen.

I løpet av høsten besøkte Fylkesmannen samtlige kommuner for å forankre reformprosessen. Fylkesmannen samarbeider tett med KS i dette prosjektet og har også vært i dialog med andre fylker. Vår kartlegging i desember 2014 viser at halvparten av kommunene i Akershus har vedtatt en framdriftsplan fram til vedtak våren 2016. Over 80 % melder at vedtak om plan skal foreligge innen første kvartal 2015. Seks kommuner foretar første retningsvalg første halvår 2015.

I tillegg til kommunereformprosjektet, startet vi i 2014 opp et annet viktig sektorovergripende prosjekt som gjelder implementering av Barnekonvensjonen i bydeler og kommuner. Prosjektperioden skal være fra 2014 – 2016. Det er også her nedsatt en tverrfaglig gruppe internt som skal jobbe fram prosjektet sammen med de kommuner og bydeler som har meldt interesse for å være med. Cirka halvparten av kommunene og bydelene er involvert i prosjektet. Bærum kommune var først ute og blir en pilotkommune for oss.

Ulke tilsyn med kommunene samordnes i en tilsynskalender. Den er et nyttig redskap, men vi jobber fortsatt med å få til bedre samordning med andre statlige etater.

Fylkesmannens kommunebesøk er en viktig arena for dialog med kommunene. Der deltar fylkesmannen, aktuelle avdelingsdirektører og kommuneøkonomirådgiver. Programmet for besøkene blir utarbeidet i samarbeid med kommunene. I 2014 ble sju slike besøk gjennomført.

På det interne området har jobbet med fjerning av tidstyver. Vi har blant annet tatt i bruk et nytt datasystem ved tilsetninger, JobbNorge. Det gir økt effektivitet og tidsgevinst ved tilsetninger. Videre har vi lagt opp til færre og mer effektive interne møter, og arkivet har lagt om arbeidsrutinene i forhold til postmengden og regnskapene på Vergemål.

2.2 Velferd, helse og personlig tjenesteyting

Det er fremdeles utfordringer knyttet til boligsituasjonen for vanskeligstilte i Oslo og Akershus. Leiemarkedet er stramt, noe som bidrar til at mange blir avhengige av økonomiske ytelser fra det offentlige over lengre tid. Særlig utsatte grupper med spesielle behov har vanskeligheter på boligmarkedet. Vi ser at en del brukere av sosiale tjenester anmodes, og i noen tilfeller pålegges, å finne rimeligere boliger. Dette kan i praksis bety at enkelte må flytte ut fra kommunen eller bydelen.

Det har vært en økning i antall mottatte klager over sosiale tjenester i NAV. Kravet til saksbehandlingstid er likevel nådd. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2014 var på 1,7 måneder. Vi hadde i 2014 fokus på vilkårlæren i en opplæringsrekke og har som følge av dette sett en reduksjon i saker med ulovlige vilkår. Videre har vi fokusert på barnas situasjon når foreldrene lever på sosial stønad, både i klagesaksbehandling og veiledning. Også her ser vi en reduksjon i klagesaker knyttet til barnefamilier. Klagesaksbehandling har vært høyt prioritert i 2014.

Det ble gjennomført ti systemrevisjoner i 2014; et avvik på to. Temaene har vært landsomfattende tilsyn knyttet til kvalifiseringsprogrammet, økonomisk rådgivning, økonomisk stønad til personer med forsørgeransvar og oppfølging av gjennomførte tilsyn for å sjekke om avvik er lukket. Avvik ble funnet i fire av ti tilsyn. Tilsynserfaringer presenteres i alle sammenhenger der vi driver opplæring og veiledning, særlig innen nettverk knyttet til kvalifiseringsprogrammet.

Sosial- og familieavdelingen har telefonvakt hver dag, og brukere har også mulighet for å møte oss. Telefonvakten er et godt virkemiddel for å gi råd og veiledning både overfor brukere og NAV-ansatte. I samarbeid med fylkesmennene i Østfold og Rogaland har vi i regi av Arbeids- og sosialdepartementets «Veiledningsprosjektet» utviklet et kartleggingsverktøy som benyttes i forbindelse med alle henvendelser hit. Materialet benyttes slik at vi kan bli mer treffsikre i forbindelse med opplæring og veiledning, samt vurdere risiko for svikt i våre kommuner og bydeler.

Det ble i 2014 avholdt to erfaringskonferanser om boligsosialt arbeid. Vi ser også at barnefattigdomssatsingen har gitt mange gode prosjekter i våre kommuner og bydeler.

På barnevernområdet er det i 2014 gjennomført landsomfattende tilsyn med fire kommuner. Vi er bekymret for fristoverskridelser, og har jobbet med videreutvikling av metoder og verktøy for å effektivisere tilsynsarbeidet. Én kommune fikk mulkt på grunn av alvorlige fristoverskridelser.

Det drives et omfattende veiledningsarbeid overfor kommunene på barnevernområdet gjennom klagesaksbehandling, telefonvakt, møter, kurs og konferanser. Behovet for veiledning er stor, særlig på det juridiske området.

Antall tilsynsklager på barnevernområdet økte med nærmere 45 % fra 2013 til 2014. Kravet om behandling av 90 % av sakene innen tre måneder ble ikke nådd (80 % av sakene ble behandlet innen frist).

Vi er bekymret for forholdene ved barneverninstitusjonene, og har sett svikt ved flere institusjoner. Én avdeling ved en institusjon ble stengt i 2014. Med bakgrunn i tilsynserfaringer har vi satt søkelys på styring, ledelse og internkontroll, noe som har medført særskilt tilsyn med flere institusjoner. Dette kom i tillegg til øvrige lovpålagte tilsynsbesøk. Av ressursmessige hensyn har vi ikke gjennomført systemrevisjoner på institusjonene i 2014.

Det har vært flere svært alvorlige enkelthendelser i året som gikk, både i det kommunale barnevernet og i institusjonene. Disse hendelsene har krevd omfattende ressursbruk fra vår side, noe som igjen har medført nedprioritering av andre områder. Dette gjelder særlig tilsyn med barnevernsinstitusjonene der vi kun har 85 % av måloppnåelse.

Helse- og omsorgstjenesten i hovedstadsregionen er svært omfattende. Det er betydelige forskjeller mellom kommunene, og sosial forskjell i helse er en betydelig utfordring. Tilsynssakene, ikke minst de som omfatter spesialisthelsetjenesten, er komplekse og ressurskrevende.

Behandling av rusproblemer og psykisk helse, ikke minst blant barn og unge, er et statlig satsningsområde, noe som også har gjenspeilet seg i Fylkesmannens prioritering av saksporteføljen. Det samme har vært tilfelle for å

fremme kommunal innsats innen satsningsområdene Omsorgsplan 2015 og Samhandlingsreformen.

For å møte stadig mer komplekse oppgaver, og for å samle kompetansen når det gjelder både tilsynsvirksomhet og gjennomføring av statlig politikk, har helseavdelingen blitt mer tjenesterettet organisert, blant annet med en egen seksjon for rus, omsorg og psykisk helse.

På tross av en kraftig nedjustering av antall planlagte tilsyn, har helseavdelingen hatt en betydelig økning av restanser og en økning av saksbehandlingstid på de fleste tilsyns- og klagesaksområder, ikke minst når det gjelder tilsynsoppgaver rettet mot spesialisthelsetjenesten.

Saksbehandling av førerkortsaker ble i 2014 organisert som et eget prosjekt, "Prosjekt trafikkmedisin 2014". Dette har ført til reduksjon i saksbehandlingstid fra cirka 16 uker i januar 2014 til mindre enn fire uker ved årets slutt.

Vergemålsavdelingen har i 2014 jobbet målrettet for å bygge ned restanser. Ved utgangen av året er saksbehandlingstiden tilfredsstillende på alle sakstyper i avdelingen. Dette har vært mulig ved å benytte utstrakt overtid, og i tillegg leie inn ekstra ressurser der dette har vært hensiktsmessig.

Avdelingen har et stort antall saker og høy produksjon. Statistikk for 2014 viser at samlet antall inngående og utgående dokumenter for vergemålsavdelingen var 89 608.

Vergemålsavdelingen hadde før oppstart 1. juli 2013 etablert systemer for å ivareta hasteoppnevning for verger og representanter. Disse systemene var langt på vei uavhengige av saksbehandlersystemet ARVE og ble av den grunn ikke berørt av svikten i systemet. I løpet av 2014 har vi delvis lagt også disse sakene inn i den elektroniske saksbehandlingen, men deler av oppgavene her må fortsatt løses ved hjelp av hjelpesystemer da ARVE ikke tilfredsstillende de kravene som er nødvendig for hastesaker.

Kapitalforvaltningen i vergemålsordningen er ikke tilfredsstillende. Systemet umuliggjør tilstrekkelig tilsyn og kontroll med den bemanningen vi kan sette av til oppgaven. Bankordningen er svært omstendelig. Det tar derfor altfor lang tid å opprette konto og utføre løpende inn- og utbetalinger. Situasjonen og forslag til forbedringstiltak, er tidligere i 2014 meldt til overordnede myndigheter. Saksbehandlingstiden på vedtak knyttet til kapitalforvaltningen er per i dag tilfredsstillende.

Tilgjengeligheten for våre brukere har blitt gradvis bedre gjennom året. Vi har etablert telefonvaktssystemer og satset mye på å bygge opp kompetansen hos alle medarbeidere, slik at også kvaliteten på den veiledningen som gis blir bedre.

Regelverket for godtgjøring til verger og representanter er uklart. Det fører til klager og kan ha som konsekvens at gode verger og representanter slutter. Etter økt satsing, høyere prioritering og dugnadsvirksomhet, er saksbehandlingstiden nå på et akseptabelt nivå også for disse sakene.

Mye gjenstår i arbeidet med å sørge for at ARVE inneholder riktig og relevant informasjon, ettersom løpende drift har vært prioritert. Det er vanskelig å hente informasjon ut fra applikasjonen, noe som gjør enhver opprydding svært krevende. Det har imidlertid blitt ryddet opp i de feil som oppsto som følge av at vi arbeidet i en nødløsning i 2013. Dette arbeidet leide avdelingen ekstern hjelp til å utføre.

Vi har langt på vei rekruttert inn den kompetansen vi trenger, og det arbeides med å etablere gode rutiner for å sikre at lovkravene tilfredsstilles. Ettersom vi har fått mer kontroll på saksbehandlingstiden, er kompetanseheving ett satsingsområde. Styringsverktøyene i ARVE er svært mangelfulle og vanskelig tilgjengelige. Det bør være et prioritert punkt i den videreutviklingen som er igangsatt sentralt med hensyn til å forbedre vergemålsapplikasjonen.

Det er gitt 2767 bevillinger til separasjon og 2279 bevillinger til skilsmisse. Det kom inn 454 søknader om godkjenning av utenlandsk separasjoner og skilsmisser i 2014. Antall separasjoner og skilsmisser holder seg stabilt, med noe nedgang de siste årene. I tillegg til behandling av innkomne søknader, veileder vi advokater, privatpersoner, NAV og andre om problemstillinger knyttet til ekteskapsloven. Vi deltar også i et prosjekt som skal utvikle digitale løsninger for separasjon og skilsmisse hvor blant andre Bufdir og fylkesmannen i Sogn og Fjordane er involvert.

Det ble totalt utbetalt 52 388 142 kroner via den offentlige rettshjelpsordningen i 2014. Fortsatt blir kun noe over 50 % av salæroppgavene og søknadene sendt inn elektronisk via rettsråd.no. Vi har behandlet 5 312 salæroppgaver og søknader om fritt rettsråd, noe som er en økning fra forrige år. Det kom inn 185 søknader om fri sakførsel, og det er fattet 126 vedtak. 43 saker er påklaget til Statens sivilrettsforvaltning.

2.3 Oppvekst, barnehage og opplæring

Det er fra 2014 innført en ny, obligatorisk tilsynsmetodikk på barnehage- og utdanningsområdet. Vi har erfart at denne metoden gjør Fylkesmannens tilsyn med kommunen mer oversiktlige og grundige og at dette bidrar til å styrke regelforståelsen og regeletterlevelsen i kommunene.

Vi har fått ubetinget positive tilbakemeldinger fra kommunene på at denne metodikken gir god læring. Felles nasjonalt tilsyn 2014-2017 forutsetter større veiledningsmøter med kommuner og skoleledere i forkant av tilsynet. Temaet er elevenes utbytte av opplæringen, et tema skoleeierne opplever som relevant og viktig fordi tilsynet rettes direkte inn mot skolens kjernevirksomhet. Barnehage- og utdanningsavdelingens erfaring er at eiere raskt retter opp lovbrudd som avdekkes gjennom tilsyn og/eller klagesaksbehandling.

Det har i 2014 vært mye fokus på elevenes psykososiale skolemiljø. Avdelingen har hatt mange vanskelige og triste saker til behandling. Avdelingen bruker store ressurser på klagebehandling og veiledning av både foreldre, skoler og skoleeiere.

Barnehageområdet har fortsatt store utfordringer knyttet til klager på likeverdig behandling. Problematikken er i første rekke knyttet til definisjon av treåringene i barnehagen, og konsekvenser for tilskuddsberegning. Barnehage- og utdanningsavdelingen har ikke klart å behandle alle klagen innen fristen. Vi har brukt mye tid på veiledning på samlinger, i nettverk og til den enkelte eier.

Økt kvalitet i barnehagene og grunnopplæringen er tema på alle arenaer der barnehage- og utdanningsavdelingen møter skoleeiere og barnehagemyndigheten.

2.4 Arealdisponering, byggesaker og universell utforming

Hovedstadsregionen har et betydelig arealpress med en fjerdedel av landets befolkning på et knapt areal. Samtidig har Oslo og Akershus landets klart største andel av truede, nasjonalt viktige arter og naturtyper, med 31 prosent av artene i Norsk rødliste 2010. Vi har også noen av de beste jordbruksarealene i landet. Akershus er landets største kornfylke i areal.

Arealplanleggingen er et av våre viktigste virkemidler for å nå de nasjonale målene om reduserte klimagassutslipp, klimatilpassning, samfunnssikkerhet, ivaretagelse av biologisk mangfold, jordvern og strandsoneforvaltning. Utbyggingsmønster og transportsystem må utformes slik at en unngår omdisponering av viktige kjerneområder for naturmangfoldet og sammenhengende arealer med dyrket eller dyrkbar jord av høy kvalitet.

Vi har siden 2010 effektivisert og videreutviklet vår arealplanbehandling for å sikre en enhetlig saksbehandling internt i embetet, der innsigelser kun brukes ved interessekonflikter med vesentlige nasjonale eller regionale interesser. Én sak med innsigelse fra embetets fagavdelinger ble oversendt departementet til avgjørelse i 2014. Miljøvern avdelingen behandlet 854 plansaker i 2014, og fremmet i utgangspunktet innsigelse i 24 av dem.

Embetet mottok 734 byggesaker i 2014, mot 653 året før. 658 saker ble realitetsbehandlet og 46 saker ble avvist. Kommunens vedtak ble opphevet eller omgjort i 149 av sakene. Vi behandlet i tillegg 52 klager på kommunale reguleringsplaner. Det var 151 byggesaker i restanse ved årsskiftet.

45 prosent av sakene ble behandlet innen fristen på 12 uker. Saker hvor klagen er gitt oppsettende virkning etter forvaltningsloven § 42 skal avgjøres innen seks uker, og disse sakene har blitt prioritert.

Tolvukers-fristen ble overskredet i til sammen 307 av de 704 sakene som ble avsluttet i 2014. Der forsinkelsen skyldtes særegne forhold i saken eller det forelå behov for befaring på barmark, ble det sendt brev med forlengelse eller opplysning om ny frist. I noen saker måtte fristen utsettes flere ganger. I 251 saker klarte vi ikke å holde fristen, uten at avtale om lengre frist etter plan- og bygningsloven § 218 (2) var inngått eller grunnlag for forlengelse etter forskriften § 7, 3. ledd forelå.

De sakene hvor tidsfristen ikke ble holdt ble i hovedsak avgjort innen 24 uker.

Vi behandlet fem klagesaker som gjaldt byggetiltak i marka, i tillegg til én klagesak om motorisert ferdsel etter § 10.

I vårt årlige forventningsbrev til kommunene har vi formidlet at universell utforming og folkehelseperspektivet er viktige hensyn i planleggingen. Fylkesmannen og fylkeskommunen har delt ansvar for oppfølgingen av nasjonal handlingsplan. Stimuleringsarbeidet for å fremme arbeidet med universell utforming i kommunene i Akershus

skjer gjennom tettstedsprogrammet til Akershus fylkeskommune.

2.5 Landbruk og næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

En viktig oppgave for fylkesmannens landbruksavdeling er å veilede og følge opp kommunene i forvaltningen av økonomiske og juridiske virkemidler og regelverk på landbrukssektoren. Dette skjer både ved samlinger for kommunalt ansatte og ved risikobaserte forvaltningskontroller. Nytt av året har vært avdelingens ukentlige elektroniske nyhetsbrev til kommunene: «Nytt og nyttig», hvor vi har samlet informasjon til ansatte i kommunal landbruksforvaltning. I 2014 sendte vi ut 42 nyhetsbrev med over 400 artikler. Tiltaket er blitt godt mottatt. Det har bidratt til en mer effektiv informasjonsstrøm fra Fylkesmannen og en tryggere forvaltning av virkemidlene i kommunene.

Fra 2012 har vi hatt et samarbeidsprosjekt med fylkesmennene i Østfold og Vestfold under navnet «OslofjordGIS». Fra 2014 er dette samarbeidet permanent. Sammen har vi etablert grunnstrukturen for en moderne GIS-løsning, som også andre fylker ønsker å knytte seg til for å effektivisere og kvalitetssikre saksbehandlingen. GIS blir blant annet brukt til å framstille temakart som viser det regionale handlingsrommet i forhold til nasjonale og regionale jordvernmål. Dette har vært et viktig grunnlag i arbeidet med regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus. God dokumentasjon av verdier knyttet til arealressursene er svært viktig i arbeidet med å få til en mer effektiv arealbruk i et pressområde som vårt, og sikre verdifulle jordbruksareal for framtidig matproduksjon.

Vi har vært en aktiv deltaker sammen med fylkeskommunen og kommunene for å utarbeide en regional plan for areal og transportplanlegging i Oslo og Akershus. Vi deltar også i samarbeidet med Akershus fylkeskommune om en ny regional plan for kjøpesenter og service og regional plan for massedeponering. For å gjøre kommunene kompetente til å ivareta de nasjonale interessene i sin arealplanlegging, satser vi på kommunedialog. Det er avholdt ett dialogmøte med Asker og Bærum kommuner i 2014, og i januar 2015 skal vi ha tilsvarende møte med jernbanekommunene i Follo.

I 2014 har vi videreført arbeidet med fremtidsrettet byplanlegging og boligbygging. Embetet er markadirektorat for 19 kommuner over fem fylker og sikrer en enhetlig forvaltning og plansaksbehandling. I 2014 arrangerte vi et stort seminar i anledning 5-årsjubileet for markaloven, med åpen konsert om kvelden. Vi utarbeidet forslag til vern av åtte områder i Marka som ble oversendt departementet.

Samarbeidet mellom juridisk avdeling og miljøvernavdelingen er blitt styrket. Dette innebærer at rådgivning og kvalitetssikring innen områdene markasaker, plansaker, naturmangfoldloven, forurensning, vannforskriften, friluftsløven og forvaltningsloven har hatt et særlig fokus.

For å sikre god vannkvalitet når befolkningen vokser, må kommuner i regionen erstatte nedslitte kommunale renseanlegg med dårlig kapasitet, med fremtidsrettede, regionale avløpsløsninger. Tilsyn med kommunale avløpsanlegg var en høyt prioritert oppgave i 2014. Hele ti Akershus-kommuner ble kontrollert etter kravene i nye utslippstillatelser med gjennomgående tema som miljørisikovurderinger, utslippsregnskap, plan for fornyelse av ledningsnett og fremmedvann på avløpsnettet. Også avfallsdeponier ble kontrollert i større omfang enn tidligere, både aktive deponier og avsluttede. Det ble også gjennomført flere systemrevisjoner av virksomheter innen industri og avfallsbehandling.

Oppfølging av Vannrammedirektivet har hatt høy prioritet. Byvassdragene i Oslo og Akershus er sterkt påvirket av byutvikling med bekkelukninger, stor andel tette flater og forurensninger. Den sterke befolkningsveksten og fortettingen kombinert med høye vannkvalitetsmål, er svært krevende og vil kreve et aktivt samspill med flere aktører som påvirker vassdragene framover.

Oslo og Akershus har den høyeste tettheten av rødlistearter i Norge. Fire prosent av regionen er vernet etter naturmangfoldloven og mange av verneområdene ligger inne i byggesonen. De øvrige 96 prosentene av våre arealer forvaltes av kommunene etter plan- og bygningsloven. Vi har en viktig rolle i å bidra til at det biologiske mangfoldet i regionen blir ivaretatt i kommunenes arealplanlegging.

Vår risikovurdering viser at vi har utfordringer knyttet til gjennomføring av nødvendig skjøtsel og forvaltning av våre snart 250 verneområder. I 2014 er fire forvaltningsplaner ferdigstilt, samtidig som vi har hatt fokus på oppfølging av eksisterende forvaltningsplaner. Det er viktig at nye planer følges opp med aktiv forvaltning for å innfri de forventninger som er skapt gjennom planarbeidet.

Styrking av kunnskapsgrunnlaget, blant annet gjennom kvalitetssikring av data til Naturbasen, har hatt høy prioritet i 2014. Vi har i tillegg fått utarbeidet en rapport om kartleggingsstatus for viktige naturtyper. Også i 2014 har vi hatt mange prosjekter i egen regi for å følge opp handlingsplaner for arter og naturtyper vi har ansvar

for. Blant annet har vi videreført arbeidet med kartlegging av sommerfuglarten lakrismjeltblåvinge. Veiledning som virkemiddel for å ivareta biologisk mangfold er en prioritert oppgave. Også i år har vi holdt kurs i naturmangfoldloven, denne gangen for ansatte i kommunal landbruksforvaltning. Kurset var et samarbeid mellom Landbruks- og Miljøvernavdelingen.

2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Det komplekse hovedstadsområdet er utfordrende også med tanke på samfunnssikkerhetsarbeidet. Store ulykker, villedede uønskede handlinger og naturhendelser kan medføre store konsekvenser. Press på utbyggingsområder og høy befolkningstetthet gir ytterligere utfordringer, og behovet for en godt forankret regional risiko- og sårbarhetsanalyse, ROS, er stort. Vi er godt i gang med revisjonen, og fylkes-ROS skal i første halvår i 2015 gjennom arbeidsgrupper forankres enda bedre i Fylkesberedskapsrådet og hos andre aktuelle etater.

Fylkesmannens samordningsrolle er diskutert internt på embetet og i styringsdialog med DSB og er spesielt utfordrende i en region der større hendelser vil påvirke sentrale myndigheter på en mer direkte måte enn i andre deler av landet.

Oppfølging av sivilbeskyttelsesloven gjennom veiledning, møter og tilsyn har vært prioritert i 2014. Gjennom vårt årlig forberedende flommøte fikk alle relevante aktører felles informasjon og var således godt forberedt på å håndtere vårflommen.

Embetet bruker krisestøtteverktøyet CIM aktivt gjennom ukentlig rapportering til DSB og ved hendelser. Vi har bistått kommunene med utvikling og bruk av krisestøtteverktøyet gjennom møter, øvelser og ved direkte opplæring i kommunene.

Fylkesmannen deltar i planleggingen av øvelsen HarbourEx 15 og jobber med forslagene til oppfølging fra DSBs rapport «Sydhavna (Sjursøya) – et område med forhøyet risiko.»

I ordinært møte i Fylkesberedskapsrådet ble situasjonen i Ukraina, «Operasjon sommer» og gjennomføring av fylkes-ROS gjennomgått. Det har ikke vært større hendelser i vårt område som har medført behov for innkalling av hele rådet.

Press på utbyggingsområder øker behovet for gode analyser i kommuneplan og reguleringsplan, og miljøvernavdelingen fremmer innsigelser til manglende utredninger knyttet til risiko og sårbarhet. Kravet til gode og mer omfattende utredninger øker ettersom flere områder med blant annet usikker grunn ønskes lagt ut til utbyggingsformål.

Ressursrapportering:

Tabellen i årsregnskapet inneholder desverre noen feil, som ikke var mulig å få rettet innen fristen. Dette skyldes at den ikke er oppdatert for brevlige omposteringer som er foretatt. Nærmere kommentarer finnes i vedleggsdelen.

Korrekte tall for ressursbruk innenfor 0525.01 er:

Klima- og miljødepartementet 11 384 240,92 kr.

Kunnskapsdepartementet 12 018 247,26 kr.

På kap.0525 post 01 ender Fylkesmannen med et mindreforbruk på 2,28 millioner kroner.

I 2014 fikk vi overført fjorårets mindreforbruk, samt at vi mottok ekstra inntekter knyttet til vergemålsavdelingens drift. Det var lagt en plan for hvordan fjorårets mindreforbruk kunne benyttes uten å påvirke varig drift, men denne lot seg ikke gjennomføre fullt ut i løpet av 2014, og er sammen med ekstraintektene viktige årsaker til årets resultat.

For nærmere vurderinger av ressursbruken knyttet opp mot resultatene, se vedleggsdelen av årsrapporten.

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
Klima- og miljødepartementet	kr 10 884 240,92	kr 4 160 508,34
Landbruks- og matdepartementet	kr 10 073 159,00	kr 0,00
Kunnskapsdepartementet	kr 11 432 647,26	kr 23 789 834,43

Årsrapport 2014 Fylkesmannen i Oslo og Akershus - Innhold:

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	kr 10 158 816,04	kr 1 883 559,70
Justis- og beredskapsdepartementet	kr 3 100 772,05	kr 27 604 488,92
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	kr 91 560 863,61	kr 971 907,46
Arbeids- og sosialdepartementet	kr 5 713 973,05	kr 3 529 916,53
Helse- og omsorgsdepartementet	kr 23 297 891,76	kr 16 768 622,86
Andre	kr 717 189,21	kr 0,00
Sum:	kr 166 939 552,00	kr 78 708 838,00

IV - Styring og kontroll i embetet

Embetet har et klart fokus på styring og kontroll av embetets oppgaver og ressurser. Vi mener våre rutiner for styring og kontroll er tilpasset den risiko og vesentlighet vi opererer under, og at de fungerer på en akseptabel måte.

Vår interne risiko- og sårbarhetsanalyse, ROS, ble revidert i løpet av året, og tiltak er iverksatt. Det ble vedtatt flere oppfølgingspunkter, som alle er utkvittert i løpet av året.

Vi har i 2014 satset på en sterkere samforståelse av våre utfordringer i en utvidet ledergruppe. Dette er gjort ved å avholde flere felles møter for hele ledergruppen. Tema har blant annet vært budsjett- og økonomistyring, internkontroll, ROS-analysen og rekrutterings- og lønns-politikk.

Avdelingene har et ansvar for å rapporterte til ledelsen om eventuelle avvik i forhold til måloppnåelsen definert i embetsoppdraget. Det er ikke meldt om vesentlige avvik. Mindre avvik fremkommer i andre deler av årsrapporten.

Den interne økonomioppfølgingen ble styrket i 2014, og det ble innført tettere oppfølging av budsjettansvarlige i avdelingene, med månedlige rapporter. Dette ble gjort for å øke mulighetene for en mest mulig rasjonell ressursbruk.

De merknader vi har fått fra Riksrevisjonen i forbindelse med deres kontrollvirksomhet er fulgt opp.

Vi har en personalpolitikk i tråd med statens føringer. Embetet har et godt samarbeid med ansattes organisasjoner. Det er oppnevnt verneombud i tråd med arbeidsmiljølovens regler, og saker drøftes med tillitsvalgte i tråd med Hovedavtalen.

Embetet har flest kvinnelige medarbeidere. Det er ikke spesielle lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i samme stillingskategori. Embetet har også et flertall kvinnelige ledere.

Vi har ikke hatt meldinger om avvik i forhold til det psykososiale arbeidsmiljøet eller særlige forhold knyttet til HMS/arbeidsmiljø. Fysisk tilrettelegging av kontor/utstyr og tilpasning mht arbeidsoppgaver gjøres fortløpende.

Turnoveren i 2014 var lavere enn de to foregående år, 6,2 % hvis man ser bort fra de som gikk over i alderspensjon. Bemanningssituasjonen på de fleste områdene er god, med god kompetanse til å ivareta oppgavene på områdene.

Det arbeides systematisk for å nå de fastsatte mål, se forøvrig del III for nærmere beskrivelse av resultatoppnåelsen.

Ressursbruken anses som effektiv, med relativt lav administrasjon i forhold til embetets størrelse. Det legges vekt på service og kvalitet i alle funksjoner.

Jevnlig opplæringstilbud av medarbeiderne i forvaltningslov, offentlighetslov og arkivlov m.m.

I vedleggsdelen fremkommer ytterligere informasjon.

V - Vurdering av framtidsutsikter

Av eksterne forhold som påvirker embetets evne til å løse samfunnsoppdraget, er befolkningsutviklingen i hovedstadsregionen den viktigste. Den jevnt økende befolkningen gir direkte utslag på mange av våre saksområder. Flere innbyggere gir flere saker. Befolkningsveksten medfører press på arealene, noe som gir økende utfordringer med hensyn til plansaker og byggesaker, både i omfang og kompleksitet.

Vi ser allerede konsekvenser av klimaendringene i form av blant annet økt fare for flom og skred. Dette er faktorer må vi ta større hensyn til i årene som kommer, både i arbeidet med plansaker og i beredskapsspørsmål.

Fylkesmannens muligheter for langtidsplanlegging av egen drift, avhenger for øvrig i vesentlig grad av hvor forutsigbare rammer vi får; både i form av oppdrag og økonomi. Betydelige deler av finansieringen skjer i form av bidrag til prosjekter av ulike omfang og varighet. Dette tilsier et behov for fleksibilitet i organisasjonen som ikke alltid er lett å oppnå samtidig som vi ønsker å ivareta verdier som stabile ansettelser og et godt arbeidsmiljø.

Når det gjelder interne forhold, utløper embetets leiekontrakt i Tordenskioldsgate 12 i Oslo ved utgangen av 2019. Huseier Entra har gitt beskjed om at de deretter har planlagt en totalrenovering av bygget, noe som umuliggjør en direkte forlengelse av leiekontrakten. Senest ved utgangen av leieperioden må embetet med sine cirka 300 ansatte derfor etableres i nye lokaler. Det er foreløpig ikke endelig bestemt om dette blir en midlertidig eller permanent flytting. Uansett hvilken løsning vi velger, blir det en krevende prosess å finne egnede lokaler og flytte hele virksomheten med minst mulig skadevirkning for den daglige driften. Det er en målsetting å finne lokaler i sentrum av Oslo, i nær tilknytning til ett av hovedknutepunktene for kollektivtrafikk. Dette for å sikre lett atkomst for våre besøkende fra begge fylker.

Vi er allerede i gang med et større prosjekt for å klargjøre store papirarkiver, og håper det er mulig å få disse avlevert før flyttingen. Vi er nå i ferd med å ansette ny administrasjonssjef og vil gå videre med forberedelser av flytteprosessen så snart vedkommende er på plass.

Dimensjoneringen av et framtidig embete er en av de faktorene som må vurderes i forbindelse med flyttingen. Embetet har vokst betydelig de siste årene. Årsaken til dette er først og fremst etableringen av en ny vergemålsavdeling i 2013, men også på andre områder har antall oppgaver og antall ansatte økt. Denne veksten regner vi med vil fortsette som en direkte følge av befolkningsøkningen i fylkene, forutsatt at fylkesmennenes oppgaveportefølje vil bestå uendret.

Konkurransen om den best kvalifiserte arbeidskraften er stor i vår region, og vi regner med at dette også kommer til å være en utfordring i tida framover. Vi konkurrerer med mange statlige, kommunale og private virksomheter om arbeidskraften. For tida har vi et stort antall søkere til mange stillinger, men vi har også områder hvor vi sliter med å knytte til oss den rette kompetansen

Fylkesmannen er en etat som kan tilby interessante og meningsfulle arbeidsoppgaver. Det er et konkurransefortrinn vi må bli bedre på å framheve. Samtidig som vi også i årene som kommer ha fokus på ledelse, arbeidsmetodikk og arbeidsmiljø som vesentlige faktorer for å rekruttere og beholde verdifull kompetanse. Konkurransedyktig lønn er imidlertid det aller viktigste i denne sammenhengen. Det vil bli et viktig tema for oss også i tida framover.

Overføring av vergemålssakene til embetet har vært en stor utfordring fra avdelingen ble etablert sommeren 2013 og fram til i dag. Ut fra vår vurdering knytter de aller fleste problemene seg til dårlige datatekniske løsninger på et område med stor saksmengde. Vi er kjent med at Justis- og beredskapsdepartementet i samarbeid med leverandøren Evry planlegger utskiftninger og enkelte forbedringer i vergemålsapplikasjonen. Arbeidet skal etter den foreløpige planen sluttføres før sommeren 2015. Vi ser en betydelig risiko for nye feil og ytterligere nedetid i applikasjonen under dette arbeidet, og forventer derfor at vi også 2015 blir et år preget av store restanser og utfordrende arbeidsforhold i vergemålsavdelingen.

VI - Årsregnskap

Årsregnskap for 2014

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er direkte underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, men utfører oppdrag på vegne av flere departement.

Embetet er Kongens og regjeringens representant i fylkene, og skal bidra til at Stortingets og regjeringens mål og retningslinjer blir fulgt opp.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus avlegger med dette et regnskap med et mindreforbruk på kapittel 0525 post 01 på 2 280 261 kroner.

Vi mener årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelsene om økonomistyring i staten, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet, og hensyntatt de føringer vi har mottatt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Vi mener årsregnskapet med tilhørende noter, gir et dekkende bilde av våre disponible bevilgninger og våre regnskapsførte utgifter, inntekter og gjeld. Vi mener det ikke er noen vesentlige usikkerhetsmomenter knyttet til det avlagte regnskapet.

Fylkesmannen hadde for 2014 en grunnbevilgning på kapittel 0525 på 161,153 mkr. Med overført mindreforbruk fra 2013 på 5,5 mkr, samt tilleggsbevilgning knyttet til lønnsoppgjøret, var samlet ramme på 169,821 mkr. I tillegg kom inntekter knyttet til syke/fødsels-pengerefusjoner og andre mindre inntekter knyttet til driften på vel 9 mkr. Netto utgiftsført beløp på post 01 var på 176,873 mkr.

Hovedårsaken til årets resultat er det betydelige mindreforbruket vi hadde i 2013, og som ble overført til i år. Det ble laget en plan for hvordan midlene skulle kunne brukes på en best mulig måte, men uten å påvirke ordinær, varig drift. Vi fikk ikke iverksatt alle planlagte tiltak, og dermed ikke brukt disse midlene fullt ut.

Det at vi utfører en rekke oppdrag for ulike departement, ofte med et økonomisk bidrag til vår drift, representerer en styringsutfordring. For å kunne løse oppgavemengden, har vi til enhver tid flere ansatte enn ordinær ramme kan dekke, og deler av lønnsmidlene belastes fullmaktene. Det er utfordrene å få til en helhetlig styring av ressursene, både fordi enkelte fullmakter kommer sent, og at det gis tilleggsbevilgninger på enkelte av dem veldig sent i året. Dette er med på å påvirke våre muligheter til å styre mot et null-resultat. Embetet har satt et ekstra fokus på økonomistyringen, og vil følge opp dette fremover.

Bevilgningsrapporten gir en oversikt over de belastningsfullmakter vi har benyttet i 2014. Embetets fagavdelinger har direkte dialog med oppdragsdepartementene om disse, og med ett unntak vil vi ikke kommentere disse nærmere her.

Vergemålsavdelingen, som ble etablert i embetet i 2013, er fremdeles i en oppbyggingsfase bemanningsmessig. Helårsvirkning av etablert drift vil ikke være synlig før i 2015. De har en fullmakt på kapittel 0469 post 01 som for 2014 hadde en ramme på nærmere 36 millioner kroner totalt. Denne ble belastet med i overkant av 30 millioner kroner. Dette gir heller ikke et dekkende bilde på avdelingens virksomhet i 2014. På grunn av ekstrainntekter til vergemålsavdelingen (sykepengerefusjon/betaling for ekstra arbeide for Oslo overformynderi m.m) på over 1,6 millioner kroner i 2014, som måtte føres mot embetet, ble avdelingen belastet for en mindre andel av felleskostnadene enn forutsatt. Dette vil ikke bli gjentatt i 2015.

I forklaringene til notene og i selve notene gis det et mer utfyllende bilde av vår drift. For nærmere vurderinger av vår virksomhet henviser vi til årsrapporten. Dette vil gi utdypende forklaringer på virksomheten som skjuler seg bak tallene.

Vi er av den oppfatning at våre kostnader har utviklet seg som beregnet. Det ble i 2014 satset på å øke lønnsnivået på embetet, da dette er relativt lavt. Vi la derfor inn noe over 1 million kroner ved lokale forhandlinger. Våre driftskostnader for 2014 var som forventet.

Regnskapet revideres av Riksrevisjonen, og revisjonsrapporten vil bli sendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Den vil også være tilgjengelig gjennom vår postjournal.

Oslo 26/2-15

Valgerd Svarstad Haugland

/S/

Prinsippnote til årsregnskapet for Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Årsregnskapet for Fylkesmannen i Oslo og Akershus er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12/12-03 med endringer, senest 18/9-13. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og Virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen, fastsatt av KMD, jf brev av 27-6-14 og 2/10-14.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Fylkesmannen har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Fylkesmannen står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva Fylkesmannen har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post. Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post /belastningsfullmakter) vises også i kolonnen for samlet tildeling. Utgiftene knyttet til mottatt belastningsfullmakt er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Fylkesmannen har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt til oppstillingen. Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Ovrige kommentarer til noter - regnskapet for 2014

For å få et dekkende bilde av de tall som fremkommer av regnskapet, må det knyttes noen kommentarer til enkelte av disse.

Bevilgningsrapport:

Ut fra oversikten vi har er noen fullmakter overskredet. I disse tilfellene skal ansvarlig fagavdeling ha vært i kontakt med ansvarlig departement og klarert dette. Oversikten gir for øvrig et godt bilde av økonomien som vedrører vår totale virksomhet.

Note A:

Viser bevilgningene på kapittel 0525 01 og 21. Årets tildeling på post 01 består av opprinnelig tildeling, lønnskompensasjon på 3,161 mkr og overføring av mindreforbruk fra 2013.

Note B:

Vi ber om å få overført mindreforbruk på 0525.01 på 2 280 621 kroner og på 0525.21 på 447 543 kroner. I tillegg bes det om overføring av to mindre beløp vedrørende fullmakter fra Kunnskapsdepartementet. Dette er gjort i egen brev, men de synliggjøres også i denne oversikten.

Artskontorrapport:

Se kommentarene til notene 1-7.

Note 1:

Summen av bokført konto 3231 og 3235 på kappost 352501 og 352502. En viktig årsak til økningen er overføring fra Statens helsetilsyn på 2,29 mkr i forbindelse med nye oppgaver, og betaling fra Oslo kommune på 800 000 kr i forbindelse med etterarbeid i forbindelse med vergemålsreformen.

Note 2:

Andre ytelser gjelder i all hovedsak utbetalinger til kontrollkommisjonsmedlemmer, sensorer mv.

Note 3:

Ingen spesielle merknader. 2013 var et spesielt år i forbindelse med vergemålsreformen, og innfasingen av en ny avdeling.

Note 4:

Husleie var lavere i 2013, dette skyldes delvis redusert husleie pga vedlikehold på bygget, og delvis at vi overtok ekstra kontorlokaler i forbindelse med vergemålsreformen i løpet av året. Helårseffekt først i 2014.

Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne er i all hovedsak knyttet til fritt rettsråd og vergemålsordningen.

Øvrige driftsutgifter: større poster av betydning her er portokostnader på 1,6 mkr, telefoni/datakommunikasjonskostnader på 2 millioner, kostnader eksterne møter på nærmere 1,8 mkr. Kostnadene er i forventet størrelsesorden.

Note 5 og 6:

Ingen merknader, se bevilgningsregnskapet for oversikt over de største tilskuddspostene.

Note 7:

Her fikk vi ulike tall i de to kolonnene. Etter kontakt med DFØ er det avdekket en feil i denne rapporten, våre avstemminger på dette området er klarert tidligere. Vi retter derfor denne manuelt. Årsaken til differansen som nå fremkommer mellom de to kolonnene, er at vi i internregnskapet har bokført fakturaer som ble registrert etter siste remittering.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merutgift (-) og mindretgift
0525	Fylkesmannsembetene - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A/B	169 821 000	176 873 263	-7 052 263
0525	Fylkesmannsembetene - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A/B	875 000	13 593 916	-12 718 916
0222	Statlige grunn- og videregående skoler og gr	01	Driftsutgifter		913 000	974 615	
0225	Tiltak i grunnopplæringen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		2 415 000	2 705 444	
0225	Tiltak i grunnopplæringa - særskilde driftsutg	21	Spesielle driftsutgifter		19 651 000	19 445 782	
0225	Tilskudd til oppl. av barn og unge i statl. asy	64	Diverse		9 080 000	6 467 036	
0225	Tilskudd til leirskoleopplæring	66	Diverse		10 716 000	10 715 009	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen - spes	21	Spesielle driftsutgifter		18 493 105	18 487 954	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen - videreutda	22	Diverse		80 088 029	79 799 204	
0228	Tilskudd til private skoler i utlandet	73	Tilskudd		15 220 000	15 043 455	
0228	Tilskudd til private videregående skoler i utl.	74	Tilskudd		2 954 000	1 562 828	
0230	Statlig spesialped. støttesystem - driftsutgifte	01	Driftsutgifter		705 000	793 936	
0231	Barnehager - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		16 991 000	16 486 445	
0310	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	197 458 510	
0469	Vergemålsordningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		35 821 090	30 305 235	
0469	Vergemålsordningen - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		Åpen fullmakt	25 859 609	
0470	Fri sakførsel	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	5 608 673	
0470	Fritt rettsråd	71	Tilskudd		Åpen fullmakt	46 779 470	
0590	Byutvikling og planlegging - spes. driftsutgif	21	Spesielle driftsutgifter		1 000 000	711 591	
0605	Arbeids- og velferdsetaten - Driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 400 000	1 310 369	
0621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inklud	21	Spesielle driftsutgifter		3 758 100	3 839 144	
0621	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	63	Diverse		30 582 747	30 447 716	
0718	Rusmiddelforebygging - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 346 700	910 686	
0719	Annet folkehelsearbeid - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		50 000	42 543	
0720	Helsedirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 649 343	1 330 867	
0734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustilta	01	Driftsutgifter		Åpen fullmakt	15 562 299	
0734	Tvungent psykisk helsevern	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	2 211 284	
0761	Omsorgstjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		2 225 700	1 810 506	
0761	Tilskudd til omsorgstjenester	60	Diverse		25 958 600	24 421 600	
0761	Omsorgstjeneste - utviklingstiltak	67	Diverse		4 160 000	4 027 669	
0762	Primærhelsetjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		200 000	35 333	
0762	Primærhelsetjeneste - forebyggende helsetjet	60	Diverse		4 490 000	4 490 000	
0762	Forebygging av uønsket svangerskap og abo	73	Tilskudd		2 500 000	2 472 699	
0763	Rustiltak - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		2 296 200	2 083 658	
0763	Rustiltak - kommunalt rusarbeid	61	Diverse		132 435 840	126 030 878	
0764	Psykisk helse - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter			8 795	
0764	Psykisk helse - psykisk helsearbeid	60	Diverse		45 751 276	43 445 918	
0781	Forsøk og utvikling mv - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		Åpen fullmakt	311 094	
0783	Personell - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 320 000	1 337 921	
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet - spes. drit	21	Spesielle driftsutgifter		4 273 352	3 830 333	
0854	Kommunalt barnevern	60	Diverse		140 986 982	140 986 973	
1400	Miljøverndepartementet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 000 000	975 622	
1400	Miljøverndepartementet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 940 000	1 838 203	
1400	Fellesoppgaver, regional planlegging, forskn	63	Diverse		1 000 000	942 000	
1410	Miljøovervåking og miljødata	21	Spesielle driftsutgifter		1 268 000	1 215 090	
1420	Miljødirektoratet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		2 136 898	1 993 007	
1420	Miljødirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		4 405 000	4 218 465	
1420	Statlige vannmiljøtiltak	22	Diverse		2 925 000	2 945 541	
1420	Stat. erverv, båndl friluftsomr.	30	Diverse		1 000 000	98 669	
1420	Tiltak i verneområder	31	Diverse		2 150 000	2 162 815	
1420	Tilskudd til vannmiljøtiltak	70	Tilskudd		100 000	100 000	
1420	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	72	Tilskudd		500 000	1 053 519	
1420	Forebyggende og konfliktdepdende tiltak i r	73	Tilskudd		1 800 000	1 790 125	
1420	Friluftsmål	78	Tilskudd		2 360 000	2 360 000	
1420	Verdensarvområder, kulturlandskap og verd	81	Diverse		65 000	65 000	
1420	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte natu	82	Diverse		2 777 000	2 735 840	
1425	Tilskudd til fiskeformål	70	Tilskudd		280 000	280 000	
1425	Tilskot til viltformål	71	Tilskudd		250 000	250 000	
Sum utgiftsført					816 084 962	1 105 644 256	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3525	Inntekter ved oppdrag	01	Driftsinntekter		13 166 460	13 166 460
3525	Ymse inntekter	02	Ymse		1 533 991	1 533 991
3525	Refusjon av fødsels- og adopsjonspenger	16	Refusjon av foreldrepenger		3 097 244	3 097 244
3525	Refusjon lærlinger	17	Refusjon av lærlinger		119 949	119 949
3525	Refusjon sykepenger	18	Refusjon av sykepenger		4 581 701	4 581 701
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse		1 516 314	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		24 235 246	
Sum inntektsført					0	48 250 905
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						1 057 393 352
Kapitalkontoer						
60065201	Norges Bank KK /innbetalinger				25 931 942	
60065202	Norges Bank KK/utbetalinger				-1 082 409 996	
715203	Endring i mellomværende med statskassen				-915 297	
Sum rapportert						0
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201414)						
Konto	Tekst			2015	2014	Endring
6260	Aksjer			0	0	0
715203	Mellomværende med statskassen			-8 078 403	-7 163 106	-915 297

Virksomhet: AB - Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Note A Forklaring av samlet tildeling			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0525 01	5 507 000	164 314 000	169 821 000
0525 21	875 000		875 000
			0
			0

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntektspostene 15-18	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
052501	"kan overføres"	-7 052 263		-7 052 263	7 798 894	1 533 990			2 280 621	8 215 700	2 280 621
052521	"kan nyttes under post 01"	-12 718 916		-12 718 916		13 166 460			447 543	[5% av årets tildeling i note A]	447 543
022621	"kan overføres"	222 400	0	222 400	Ikke aktuell				222 400		222 400

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2013 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Merknader til belastningsfullmaktene:

Kap 0226 21 - Kompetanse for mangfold. Søknad om overføring av kr 222 400 er sendt til Kunnskapsdepartementet via Utdanningsdirektoratet.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet «kan benyttes under»

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lønnsutgifter til å overskride utgifter

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Romertallsvedtak

Mulig overførbart beløp

Oppstilling av artskontorrapporteringen for 2014

	Note	201414	201314
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	973 269
Salgs- og leieinnbetalinger	1	14 700 450	8 269 182
Andre innbetalinger	1	0	0
Innbetaling av finansinntekter	1	0	6
<i>Sum innbetalinger</i>		14 700 450	9 242 458
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	213 237 964	187 274 752
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-7 798 894	-5 534 741
Utbetalt til investeringer	3	3 865 171	8 023 845
Utbetalt til kjøp av aksjer		0	0
Andre utbetalinger til drift	4	153 860 566	120 774 273
Utbetaling av finansutgifter	4	149	490
<i>Sum utbetalinger</i>		363 164 956	310 538 619
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		348 464 505	301 296 161
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m,m,	5	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	734 680 407	511 750 242
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre</i>		734 680 407	511 750 242
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter - Arbeidsgiveravgift		24 235 246	21 406 853
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m,m)		1 516 314	2 011 733
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>		25 751 560	23 418 586
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		1 057 393 352	789 627 817
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		201414	01.01,2015
Fordringer (legg til linjer og vis på konto)	7	24 667	0
Kasse (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank (legg til linjer og vis på k	7	0	0
Skyldig skattetrekk	7	-8 087 388	-7 162 108
Skyldige offentlige avgifter (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Annen gjeld (legg til linjer og vis på konto)	7	-15 682	-998
Sum mellomværende med statskassen		-8 078 403	-7 163 106

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet 2014

	201414	201314
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	973 269
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	973 269
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Inntekter av oppdrag, utenfor avgiftsområdet	14 700 450	8 269 182
Sum salgs- og leieinnbetalinger	14 700 450	8 269 182
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	0	6
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	6
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	14 700 450	9 242 458

Note 2 Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige refusjoner vedrørende lønn 2014

	201414	201314
<i>Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter</i>		
Lønninger	147 315 888	130 642 276
Arbeidsgiveravgift	24 235 246	21 406 853
Pensjonsutgifter*	0	0
Andre ytelser	41 686 829	35 225 622
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	213 237 964	187 274 752
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
<i>Offentlige refusjoner vedrørende lønn</i>		
Sykepenger og andre refusjoner	7 798 894	5 534 741
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	7 798 894	5 534 741
Antall årsverk:	250	234

Note 3 Utbetalt til investeringer 2014

	201414	201314
Immaterielle eiendeler og lignende	380 083	90 709
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Nasjonaleiendom og kulturminner	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	3 423 579	7 844 385
Andre utgiftsførte investeringer (*)	61 509	88 751
Sum utbetalt til investeringer	3 865 171	8 023 845

() Spesifiseres ytterligere dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet*

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter 2014

	201414	201314
<i>Andre utbetalinger til drift</i>		
Husleie	30 253 250	27 781 885
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	268 247	736 040
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	5 223 600	5 764 162
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 181 508	758 310
Mindre utstyrsanskaffelser	502 325	869 967
Leie av maskiner, inventar og lignende	880 894	789 942
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	88 446 877	61 971 367
Reiser og diett	6 835 095	5 735 779
Øvrige driftsutgifter (*)	20 268 770	16 366 821
Sum andre utbetalinger til drift	153 860 566	120 774 273
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	149	0
Agiotap	0	490
Andre finansutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	149	490
<i>(*) Bør spesifiseres ytterligere dersom det er vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet</i>		

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten 2014

	201414	201314
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten 2014

	201414	201314
Tilskudd til kommuner - * ikke i bruk fra 2014	0	293 498 153
Tilskudd til fylkeskommuner - * ikke i bruk fra 2014	0	11 430 416
Tilskudd til kommuner	482 808 666	0
Tilskudd til fylkeskommuner	19 088 641	0
Tilskudd til private	24 108 365	19 975 250
Tilskudd til organisasjoner	202 266 772	185 389 423
Tilskudd til statsforvaltningen	6 407 963	1 457 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	734 680 407	511 750 242

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen 2014

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	201414	201414	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler*	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	24 667	24 667	0
Kasse og bank	0	0	0
<i>Sum</i>	24 667	24 667	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-166 499	0	-166 499
Skyldig skattetrekk	-8 087 388	-8 087 388	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-15 682	-15 682	0
<i>Sum</i>	-8 269 569	-8 103 070	-166 499
Langsiktige forpliktelser			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Sum	-8 244 902	-8 078 403	-166 499

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 7 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Forretnings- kontor	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>								
Selskap 1								
Selskap 2								
Balanseført verdi 23.14.2015								0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Årsregnskap for 2014

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er direkte underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, men utfører oppdrag på vegne av flere departement.

Embetet er Kongens og regjeringens representant i fylkene, og skal bidra til at Stortingets og regjeringens mål og retningslinjer blir fulgt opp.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus avlegger med dette et regnskap med et mindreforbruk på kapittel 0525 post 01 på 2 280 261 kroner.

Vi mener årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelsene om økonomistyring i staten, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet, og hensyntatt de føringer vi har mottatt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Vi mener årsregnskapet med tilhørende noter, gir et dekkende bilde av våre disponible bevilgninger og våre regnskapsførte utgifter, inntekter og gjeld. Vi mener det ikke er noen vesentlige usikkerhetsmomenter knyttet til det avlagte regnskapet.

Fylkesmannen hadde for 2014 en grunnbevilgning på kapittel 0525 på 161,153 mkr. Med overført mindreforbruk fra 2013 på 5,5 mkr, samt tilleggsbevilgning knyttet til lønnsoppgjøret, var samlet ramme på 169,821 mkr. I tillegg kom inntekter knyttet til syke/fødsels-pengerefusjoner og andre mindre inntekter knyttet til driften på vel 9 mkr. Netto utgiftsført beløp på post 01 var på 176,873 mkr.

Hovedårsaken til årets resultat er det betydelige mindreforbruket vi hadde i 2013, og som ble overført til i år. Det ble laget en plan for hvordan midlene skulle kunne brukes på en best mulig måte, men uten å påvirke ordinær, varig drift. Vi fikk ikke iverksatt alle planlagte tiltak, og dermed ikke brukt disse midlene fullt ut.

Det at vi utfører en rekke oppdrag for ulike departement, ofte med et økonomisk bidrag til vår drift, representerer en styringsutfordring. For å kunne løse oppgavemengden, har vi til enhver tid flere ansatte enn ordinær ramme kan dekke, og deler av lønnsmidlene belastes fullmaktene. Det er utfordrene å få til en helhetlig styring av ressursene, både fordi enkelte fullmakter kommer sent, og at det gis tilleggsbevilgninger på enkelte av dem veldig sent i året. Dette er med på å påvirke våre muligheter til å styre mot et null-resultat. Embetet har satt et ekstra fokus på økonomistyringen, og vil følge opp dette fremover.

Bevilgningsrapporten gir en oversikt over de belastningsfullmakter vi har benyttet i 2014. Embetets fagavdelinger har direkte dialog med oppdragsdepartementene om disse, og med ett unntak vil vi ikke kommentere disse nærmere her.

Vergemålsavdelingen, som ble etablert i embetet i 2013, er fremdeles i en oppbyggingsfase bemanningsmessig. Helårsvirkning av etablert drift vil ikke være synlig før i 2015. De har en fullmakt på kapittel 0469 post 01 som for 2014 hadde en ramme på nærmere 36 millioner kroner totalt. Denne ble belastet med i overkant av 30 millioner kroner. Dette gir heller ikke et dekkende bilde på avdelingens virksomhet i 2014. På grunn av ekstrainntekter til vergemålsavdelingen (sykepengerefusjon/betaling for ekstra arbeide for Oslo overformynderi m.m) på over 1,6 millioner kroner i 2014, som måtte føres mot embetet, ble avdelingen belastet for en mindre andel av felleskostnadene enn forutsatt. Dette vil ikke bli gjentatt i 2015.

I forklaringene til notene og i selve notene gis det et mer utfyllende bilde av vår drift. For nærmere vurderinger av vår virksomhet henviser vi til årsrapporten. Dette vil gi utdypende forklaringer på virksomheten som skjuler seg bak tallene.

Vi er av den oppfatning at våre kostnader har utviklet seg som beregnet. Det ble i 2014 satset på å øke lønnsnivået på embetet, da dette er relativt lavt. Vi la derfor inn noe over 1 million kroner ved lokale forhandlinger. Våre driftskostnader for 2014 var som forventet.

Regnskapet revideres av Riksrevisjonen, og revisjonsrapporten vil bli sendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Den vil også være tilgjengelig gjennom vår postjournal.

Oslo 26/2-15

Valgerd Svarstad Haugland

/S/

Prinsippnote til årsregnskapet for Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Årsregnskapet for Fylkesmannen i Oslo og Akershus er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12/12-03 med endringer, senest 18/9-13. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og Virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen, fastsatt av KMD, jf brev av 27-6-14 og 2/10-14.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Fylkesmannen har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Fylkesmannen står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva Fylkesmannen har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post. Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post /belastningsfullmakter) vises også i kolonnen for samlet tildeling. Utgiftene knyttet til mottatt belastningsfullmakt er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Fylkesmannen har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt til oppstillingen. Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Ovrige kommentarer til noter - regnskapet for 2014

For å få et dekkende bilde av de tall som fremkommer av regnskapet, må det knyttes noen kommentarer til enkelte av disse.

Bevilgningsrapport:

Ut fra oversikten vi har er noen fullmakter overskredet. I disse tilfellene skal ansvarlig fagavdeling ha vært i kontakt med ansvarlig departement og klarert dette. Oversikten gir for øvrig et godt bilde av økonomien som vedrører vår totale virksomhet.

Note A:

Viser bevilgningene på kapittel 0525 01 og 21. Årets tildeling på post 01 består av opprinnelig tildeling, lønnskompensasjon på 3,161 mkr og overføring av mindreforbruk fra 2013.

Note B:

Vi ber om å få overført mindreforbruk på 0525.01 på 2 280 621 kroner og på 0525.21 på 447 543 kroner. I tillegg bes det om overføring av to mindre beløp vedrørende fullmakter fra Kunnskapsdepartementet. Dette er gjort i egen brev, men de synliggjøres også i denne oversikten.

Artskontorrapport:

Se kommentarene til notene 1-7.

Note 1:

Summen av bokført konto 3231 og 3235 på kappost 352501 og 352502. En viktig årsak til økningen er overføring fra Statens helsetilsyn på 2,29 mkr i forbindelse med nye oppgaver, og betaling fra Oslo kommune på 800 000 kr i forbindelse med etterarbeid i forbindelse med vergemålsreformen.

Note 2:

Andre ytelser gjelder i all hovedsak utbetalinger til kontrollkomisjonsmedlemmer, sensorer mv.

Note 3:

Ingen spesielle merknader. 2013 var et spesielt år i forbindelse med vergemålsreformen, og innfasingen av en ny avdeling.

Note 4:

Husleie var lavere i 2013, dette skyldes delvis redusert husleie pga vedlikehold på bygget, og delvis at vi overtok ekstra kontorlokaler i forbindelse med vergemålsreformen i løpet av året. Helårseffekt først i 2014.

Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne er i all hovedsak knyttet til fritt rettsråd og vergemålsordningen.

Øvrige driftsutgifter: større poster av betydning her er portokostnader på 1,6 mkr, telefoni/datakommunikasjonskostnader på 2 millioner, kostnader eksterne møter på nærmere 1,8 mkr. Kostnadene er i forventet størrelsesorden.

Note 5 og 6:

Ingen merknader, se bevilgningsregnskapet for oversikt over de største tilskuddspostene.

Note 7:

Her fikk vi ulike tall i de to kolonnene. Etter kontakt med DFØ er det avdekket en feil i denne rapporten, våre avstemminger på dette området er klarert tidligere. Vi retter derfor denne manuelt. Årsaken til differansen som nå fremkommer mellom de to kolonnene, er at vi i internregnskapet har bokført fakturaer som ble registrert etter siste remittering.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merutgift (-) og mindretgift
0525	Fylkesmannsembetene - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A/B	169 821 000	176 873 263	-7 052 263
0525	Fylkesmannsembetene - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A/B	875 000	13 593 916	-12 718 916
0222	Statlige grunn- og videregående skoler og gr	01	Driftsutgifter		913 000	974 615	
0225	Tiltak i grunnopplæringen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		2 415 000	2 705 444	
0225	Tiltak i grunnopplæringa - særskilte driftsutg	21	Spesielle driftsutgifter		19 651 000	19 445 782	
0225	Tilskudd til oppl. av barn og unge i statl. asy	64	Diverse		9 080 000	6 467 036	
0225	Tilskudd til leirskoleopplæring	66	Diverse		10 716 000	10 715 009	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen - spes	21	Spesielle driftsutgifter		18 493 105	18 487 954	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen - videreutda	22	Diverse		80 088 029	79 799 204	
0228	Tilskudd til private skoler i utlandet	73	Tilskudd		15 220 000	15 043 455	
0228	Tilskudd til private videregående skoler i utl.	74	Tilskudd		2 954 000	1 562 828	
0230	Statlig spesialped. støttesystem - driftsutgifte	01	Driftsutgifter		705 000	793 936	
0231	Barnehager - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		16 991 000	16 486 445	
0310	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	197 458 510	
0469	Vergemålsordningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		35 821 090	30 305 235	
0469	Vergemålsordningen - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		Åpen fullmakt	25 859 609	
0470	Fri sakførsel	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	5 608 673	
0470	Fritt rettsråd	71	Tilskudd		Åpen fullmakt	46 779 470	
0590	Byutvikling og planlegging - spes. driftsutgif	21	Spesielle driftsutgifter		1 000 000	711 591	
0605	Arbeids- og velferdsetaten - Driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 400 000	1 310 369	
0621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inklud	21	Spesielle driftsutgifter		3 758 100	3 839 144	
0621	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	63	Diverse		30 582 747	30 447 716	
0718	Rusmiddelforebygging - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 346 700	910 686	
0719	Annet folkehelsearbeid - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		50 000	42 543	
0720	Helsedirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 649 343	1 330 867	
0734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustilta	01	Driftsutgifter		Åpen fullmakt	15 562 299	
0734	Tvungent psykisk helsevern	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	2 211 284	
0761	Omsorgstjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		2 225 700	1 810 506	
0761	Tilskudd til omsorgstjenester	60	Diverse		25 958 600	24 421 600	
0761	Omsorgstjeneste - utviklingstiltak	67	Diverse		4 160 000	4 027 669	
0762	Primærhelsetjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		200 000	35 333	
0762	Primærhelsetjeneste - forebyggende helsetjet	60	Diverse		4 490 000	4 490 000	
0762	Forebygging av uønsket svangerskap og abo	73	Tilskudd		2 500 000	2 472 699	
0763	Rustiltak - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		2 296 200	2 083 658	
0763	Rustiltak - kommunalt rusarbeid	61	Diverse		132 435 840	126 030 878	
0764	Psykisk helse - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter			8 795	
0764	Psykisk helse - psykisk helsearbeid	60	Diverse		45 751 276	43 445 918	
0781	Forsøk og utvikling mv - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		Åpen fullmakt	311 094	
0783	Personell - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 320 000	1 337 921	
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet - spes. drit	21	Spesielle driftsutgifter		4 273 352	3 830 333	
0854	Kommunalt barnevern	60	Diverse		140 986 982	140 986 973	
1400	Miljøverndepartementet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 000 000	975 622	
1400	Miljøverndepartementet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 940 000	1 838 203	
1400	Fellesoppgaver, regional planlegging, forskn	63	Diverse		1 000 000	942 000	
1410	Miljøovervåking og miljødata	21	Spesielle driftsutgifter		1 268 000	1 215 090	
1420	Miljødirektoratet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		2 136 898	1 993 007	
1420	Miljødirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		4 405 000	4 218 465	
1420	Statlige vannmiljøtiltak	22	Diverse		2 925 000	2 945 541	
1420	Stat. erverv, båndl friluftsomr.	30	Diverse		1 000 000	98 669	
1420	Tiltak i verneområder	31	Diverse		2 150 000	2 162 815	
1420	Tilskudd til vannmiljøtiltak	70	Tilskudd		100 000	100 000	
1420	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	72	Tilskudd		500 000	1 053 519	
1420	Forebyggende og konfliktdepndende tiltak i r	73	Tilskudd		1 800 000	1 790 125	
1420	Friluftsmål	78	Tilskudd		2 360 000	2 360 000	
1420	Verdensarvområder, kulturlandskap og verd	81	Diverse		65 000	65 000	
1420	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte natu	82	Diverse		2 777 000	2 735 840	
1425	Tilskudd til fiskeformål	70	Tilskudd		280 000	280 000	
1425	Tilskot til viltformål	71	Tilskudd		250 000	250 000	
Sum utgiftsført					816 084 962	1 105 644 256	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3525	Inntekter ved oppdrag	01	Driftsinntekter		13 166 460	13 166 460
3525	Ymse inntekter	02	Ymse		1 533 991	1 533 991
3525	Refusjon av fødsels- og adopsjonspenger	16	Refusjon av foreldrepenger		3 097 244	3 097 244
3525	Refusjon lærlinger	17	Refusjon av lærlinger		119 949	119 949
3525	Refusjon sykepenger	18	Refusjon av sykepenger		4 581 701	4 581 701
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse		1 516 314	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		24 235 246	
Sum inntektsført				0	48 250 905	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet					1 057 393 352
Kapitalkontoer					
60065201	Norges Bank KK /innbetalinger				25 931 942
60065202	Norges Bank KK/utbetalinger				-1 082 409 996
715203	Endring i mellomværende med statskassen				-915 297
Sum rapportert					0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201414)				
Konto	Tekst	2015	2014	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
715203	Mellomværende med statskassen	-8 078 403	-7 163 106	-915 297

Virksomhet: AB - Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Note A Forklaring av samlet tildeling			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0525 01	5 507 000	164 314 000	169 821 000
0525 21	875 000		875 000
			0
			0

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntektspostene 15-18	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
052501	"kan overføres"	-7 052 263		-7 052 263	7 798 894	1 533 990			2 280 621	8 215 700	2 280 621
052521	"kan nyttes under post 01"	-12 718 916		-12 718 916		13 166 460			447 543	[5% av årets tildeling i note A]	447 543
022621	"kan overføres"	222 400	0	222 400	Ikke aktuell				222 400		222 400

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2013 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Merknader til belastningsfullmaktene:

Kap 0226 21 - Kompetanse for mangfold. Søknad om overføring av kr 222 400 er sendt til Kunnskapsdepartementet via Utdanningsdirektoratet.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet «kan benyttes under»

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lønnsutgifter til å overskride utgifter

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Romertallsvedtak

Mulig overførbart beløp

Oppstilling av artskontorrapporteringen for 2014

	Note	201414	201314
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	973 269
Salgs- og leieinnbetalinger	1	14 700 450	8 269 182
Andre innbetalinger	1	0	0
Innbetaling av finansinntekter	1	0	6
<i>Sum innbetalinger</i>		14 700 450	9 242 458
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	213 237 964	187 274 752
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-7 798 894	-5 534 741
Utbetalt til investeringer	3	3 865 171	8 023 845
Utbetalt til kjøp av aksjer		0	0
Andre utbetalinger til drift	4	153 860 566	120 774 273
Utbetaling av finansutgifter	4	149	490
<i>Sum utbetalinger</i>		363 164 956	310 538 619
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		348 464 505	301 296 161
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m,m,	5	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	734 680 407	511 750 242
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre</i>		734 680 407	511 750 242
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter - Arbeidsgiveravgift		24 235 246	21 406 853
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m,m)		1 516 314	2 011 733
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>		25 751 560	23 418 586
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		1 057 393 352	789 627 817
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		201414	01.01,2015
Fordringer (legg til linjer og vis på konto)	7	24 667	0
Kasse (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank (legg til linjer og vis på k	7	0	0
Skyldig skattetrekk	7	-8 087 388	-7 162 108
Skyldige offentlige avgifter (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Annen gjeld (legg til linjer og vis på konto)	7	-15 682	-998
Sum mellomværende med statskassen		-8 078 403	-7 163 106

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet 2014

	201414	201314
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
<i>Sum innbetalinger fra gebyrer</i>	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	973 269
<i>Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>	0	973 269
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Inntekter av oppdrag, utenfor avgiftsområdet	14 700 450	8 269 182
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	14 700 450	8 269 182
<i>Andre innbetalinger</i>		
<i>Sum andre innbetalinger</i>	0	0
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	0	6
Annen finansinntekt	0	0
<i>Sum innbetaling av finansinntekter</i>	0	6
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	14 700 450	9 242 458

Note 2 Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige refusjoner vedrørende lønn 2014

	201414	201314
<i>Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter</i>		
Lønninger	147 315 888	130 642 276
Arbeidsgiveravgift	24 235 246	21 406 853
Pensjonsutgifter*	0	0
Andre ytelser	41 686 829	35 225 622
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	213 237 964	187 274 752
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
<i>Offentlige refusjoner vedrørende lønn</i>		
Sykepenger og andre refusjoner	7 798 894	5 534 741
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	7 798 894	5 534 741
Antall årsverk:	250	234

Note 3 Utbetalt til investeringer 2014

	201414	201314
Immaterielle eiendeler og lignende	380 083	90 709
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Nasjonaleiendom og kulturminner	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	3 423 579	7 844 385
Andre utgiftsførte investeringer (*)	61 509	88 751
Sum utbetalt til investeringer	3 865 171	8 023 845

() Spesifiseres ytterligere dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet*

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter 2014

	201414	201314
<i>Andre utbetalinger til drift</i>		
Husleie	30 253 250	27 781 885
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	268 247	736 040
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	5 223 600	5 764 162
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 181 508	758 310
Mindre utstyrsanskaffelser	502 325	869 967
Leie av maskiner, inventar og lignende	880 894	789 942
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	88 446 877	61 971 367
Reiser og diett	6 835 095	5 735 779
Øvrige driftsutgifter (*)	20 268 770	16 366 821
Sum andre utbetalinger til drift	153 860 566	120 774 273
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	149	0
Agiotap	0	490
Andre finansutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	149	490
<i>(*) Bør spesifiseres ytterligere dersom det er vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet</i>		

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten 2014

	201414	201314
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten 2014

	201414	201314
Tilskudd til kommuner - * ikke i bruk fra 2014	0	293 498 153
Tilskudd til fylkeskommuner - * ikke i bruk fra 2014	0	11 430 416
Tilskudd til kommuner	482 808 666	0
Tilskudd til fylkeskommuner	19 088 641	0
Tilskudd til private	24 108 365	19 975 250
Tilskudd til organisasjoner	202 266 772	185 389 423
Tilskudd til statsforvaltningen	6 407 963	1 457 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	734 680 407	511 750 242

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen 2014

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	201414	201414	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler*	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	24 667	24 667	0
Kasse og bank	0	0	0
<i>Sum</i>	24 667	24 667	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-166 499	0	-166 499
Skyldig skattetrekk	-8 087 388	-8 087 388	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-15 682	-15 682	0
<i>Sum</i>	-8 269 569	-8 103 070	-166 499
Langsiktige forpliktelser			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Sum	-8 244 902	-8 078 403	-166 499

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 7 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Forretnings- kontor	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>								
Selskap 1								
Selskap 2								
Balanseført verdi 23.14.2015								0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Innhold

Kongehuset	Side 2
Klima- og miljødepartementet	Side 2
Landbruks- og matdepartementet	Side 6
Kunnskapsdepartementet	Side 21
Statens Helsetilsyn	Side 48
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Side 54
Justis- og beredskapsdepartementet	Side 58
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Side 63
Arbeids- og sosialdepartementet	Side 71
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 74
Samferdselsdepartementet	Side 87
Utenriksdepartementet	Side 88
Kulturdepartementet	Side 88
Andre	Side 89

Fylkesmannsembetene utfører fagoppgaver for flere departementer og direktorater/tilsyn. Hvert departement er faglig overordnet embetene på det aktuelle fagområdet. I årsrapporten del III er det gitt en kort omtale og vurdering knyttet til hvert departementsområde. Nedenfor følger embetets mer utførlig resultatrapportering knyttet til embetsoppdraget for de ulike departementene.

Kongehuset

00.1 Kongelige besøk

Ved kongelig besøk i fylket, har Fylkesmannen det overordnede ansvar for gjennomføringen av besøket (unntak her vil være en del besøk i Oslo og deler av Akershus.)

I 2014 var embetet involvert i følgende besøk:

- 16. januar: Kongen deltar på offisiell åpning av Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
- 16. februar: Konge- og kronprinsparets deltakelse under den offisielle åpningen av Grunnlovsjubileet på Eidsvoll
- 8. mars: Kronprinsessens deltakelse under markering av kvinnedagen i Rikssalen på Eidsvoll
- 7. mai: Prinsesse Märtha Louises besøk til Hurdal syn- og mestringssenter
- 17. mai: Konge- og kronprinsparets deltakelse under Grunnlovsjubileet på Eidsvoll
- 15. august: Kronprins Haakon åpner ROAFs sorteringsanlegg på Skedsmokorset
- 5. november: Kronprins Haakon besøker NAV i Sørums og konferanse på Gardermoen
- 23. november: Kronprinsparet deltar på statsborgerseremoni i Oslo rådhus

00.2 Saksforberedelse av tildeling av ordener og medaljer

I 2014 kom det inn 53 søknader om Kongens fortjenstmedalje og 20 søknader om St. Olavs Orden.

Klima- og miljødepartementet

Resultatområde 01 – 06 Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning

Verneprosesser

I mars 2014 oversendte vi en tilrådning til Miljødirektoratet om Kolås, Hatteråsen og Djupdalen-Kjaglidalen naturreservater.

Det ble meldt oppstart av verneplanarbeid for 18 områder i Marka i februar 2014. Tilrådning om 8 naturreservater i Marka ble oversendt Miljødirektoratet i august.

Vi arbeider videre med andre områder for frivillig skogvern i fylkene.

Verneområdeforvaltning

Gjennomføring av tiltak i bestillingsdialogen med Miljødirektoratet har stort sett gått som planlagt. Det er blitt utført skjøtsel og fjerning av fremmede arter i mange verneområder i Oslofjorden i løpet av sommeren 2014.

Forvaltningsplan for geologiske verneområder er ferdigstilt. Forvaltningsplaner for Løkenes og Nesøytjern ble sendt på høring før sommeren og ferdigstilles så fort som mulig.

Vi har hatt fokus på å ferdigstille forvaltningsplaner for verneområder framfor å igangsette nye og vi er stort sett i

havn med dette. Med snart 250 verneområder å forvalte blir vår utfordring å ha tilstrekkelig kapasitet til å utarbeide nye forvaltningsplaner og iverksette nødvendige tiltak samtidig som vi skal ivareta løpende forvaltningsoppgaver.

Viltforvaltning

Har tildelt viltfondsmidler i henhold til gjeldende regelverk, inklusiv behandling i elektronisk søknadssenter.

For øvrig fulgt opp løpende saksbehandling innen viltforvaltningen. Ingen avvik.

Rovviltforvaltning

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er sekretariat for rovviltnemnda i region 4. I tillegg til drift av rovviltnemnda har vi utført løpende oppgaver innen rovviltforvaltning. Det har vært store rovviltskader i Eidsvoll og Hurdal sommeren 2014 og flere fellingsforsøk som følge av dette.

Arter og naturtyper

FMOA følger opp de handlingsplaner der vi har det koordinerende ansvar og jobber også med å ivareta andre arter/naturtyper som er viktige i Oslo og Akershus.

Flere av artene/naturtypene er godt kartlagt og andre tiltak som skjøtsel og informasjon prioriteres. Innlegging av kartleggingsdata i naturbase har høy prioritet i 2014.

Vi frykter at arten lakrismjeltblåvinge nå er ute av norsk fauna. Det ble ikke gjort funn av arten i 2014.

FMOA har sendt ut brosjyre om hule eiker til alle grunneiere med hule eiker i Oslo, Asker og Bærum og sendt brosjyrer til organisasjoner og kommuner som informerer om hule eiker.

FMOA har deltatt og tatt initiativ til informasjon om salamanderdammer på skoler.

Det er delt ut midler fra tilskuddsordningen til 72 tiltak for PA/UN.

FMOA inviterer grunneiere med slåttemark til å bli med i oppfølging av handlingsplanen for naturtypen. Vi lager skjøtelsesplaner for slåttemarkslokaliteter og oppdaterer Naturbase på lokalitetene.

Forvaltning av naturdata

Oppdatering og vedlikehold av data i Naturbase har hatt prioritet i 2014, og vi har tatt igjen et etterslep av datasett som er innsendt til oss. Vi etterlyser sterkt en raskere innlegging i Naturbase etter av datasettet er oversendt Miljødirektoratet.

Vi har implementert de nye kvalitetssikringsrutinene og tekniske løsninger for innlegging av data i Naturbase.

Når det gjelder arter og naturtyper har vi prioritert informasjonstiltak.

Vi har ferdigstilt en rapport om kartleggingsstatus i kommunene. Biofokus har hatt oppdraget. Dette skal være et verktøy for oss og kommunene til å se hvilke områder som er godt kartlagt, hvilke som trenger bedre kartlegging og hvor det er spesielt verdifull natur. Rapporten viser at det er et stort behov for en helhetlig kartlegging av gjenværende raviner i vårt område. Vi håper å få Miljødirektoratet med på en satsning på ravinekartlegging i 2015.

Opplæring for kommunene i bruk av Naturbase og Artskart er gjennomført og i november hadde vi, i samarbeid med Landbruksavdelingen, kurs i naturmangfoldloven for ansatte ved landbrukskontorene i våre fylker.

Fremmede arter

FMOA har generelt mange fremmede arter og utfordringer med disse innenfor og utenfor verneområder. FMOA har egen handlingsplan (2010) og har jobbet tett med kommunene for å informere om problematikken, kartlegge og bekjempe. De fleste kommuner i OA gjør tiltak mot fremmede arter og får økonomisk støtte fra oss til dette. Tilbakemeldinger fra kommunene er at det er viktig med støtten fra FM for å få prioritert dette arbeidet. FMOA arrangerer årlige fagdager om fremmede arter, noe som også har ført til en høy grad av bevissthet og oppdatering i kommunene. Svært mange av kommunene har informasjon om fremmede arter i lokalavisene årlig i tillegg til egne nettsider og har også et tett samarbeid med hageavfallsmottakene. Status pr 2014 er at de aller fleste kommunene har god oversikt over fremmede arter i egne kommuner og gjør årlige tiltak. Problematikken er imidlertid så stor at arbeidet må påberegnes å fortsette i mange år.

Innenfor verneområder har vi hatt sommervikarer som har jobbet med å fjerne fremmede arter. Her prioriteres de områdene med flest trua arter. Resultatene har vært gode, men må følges opp over mange år pga frøbank og

reetablering utenfor verneområdene.

FMOA har hatt befarings med grunneiere på Oslofjordøyene og informert om fremmede arter.

I mange planuttalelser fra FMOA kommenteres problematikken med fremmede arter og det settes ofte krav om forsvarlig massehåndtering.

Forvaltning av anadrom laksefisk

Har tildelt fiskefondsmidler i henhold til gjeldende regelverk, oppdatering av behandling i elektronisk søknadssenter vil bli utført senere. God organisering i anadrome vassdrag. Lite behov for å endre dette.

Tilskuddsmidler til kreps er utbetalt. Det er pågående burforsøk med edelkreps på Oustøya iht friskmeldingsplanen for gjennomført utryddelse av forekomst av signalkreps. Dette slutføres i år.

Kalkingsvirksomheten er gjennomført etter kalkingsplanen. Kalkingsbasen er under oppdatering med innleggelse av data for år som mangler. Det er gjennomført kalkkutt i nye lokaliteter i år. Overvåkingsplan er utarbeidet og det gjennomføres både vannkvalitets- og biologisk overvåking.

Helhetlig vannforvaltning

FMOA har i 2014 utført en stor innsats innen de åtte vannområdene som berører Oslo og Akershus, både som kvalitetsikrer og miljøfaglig rådgiver. Vi har gitt et solid faglig høringsinnspill til forbedringer av regional forvaltningsplan. Overvåkingsplanene i vannområdene og innspill til regional overvåkingsprogram er utviklet i tett samarbeid med prosjektlederne og faggruppene i vannområdene for å sikre god tilpasning til lokale tiltaksanalyser og god lokal forankring med hensyn på gjennomføring. Initiert og utført prosjektet ”Miljømål for urbane vassdrag” og prosjekt om ”leirpåvirkede vassdrag”. Begge har vært krevende pionerprosjekter av nasjonal interesse som har brakt det faglige arbeidet betydelig videre.

Avløp

FMOA har i 2014 gjennomført avløpsrevisjoner i 10 kommuner, samt gjennomført et overvannseminar med ca. 100 deltakere fra kommunene. Vi har for øvrig lagt stor vekt på å sikre at avløpssektoren blir en viktig sektor inn i tiltaksanalyser i vannområdene og arbeidet for å sikre at kommunenes store investeringer på avløpssektoren innenfor vår myndighetsutøvelse møter utfordringene knyttet til befolkningsvekst, klima og strengere krav til vannkvalitet.

Oljeforurensning

Utført løpende oppgaver.

Resultatområde 08 Aktivt friluftsliv

Ivaretagelse av attraktive friluftslivsområder i plansaker

Dette er et mål særlig i forhold til strandsonen i Oslofjorden, viktige vassdrag og Marka som anses av både regional og nasjonal betydning med hensyn til friluftsliv. Vi tilstreber en restriktiv praksis i forbindelse våre innspill til kommunene når det gjelder nybygg, tilbygg og andre mindre tiltak av betydning.

Fylkesmannen som grunneier/rettighetshaver på vegne av staten i de statlig sikrede friluftsområdene

Vi har uttalt oss til de nabovarsler som har kommet, og har vurdert forvaltningsplanene for områdene.

Tilrettelegging for jakt og fiske

Ikke aktuelt mht vår rolle.

Resultatområde 09 Giftfritt miljø

Skipsverft og sedimenter

FMOA har ingen skipsverft for oppfølging.

FMOA har i 2014 arbeidet videre med miljøgifttilførslene til fjorden. Avrenning fra tette flater har vist seg å være den viktigste tilførselsvei for miljøgifter til Indre Oslofjord (NIVA rapport 2013). Vi har i 2014 satt i gang et prosjekt sammen med Fagrådet for indre Oslofjord for å identifisere de viktigste kategorier flater som bidrar til tilførslene og vurdering av tiltak og virkemidler for å redusere tilførslene.

FMOA behandler fortløpende søknader om tillatelse til mudring/dumping i sjø og vassdrag.

Grunnforurensning

Vi behandler saker som gjelder forurenset grunn fortløpende. Av de prioriterte lokalitetene gjenstår det tiltak ved 3 av dem. Dette er nedlagte kommunale avfallsdeponier (Øverland 1 og 2 og Isi 1). Det har vært utfordrende å få fortløpende i saken. I forbindelse med deponiakksjonen høsten 2014 tok vi opp dette igjen med den aktuelle kommunen og det kom da frem at kommunen ikke har fulgt opp våre pålegg. Vi vil følge dette opp videre i 2015.

Grunnforurensningsdatabasen følges opp som en del av vanlig saksbehandling. Det er tidkrevende å følge opp bruksendringer som skjer i matrikkelen/Grunnforurensning, på grunn av den løsningen som i dag finnes. Vi følger opp etter beste evne, og ser frem til ny versjon av Grunnforurensningsdatabasen.

Avfall og gjenvinning

FMOA behandler innkomne søknader fortløpende, men ser at anleggene våre er under store endringer i form av større aktiviteter enn tidligere. Dette gjør at søknadsbehandlingen tar lenger tid.

Vi har godkjent avfallsplanene for industrihavnene i vår region og er godt i gang med innhenting og godkjenning av de felles kommunale avfallsplanene. Dette er tidkrevende arbeid, men vi synes vi ligger godt an i henhold til overordnede krav.

Resultatområde 11 Stabilt klima

Mange kommuner reviderer nå sine kommuneplaner. I dette ligger også ofte revisjon av klima- og energiplaner. Ut over dette formidles klimakrav ved oppstart i regionalt planforum. I arbeidet med arealplanlegging legges viktige føringer for bosettings- og transportmønsteret og dermed klima- og energiforbruket.

Vi har et utkast til en oversikt over pågående og kommende areal- og transportplanprosesser av særlig betydning for klimagassutslipp, men har ikke oversendt den da vi har vært litt usikre på bestillingen.

Ellers har vi deltatt i relevante nettverk og arrangert dialogmøter med kommunene. Vi har også arrangert et seminar om overvannshåndtering for kommunene.

Fylkesmannen deltar i referansegruppen for Transnova-prosjektet: *Kunnskap og kompetanse for klimavennlig og attraktiv byutvikling*.

Resultatområde 12 Tverrgående virkemidler

12.1 Miljøhensyn i planlegging

Fylkesmannen har de siste fire årene hatt spesielt fokus på samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging ved behandling av kommunale planer. Vi jobber kontinuerlig med å forenkle saksbehandlingsrutinene våre for å få tid til mer tidlig medvirkning, jf årlig forventningsbrev til alle kommunene. Vi har avholdt dialogmøter med kommunene hvor formidling av statlig bypolitikk og SPR-BATP er ett hovedtema.

Vi deltar aktivt i Plansamarbeidet for Regional areal- og transportplan for Oslo og Akershus, samt arbeidet med revisjon av Regional plan for handel, service og senterstruktur.

Vi har også i 2014 ved hjelp av særskilte storbymidler bygget opp kompetanse innen fremtidsrettet byplanlegging og boligbygging og har igangsatt et samarbeid om temaet med fylkeskommunen og kommunene.

Oslo og Bærum er med i Framtidens byer og Fylkesmannen er aktivt med i ATP-nettverket knyttet til denne satsningen. I tillegg holder vi oss oppdatert på prosjektet "Future built" hvor Oslo, Bærum og Asker deltar.

12.2 Tilsyn og konsesjonsbehandling

Tilsyn

Tilsyn med kommunale avløpsanlegg var en høyt prioritert oppgave i 2014. Hele 10 Akershus-kommuner ble kontrollert i forhold til krav i nye utslippstillatelser med gjennomgående tema som: miljørisikovurderinger med klima, utslippsregnskap, plan for fornyelse av ledningsnett og fremmedvann på avløpsnettet.

Også avfallsdeponier ble kontrollert i større omfang enn tidligere, både aktive deponier og avsluttede. Det ble også gjennomført flere systemrevisjoner av virksomheter innen industri og avfallsbehandling.

Konsesjon

Fylkesmannen har gjennomgått de fleste tillatelsene som kan dekkes av forurensningsforskriften kapittel 24 og 26 – 30. Noen få gjenstår, som vil bli tatt i 2015.

Det har i 2014 vært et høyt trykk på innkomne konsesjonssøknader på forurensningsfeltet, noe som har gjort at vår oppfølging av eksisterende tillatelser ikke har vært tilfredsstillende. Fylkesmannen har derfor i 2014 ikke hatt kapasitet til å utarbeide en oversikt over alle tillatelser innenfor landbasert industri, men dette vil bli prioritert i begynnelsen av 2015.

12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon

Forurensning

Vi har i 2014 fortsatt med å kvalitetssikre databasen Forurensning, og da særlig for industrianlegg som er regulert etter de selvberende kapitlene i forurensningsforskriften.

Det gjenstår imidlertid fortsatt å gjennomgå eldre tillatelser med tanke på avvikling eller oppdatering.

12.4 Internasjonalt samarbeid

Ikke aktuelt.

Ressursrapportering

Tallet i ressursrapporten har ikke fått med seg brevlig ompostering. Rett beløp for samlet ressursbruk på resultatområde 0 er 11 384 240,92 kr.

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
01-06 Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning	kr 5 419 691,41	kr 2 925 019,77
09 Giftfritt miljø	kr 2 785 477,48	kr 0,00
Andre oppgaver under KLD	kr 387 088,34	kr 63 375,26
11 Stabilt klima	kr 1 000,00	kr 0,00
12.2 Tilsyn og konsesjonsbehandling	kr 1 688 006,63	kr 1 172 113,31
12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon	kr 602 977,06	kr 0,00
Sum:	kr 10 884 240,00	kr 4 160 508,00

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Matsikkerhet

Resultatområdene rapporteres under delområdene.

21.1 Økt matproduksjon og trygg mat

Sentrale utviklingstrekk og drivkrefter i utviklingen av jordbruket og Norge som matnasjon

I Akershus har grovfôrarealet vist en økning i 2014. Vektlegging av miljøkrav og redusert avrenning fra jordbruksarealer er viktige drivkrefter. I 2014 økte likevel kornarealet med ca. 5 000 dekar til 593 000 dekar. Forklaringen ligger primært i bedre klimatiske forhold enn i foregående år. Større kornareal er av vesentlig

betydning som bidrag til å nå målet om økt matproduksjon regionalt og nasjonalt.

Fylkesmannens landbruksavdeling har gjennom prosesser knyttet til Regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU) initiert prosjekter i 2014 med mål om å øke matproduksjonen. Det 3-årige "Kornprogrammet" er en hovedsatsing og gjennomføres i samarbeid med Fylkesmannens landbruksavdeling i Østfold. Bondelagene i fylkene er prosjekteiere, og Norsk landbruksrådgiving er ansvarlig for å gjennomføre de fleste tiltakene. Et prosjekt for å ta vare på og styrke melkeproduksjon er satt i gang sammen med Fylkesmannens landbruksavdeling i Østfold og meierisamvirket TINE. Vi samarbeider med Fylkesmannens landbruksavdeling i Hedmark om et storfekjøttprosjekt som de har initiert, og der våre fylker utgjør region 5 i tillegg til Hedmarks 4 regioner. Dette gir synergier gjennom samarbeid og en organisering som sparer ressurser. I Oslo og Akershus legges hovedvekten på bruk av inn- og utmarksbeiter.

Fylkesmannens arbeid for å nå målet om økt og trygg matproduksjon

I tillegg til særskilte tiltak og prosjekter knyttet til regionalt bygdeutviklingsprogram er forvaltningen av juridiske og økonomiske virkemidler direkte og indirekte innrettet mot å øke matproduksjonen, kvantitativt og kvalitativt, både innenfor tradisjonelle produksjoner og i form av spesialprodukter (matinnovasjoner/lokalmat).

Samarbeid med regionale aktører og Mattilsynet

1. Arbeidet med regionalt bygdeutviklingsprogram med delprogrammene regionalt næringsprogram (RNP) og regionalt miljøprogram (RMP) er basert på et bredt sammensatt partnerskap der offentlig og privat sektor deltar. Fokus rettes både mot matspesialiteter og volumproduksjoner.
2. Gjennom nettverket «MatViken», der matkontakter i Fylkesmannens landbruksavdelinger fra alle Østlandsfylkene deltar (Oslo/Akershus, Østfold, Buskerud, Vestfold, Telemark, Hedmark og Oppland), fokuseres det særlig på lokalmat sett i sammenheng med grønt reiseliv.
3. I 2014 ble Østlandsfylkenes første deltakelse som "Osloregionen" på Internationale Grüne Woche (i 2015) forberedt gjennom et forprosjekt og igangsetting av et hovedprosjekt. Prosjektleder er ansatt hos oss. Matkontaktene har hatt ansvar for utvelgelse av deltakere fra sine fylker. Deltakelse på Grüne Woche brukes som et verktøy for å utvikle en mer konkurransekraftig mat- og reiselivsregion på Østlandet i tråd med ny nasjonal strategi og regioninndeling for reiselivet. Oppfølgende tiltak etter selve arrangementet i Berlin blir derfor svært viktig.
4. Vi har som tidligere samarbeidet med «matansvarlige» i Innovasjon Norge og i fylkeskommunene (Oslo og Akershus) i prosjekter som vi hver for oss initierer og samordner. Vi legger vekt på å integrere alle våre prosjekter i regionalt bygdeutviklingsprogram - strategier og handlingsplaner.
5. Avdelingens matkontakt sitter i styringsgruppen for Kompetansenettverket for mat på Østlandet som ledes av Nofima på Ås.
6. Vi har samarbeidskontakt med ledelsen i Regional Matkultur (RM) som er et nettverk av matprodusenter og serveringsbedrifter vår region, og som vi og Fylkesmannens landbruksavdeling i Østfold var med å etablere. Regional Matkultur etablerer seg nå i flere østlandsfylker.
7. Oppfølging og tilrettelegging for småskalaproduksjon og nyetablering innenfor matområdet drøftes i årlige kontaktmøter med det regionale Mattilsynet. Fylkesmennenes landbruksavdelinger i Oslo/Akershus og Østfold holder årlige dialog- og kontaktmøter med Mattilsynet i regionen. Hensikten er erfarings- og informasjonsutveksling samt drøfting av aktuelle samarbeidsspørsmål innen plante- og husdyrproduksjon. Kontakten mellom MTs distriktskontor og landbrukskontorene har heller ikke vært god nok i 2014. Arbeidet med å forbedre kommunikasjonen vil bli et prioritert område i 2015, jf. Ldirs "Felles retningslinjer for utveksling av informasjon i saker der det er brudd på dyrevelferdsloven" fra 2014 som skal følges opp. Vi har forventninger til forbedret samarbeidskontakt på kommunalt nivå etter omorganiseringen av Mattilsynet fra 1.1.2015.

Oversikt over kommunenes forbruk av vakttilskudd og stimuleringstilskudd i forhold til bevilgning over kap. 1143 post 60 Tilskott til veterinærdekning

En egen rapport sendes Landbruksdirektoratet innen 28.2.2015. Oslo og Akershus er inndelt i 5 vaktområder: Folloregionen, Romerike Vest, Romerike Øst, Romerike Nord og Stor-Oslo. Samlet innvilget beløp for 2014 var kr 3 702 920.

Resultatområde 22 Landbruk over hele landet

Resultatområdene rapporteres under delområdene.

22.1 Bruk av landbruksarealer

Bruk av midler over kapittel 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til rovviltforvaltning, og beskriv kort utfordringene på området

Det ble engasjert ekstrahjelp (ca. 2 månedsverk pluss driftsmidler) til kontrolltiltak knyttet tildeling av midler til forebyggende tiltak mot rovdyrskader (gjerdehold). Fylkesmannens landbruksavdeling utførte kontrolltiltak på vegne av embetet etter avtale med Fylkesmannens miljøvernavdeling. Midler over kapittel 1144 post 77 ble budsjettet og brukt, men ikke trukket. Embetet finansierte derfor gjennomføringen av planlagte tiltak.

Utviklingen i beitebruk og utarbeid statistikk over bruk av beiteareal og tapsutvikling

Se tabell.

Sau på utmarksbeite og tap registrert i organisert beitebruk

Totalt ble det sluppet 13 656 sau på utmarksbeite i 2014. Dette var en økning på 10 prosent fra foregående år. Grunnet ulvereviret i Østmarka er sau fra 2 besetninger holdt tilbake på hjemmebeite. Tall fra Organisert beitebruk viser et tap på 189 søyer og 804 lam som gir et samlet tap på 993 dyr med en tapsprosent på 7,2, hvilket er en økning på 0,2 prosent fra foregående sesong. Tapstallene fra Organisert beitebruk omfatter alle tapsårsaker, også de som ikke skyldes rovvilt.

Regionvis fordeling av tapene

Beitesesongen 2014 har vært preget av gjentatte og store skader av ulv i deler av Eidsvoll og Nes kommuner øst for Vormo i Akershus i grensetraktene mot Hedmark. De prioriterte beiteområdene ligger vest for Glomma i randområdet til ulvesonen. I Akershus ble de første skadene registrert 5. juli. Det ble dokumentert omfattende skader og mange drepte dyr siste uka i juli. I et enkelttilfelle ble 15 søyer og lam funnet drept eller skadd ved Jøndalsvangen i Eidsvoll. Etter ble det gjennom resten av beitesesongen fokusert på ekstraordinært tilsyn, vakthold og forsøk på skadefelling i samarbeid med jaktlaget i Hedmark. Men tap til ulv vedvarte, og siste registrerte skade var 27. september. Skadefellingsforsøkene ga ingen resultater i beitesesongen, men en hannulv ble felt nær Espa i Hedmark på lisensjakt i desember. Dette var sannsynligvis sommerens skadegjører. For skadeområdet ble det søkt erstatning for 39 voksne dyr og 179 lam. Den mest berørte saueieren mistet nær 50 % av besetningen.

Omsøkte tap og erstatning for rovviltskader i 2013

Vi har for beitesesongen 2014 mottatt 22 søknader om erstatning for sau tatt av rovvilt i Akershus og Oslo. Totalt ble det søkt om erstatning for 483 dyr fordelt på 148 voksne dyr og 335 lam. Av dyr som er søkt erstattet er det innvileget erstatning for 57 søyer og 221 lam. Totalt utgjør dette en erstatningsbeløp på ca. kr 980 880.

Viktige tiltak i beiteområdene: Det er fortsatt behov for utbedringer av sperregjerde langs rv 120 nord i Nannestad. Arbeidet med å føre opp sperregjerde langs rv 180 sørøst for Hurdalsjøen mot grensa til Eidsvoll kommune må følges opp. Økt innkjøp og utleie av sporingsutstyr fra Akershus sau og geit vil bedre beredskapen og tilsynet med beitedyra og kan ha god effekt mot rovviltskader.

Omfang av samfinansiering med midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader over

Miljøverndepartementets budsjett

Det er brukt kr 250 000 fra LD sitt budsjett til innkjøp av sporingsutstyr til beitedyr. Fra MD sitt budsjett er det brukt totalt kr 565 200 til rovviltaviserende gjerder, kr 122 250 til sau flyttet til hjemmebeite og i underkant av kr 300 000 til ekstraordinært tilsyn og skadefellingsforsøk på ulv.

Bruk og nytte av data fra Geovekst og Norge digitalt hos alle avdelingene ved embetet

I begynnelsen av 2014 ble en langsiktig GIS-samarbeidsavtale mellom de tre fylkesmannsembetene i Østfold, Vestfold og Oslo og Akershus undertegnet. Samarbeidsprosjektet OslofjordGIS har eksistert i snart 3 år. Grunnstrukturen for en moderne GIS-løsning til intern saksbehandling har blitt etablert. GIS-løsningen er effektiviserende for mange saksbehandleroppgaver, og har et stort potensiale for videreutvikling. Samarbeidet har skapt en robust GIS-organisasjon med en bred kompetanse som alle embetene har glede av. I prosjektperioden har arbeidet vært konsentrert om GIS-bruk innen fagområdene landbruk, miljø, plan- og byggesak og samfunnsikkerhet. Vi har også gjennomført en spørreundersøkelse om bruken av web-innsynet. Av 55 respondenter svarer hel 32 personer at de benytter verktøyet minst en gang i uka eller oftere. Den viktigste årsaken til bruken er at eiendomsinformasjon blir lett tilgjengelig (hjemmelshaver, Gnr/Bnr ol.). I tillegg er det å finne relevante registreringer i et gitt område viktig, se ortofoto over et gitt område og innhenting av planinformasjon oppgitt som viktige årsaker. Fra og med 1. januar 2015 vil Aust-Agder inngå i et samarbeid med OslofjordGIS som en assosiert deltaker.

I OslofjordGIS er det lagt inn omriss av plandata som ved aktivering «fyrrer opp» kommunenes egne

webkarttjenester. Plansaksbehandlere benytter seg med andre ord også av kommunenes egne webkarttjenester i forbindelse med utsjekking av plansaker.

I tillegg til kartinnsynsløsningen benyttes også desktopprogramvaren ArcGIS og FYSAK av flere saksbehandlere. Både i ArcGIS, FYSAK og OslofjordGIS er det relativt enkelt å hente inn WMS-tjenester fra andre datatilbydere i Norge digitalt-samarbeidet, noe som har forenklet bruken av geodata fra Norge digitalt. Data fra Geovekst og Norge digitalt inngår i alle de omtalte kartløsningene, og gir en bedre kvalitet på beslutningene som fattes. I tillegg gir kartløsningene en effektivitetsgevinst ved at behovet for befaringer blir mindre. Flere av embetets avdelinger har stor nytte av disse verktøyene i ulike sammenhenger.

Aktivitet i arbeidet knyttet til Geovekst og i oppfølging av kommunenes arbeid med ajourføring av arealressurskart (AR5)

I geovekstsamarbeidet var det planer om skogtaksering i Fet og Sørumsund. Dette ble det ikke nok oppslutning om blandt skogeierne, og dermed falt dette ut av årets prosjekter. Det er forøvrig undertegnet avtaler for 4 kommuner og en felles avtale for Follo om FKB-kartlegging. I denne omgang ble det ingen AR5-prosjekt.

Det ble arrangert et AR5-feltkurs for Oslo og Akershus-kommunene i 2014.

Behov for kontantmidler i Geovekstprosjekter, samt fylling ut regnskapsskjema

Det vises her til eget rapporterings- og søknadssystem (Krokus) utarbeidet av Skog og landskap.

Tapstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2013	2012
FMOA	5156	8500	75	3,7	9,5	7	7,2
Sum	5156	8500	75	0	0	7	

22.2 Eiendom og bosetting

Kort beskrivelse av kommunenes arbeid med saker innen eiendomslovgivningen

Fortløpende orientere SLF om saker etter jord- og konsesjonslovgivningen avgjort av Sivilombudsmannen.

Rapportere til SLF om saker behandlet etter jord-, odels- og konsesjonslov, jf. rapporteringsskjema som utarbeides av SLF (antall saker, antall vedtak mv.).

Samtlige kommuner deltok på årets fagdag om eiendomslovgivningen. Jordlov, konsesjonslov, nasjonale mål og politiske signaler sto på dagsorden. Videre ble innholdet av landbruksbegrepet i LNF-områder og betydningen for praktisering av plan- og bygningsloven og markaloven gjennomgått.

I samarbeid med miljøavdelingen har vi avholdt fagsamling for kommunene om betydningen av saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven kapittel II for landbrukskontorene når de treffer vedtak etter lanbrukets lover og regler.

Vi legger opp til diskusjoner under samlingene for kommunene slik at ulik praktisering av skjønnsrommet blir belyst og diskutert. På sikt vil dette medvirke til en mer ensartet praktisering i kommunene.

Det er har vært noe færre klager på konsesjonsvedtak i 2014 enn foregående år. Antallet konsesjonssaker som skal behandles av Fylkesmannen fordi kommunen er kjøper eller eier av landbrukseiendom holder seg noenlunde stabilt. Salg av kommuneskoger utgjør en stor andel. Det har blitt flere klagesaker etter at delingsbestemmelsen i jordloven ble endret. Klagen er nyttige fordi de gir Fylkesmannen mulighet til å klarlegge forståelse og praktisering av den nye bestemmelsen slik at alle kommunene etter hvert får en felles forståelse og en ensartet praksis.

22.3 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

Oversikt over ressursinnsats knyttet til kontrolloppgavene, omfang på gjennomførte kontroller og hvordan eventuelle avvik er fulgt opp, jf. eget skjema

Kontrollarbeidet er organisert med to faste personer. I henhold til risikobasert kontrollplan for tilskuddsforvaltningen ble det i 2014 gjennomført 4 stedlige forvaltningskontroller. Nannestad, Enebakk Fet

og Aurskog-Høland ble valgt ut innenfor ordningen produksjonstilskudd (PT). Kontrollomfanget utgjør ca. 20 prosent av våre kommuner. Vårt mål er å kontrollere alle kommuner i løpet av perioden 2013-2015. Ved kontrollene i 2014 sjekket vi ulike ledd i kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd, som behandling av mottatte søknader, retting av feil, oppfølging av uavklarte forhold i søknaden samt bruk av avkortning. Vi fant ett avvik, og gjorde noen merknader. Kommunen med avvik fikk 2 måneders frist til å rette opp forholdet. Kommuner med merknader fikk frist til neste søknadsomgang for å rette opp og endre rutiner i samsvar med våre merknader. Ved avvik setter vi en frist for kommunens feilretting og tilbakemelding, og følger opp med kontakt til den aktuelle kommunen i den grad det er nødvendig. Ny forvaltningskontroll for å sjekke at utbedring faktisk har funnet sted kan være aktuelt. Hovedfokus er likevel dialog, der formålet er å forbedre/kvalitetssikre saksbehandlingsrutinene og kommunenes egen forståelse og informasjon om regelverket til foretakene. Det er viktig å legge til rette for gjensidig læring mellom kommunen og Fylkesmannen. Videre kompetansebygging i vår landbruksavdeling, og god oppfølging av ny pt-forskrift (1.1.2015) og forskrift om amnesti overfor kommuner og foretak har høy prioritet. Tilstrekkelig kunnskap om forskriftens bestemmelser og reaksjonsmuligheter ved feil vil skjerpe fokus på riktig søknadsutfylling og søknadsbehandling. Dette er en forutsetning for nødvendig legitimitet i samfunnet og i næringen for tilskuddsordningene og for landbruksforvaltningen i kommuner og fylker. Fagmøte for landbrukskontorene med jurist fra Landbruksdirektoratet ble gjennomført tidlig i februar 2015.

Husdyrkonsesjon

Det er i tillegg til forvaltningskontroller gjennomført dokumentkontroll (LEV-rapporter og PT-søknader) for produksjonsperioden 2012/2013. Av totalt 253 foretak med fjørfe og svin vil 8 foretak få varsel om innkreving av standardisert erstatning for produksjon utover konsesjonsgrensen. Overproduksjon har funnet sted i 3 foretak med kombinert svineproduksjon, 3 med slaktegrisproduksjon og 2 med slaktekyllingproduksjon. Vi følger opp disse sakene i 2015.

Rovviltavvisende gjerder

Vi har også gjennomført befarings- og stedlig kontroll på 12 foretak innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv på vegne av embetet, jf. midler til forebyggende tiltak mot rovdyrskader. Vi har funnet det hensiktsmessig at landbruksavdelingen med god faglig innsikt og grunneierkunnskap gjennomfører slike kontroller som er gjort i samsvar med kravene i "Standard for oppsett av rovviltavvisende gjerder" fastsatt av Miljødirektoratet 22.6.2012. Metodikken er utarbeidet i samarbeid med FMLA-Østfold. Vi har funnet 4 avvik som har blitt fulgt opp med dokumentasjoner i rapporter og brev. Saker med avvik vil bli videreført og avsluttet i 2015. I tillegg er det gjort merknader til prosjekter der muligheter til forbedringer er påvist. Disse følges opp i dialog med aktuelle tilskuddsmottakere i 2014/2015.

Landbruksvikarordningen 2014

I Oslo og Akershus er det kun et lag som organiserer beredskapen for landbruksvikarer. Det er full dekning over begge fylker. Det er fortsatt behov for 7 årsverk for å kunne møte utfordringene i våre fylker på en forsvarlig måte (spredt og variert husdyrhold). Rapportene for året 2013 er sendt til Landbruksdirektoratet i 2014 (skjema SLF-154).

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2014 - antall

Klagebehandling

Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
0	5	0	5	0	0

Dispensasjonssøknader

Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
17	0	1	24	0	0	0	0	0

Fylkesmannens kontroll av landbruksvirksomheten i 2014

1. Hvor mye ressurser er avsatt til kontroll?

Årsverk: 1,0

Antall personer: 3

2. Gjennomførte kontroller av kommunenes landbruksforvaltning (forvaltningskontroller)

Kommune:	Aurskog-Høland kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	1
Oppfølging av avvik:	Kommunen ble gitt frist på 2 måneder til å rette opp avvik. Gjaldt brudd på regionale miljøkrav

Kommune:	Enebakk kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	0
Oppfølging av avvik:	

Kommune:	Fet kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	0
Oppfølging av avvik:	

Kommune:	Nannestad kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	0
Oppfølging av avvik:	

3. Gjennomførte foretakskontroller. Foretakene kan anonymiseres ved A, B, C etc.

4. Andre kommentarer/ innspill:

22.4 Regionalt tilpasset innsats

Tiltak som er gjennomført for å styrke kommunenes arbeid innenfor landbruks- og matområdet, herunder omfanget av den landbrukspolitiske dialogen med kommunene og det landbrukspolitiske engasjementet i kommunene. Beskriv prioriteringer og konkret bruk av ev. midler over kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til kommunerettet arbeid, inkludert en regnskapsmessig oversikt og vurdering av arbeidet.

Konkrete tiltak gjennomført i 2014 er i hovedsak beskrevet under resultatområde 21.1. Vi har fortsatt å legge vekt på kommuneplanarbeidet som en viktig arena for å bevisstgjøre og integrere kommunenes muligheter som landbrukspolitisk aktør. I Fylkesmannens forventningsbrev til kommunene, og i uttalelser til kommuneplaner, påpekes behovet for å bruke samfunnsdelen aktivt for å oppnå dette. I relevante fagsamlinger inviteres ansvarlige for planarbeid og næringsutvikling som deltakere i tillegg til jord- og skogbruksansvarlige.

Verdiskapingsanalysen for landbruket i O/A, som Fylkesmannen gjennomførte i 2013 i samarbeid med det regionale partnerskapet, har blitt brukt i flere sammenhenger. Det ble ikke benyttet midler over kap. 1144 post 77 til dette formålet i 2014.

Arbeidet i Regionale bygdeutviklingsprogram

I 2014 ble avdelingen omorganisert gjennom etablering av 3 faggrupper, bl. a. for å legge et bedre grunnlag for samarbeid, samordning og synergier knyttet til oppfølgingen av regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU). Et målrettet arbeid for å øke matproduksjonen med en tydelig miljø- og klimainnretning forutsetter at mål og virkemidler knyttet til RBU sees i sammenheng og brukes samordnet. I tillegg til fagmøter og dialog med regionale partnerskap på de 3 delprogramområdene, ble det avholdt et møte med partnerskapet på ledernivå på et overordnet RBU-nivå. Hensikten er å fokusere på sammenhenger og synergier, også mellom RBU og mål, prosjekter, tiltak og ressursbruk i regi av andre aktører innen offentlig og privat sektor som tilhører det regionale partnerskapet for landbruksbasert næringsutvikling.

Utarbeide oversikt over antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene

Det var 41 årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2014. Felles landbrukskontor for Asker og

Bærum ble oppløst fra 1.8.2014. De to kommunene har fra denne dato egne landbrukskontor som dekker alle fagområder.

22.5 Ei livskraftig reindrift

Rapporteringspunktet er ikke aktuelt for Oslo og Akershus.

Resultatområde 23 Økt verdiskaping

Resultatområdene rapporteres under delområdene.

23.1 Næringsutvikling innen jordbruk og bygdenæringer

Rapporter på bruken av BU-midlene med kopi til Innovasjon Norge som også skal inkludere regnskap for utbetalingene.

En egen rapport blir utarbeidet.

Kort kommentere forbrukstall/utviklingstrekk i 2014 for utviklings- og tilretteleggingsmidlene dersom disse avviker fra normalen. Kommentaren skal sendes til LMD med kopi til Innovasjon Norge innen 15.1.2014.

Ingen kommentarer.

Beskriv kort tiltak for økt satsing innen landbruksbasert vare- og tjenesteproduksjon innenfor Regionalt næringsprogram.

Vi samarbeider godt med Innovasjon Norges regionkontor, fylkeskommunene, kommunene og næringsorganisasjonene om landbruksbasert næringsutvikling basert på regionalt næringsprogram (RNP) med mål og strategier. Hvert år blir det utarbeidet et handlingsprogram i samarbeid med partnerskapet. Saksbehandlermøter med IN og med Akershus fylkeskommune holdes hvert kvartal. Det er også samarbeidskontakt med Oslo som i 2014 særlig var knyttet til utvikling av Oslos første landbruksmelding som ble sendt på høring. Meldingen er relatert til RBU, og initiert gjennom Oslos deltakelse i vårt RBU-arbeid. Det arrangeres en kommunesamling for landbruksbasert næringsutvikling i samarbeid med Innovasjon Norge i mars hvert år. I 2014 arrangerte Fylkesmannen sammen med Innovasjon Norge også en 2-dagers fagtur om næringsutvikling for kommunene som 1. linjetjeneste til Akershus og Østfold.

Vi har gjennomgått tidligere tildelinger av BU-midler og har trukket tilbake tilsagn om prosjektstøtte der oppfølging og gjennomføring har vært mangelfull. Dette har gitt oss et større handlingsrom i 2014 enn årets tildeling skulle tilsi. Hovedstrategien har vært å styrke utviklingen av produksjonsklynger og nettverk. Satsingsområdene har vært mat (knyttet til grønt reiseliv), økologisk produksjon, fornybar energi, klima- og miljøtilpasning, bioenergi, skog og trebruk.

I 2014 innledet vi et samarbeid med fylkesmannen i Hedmark for å styrke storfekjøttproduksjonen i O/A. Sammen med Østfold er det igangsatt et kornprogram for å styrke kornproduksjonen, kvantitativt og kvalitativt. Fylkeslagene av Norges bondelag har et hovedansvar for prosjektgjennomføring i samarbeid med Norsk landbruksrådgiving. I samarbeid med TINE er det igangsatt et prosjekt for å styrke gjenværende melkeproduksjonsbruk og legge til rette for etablering av flere.

Bynært og urbant landbruk er også satsingsområder i RNP. En økende urban interesse for mat og landbruk bør kunne få positive effekter for det profesjonelle landbruket. Vi har derfor gjennomført et prosjekt med bred deltakelse fra det regionale partnerskapet. Intensjonen har vært å etablere en nasjonal pilot med rammer og føringer for begrepsbruk og aktuelle satsingsområder som kan knytte bånd og relasjoner mellom by og land, og styrke det profesjonelle landbruket - direkte gjennom salg av varer, tjenester og kompetanse, og indirekte gjennom omdømmebygging og bevisstgjøring om hva en bærekraftig matproduksjon i landbruket krever fra samfunnet. Prosjektet skal også bidra til å utvikle møteplasser for strategiske diskusjoner og legge grunnlaget for en offensiv holdning til å fremme det bynære og urbane landbruket i hovedstaden og i andre byer og tettsteder i Akershus. Siktemålet må være at å legge til rette for positiv næringsutvikling i det by- og tettstedsnære landbruket, og for at interessen for urbant landbruk skal styrke det norske, profesjonelle landbruket gjennom bedre kunnskap om hva en ønsket matproduksjon krever og forutsetter.

Detaljer om bruken av bedriftsrettete BU-midler, og midler fra de nasjonale verdiskapningsprogrammene som forvaltes av Innovasjon Norges regionkontor Oslo og Akershus, følger i egen rapport til LMD.

Beskriv tverrsektorielt samarbeid og resultater i arbeidet med Inn på tunet generelt.

Samlet antall godkjente Inn-På-Tunet-gårder i O/A var 33 ved utgangen av 2014 i hht. oversikte som vises gjennom sertifiseringsordningen som driftes av stiftelsen Matmerk. De fleste tilbyr tjenester rettet mot barn og unge (pedagogikk). Vi har 8 gårder som tilbyr Grønt arbeid i samarbeid med NAV/attføringsbedrifter. 5 gårder har dagtilbud for hjemmeboende demente. De øvrige er fordelt på fosterhjem og dagtilbud knyttet til psykisk helse. Det samarbeides i noen grad på tvers av fagavdelinger i embetet om informasjon og tilrettelegging for tilbud til ulike målgrupper. Her er det behov for videreutvikling.

Fylkesmannen i O/A planla og gjennomførte studietur til Østerrike i 2014 for å se og lære fra IPT-relaterte satsinger og virksomheter i Østerrike. Turen var et samarbeid med Fylkesmannens landbruksavdelinger i Sør-Tøndelag og Troms. Vårt embedes helse- og sosial- og familieavdeling deltok.

Sammen med Innovasjon Norge har vi støttet etableringen av IPT-Akershus SA. I tillegg støtter vårt fagpersonell utviklingstiltak, kurs og konferanser for tilbydere av IPT-tjenester. Det er også etablert et godt samarbeid om kurs, konferanser og erfaringsutveksling med øvrige fylkesmenn i Viken-området i et såkalt VIKEN-IPT nettverk.

23.2 Skogbruk

Rapporter kort om utviklingen i skogbruket, beskriv utfordringene på skogområdet og hvordan Fylkesmannens arbeid har bidratt til resultater og aktivitet.

Avvirkningen var i 2014 fortsatt på et høyt nivå, og det ble i våre fylker avvirket totalt 740 535 m³ (ca. 10 % høyere enn gjennomsnittet for siste 10-årsperiode). Det er likevel en nedgang fra 2012 og 2013. Mye av forklaringen på dette er at det i de foregående årene har vært mye opprydding etter Dagmar. Det var i 2014 svært gode priser og stor konkurranse om tømmeret fra våre fylker. Dette resulterte i at verdien av det innmålte tømmeret har økt til over 270 millioner kroner i 2014 til tross for en liten nedgang i kvantumet. Dette er en økning med 42 millioner kroner fra 2013. I Oslo og Akershus hogges det opp mot grantilveksten. Det er derfor ikke planlagt tiltak for økt avvirkning i våre fylker.

Etter et oppsving i plantingen i 2012 ser det ut til at vi også i 2014 var tilbake på det relativt lave normalnivået. Resultatkontrollene for foryngelse viser at der det plantes gjøres det innenfor minste lovlige antall. Dette er fra et skogfaglig synspunkt for lite for å sikre en utvikling av framtidig kvalitetsskog. Det er gjennom skogfondsystemet registrert at det er satt 1,28 millioner planter i jorda. Av dette er i underkant av 100 000 suppleringsplanter. Det er plantet på totalt 7 283 dekar. Det ble i 2014 investert 6,38 millioner kroner i planting. Det er flere skogeiere i fylkene som har fritak fra skogfondsordningen, og disse rapporterer ufullstendig. I arbeidet med ny strategisk plan for skogbruket i Oslo og Akershus er dette noe vi tar tak i.

Også i 2014 har skogeierorganisasjonene utfordringer med ungskogpleie. Det er lite fokus på dette fra veiledningstjenesten. Kapasitet til å utføre annet arbeid i skogen enn hogst er for liten. Det er gjennomført ungsogpleie på 19 075 dekar. Dette er noe under normalnivået i våre fylker siste 10 år. Forklaringen er at det bare er ungsogpleieprosjekter i noen få kommuner, samt at veiledningsapparatet ikke fungerer optimalt. Det ble i 2014 investert i overkant av 8 millioner kroner i ungsogpleie.

Til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er det innvilget kr 4 034 471 i alt (skogkultur, miljøtiltak, veibygging, drift med hest). I tillegg er det innvilget kr 209 732 av veivedlikeholdsmidlene fra 2013. Forvaltningen er rapportert i fagsystemene TSKOG og ØKS. Vi fikk for 2014 tildelt 2,5 millioner kroner til skogkultur. Forbruket var på 2,73 millioner kroner. Vi har de siste 4 årene hatt et merforbruk sammenliknet med tildelingene. Dette har vært mulig grunnet tidligere års lave forbruk. Også innenfor tilskudd til veibygging og drift med taubane m.m. har vi i 2014 bevilget mer penger enn vi ble tildelt. Vi er derfor av den oppfatning at vi er på rett vei til tross for at det for begge tilskuddsordningene var noen udisponerte midler ved årets slutt.

Det er totalt innbetalt ca. kr 26,23 millioner til skogfond i våre to fylker. Det ble utbetalt ca kr 23 millioner i 2014. Den utgående beholdningen pr. 31.12.2014 var på ca. kr 126 millioner (en vekst på litt over kr 7 millioner siden forrige årsskifte).

Resultatkontroll for skogbruk og miljø er gjennomført og rapportert. I 2014 ble det trukket ut 100 felt som kommunene skulle kontrollere i henhold til foryngelsesbestemmelsene i forskrift om bærekraftig skogbruk. Status er rapportert til Landbruksdirektoratet. 23 felter utgikk av ulike årsaker, blant annet grunnet manglende kapasitet.

Vi har de siste årene fått registrert om lag halvparten av alle skogsbilveier. De 11 registrerte kommunene har 1 506 km skogsbilvei. Hele 84 %, eller 1 265 km av de registrerte veiene, holder ikke standarden for veiklasse 3. 43 % av de registrerte veiene er ikke kjørbare og trenger grovere opprusting. Vi har grunn til å frykte at standarden ikke er bedre i resten av kommunene som har om lag like mange km med skogsbilveier. Det har over mange år blitt tildelt lite tilskuddsmidler til Oslo og Akershus. Skal våre fylker også i framtiden være en viktig skogregion må det tildeles større tilskudd til vei. I 2014 ble 14,9 km ferdigmeldt i veiklasse 3. Gjennom ny strategiplan for skogbruket i Oslo og Akershus er både skogkultur og infrastruktur svært viktige satsingsområder, og vi håper at vi får nok midler til å rigge gode prosjekter som utløser økt aktivitet på disse områdene.

I 2014 har embetet trukket inn litt over 1,68 millioner kroner fra rentemidler av skogfond i 2013. Av disse ble det innbetalt 20 % til Landbruksdirektoratet, 30 % overført til de stedlige skogeierandelslag under Norges skogeierforbund, mens 17 % ble tildelt Fylkesmannen. I 2014 har følgende organisasjoner/prosjekter fått støtte fra fylkesinntrukne rentemidler: Skogselskapet i Oslo og Akershus, Jenter i Skogbruket Ø, O og A, 4h Akershus, Østnorge juletreleg og skogbrannovervåking fra fly. Den siste posten var svært redusert i forhold til foregående år, og avvikes fra 2015 i samsvar med en tydeliggjøring av ansvarsforhold, endret embetsoppdrag og bestemmelser i forskrift om bruk av rentemidler.

Embetet behandlet kommunale rentemiddelbudsjetter av skogfond for 2014.

Vi har bistått Norsk institutt for skog og landskap med årlig registrering av granbarkbiller, Det norske Skogfrøverket med årlig registrering av skogtrærenes blomstring og frøsetting og vår beredskapsavdeling med spørsmål knyttet til skogbrannovervåkning.

Det har vært holdt 3 samlinger med ulike emner for kommunenes skogbruksansvarlige,

I området omfattet av markaloven og markaforskriften til skogloven har vi mottatt 54 hogstmeldinger til behandling som førsteinstans (kommuneskoger). Vi har behandlet 6 klager på hogstmeldinger. Innenfor markalovens virkeområde legger vi til grunn at bygge- og anleggstiltak knyttet til landbruksvirksomhet ikke krever plan eller unntak fra et generelt forbud, og at veisaker skal behandles etter landbruksveiforskriften til skoglov/jordlov og ikke etter markaloven. For å avklare premisser for framtidig skogsdrift, og for å tydeliggjøre overfor andre brukerinteresser hvilke rammer skogsdriften kan operere innenfor, er det viktig at en revidert markaforskrift nå kommer på plass.

Arbeidet med Strategisk plan for skogbruket i Akershus og Oslo 2016-18 har fortsatt gjennom året. FM, Oslo kommune og Akershus fylkeskommune er eiere. Arbeidet er knyttet til regionalt bygdeutviklingsprogram og delprogrammet regionalt skog- og klimaprogram. I arbeidsgruppa sitter representanter for Oslo kommune, Akershus fylkeskommune, kommunene, Viken Skog SA, Mjøsen Skog SA, Havass SA, Norskog og Skogselskapet i Oslo og Akershus.

Landbruksdirektør og en fylkesskogmester har deltatt i samlinger i regi av det strategiske skognettverket "Østlandsskogbruket", etablert i 2013. Nettverket består av Fylkesmannsembetene i Oslo og Akershus, Aust-Agder, Telemark, Vestfold, Buskerud og Østfold.

Rapportere om skogbruksplanlegging med miljøregistreringer og tilskudd til miljøtiltak i skogbruket gjennom fagsystemet TSKOG.

Oslo og Akershus er godt i gang med 3 omdrev av område/fellestakster i tråd med oppsatt hovedplan. Det pågår 3 områdetakster, nemlig i Nes, Asker og Bærum. Den sistnevnte inkluderer også Løvenskiold-Vækerøs skoger (herunder arealer som ligger i Buskerud og Oppland) og deler av Romerike (kommunene Hurdal, Nannestad, Gjerdrum, Ullensaker og Nittedal). Ingen av takstene ble startet eller avsluttet i 2014. Både takstene i Nes og i Asker og Bærum skulle vært avsluttet i 2014, men er forsinket. Takstene ferdigstilles i 2015 og tilskuddsbeløpene kommer da til utbetaling. Tilskuddsbeløp er avsatt i ØKS i forbindelse med oppstart, og det er derfor ikke søkt om midler til skogbruksplanlegging i 2014 og i 2013. Status for skogbruksplanlegging med miljøregistreringer og tilskudd til miljøtiltak rapporteres i fagsystemet TSKOG.

Noen områdetakster ble avsluttet før 2009, men ikke registrert avsluttet i TSKOG. Det gjør at oversikten over arealer der takst pågår i Oslo og Akershus viser langt større takstareal under arbeid enn det som er reelt. En gjennomgang og avslutning av disse takstene gjøres i 2015. I 2015 vurderes det å starte opp skogbruksplanlegging for Eidsvoll kommune. Fylkesmannens landbruksavdeling er i dialog med kommunen, næringsorganisasjonene og enkelte eiere av større skogeiendommer.

Resultatområde 24 Bærekraftig landbruk

Resultatområdene rapporteres under delområdene.

24.1 Jordvern og kulturlandskap

Beskriv status i omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i fylket (Rapporteringen gjelder både resultatområde 24.1 og 24.2).

Gjennomsnittlig omdisponering var ca 600 daa dyrka jord/år i tiåret 2004-2013 for Akershus (endring til skog og annet landbruksområde er ikke tatt med, golfbaner og friområder er med). Oslo har nesten ikke rapportert om omdisponering i tiåret. I 2013 ble det omdisponert 354 daa dyrka jord og 103 daa dyrkbar jord, totalt ca 457 daa i Akershus og Oslo (endring til skog og annet landbruksområde er ikke tatt med), (2014-tall kommer ikke før i juni). Dette er en liten nedgang for dyrka jord og nedgang på ca 200 daa for dyrkbar jord sammenlignet med 2012. Det må påregnes underrapportering i tallene, for det ser ut til å være vanskelig å etablere gode løpende rutiner for rapportering, særlig i store kommuner.

Beskriv sentrale utviklingstrekk for jordvernet i fylket og hovedutfordringer i virkemiddelbruk og tiltak (herunder omdisponering av dyrka og dyrkbar jord). Beskriv hovedtrekk i arealbruksutviklingen og aktivitetene som er iverksatt for å sikre at landbrukets arealinteresser og utviklingsmuligheter blir ivaretatt i samfunnsplanleggingen.

Akershus er landets største kornfylke med 1/5 av landets kornareal. Utfordringen er å bevare store sammenhengende jordbruksområder og kulturlandskap i et langsiktig perspektiv. Regionen har et stort arealpress og høy befolkningsvekst. Tettsteder ligger i områder omgitt av dyrka mark. Det er stort behov for store samferdselsutbygginger og byggeområder. For slike tettstednære jordbruksarealer vil det i årene framover bli særlig krevende å avveie jordvern mot tettstedvekst. Prognoser viser en befolkningsøkning på 340 000 eller mer i Oslo og Akershus fram mot 2050. Dette tilsier økt fokus på jordvern som grunnlag for økt matproduksjon, effektiv arealutnyttelse, fortetting, transformasjon, langsiktige grenser og utbyggingsmønster, og forbedring av kollektivtransporten.

Jordvern ligger til grunn som en viktig føring i Plansamarbeidet Oslo og Akershus -regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus. Forslag til regional plan ble sendt på høring i november 2014 med frist i februar 2015. Embetet deltar i arbeidet, og har lagt vekt på en "tidlig og tydelig" medvirkning så langt vår kapasitet har rukket. Fastsetting av langsiktige grenser rundt viktige tettsteder, jf. føringer i ny statlig planretningslinje (BATP) fra 2014 vil bli krevende å ta stilling til og følge opp i tilknytning til den regionale planen. Siktemålet er å komme fram til omforente prinsipper og føringer for areal- og transportplanlegging som binder kommunene som planmyndighet, og som vil gjøre det mulig for regionale fagmyndigheter, herunder Fylkesmannen, å behandle planforslag uten å fremme innsigelser.

Flere store samferdselssaker pågår, blant annet regulering av ny rv2/E16 gjennom Nes, regulering av ny E18 gjennom Ski og Ås inkl "ny jord-prosjektet" og rv 22 i Fet og rv 23 i Frogn. Tiltakene vil medføre betydelig omdisponering av svært verdifulle jordbruksarealer i årene som kommer.

Fylkeskommunen startet i 2013 et arbeid med regional plan for masseforvaltning. Embetet deltar, og vi håper at arbeidet vil bidra til økt kunnskap om mengder av ulike masser, behovet for arealer og håndteringen av slike masser. Behov for areal til lagring/deponering av eksterne masser i LNF-områder er en økende utfordring. Vi hadde over 10 store saker også i 2014. Flere omfatter 100-300 dekar med oppfylling av over en million m³ masse. Vi kan forvente mange saker grunnet store samferdselsutbygginger med masseoverskudd og store utbygginger i mange kommuner. Slike saker er utfordrende med hensyn til tilbakeføring til LNF og bevaring av jordas matproduserende evne, krevende grunnforhold, erosjon/avrenning og med hensyn til bevaring av kulturlandskap/raviner. Store fortjenestemuligheter for grunneiere gjør dette ekstra utfordrende. De fleste sakene gjelder masseinntak for "rene masser".

I flere områder søkes det om å fylle med inerte og lett forurensa masser med tilbakeføring til LNF-områder/jordbruksareal etter endt oppfylling. Mattilsynet er myndighet for dyrkingsmedier. Fylkesmannens landbruksavdeling tok i 2014 kontakt med MT nasjonalt og regionalt for å påpeke behovet for kunnskapsbasert, faglig bistand til å vurdere faren for forurensing av mat og fôrproduksjon på utfylte arealer som tilbakeføres til jordbruksproduksjon. Gjeldende regelverk for jord- og jordforbedringsmidler mv. er ikke egnet til å angi grenseverdier av ulike helseskadelige stoffer i tilførte masser med tanke på jordbruksproduksjon. Hittil er det i slike saker satt krav om overdekning med 1,30 m med rene masser, inkl krav til matjordlag. Miljøvernmyndighetenes regelverk har også uklareheter mht deponering av inerte og lett forurensa masser. Også andre pressområder i landet sliter med tilsvarende utfordringer. Mattilsynet har bekreftet at aktuelle spørsmål vil bli fulgt opp.

Beskriv aktivitet og utfordringer i dialogen med kommunene for å nå de nasjonale målene om å ivareta jord- og kulturlandskapsressursene.

Grunnet stor befolkningsvekst i Oslo og Akershus er arealpresset betydelig. Omdisponering av dyrka mark må i første rekke unngås gjennom planmessig fortetting og transformasjon innen eksisterende byggesoner. Slike prosesser er krevende og er i stor grad avhengig av utbyggere/grunneiere for å bli realisert. Utbygging i Oslo skjer i stor grad på denne måten. Også Akershus har et stort potensiale for å utnytte eksisterende bolig- og næringsareal bedre. Embetet har dialog med kommunene for å bidra til god arealutnyttelse, fortetting og transformasjon med kvalitet ved å være "tidlig og tydelig" i forhold til nasjonale føringer.

Vi er bekymret over antallet dispensasjonssaker i LNF-områder i enkelte kommuner, spesielt på Øvre Romerike og i noen av Follo-kommunene. Summen av mange enkeltsaker kan føre til fragmentering av landskapet og et spredt utbyggingsmønster med uheldige følger.

Vi arbeider for å styrke kurs- og kompetansetiltak og dialog med kommunene på arealforvaltningsområdet. Følgende er gjennomført i 2014: Vi deltar månedlig i planforum (Akershus fylkeskommune), i referansegrupper for større plansaker og samferdselssaker, samt på andre møteplasser. Embetet sender årlig et forventningsbrev til kommunene for å tydeliggjøre gjeldende nasjonale og regionale føringer, samt rollefordeling og kommunenes ansvar. Innholdet formidles gjennom embetsledelsens og i landbruks- og miljøvernavdelingens dialog med kommunene. Innspill om landbrukets mulige samfunnsbidrag på bred basis formidles i forbindelse med overordna planer, næringsplaner, klima- og energiplaner og kulturminneplaner.

Landbrukets potensielle samfunnsbidrag og kommunens satsingsmuligheter innen landbruk som næring vurderes har i for liten grad blitt vurdert i kommuneplanenes samfunnsdel og i klima- og energiplaner. I 2014 har vi arbeidet for å styrke dette fokuset, og det vil fortsette i 2015.

I samarbeid med Akershus fylkeskommune ble det i 2013 utarbeidet en dispensasjonsveileder for kommunenes saksbehandling av enkeltsaker etter plan- og bygningsloven. I 2014 har embetet v/ landbruksavdelingen ikke påklaget dispensasjonsvedtak i noen kommune.

Rapportere om bruken av innsigelser knyttet til landbruk i saker etter plan- og bygningsloven (bl.a. om begrunnelse, utfall og antall saker totalt, til mekling og til Miljøverndepartementet).

Totalt har landbruksavdelingen behandlet eller gitt uttalelse til mer enn 260 plansaker og høringer i 2014: 2-3 regionale planer, ca. 25 kommuneplaner/kommunedelplaner, ca. 130 reguleringsplaner, ca. 9 temaplaner og ca. 80 dispensasjonssaker i LNF-områder (PBL). I tillegg kommer saker etter andre lovverk.

13 kommuneplaner har vært på offentlig ettersyn i 2014. Vi fremmet flere innsigelser til 3 av kommuneplanenes arealdel knyttet til konfliktfylte arealer (dyrka, dyrkbar jord) og bestemmelser. Innsigelsene til 2 kommuneplaner følges opp i dialog med kommunene. Innsigelser til to reguleringsplaner fra 2013 forventes løst. De fleste innsigelsene fra 2013 er avklart ved at de er tatt til følge av kommunen eller avklart i dialog med kommunen. Ingen saker er oversendt departementet i 2014 etter innsigelse fra landbruksavdelingen.

Som nevnt har vi ikke fremmet klager på dispensasjon etter PBL i 2014. Kommunene har til en viss grad fulgt opp klare frarådnings, enten gjennom avslag, vilkår, eller med krav om reguleringsplan.

Beskriv status og erfaringer i arbeidet med verneplaner, energisaker og konsekvensutredninger.

Konsekvenser for dyrka og dyrkbar jord, landbruksdrift og kulturlandskap er ofte mangelfullt utredet og beskrevet og i for liten grad avveid mot andre hensyn i planbeskrivelser/konsekvensutredninger. Tall for dyrkbart areal framkommer sjelden. Overgang fra DMK til AR5 gjør dette vanskeligere. Dyrkbare arealer bør synliggjøres i AR5.

Konsekvenser for dyrka og dyrkbar jord, landbruksdrift og kulturlandskap er ikke alltid tilfredsstillende vurdert i utredninger til plansaker, og må ofte etterspørres særskilt, også når det gjelder kommuneplaner. Konsekvenser for skogbruk- og utmarksressurser (herunder beite) er ofte ikke tatt med. Dette påpekes overfor kommunene.

Vi legger til grunn at bygge- og anleggstiltak knyttet til ordinær landbruksdrift/Landbruk Pluss er unntatt fra forbud og plankrav i Oslomarkalovens virkeområde, og at veisaker skal behandles etter landbruksveiforskriften til skogloven/jordloven. Vi imøteser en revidert markaforskrift til skogloven. Hensynet til landbruksdrift/skogbruk og jordvern er ofte ikke vurdert i markasaker som gjelder anlegg av stier, løyper, idrettstiltak, utfartsparkering mm. Dette må derfor påpekes overfor kommunene.

Beskriv erfaringer og resultater med iverksetting av tiltak for de områdene som inngår blant utvalgte kulturlandskap i jordbruket.

Vårt embete har ansvar for to utvalgte kulturlandskapsområder - Nordmarksplassene i Oslo og Øya Nordre Eik i Nannestad kommune i Akershus. Nordmarksplassene består av 4 husmannsplasser med slåttemark. Øya N. Eik består av større områder med ravinebeiter, og mer enn 20 grunneiere. 11 av disse er for tiden aktive i ordningen. Avtaler og skjøtselsplaner foreligger for begge områdene. De har også fått tilbud av Riksantikvaren om refotografering, og arbeidet med å samle inn bilder og ta nye bilder har pågått også i 2014, noe som har skapt engasjement i lokalbefolkningen. Vi er i dialog med Ressurscenteret for eldre landbruksbygg som kostnadsfritt skal bistå eiere som ønsker å restaurere eldre bygg med å søke støtte fra Kulturminnefondet.

I forvaltningen av våre utvalgte kulturlandskapsområder fikk vi i 2014 på plass en struktur i samsvar med den oppgave- og ansvarsfordelingen som ellers ligger til grunn for prosjekter der både foretak, kommuner og Fylkesmannen er involvert. Berørte foretak forholder seg nå direkte til den kommunale forvaltningen som sin førstelinje. Kommunene får bistand og budsjetttrammer fra Fylkesmannen som foretar formell tildeling av midler til prioriterte foretak. Berørte parter legger sammen føringer og lager årsplaner i styringsgruppa. Der deltar også Fylkesmannens miljøvernnavdeling og Akershus fylkeskommune (riksantikvaren)/byantikvaren Oslo i tillegg til representanter fra kommune og grunneiere. Etter initiativ fra Fylkesmannen har berørte grunneiere innen Øya N. Eik organisert seg i et grunneierlag. Erfaringen viser betydningen av å organisere nye prosjektområder i tråd med vanlige forvaltningsrutiner. Det fokuseres på næringsutviklingstiltak i tillegg til tradisjonelle produksjoner.

Fylkesmannens miljøvernnavdeling, fylkeskommunene og byantikvaren er nå aktive bidragsytere i prosjektarbeidet. Styringsgruppene fungerer godt etter hensikten. I tillegg opplever vi at grunneierne engasjerer seg i fellesprosjekter som skilting, refotografering, åpne dager og guiding. Organiseringen av grunneiere og grunneiermøter styrker identiteten og samhørigheten i prosjektområdene. I 2014 var brukere/eiere i våre områder på studietur til utvalgt kulturlandskapsområde i Hedmark. Høsten 2014 var Øya N Eik vertskap for synfaring og orientering av departementsrådene i Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet og deres embetsverk. For mer informasjon viser vi til rapport til Landbruksdirektoratet for 2014.

24.2 Samfunnsplanlegging

Areal og samfunnsplanlegging under 24.1 og 24.2 rapporteres i hovedsak sammen, se rapport under 24.1. Følgende rapporteres her:

Sørget for aktiv og målrettet bruk av landbruksrelatert arealdokumentasjon og statistikk på fylkes- og kommunenivå, herunder kart over kjerneområder for landbruk fra kommunene.

Regional plan for areal- og transport for Oslo og Akershus fram mot 2030 og 2050 er på høring ut februar 2015. Plansamarbeidet inkluderer bidrag og deltakelse fra statlige fagmyndigheter knyttet til utrednings-, drøftings- og planfasen. Embetet har utarbeidet en kartmessig oversikt over verdien av landbruksarealer gradert på skala fra 1 - 9. Dette er lagt til grunn for planarbeidet for å vise et "handlingsrom", gitt at hensyn tas til landbrukets arealressurser. Oversikten er tilgjengelig i ulike målestokker. Embetets GIS-koordinator, som er knyttet til landbruksavdelingen, har hatt hovedansvaret for dette kartleggingsarbeidet.

Samfunnssikkerhetsarbeidet i fylket på landbruks- og matområdet er samordnet og koordinert.

Samfunnssikkerhetsarbeidet er i hovedsak knyttet til og koordinert fra fylkesberedskapsrådet som ledes av embetets beredskapsavdeling. Statens mattilsyn er fast medlem. Vi forholder oss fortsatt til brev fra LMD i 2012 om organisering av beredskapsarbeidet på landbruks- og matområdet der det framgår at vi skal bistå og stille faglige ressurser til disposisjon for Statens mattilsyn (mat) og Landbruksdirektoratet (skog) i forhold til deres beredskapsplaner og behov. Øvelser har også i 2014 blitt planlagt og gjennomført i det regionale beredskapsrådet i regi av embetets beredskapsavdeling.

24.3 Klimautfordringene

Beskriv kort aktiviteten knyttet til økt bruk av trevirke og satsing på bioenergi, samt gjør rede for status og utfordringer på området.

Dette området har vært nedprioritert i 2014 grunnet manglende kapasitet. Vi har fokusert på å synliggjøre tre og miljø (skogbruk) i BU-sammenheng, samt innspill i plansaker. Ut over dette skjer aktiviteten gjennom støtte til det praktiske arbeidet med å øke bruken av tre i Oslo og Akershus gjennom firmaet Trebruk AS.

Det regionale skog og klimaprogrammet er fulgt opp i 2014, se pkt. 23.2.

Skogbruksplanlegging med miljøregistreringer er omtalt under pkt. 23.2

Skogbrukets positive bidrag i klimasammenheng er beskrevet på landbruksavdelingens hjemmeside.

Beskriv arbeidet med klim tiltak innenfor landbrukssektoren.

Det har vært to klima- og energiplaner på høring i 2014. Flere forventes i 2015 i andre runde. I Fylkesmannens forventningsbrev til kommunene vil dette temaet bli oppdatert og utdypet i 2015 i tråd med nye nasjonale føringer som har kommet. Vi gir innspill til jordbruk og skogbruk, bioenergi, trebruk og klimatilpasning. Det er en svakhet ved kommunenes statistikk at det bare er de negative klimakonsekvensene av landbruksvirksomhet som framkommer. I veiledningssammenheng bør det framkomme tydeligere hvilke positive tiltak innen jord- og skogbruk kommunene bør/kan fokusere på når de tilrettelegger for bærekraftig næringsvirksomhet.

Beskrive kort oppfølging av arbeidet med biogassanlegg i fylket.

Oslo kommune har etablert et anlegg for behandling av husholdningsavfall i Nes kommune på Romerike der matavfall leveres og resirkuleres som drivstoffgass og biorest til landbruket i O/A. Vi har tatt initiativ til å avklare med Mattilsynet at bioresten fra anlegget kan brukes som gjødsel/jordforbedringsmiddel i sertifisert økologisk produksjon. Dette utprøves på Bogstad gård i Oslo. Lønnsom bruk av biorest har en betydning for lønnsomhet og videre drift og utvikling av anlegget. Vi er ellers ikke direkte involvert i annet enn uttalelser til areal- og utbyggingsplaner.

Rapportering av eventuelle tiltak og virkemidler over RMP med effekt på klimagassutslipp og ammoniakktlipp, og om mulig også effekt av tiltakene.

Hovedfokus i vårt RMP-arbeid er å redusere erosjon og næringsstoffavrenning fra åkerbruket. På bakkeplanerte arealer, som vi har mange av i Akershus, representerer dette en stor utfordring når driftsformen stort sett er ensidig kornproduksjon (ca. 80 % av arealet). Planer og tiltak for redusert jordarbeiding, etablering av grasdekte buffersoner og vannveier samt tiltak for å bedre jordas kulturtilstand gjennom grøfting og andre hydrotekniske tiltak, må antas å virke positivt i forhold til humusoppbygging (CO₂-binding) og reduserte utslipp av N-gasser.

24.4 Produksjon av miljøgoder og reduksjon av forurensninger

Beskriv hovedprioriteringer for kommunenes forvaltning av SMIL-midler

Kommunene har utarbeidet tiltaksstrategier for prioritering av fordelingen av SMIL-midler. De aller fleste kommunene prioriterer hydrotekniske tiltak. Dette ser vi også tydelig i fordelingen av SMIL-midler i 2014. 80 % av midlene gikk til tilskuddstypen 034 – Investeringstilskudd til miljøtiltak. Tilgangen på midler er imidlertid på langt nær tilstrekkelig til å støtte nødvendige prosjekter for å ruste opp hydrotekniske anlegg. Flere av disse ble anlagt i den mest aktive perioden for bakkeplanering på 1960 og -70-tallet. Allerede da var flere anlegg underdimensjonert. Nå er også behovet for vedlikehold betydelig. Dersom dette ikke følges opp vil det kunne få alvorlige konsekvenser for joremassenes stabilitet med en betydelig fare for utvasking/utrasing, tap av matjord som ressurs og forurensning av sårbare vassdrag.

Gi en vurdering av mål oppnåelse for virkemidlene, beskrive tilstand og utvikling av de ulike miljøtema i Regionalt miljøprogram

83% av midlene har gått til tiltak for å møte vår hovedutfordring, som er avrenning fra jordbruksarealer, jf. bruken av SMIL-midler. Oppslutningen om aktuelle tiltak var noe redusert i 2014. Dette skyldes delvis klimatiske forhold (gode muligheter for høstkorn og derfor mindre redusert jordarbeiding), og delvis en sterkere målretting av RMP-ordningen. Tilskudd til erosjonsrisikoklasse 1 er fjernet for å synliggjøre at jordarbeiding på slike arealer er akseptert. Satser for tilskudd til tiltak i andre arealkategorier har økt tilsvarende. Samtidig ville oppslutningen trolig ha blitt ytterligere redusert uten miljøplanrådgiving, infomøter, kvelds åpne landbrukskontor mm. Næringen og fylkesmannens landbruksavdeling har i samarbeid prioritert de mest utsatte vannområdene, men ønsker en endring ved ytterligere målretting mot de mest utsatte vannforekomstene.

Beskriv status og behov for oppfølgingstiltak fra forvaltningens side i miljøplanarbeidet.

Vi har gjennomført miljøplanrådgiving på enkeltforetak som en forsøksordning basert på ekstra tildeling av midler. Evalueringen viser at besøkene har stor betydning for å bygge kunnskap og bevissthet hos bøndene slik at deres innsats for å lokaltilpasse og optimalisere miljøtiltak kan bli forsterket.

Gi en forbruksprognose for 2014 til Statens landbruksforvaltning, rapportere om arbeidsfrister og inndraging av midler, samt rapportere behov for jord- og skogbruksmidler i 2015 innen 1.12.2014.

Dette er utført.

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2014 etter søknadsomgang 2013 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Kulturlandskap	Biologisk mangfold	Kulturmiljøer og kulturminner	Friluftsliv og tilgjengelighet	Avrenning til vassdrag og kyst	Utslipp til luft	Plantevernmidler	Andre miljøtiltak
FMOA	5793341	1895700	751397	312422	42630760	0	179836	0
Sum	5793341	1895700	751397	312422	42630760	0		

24.5 Økologisk landbruk

Status, utfordringer og resultater knyttet til arbeidet med økologisk landbruk

Det er behov for å styrke satsingen på produksjonssiden for å støtte bønder som har lagt om til økologisk drift, og for å rekruttere nye. Landbruket rundt hovedstaden, det bynære landbruket, skulle kunne dekke den økende etterspørselen etter økologiske produkter (grønnsaker, potet, bær, frukt og kjøtt) i større grad enn i dag. Det mangler tilbud på utdanning innen økologisk landbruk for ungdom som overtar gård.

Statistikken viser en netto utmelding fra Debio- ordningen i Akershus de fire siste årene. Statistikk for 2014 er foreløpig ikke tilgjengelig. 120 foretak er registrert med økologisk produksjon i 2013, 4 nye og 11 utmeldinger. Den negative utviklingen mht antall foretak ser ut til å fortsette. Areal tallene for 2013 viser en endring på +5 % i forhold til året før. Det er for svak vekst til å kunne nå det ambisiøse målet om 15 % i 2020. Andelen økologisk areal av samlet areal var 5 % i 2013. Legges karensarealet til, var andelen på 5,5 %.

Oslojordbruket har ca. 20 % omlagt økologisk areal med sine 6 foretak, herunder Bogstad gård og Bygdøy kongsgård. Oslo har dermed nådd det nasjonale målet.

Antall økologiske melkekyr, ammekyr og sau/lam har økt noe i løpet av de siste fire årene i Oslo og Akershus.

År	Ammekyr	Melkekyr	Sau og lam
2010	197	659	1 236
2013	244	885	1 330

I etterkrigstiden har jordbruket i våre fylker blitt drevet i en ensidig retning, med stort fokus på korn og åkervekster. Antallet grovføretende husdyr er lavt, noe som vanskeliggjør et godt vekstskifte og tilgang på gjødsel. Bl. a. derfor er grovføretende husdyr et utpekt satsingsområde i handlingsplanen for økologisk landbruk i våre to fylker.

På forbrukssiden er det utfordringer knyttet til forbrukerkunnskap, tilgang og pris. Det er behov for alternative omsetningsmodeller og -kanaler for at økologiske produkter skal kunne nå fram til forbrukerne som merkevare, spesielt innen kjøtt og grønnsaker.

Etableringen av Oslo Kooperativ i 2013 og veksten dette initiativet har hatt, bl. a. med en avdeling i Ås, viser behovet og potensialet for alternative omsetningskanaler til matkjedene. Kort vei og direkte kontakt mellom produsent og forbruker gir resultater. I våre fylker med stor befolkning og korte avstander til aktuelle gårder representerer dette en betydelig næringsutviklingsmulighet for landbruket. I 2014 ble det etablert flere andelslandbruk, og flere er under etablering. Å gi folk en direkte kontakt med matjord er også en strategi for å bygge allianser for vern av matjord under press. Andelslandbruksgårdene har lange ventelister med forbrukere som ønsker å delta.

Handlingsplan for økologisk landbruk

Handlingsplanen er utarbeidet i samarbeid med Østfold for perioden 2010-2015. Innen produksjon er hovedsatsingen korn og grovførbasert husdyrproduksjon. Innen forbruk er hovedsatsingen storhusholdning og barn/unge. Vi oppfordrer til å søke om prosjekter rettet mot kompetanseheving innen produksjon, markedsføring og profilering, produktutvikling, nettverksbygging og andre produksjonsfremmende tiltak.

Støttemidler til Oslo og Akershus er knappe (2 fylker), og blant de laveste av landets embeter (Bygdeutviklingsmidler). Dette begrenser muligheter for å tildele støtte til aktuelle tiltak. Det er mange gode initiativer, innovative aktører og engasjement i hovedstadsregionen, men knappe midler.

Oslo og Akershus utgjør landets største marked for omsetning av økologiske produkter. Flere utviklingsprosjekter i vårt område har nasjonal betydning (Bygdøy kongsgård, Geitmyra Matkultursenter, Mathallen Vulkan). Landbruket i Oslo og Akershus har et ansvar for relasjons- og omdømmebygging mot en stor del av landets befolkning på vegne av hele det norske landbruket. Dette burde reflekteres bedre i tildeling av bygdeutviklingsmidler.

Bygdøy kongsgård, Bogstad og mindre besøksgårder i bydelene spiller en viktig rolle. I 2014 lanserte Oslo kommune en egen landbruksmelding, der bynært, urbant og økologisk jordbruk er viktige fokusområder. Oslo kommunes landbruksmelding inngår som en del i regionalt bygdeutviklingsprogram for Oslo og Akershus.

Vi mottok vi 16 søknader til Handlingsplan for økologisk produksjon og forbruk i 2014 (søknadsfrist 15.2.) på tilsammen vel 1 million kroner. 13 prosjekter mottok støtte, de fleste med reduserte bevilgninger i forhold til omsøkt beløp. Tiltak rettet mot kunnskapsformidling til forbrukerne, barn og unge utgjorde hovedtyngden. Bare ett prosjekt var rettet mot produsenter (studietur).

Prosjekter gjennomført med ØKOhandlingsplan-støtte i 2014:

Skolehagen: en tverrfaglig arena – kurs for lærere og gårdbrukere

Skolehageseminaret 2015

Arrangement: Økologisk korn til middagsretter - mangfold, næring og nytelse

Spiselige Sagene v Oslo kommune

BYBI - urban birøkt

Økouka 2014

Fagtur til Danmark - med fokus på formidling av landbruk

Inspirasjonskurs i bærekraftig matlagning

Bokprosjekt Bybønder - gjer det sjølv!

Studietur - Fokus korn

Etablering av Norges skolehagelag

Vahl planteskole for barn, Oslo

Innovative forretningsmodeller for urbant landbruk

I 2014 startet arbeidet med å evaluere og fornye handlingsplanen for perioden 2016-2018. Det ble gjennomført to dialogmøter med fylkenes økobønder som en oppstart. Arbeidet med handlingsplanen fortsetter og fullføres i 2015. Samarbeidet med Østfold fortsetter, men ikke i form av en felles handlingsplan. Som en konsekvens av dialogmøtene har noen økobønder tatt initiativ til å starte et eget faglag som skal bidra til å styrke nettverk og samarbeid på tvers av produksjoner, styrke det sosiale og faglige miljøet og bidra til å rekruttere flere til økologisk produksjon.

Vi har et godt samarbeid med de andre Viken-fylkene i nettverksforumet ØkoViken der Hedmark og Oppland også deltar. Dette er nyttig for ide- og kunnskapsutvikling og -utveksling. Prosjektsøknader kan vurderes samordnet, og prosjektstøtte kan koordineres til prosjekter som har regional betydning utover fylkesgrensene.

Beskriv aktiviteter og resultater fra foregangsfylkeprosjektene

Sammen med Østfold har Oslo og Akershus et foregangsfylkeprosjekt (ØQ) med fokus på forbruk av økologisk mat i storhusholdninger. Prosjektet startet i 2010, og videreføres i en ny 4-årig prosjektperiode fra 2014 med utvidet prosjektområde og nasjonalt koordineringsansvar. Det rapporteres særskilt til Landbruksdirektoratet.

På bakgrunn av direktoratets føringer i tildelingsbrev var en av hovedoppgavene for prosjektet i 2014 å finne og etablere ny modell/løsning for mat- og miljøveiledning (operativ virksomhet) fra og med 2015. Den konkrete veiledningen og oppfølgingen av storhusholdninger i regi av Fylkesmannen skal overføres dit. Prosjektet har henvendt seg til Debio som eier av serveringsmerkene for økologisk mat. Prosjektets operative virksomhet skal knytte an til dette. Erfaringer, verktøy og resultater skal etter planen implementeres og videreføres av Debio fra 2015.

Prosjektet har fremfor alt hatt veiledningsoppgaver i fylker med aktive prosjektmedarbeidere og samarbeidspartnere. For å oppnå resultater er det viktig med forankring og samarbeid med nettverk lokalt. Mat- og miljøveilederne, som har arbeidet for ØQ i 2014, rapporterer at mange viser interesse for å få veiledning ved første kontakt. Mange storhusholdninger er travle og ser seg likevel ikke i stand til å prioritere en satsing på økologisk mat. En omleggingsprosess er derfor ofte tidskrevende og tar ikke sjelden mer enn et år. Positive holdninger hos ledelse og ansatte, og kontinuerlig faglig oppfølging og støtte den første tiden, fremmer omleggingsprosesser.

ØQ har arrangert og vært medarrangør av en rekke nettverkssamlinger og arrangementer, bl. a. Matprisen 2014, Det økologiske kornets dag, Økouka og FN's internasjonale matjorddag.

Utførte veiledninger:

Oslo/Akershus – 12 storhusholdninger (3 kantiner, 2 skoler og 7 restauranter)

Østfold – 18 storhusholdninger (3 kantiner, 12 skoler, 2 barnehager, 1 fengsel) **Buskerud** – 15 storhusholdninger (4 kantiner, 5 skoler, 4 bhg, 1 sykehjem og 1 fengsel)

Rogaland – 15 storhusholdninger (1 skole, 14 bhg)

Vestfold – 3 storhusholdninger (1 skole, 2 bhg)

Nordland – 4 storhusholdninger (1 kantine, 1 skole, 2 bhg)

Disse kjøkkenene har satt seg et mål om å innføre minst 15 % økologisk mat på menyen med ulike frister. De har enten laget en handlingsplan eller blitt sertifisert/søkt om sertifisering fra stiftelsen Miljøfyrtårn eller Debio. Av de storhusholdninger som ØQ veiledet ble 10 stk sertifisert for bruk av Debios serveringsmerke i 2014. 4 kantiner har lagt om til minimum 15 % økologisk eller med 15 økologiske produkter. Sannsynligvis vil alle storhusholdningene klare å nå sine mål i løpet av prosjektperioden. Prosjektets arbeid for å bidra til dette fortsetter i 2015.

Arrangementer i regi av ØQ-prosjektet i 2014:

- 4 seminarer/foredrag om økologisk mat med tilsammen 156 deltakere
- 3 informasjonsmøter for barnehager/SFO med tilsammen 24 deltakere fra 14 virksomheter
- 24 kurs (17 praktisk kurs, 7 teorikurs) med tilsammen 322 deltakere fra 107 virksomheter
- 5 kurs i samarbeid med Choice og Debio (totalt 56 deltakere)
- Deltakelse i Nofimas kurs – 4 fulle kurs
- 48 veiledningsmøter for storhusholdninger

Ressursrapportering

Vi har avklart at landbruksavdelingen ikke skal rapportere direkte til dette punktet.

Resultatområde Kapittel 0525 Fagdep.

Oppgaver under LMD kr 10 073 159,00 kr 0,00

Sum: kr 10 073 159,00 kr 0,00

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Forvaltningsoppgaver - barnehagen og grunnsopplæringen

Arbeidet med lovpålagte forvaltningsoppgaver på barnehageområdet og i grunnsopplæringen krever mye ressurser. Det forutsetter at Fylkesmannen har medarbeidere med god lovforståelse, systemforståelse og kunnskap om barnehager, skoler, skole- og barnehageeiere og universitets- og høyskolesystemet. Vi har stadig flere utfordrende og komplekse saker som skal håndteres, og må tilrettelegge for kontinuerlig kompetanseutvikling for å løse oppgavene best mulig.

Fylkesmannen får svært god tilbakemelding på klagesaksbehandlingen, tilsyn, veiledning, regelverksamlinger og andre tiltak vi har for å legge til rette for regelverk i praksis.

Det har vært stor utskifting av medarbeidere ved avdelingen, og vi har også hatt langtidssykefravær. Opplæring av nye medarbeidere tar tid, men vi vurderer at vi har den kompetansen vi trenger for å løse oppgavene. Antall klagesaker er utfordrende med tanke på de ressursene vi disponerer.

31.1 Tilsyn

Barnehageområdet

Fylkesmannens måloppnåelse av følgende resultat – og rapporteringskrav:

- **Gjennomføring i henhold til ”Aktivitetskrav for embetet i 2014”.**

Aktivitetskravet for 2014 var minimum 18 poeng. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i 2014 gjennomført 9 tilsyn som til sammen utgjør 19 poeng: 4 stedlige tilsyn – 12 poeng, 2 skriftlige tilsyn – 4 poeng og 3 hendelsesbaserte tilsyn – 3 poeng.

Fylkesmannen har den kompetansen som er nødvendig for å oppfylle resultatkravet. I 2014 har vi hatt 5 ansatte på barnehageområdet, som innehar juridisk, pedagogisk og økonomisk kompetanse. Alle har deltatt på tilsyn. På grunn av langtidssykemelding (11 mnd) har vi manglet ressurser, men har likevel klart å innfri kravet.

Alle tilsynene er gjennomført, og Fylkesmannen anser etter dette at aktivitetskravet er oppfylt. Resultatkravet er innfridd.

• **Risikovurderinger som er lagt til grunn for valg av tema, objekt og dimensjonering av tilsynene**

Som grunnlag for risikovurderingen har vi benyttet oss av følgende kilder:

Klagesaker, henvendelser fra publikum, opplysninger om kommunens tilsynsaktivitet/dispensasjoner fra utdanningskravet som fremkommer av Basil, vår kjennskap til enkelte kommuner på bakgrunn av vår veiledningstjeneste, samt kommuner vi i liten grad hører fra, og dermed har behov for større kunnskap om.

Følgende vurderinger er lagt til grunn for valg av tema, objekt og dimensjonering av tilsynene.

Kommunens plikt til å påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk, jf. barnehageloven § 8, jf. 16.

Dette har vært tema for samtlige stedlige tilsyn vi har gjennomført dette året, samt tema for et hendelsesbasert tilsyn. Årsaken til at dette er valgt som tema på våre stedlige tilsyn, er at vi på bakgrunn av risikovurderinger ser at flere kommuner har manglende forståelse av deres plikt etter barnehageloven § 8, jf. § 16. Dette er et omfattende tilsyn, som tar for seg et stort område av kommunens arbeid som barnehagemyndighet. Det har derfor vært nødvendig å ha dette som stedlig tilsyn.

Vår opplevelse er at kommunene har god kunnskap om barnehagene sine, men at denne kunnskapen ikke i tilstrekkelig grad bruker til å påse regeletterlevelse i barnehagene. Etter kontrollskjema utarbeidet av Udir, sammenholdt med notat av 02.07.14 ”konkretisering av kravene i barnehageloven § 8, jf. § 16, er konklusjonen at kommunene ikke har en ubetinget tilsynsplikt for å påse at barnehagene følger regelverket, men at kommunen (på en forsvarlig måte) kan velge hvilket virkemiddel (tilsyn, godkjenning, veiledning) den vil benytte seg av for å påse dette. Dette har vært en viktig presisering både når det gjelder hvordan kommunen jobber med å kontrollere at barnehagene drives i samsvar med regelverket, men også hvordan Fylkesmannen skal føre tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet. På denne bakgrunn har det også vært særlig viktig å ha dette som tema for våre tilsyn. Både av behov for tilsyn med dette som tema i den enkelte kommune, samt behov for å øke eksisterende kompetanse i vår avdeling, både om eksisterende praksis og hvordan veilede kommunene i forhold til ny presisering fra Utdanningsdirektoratet.

Kommunen som godkjenningmyndighet

Fylkesmannen har i 2014 hatt to skriftlige tilsyn med kommunen som godkjenningmyndighet. Vi valgte godkjenning som tema i en kommune fordi kommunen hadde mange barnehager som var godkjent etter eldre barnehagelov, noen med endringsvedtak etter dagens barnehagelov. Det var derfor interessant å se på kommunens godkjenningssakspraksis per i dag.

Kommunens håndtering av dispensasjonsadgangen i forskrift om midlertidig og varig dispensasjon fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder

Dette er valgt som tema i to av våre stedlige tilsyn. Den store andelen dispensasjoner som innvilges i enkelte kommuner, gjør at vi har funnet det hensiktsmessig å føre tilsyn med om kommunen behandler søknadene etter de vurderingene som følger av forskriften. På bakgrunn av vår kjennskap til kommunene, finner vi også at flere kommuner har mangelfull kunnskap om de forvaltningsrettslige kravene som stilles til et enkeltvedtak. Etter vår vurdering har kommunens vedtak om dispensasjon vært en enkel og effektiv måte for oss å kontrollere om kommunen oppfyller de krav til saksbehandling ved enkeltvedtak som følger av forvaltningsretten.

Kommunens ansvar for å gi barn med nedsatt funksjonsevne plass i barnehage, samt å yte det som er nødvendig av egne midler for å gi barna et barnehagetilbud, jf. barnehageloven §§ 2 og 13.

Tilsynet ble åpnet på bakgrunn av henvendelse fra PBL (Private barnehagers landsforbund). Fylkesmannen fant grunn til å tro at det i bydelen ble foretatt en flat fordeling til alle ikke-kommunale barnehager av midler til evt. tiltak til barn med nedsatt funksjonsevne, og at dette var innbakt i tilskuddet til ordinær drift etter forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlig tilskudd til ikke-kommunale barnehager.

Offentlig tilskudd til ikke – kommunale barnehager, jf. barnehageloven § 14

Tilsynet ble åpnet på bakgrunn av klagesak fra en barnehage vedrørende for lang saksbehandlingstid i kommunen. Det hadde gått mer enn ni måneder fra Fylkesmannen opphevet kommunens vedtak i klagesak, uten at kommunen hadde fattet nytt vedtak i saken.

Fylkesmannen vurderer at vår tilsynsvirksomhet er basert på risikovurderinger når det gjelder valg av tema, objekt og dimensjonering av tilsynene.

- **Gjennomført tilsyn etter gjeldende metodehåndbok og instruksverk**

Alle våre tilsyn er gjennomført etter gjeldende metodehåndbok og instruksverk. Fylkesmannen har benyttet kontrollspørsmålene utarbeidet av Utdanningsdirektoratet på området kommunen som tilsynsmyndighet og kommunen som godkjenningmyndighet.

Fylkesmannens veiledningsrolle knyttet til kommunenes regelversetterlevelse, har blitt mer og mer sentral i forbindelse med tilsyn. Vi har gjennomført veiledning overfor kommunen både i forkant og i etterkant av tilsyn.

Fylkesmannen vurderer at resultatkravet er innfridd

Grunnoplæringen

Fylkesmannens måloppnåelse av følgende resultat- og rapporteringskrav:

- **Gjennomføring i henhold til "Aktivitetskrav for embetet 2014"**

Aktivitetskravet for 2014 var minimum 48 poeng. Omprioriteringer som er foretatt i løpet av året mellom planlagte egeninitierte tilsyn og hendelsesbaserte tilsyn, er avklart med Utdanningsdirektoratet. Ett av de hendelsesbaserte tilsynene er imidlertid ikke avsluttet og blir overført til 2015. Fylkesmannen har i 2014 gjennomført 18 tilsyn som til sammen utgjør 49 poeng: 8 nasjonalt initierte tilsyn - 26 poeng, 8 egeninitierte tilsyn - 19 poeng og 2 hendelsesbaserte tilsyn - 4 poeng.

Alle tilsynene er gjennomført, og Fylkesmannen anser etter dette at aktivitetskravet er oppfylt. Resultatkravet er innfridd.

- **Risikovurderinger som er lagt til grunn for valg av tema, objekt og dimensjonering av tilsynene**

Grunnskolestatistikksystemet GSI, nasjonale kvalitetsvurderinger, kommuneprofiler, klagesaker, samt henvendelser fra publikum og presse er brukt som grunnlag for risikovurderingen.

Fylkesmannen har videre tatt hensyn til den totale tilsynsmengden fra embetet i den enkelte kommune. Vi har også vurdert valg av tilsynsobjekt ut fra når tid kommunen sist hadde tilsyn, da vi mener dette også inngår i en risikovurdering.

Vi forsøker å føre tilsyn med samme tema i flere kommuner over flere år. Begrunnelsen for dette er blant annet å nyttiggjøre kompetanse og erfaring som bygges opp. Videre forsøker vi å unngå å spre oss på for mange ulike temaer hvert år, fordi dette vil være mer ressurskrevende. Samtidig er det viktig å finne nye temaer ut fra risikovurderinger, samt utnytte og øke eksisterende kompetanse i avdelingen.

Følgende vurderinger er lagt til grunn for valg av tema, objekt og dimensjonering av tilsynene:

Felles nasjonalt tilsyn (FNT)

Ett av Utdanningsdirektoratets krav var at minimum 17 poeng skulle dekkes av FNT og at minimum tre kommuner skulle ha tilsyn på "Elevenes utbytte av opplæringen". Utover dette var det ikke gitt sentrale føringer for gjennomføring av FNT.

Fylkesmannen valgte å gjennomføre tilsyn med fire videregående skoler i Oslo, to på "Elevenes utbytte av opplæringen" og to på "Forvaltningskompetanse". Vi ser av saker og henvendelser som gjelder videregående skoler generelt at forvaltningskompetansen er mangelfull. Videre mottar Fylkesmannen svært få klager på spesialundervisning og særskilt språkopplæring fra videregående skoler. Det overordnede formålet med tilsynet med elevenes utbytte er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen, også elever med behov for særskilt tilrettelegging. Fordi Nydalen vgs er knutepunktskole for elever med hørselshemming, ble denne skolen valgt.

Videre valgte vi fire kommuner, to på "Elevenes utbytte av opplæringen" og to på "Skolebasert vurdering". I

hver kommune valgte vi én barneskole og én ungdomsskole. Kommunene ble blant annet valgt fordi det var lenge siden sist de hadde FNT og stedlig tilsyn, og fordi tidligere tilsyn med kommunene har vært rettet mot kommunenivået og ikke vært gjennomført på skolenivå. Ett av kontrollområdene i tilsynet med ”*Elevenes utbytte av opplæringen*” er særskilt språkopplæring, og antall elever med særskilt språkopplæring var derfor hovedkriteriet for valg av skoler.

Skolens ordensreglement

Begrunnelsen for å ha ordensreglement som tilsynsystem er at vi gjennom saksbehandlingen av klager på standpunktkarakterer har sett at ordensreglementene ved mange skoler er mangelfulle. Dette inntrykket er også bekreftet i forbindelse med felles nasjonalt tilsyn og egeninitierte tilsyn med elevenes psykososiale miljø. Tilsynene som ble gjennomført i 2013 bekreftet vårt inntrykk av at det er mangler ved skolens ordensreglement og skoleeiers forsvarlige system for å vurdere om kravene til ordensreglement blir oppfylt. Temaet er derfor videreført i 2014.

Fem kommuner og fem skoler har vært gjenstand for tilsynet. Valg av kommuner har først og fremst blitt begrunnet med når de sist har hatt tilsyn og hvilke temaer det har vært ført tilsyn med de siste årene. Alle tilsynene har vært skriftlige.

Elevenes skolemiljø

Det er gjennomført to egeninitierte og ett hendelsesbasert tilsyn med dette temaet. Fylkesmannens langtidspan er å gjennomføre tilsyn med dette temaet i alle kommunene etter malen fra det tidligere felles nasjonale tilsynet. Med bakgrunn i nyhetsoppslag, samt lovbruddene som vi avdekker gjennom tilsynene, mener vi at dette tilsynsystemet fortsatt er aktuelt. Bakgrunnen for det hendelsesbaserte tilsynet var en klagesak.

Opplæringstilbud for barn i barnevernsinstitusjoner

Begrunnelsen for å ha tilsyn på dette tema var at Riksrevisjonen i 2012 uttalte at barn i barnevernet har dramatisk mye dårligere utdanningsløp enn resten av befolkningen. Videre at forskning har vist at hvis et barn i barnevernet greier å gjennomføre skolen på en god måte, er det store sjanser for at det klarer seg godt videre i livet. Akershus fylkeskommune (AFK) var gjenstand for det stedlige tilsynet.

Saksbehandlingstid i PPT (Pedagogisk-psykologisk tjeneste)

Tilsynet ble åpnet på bakgrunn av en klagesak vedrørende for lang saksbehandlingstid i PPT. Fylkesmannen vurderte at den lange saksbehandlingstiden ikke bare hadde konsekvenser for ett barn, men for mange barn i kommunen. På denne bakgrunn ba Fylkesmannen om en redegjørelse og anmodet om at ventelisten måtte være vesentlig redusert ved utgangen av 2014.

Fylkesmannen vurderer at vår tilsynsvirksomhet er basert på grundige risikovurderinger og at rapporteringskravet er ivaretatt.

- ***Gjennomført tilsyn etter gjeldende metodehåndbok og instruksverk***

Fylkesmannen har i løpet av 2014 tilsatt mange nye medarbeidere. Det er et ønske at så mange som mulig involveres i tilsyn. Opplæring i den til enhver tid gjeldende tilsynsmetodikk har derfor vært høyt prioritert, selv om dette både er tid- og ressurskrevende.

Kvaliteten i tilsynsarbeidet er ivaretatt ved at gjennomføring av alle tilsyn er teamorganisert. Hver tilsynsgruppe har bestått av to - tre personer med ulik kompetanse og utdanning. Alle våre tilsyn er gjennomført etter gjeldende metodehåndbok og instruksverk. Fylkesmannen vurderer at vi innehar den nødvendige bredde- og spisskompetanse for å kunne gjennomføre de ulike tilsynene på en god måte.

Vi ser at våre tilsyn i de fleste tilfeller strekker seg over en lang periode, og at vi har en utfordring med å stramme inn perioden fra dokumentasjonen kommer inn til vi er ferdige med foreløpig rapport. Vi ser imidlertid at metodikken som skal benyttes, setter begrensninger med hensyn til å komprimere tilsynsperioden.

Fylkesmannens veiledningsrolle knyttet til kommunenes regelverksetterlevelse, har blitt mer og mer sentral i forbindelse med tilsyn. I forbindelse med FNT 2014 har Fylkesmannen gjennomført veiledningsaktiviteter/regelverksamlinger i tråd med føringene fra Utdanningsdirektoratet, jf. Utdanningsdirektoratets prosessnotat av 19.12.2013.

Det er gjennomført 7 regelverksamlinger i forkant av FNT: 4 i Akershus og 3 i Oslo, hvor både skoleeiere og

skoleledere var invitert. Akershus ble inndelt i de 4 regionene: Follo, øvre og nedre Romerike, samt Asker og Bærum. Akershus fylkeskommune ønsket å delta med sine videregående skoler i de respektive regionene. I Oslo ble grunnskolene fordelt på to samlinger, og det ble gjennomført en egen samling for de videregående skolene.

På alle regelverkssamlingene ble alle tre delene av FNT gjennomgått: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, skolebasert vurdering og forvaltningskompetanse. Fylkesmannen viste til Utdanningsdirektoratets veiledningsmateriell på www.udir.no og gikk gjennom utfyllingen av egenrederingsskjemaer. Vi viste også til Utdanningsdirektoratets metodehåndbok for tilsyn.

Vår vurdering er at gjennomføringen var vellykket. Tilbakemeldingen gikk på at det oppleves som positivt å få gjennomgått regelverket i forkant av et tilsyn, slik at de rettslige kravene er kommunisert. Vi fikk også et klart inntrykk av at egenrederingsskjemaene ville bli tatt i bruk på frivillig basis av de fleste skoleeierne.

På forespørsmål fra Utdanningsdirektoratet har Fylkesmannen også bidratt med tilsvarende regelverksgjennomgang på to samlinger for de private skolene: i Norge og i utlandet.

Vi har i flere år gitt kommunene tilbud om veiledning i for- og etterkant av gjennomførte tilsyn, i form av skoleringer og regelverksamlinger. På bakgrunn av funn i tilsyn, samt meldt behov fra en kommune, ble det i 2014 gjennomført skoleringer i regelverket knyttet til elevenes skolemiljø for alle skolene i kommunene Ås, Enebakk og Oppegård. Videre ble tilsyn med ordensreglementet fulgt opp med en heldags regelverksamling for alle kommunene og en tilsvarende samling for de private grunn- og videregående skolene i Oslo, Akershus og utlandet. Tema for samlingene var ordensreglement og bortvisning.

Tilbakemeldingene i etterkant av veiledningene har vært gjennomgående positive. Gjennom disse tiltakene kommer vi i tettere dialog med både skoleeiere og skoleledere, og imøtekommer på den måten også deres behov for veiledning. Ved at målgruppen har vært utvidet til flere ansatte/øvrige skoler i kommunen enn de som var direkte involvert i tilsynet, mener vi også at tilsynene med dette får større effekt.

For å øke regelverksetterlevelsen er resultater fra tilsynene formidlet samlet til både skoleeiere og skoleledere, jf. resultatområde 31.4.

I tillegg til at oppsummerte tilsynsresultater er formidlet på samlinger og møter med kommunene, er tilsynsrapportene også publisert på våre nettsider.

For mer informasjon vises det til særskilt rapportering til Utdanningsdirektoratet med frist 28. februar 2015.

Fylkesmannen vurderer at resultatkravet er innfridd.

Øvrige oppgaver

Varsle direktoratet om risikoområder på privatskolefeltet

Fylkesmannen har i løpet av 2014 mottatt flere bekymringsmeldinger fra ansatte, elever og foreldre ved private skoler i vår region og i utlandet. Vi har vurdert henvendelsene. Der sakene har berørt forhold som er opp til tilsynsmyndigheten å vurdere, er sakene oversendt til Utdanningsdirektoratet for oppfølging. En varsling til direktoratet om risikoområder på privatskolefeltet mener vi også har blitt ivaretatt ved at vi har bistått Utdanningsdirektoratet og gitt konkrete innspill på aktuelle tilsynsystema, samt skoler vi mener bør prioriteres i forbindelse med tilsyn.

31.2 Klagesaksbehandling

Barnehageområdet:

Fylkesmannen skal:

- *i hovedsak behandlet klagesaker innen tre måneder*

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i 2014 hatt fem ansatte på barnehageområdet. Den samlede kompetansen på barnehageområdet har gjennom hele året vært tredelt, bestående av juridisk, pedagogisk og økonomisk kompetanse. Det er imidlertid kun tre ansatte, to jurister og en med økonomifaglig bakgrunn, som jobber med klagesaker etter barnehageloven. En av de ansatte som jobber med klagesaker har hatt et lengre sykefravær/delvis

sykefravær gjennom 2014. Selv om vi opplever at kompetansen samlet sett for å behandle klagesaker er god, har vi ikke hatt nok ressurser til å få behandlet sakene så raskt som ønskelig.

I 2014 har vi mottatt totalt 24 klagesaker (12 klagesaker på likeverdig behandling og 12 klagesaker på barnehageloven for øvrig). Av disse ble 15 saker ferdigbehandlet i 2014. I tillegg behandlet vi 39 klagesaker på likeverdig behandling fra 2013. Det vil si at vi totalt har behandlet 54 klagesaker i 2014. Saksbehandlingstiden vår har variert, ut ifra antall klagesaker og type klagesaker, og vårt øvrige arbeid med veiledning og tilsyn..

På likeverdig behandling har gjennomsnittlig saksbehandling vært 4 måneder for saker som kom inn til oss i 2014. På klagesaker som kom inn i 2013, er gjennomsnittlig saksbehandlingstid 8 måneder. På de øvrige klagesakene har gjennomsnittet vært i underkant av 3 måneder. Dette skyldes flere forhold. Flere av klagesakene på barnehageområdet, spesielt sakene som gjelder likeverdig behandling, er tidkrevende. Klagesakene har ofte komplekst faktum/ jus, det er mange ankepunkter og sakene er ofte for dårlig tilrettelagt/behandlet av kommunen. I mange saker må vi innhente ytterligere dokumentasjon/redegjørelse fra kommunen før saken avgjøres hos oss. Vi har også i forbindelse med flere saker bedt direktoratet om veiledning/avklaring/tolkning av prinsipielle problemstillinger og forhold som er lite omtalt/drøftet i tilgjengelige rettskilder, eller som oppleves som tvetydige. Dette forlenger saksbehandlingstiden vår.

For øvrig har ny tilsynsmetodikk på barnehageområdet, samt økt tilsynskrav, medført økt ressursbruk på tilsynsområdet i 2014. Barnehage- og utdanningsavdelingen har prioritert implementering og gjennomføring av tilsyn etter den nye metoden i.h.t. embetsoppdraget for 2014.jf. embetsoppdragets angivelse av ”*Prioriterte områder/oppdrag i 2014*”, hvor det står at: ”*Fylkesmannen skal føre tilsyn med og gi veiledning til skoleeiere og kommunen som barnehagemyndighet for å sikre at de utfører sine lovpålagte oppgaver og styrker forståelsen av regelverket, jf. resultatområdene 31.1 og 31.4(...)*”

Foruten de klagesaker som er registrert i skjemaet nedenfor, gjelder 3 av klagesakene vi har behandlet avvisning på grunn av manglende rettslig klageinteresse, bl.a. i forbindelse med foreldre/foresattes klage på godkjenning av barnehage. Dette er vanskelige problemstillinger som vi tidligere ikke har tatt stilling til i klagesaker, og det har derfor vært tidkrevende å behandle disse sakene.

Vi har også i ett tilfelle mottatt varsel om sivilt søksmål fra privat barnehageeier i forbindelse med vårt vedtak i klagesak om godkjenning av barnehage. Varselet er videresendt til direktoratet for behandling.

Vi har ikke registrert tilfeller hvor barnehageeier/barnehagemyndigheten ikke har fulgt opp vedtaket fra Fylkesmannen.

Spesielt om klagesaker etter forskrift om likeverdig behandling

I 2014 har vi mottatt 12 klagesaker etter forskrift om likeverdig behandling. Til sammenligning mottok vi 59 klagesaker i 2013, dvs. en nedgang på ca. 80 %.

8 av klagesakene er ferdigbehandlet i 2014, og med et tillegg på 39 saker fra 2013, ble det behandlet totalt 47 saker på likeverdig behandling i 2014. Vi har en restanse på 4 saker til behandling i 2015. Disse sakene handler om etterjustering pga. avvik mellom kommunens budsjett og regnskap, samt problematikk rundt 3-åringene i de kommunale og ikke-kommunale barnehagene.

Årsaken til en nedgang i antall saker fra i fjor er mest sannsynlig at forskriften begynner å bli bedre implementert i kommunene. Vi ser imidlertid fortsatt en klar tendens til at de gangene regelverket endres, eller direktoratet kommer med nye presiseringer/avklaringer, fører dette til en markant økning av klagesaker (og henvendelser). Dette har nok sammenheng med at ikke alle kommuner opplever at de avklaringene/presiseringene som kommer er i tråd med praksis (og i enkelte tilfeller ikke i tråd med tidligere overordnede tolkninger av forskriften). For å forebygge antall klagesaker har fylkesmannen hyppige regelverksamlinger hvor endringer, presiseringer og avklaringer diskuteres og settes i sammenheng. Vi sender ut og orienterer om regelverksendringer også på e-post til barnehagemyndigheten. Ellers har vi kontinuerlig veiledning gjennom året på telefon, e-post og i form av brev. Det har vært en tydelig økning i antall henvendelser fra kommunene i forbindelse med endringen i regelverket fra 01.01.2015 (overgang fra budsjett til regnskap).

Vi registrerer at PBL fortsetter sin praksis med å be om gjenopptak av saker om likeverdig behandling som tidligere har vært til endelig behandling hos Fylkesmannen (bl.a. p.g.a. nye fortolkninger/presiseringer, samt korrespondanse, med Utdanningsdirektoratet). Vi registrerer også at direktoratet blir kontaktet direkte av PBL og andre representanter for private barnehageeiere, som ønsker Fylkesmannens klagesaker gjenopptatt/omgjort. Dette gjør klagesaksbehandlingen hos Fylkesmannen ekstra utfordrende, da det skaper usikkerhet hos partene omkring Fylkesmannens fortolkningskompetanse. Dette er også svært ressurskrevende, da det i enkelte saker tar lang tid

før saksbehandlingen kan avsluttes.

Fylkesmannen vurderer resultatkravet for innfridd for de klagesakene som kom inn i 2014. Vi vurderer at resultatkravet for de klagesakene som kom inn i 2013 som delvis innfridd.

Barnehageloven for øvrig

Vi har mottatt totalt 12 klagesaker etter de øvrige bestemmelser i barnehageloven. I 2013 mottok vi 4 klagesaker på de øvrige områdene, dvs. en oppgang på 300 %. Vi har ikke registrert noen særskilt årsak til denne økningen.

Vi har behandlet 7 saker i 2014, og har en restanse på 5 saker til behandling i 2015. 3 av klagesakene handlet om avvising på grunn av manglende rettslig klageinteresse og er derfor ikke inntatt i skjemaet nedenfor. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2014 er i underkant av 3 måneder.

Fylkesmannen vurderer resultatkravet for innfridd.

Grunnoplæringen

Antall klagesaker på utdanningsområdet har i 2014 hatt en nedgang til 1 207, mot

1 306 i 2013. Selv om det også har vært en liten økning på flere sakstyper, behandlet Fylkesmannen hele 118 færre klagesaker på sentralt gitt eksamen og 40 færre klagesaker på standpunkt, se kommentarfeltet i tabellen.

Summen av saker som fremkommer i tabellen er likevel lavere enn det totale antallet klagesaker som er mottatt og/eller behandlet. Årsakene til dette kan være at noen klager fortsatt er under behandling. I andre tilfeller er det ikke klage på et konkret enkeltvedtak, men generelle "beklagelser" som besvares med informasjon og veiledning. Vi bruker mye tid på slik veiledning på flere saksområder.

I tillegg sendes enkelte saker tilbake for ny behandling hos førsteinstansen fordi regelverket i forvaltningsloven ikke er fulgt. Vi mottar dessuten en rekke klagesaker som sendes direkte til oss, og disse blir også sendt til førsteinstansen til behandling. I 2014 gjelder det 29 saker som fordeler seg på ulike sakstyper.

Vi har ikke mottatt saker hvor klager henvender seg på nytt til oss hvor skoleeier ikke har fulgt opp vedtaket, bortsett fra at vi har mottatt noen muntlige henvendelser som gjelder endelig fastsetting av standpunkt karakter. Vi er heller ikke kjent med slike saker gjennom andre kanaler, som for eksempel media.

Fylkesmannen har i tillegg til klagen som er lagt inn i tabellen, behandlet følgende klager:

- 5 klager på fritak for vurdering i sidemål, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-22. Det ble ikke gitt medhold i 4 av klagen, og 1 vedtak ble opphevet.
- 22 klager på fritak for nasjonale prøver, jf. forskrift til privatskoleloven § 2-4. Det ble ikke gitt medhold i noen av klagen.
- 7 klager på særskilt tilrettelegging av eksamen, herav 2 i grunnskolen og 11 i videregående skole, herav 6 privatister, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-32. Det ble ikke gitt medhold i noen av klagen.
- 1 klage på avslag på utvidet rett, jf. privatskoleloven § 3-3 fjerde ledd. Det ble ikke gitt medhold i klagen.
- 1 klage på avslag om betalingsfritak i skolefritidsordningen (SFO), jf. opplæringsloven § 13-7. Klagen ble avvist.
- 1 klage på utestengning fra opplæringen. Saken omhandler flere bestemmelser i privatskoleloven og er fulgt opp av Utdanningsdirektoratet.
- 2 klager på avslag om innsyn i elevmapper fra biologiske foreldre som har foreldreansvar, men ikke daglig omsorg. Det ble gitt delvis medhold i den ene saken og avslag i den andre.

Klage på psykososialt skolemiljø

Utdanningsdirektoratet la i sin tilbakemelding på Fylkesmannens årsrapport for 2013 til grunn at embetet har fulgt opp de konkrete tilbakemeldingene som er gitt på tidligere års klagesaksbehandling. Vi kan bekrefte at det er ivarettatt, og vi følger i tillegg Utdanningsdirektoratets instruks når vi behandler klager på psykososialt skolemiljø. For å oppnå kompetansespredning og likere behandling av disse sakene, har vi i 2014 hatt to saksbehandlere på hver nye klage som mottas. Vi ser at dette tiltaket har bidratt til å innfri resultatkravet.

Klage på vedtak om skoleskyss

Også i 2014 har vi behandlet en del klager på vedtak om skyss grunnet delt daglig omsorg etter samlivsbrudd; 21 av totalt 53 skyssaker. Fylkesmannen meldte i årsrapporten for 2013 om en særskilt problemstilling knyttet til at

den ene foresatte bosetter seg langt unna elevens nærskole.

Vi har hatt flere saker av denne typen i år. I enkelte av sakene har foresatte bosatt seg slik at elever får en svært komplisert og lang skolevei, med både bytte(r) mellom ulike busslinjer, og/eller mellom buss og tog, samt ventetid på skolen før/etter skoletid. Dette kan gjelde elever helt ned i 7/8-årsalderen.

I enkelte av disse sakene er det krevende å vurdere om skoleveien er akseptabel eller ikke, og om skyssordningen dermed er forsvarlig "hele veien". Det er også krevende å vise på hvilken måte vi har vurdert om barnets beste er ivare tatt i slike saker, jf. artikkel 3 i FN's barnekonvensjon.

En annen problemstilling i disse sakene er retten til tilsyn/reisefølge etter oppl. § 7-4, noe kommunen har ansvar for etter oppl. § 13-4. Kommunen eleven er folkeregistrert i, kan i sakene med delt daglig omsorg få ansvar for reisefølge i en annen kommune.

Fylkesmannen vil sende en egen henvendelse om disse problemstillingene til Utdanningsdirektoratet.

Fylkesmannen har i hovedsak behandlet klagesaker innen tre måneder

Vi har den nødvendige kompetansen for å kunne behandle de mange ulike klagesakene i henhold til gjeldende lovverk. Vi tilstreber å ha minimum to saksbehandlere med særskilt kompetanse på samme saksfelt, slik at sårbarheten begrenses. Likeledes kvalitetssikrer erfarne saksbehandlere nye medarbeideres arbeid med klagesaker den første tiden. Alle saksbehandlere har dessuten lesetilgang til ferdigbehandlede saker i ePhorte (vårt elektroniske saksbehandlingssystem).

For å sikre lik praksis i tilsvarende saker, og for å spre kompetanse og erfaring innkaller saksbehandlere kollegaer med samme saksfelt for å drøfte mulige løsninger og begrunnelser i en klagesak. Av samme grunner informerer vi kollegaer når vi får saker som Sivilombudsmannen har behandlet. Vi mener dette er gode tiltak som har stor nytte, både når det gjelder kvalitetssikring av sakene, men også effektivisering av saksbehandlingen.

I perioder med mange klagesaker innenfor samme saksfelt har vi god erfaring med å sette inn ekstra saksbehandlere. Dette tiltaket sørger i tillegg for kompetansespredning, som igjen bidrar til likebehandling av "like" saker og kvalitetssikring av sakene. I 2014 har et slikt tiltak vært gjennomført for klager på permisjon og nærskole/skolebytte.

Saksbehandlingstiden varierer gjennom året, ut ifra antall og type saker, fravær, samt prioritering av tilsynsarbeid. Vi foretar alltid en vurdering av sakens innhold, og saker som bør prioriteres, behandles umiddelbart, eventuelt innen én måned. Vi sender foreløpig svar etter forvaltningsloven § 11a dersom klagen ikke kan behandles innen én måned.

Noen ytterst få klager på skyss, skolebytte og psykososialt miljø har hatt en saksbehandlingstid på mer enn tre måneder i 2014. Hovedårsaken har vært innhenting av redegjørelser og mer dokumentasjon fra skoleeier/førsteinstans før saken kan avgjøres, jf. forvaltningsloven § 33 siste ledd. Andre årsaker har vært nødvendige påminnelser til skoleeier, og at foresatte har kommet med nye innspill underveis i saksbehandlingen. Disse forholdene ligger utenfor Fylkesmannens kontroll, men forlenger saksbehandlingstiden.

Hovedregelen er likevel at klagesaker er behandlet i samsvar med resultatkravet på tre måneder, og i mange tilfeller i løpet av én til to måneder. Vi mener derfor at vi samlet sett har en høy måloppnåelse når det gjelder klagesaksbehandling, tatt i betraktning det totale antallet og den store variasjonen i sakstypene.

Resultatkravet er innfridd.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	2	0	1	0	1	
Tegnspråkopplæring, § 2-6	1	0	0	1	0	
Spesialundervisning, § 5-1	23	8	15	0	0	I tillegg ble 2 saker sendt til førsteinstans Økning på 29 saker fra 2013. Av de totalt 146 sakene gjaldt 24

Årsrapport 2014 Fylkesmannen i Oslo og Akershus - Innhold:

Skoleplassering, § 8-1	146	0	141	5	0	nærskole etter § 8-1 første ledd og 122 skolebytte etter tredje ledd. I tillegg ble 6 saker sendt til førsteinstans
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	2	0	1	1	0	
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	24	12	7	2	3	Økning på 17 saker fra 2013. I tillegg ble 11 saker sendt til førsteinstans
Sentralt gitt skftlig eksamen	459	106	353	0	0	Nedgang på 118 saker fra 2013
Skyss, § 7-1	53	8	41	3	1	Økning på 13 fra 2013. I tillegg ble 10 saker sendt til førsteinstans
Lokalt gitt muntlig eksamen	7	1	6	0	0	
Standpunkt (fag og orden og oppførsel)	218	2	47	169	0	Nedgang på 40 saker fra 2013
Bortvisning, § 2-10	4	2	2	0	0	
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	236	0	223	13	0	Økning på 14 saker fra 2013
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	1	0	0	1	0	
Sum	1176	139	837	195		

Klage i videregående opplæring (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Spesialundervisning, § 5-1	1	0	1	0	0	
Standpunkt (fag orden og oppførsel) for utenlandsskolene	2	0	2	0	0	
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	1	1	0	0	0	
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	1	1	0	0	0	
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	2	0	2	0	0	
Sum	7	2	5	0		

Klage i private grunnskoler (privatskoleloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Inntak, § 3-1	2	0	2	0	0	
Spesialundervisning, § 3-6	1	1	0	0	0	
Standpunkt (fag og orden og oppførsel)	6	0	0	6	0	
Psykososialt skolemiljø, § 2-4, jf oppl § 9a-3	1	1	0	0	0	
Sum	10	2	2	6		

Klage i private videregående skoler (privatskoleloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Inntak, § 3-1	3	0	2	1	0	

Sum	3	0	2	1
-----	---	---	---	---

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	11	3	8	0	0	
Sum	11	3	8	0		

Type Klage	Medhold/delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Sum
Barnehageloven § 10	0	1	1	0	2
Barnehageloven § 16	1	0	1	0	2
Forskrift om familiebarnehager § 7	0	0	0	0	0
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0	0	0	0	0
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd	0	32	14	1	47
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak frå utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4	0	1	0	0	1
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3	0	0	0	0	0
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0	0	0	0	0

31.3 Statistikk og kvalitetsvurdering

Fylkesmannens vurdering av resultatkravet :

- **Fulgt opp innsamlingen og kvalitetssikret data i BASIL**

Årsmeldinger:

I forkant av innsamlingsperioden har Fylkesmannen siden i fjor begynt med en årlig BASIL- samling, hvor rollene, arbeidsoppgaver, forventninger, fokusområder og selve rapporteringsskjema går igjennom med alle bydeler i Oslo og kommuner i Akershus. Vi har kombinert disse samlingene med regelverksgjennomgang, for å sikre bedre og lik forståelse av hvilke data som skal innrapporteres. Ellers foregår mesteparten av veiledningen under årsmeldingsarbeidet ved at barnehageeiere og/eller barnehagemyndigheten tar kontakt på telefon, e-post eller sender skriftlige henvendelser i form av brev.

Vi følger nøye med på at alle barnehager og barnehageeiere rapporterer data i årsmeldingsskjemaet i BASIL innen direktoratets frist. Når fristen begynner å nærme seg sendes det påminnelser og når fristen er ute purres de kommuner som ikke har overholdt sin frist. Videre kvalitetssikrer vi dataene i årsmeldingen. I og med at Fylkesmannen i Oslo og Akershus har ca. 1600 barnehager har man ikke mulighet for å kontrollere absolutt alle opplysninger, men vi har hatt fokus på viktige områder. Vi har eksempelvis påsett at antall barn er innenfor barnehagens godkjenning – altså at det er nok godkjent oppholdsareal og at evt. begrensinger i alder eller antall barn er overholdt, at barnehagen har nok pedagoger og at pedagoger ikke har prosentvis stilling, at alle barnehager har en styrer m.m. I de tilfeller hvor vi oppdager feil eller brudd på gjeldene regelverk, blir barnehagemyndigheten kontaktet og bedt om oppfølging av de aktuelle barnehagene.

Vi opplever kontrollen vår som nyttig og kommunene er også positive til dette arbeidet.

Avslutningsvis ønsker Fylkesmannen å påpeke at Utdanningsdirektoratets raske avklaringer av våre henvendelser i en hektisk periode kommer veldig godt med. Vi er veldig glad for at direktoratet på dette området har så god service.

Fylkesmannen anser kontrollen med årsmeldingene som meget god og vurderer at resultatkravet er innfridd.

Årsregnskap:

Når det gjelder årsregnskap for ikke-kommunale barnehager er rollen vår å kontrollere at ikke-kommunale barnehager leverer årsregnskapsskjema i BASIL innen fristen. Dette gjør vi ved å formidle viktige frister og viktigheten av rapporteringen til barnehageeiere og barnehagemyndigheten. Vi pleier også å få faglige spørsmål om regnskapsføring både fra barnehageeiere, barnehagemyndigheten og regnskapsførere/revisorer. Ved hjelp av

direktoratets faglige veiledning til skjema har vi klart å besvare spørsmålene og de gangene problemstillingene har vært for komplekse har vi også tatt kontakt med direktoratet for avklaring.

Fylkesmannen synes at direktoratet bør ha en egen samling om føring av årsregnskap, slik at innrapporterte data blir korrekte og av god kvalitet. Ikke minst er dette viktig av hensyn til økonomiforskriften til barnehageloven.

Måloppnåelsen på dette punktet anses som god og Fylkesmannen vurderer at resultatkravet er innfridd.

Fylkesmannens vurdering av resultatkravet :

- ***Fulgt opp innsamlingen og kvalitetssikret data i GSI***

Utdanningsdirektoratet ønsket våren 2014 å få oversikt over ”lesepliktall” i voksenopplæringen, da de skulle innføre en årsverkskalkulator i voksenopplæringskjemaet. Fylkesmannen sendte forespørsel til 8 kommuner og ba om en redegjørelse for de innrapporterte tallene, samt en kommentar på hva slags ansettelsesavtale lærerne har i voksenopplæringen. Mottatte svar fra kommunene ble videreformidlet til Utdanningsdirektoratet.

Fylkesmannen har hatt tett oppfølging av kommuner og private skoler i rapporterings-perioden. Noen få kommuner måtte purres fordi de hadde glemt å ferdigstille alle tre rapporteringene innen fristen.

Henvendelsene som Fylkesmannen har mottatt gjelder hovedsakelig grunnskolerapporteringen.

Etter skoleeierfristen 28.10. gjennomførte Fylkesmannen en egen kvalitetssikring av data basert på kommenterte GSI- advarsler. Tastefeil og misforståelser ble avdekket og korrigert. En ny runde med kvalitetssikring ble gjennomført etter at Utdanningsdirektoratet og SSB hadde kontrollert innrapporteringen. GSI tallene blir ellers brukt som grunnlag for valg av tilsynsobjekter, både i nasjonale og i egeninitierte tilsyn. GSI er en viktig kilde for informasjon og områdeovervåkning.

Fylkesmannen har et tett samarbeid med GSI-kontaktene i kommuner og private skoler, og Fylkesmannen vurderer å ha god måloppnåelse når det gjelder veiledning og ferdigstilling innen de fastsatte fristene. Fylkesmannens måloppnåelse må ses i lys av at embetet har ansvar for rapporteringen fra 23 kommuner, 37 private og fylkeskommunale grunnskoler i regionen og 11 norske skoler i utlandet.

En av medarbeiderne er fortsatt medlem i Utdanningsdirektoratets GSI Faggruppe. Deltakelse i faggruppen bidrar til god kontinuitet i GSI-arbeidet gjennom året.

Fylkesmannen videreformidlet egen - og noen kommuners og private skolars - evaluering av rapporteringen for 2014 innen fristen som var satt av Utdanningsdirektoratet.

I sammenheng med GSI-rapporteringen for 2013, hadde Fylkesmannen i mars 2014 oppgaver knyttet til korreksjonsordningen, blant annet oppfølging av private skolars og kommunenes frister.

Fylkesmannen vurderer høy grad av måloppnåelse på resultatkravet og har overholdt alle frister.

Hos Fylkesmannen har to medarbeidere hatt hovedansvar for GSI. I perioden september – desember settes det av mye tid til å jobbe med forberedelser og gjennomføring av GSI-rapporteringen. Fylkesmannen vurderer å ha høy måloppnåelse innenfor arbeidet med GSI.

I forkant av GSI-rapporteringen deltok de to hovedansvarlige på Utdanningsdirektoratets GSI-samling. Fylkesmannen har i 2014 som vanlig arrangert samling for kommunale skoleeiere og for private skoler i vår region og i utlandet. Det var 63 deltakere på samlingen som ble gjennomført på en dag. Tema var synkronisering mellom ulike registre som NSR/GSI/VOF, brukeradministrasjon, ansvar og delegering av ansvar i UBAS, kvalitetssikring av data i GSI og utfylling av de ulike skjemaene.

Antall deltakere på disse samlingene har vært stabilt over flere år, og Fylkesmannen vurderer at dette skyldes at det er et behov for en årlig gjennomgang i forkant av GSI-rapporteringen. Fylkesmannen vurderer at den gjennomgangen og veiledningen som gis i samlingene er viktig for god måloppnåelse i GSI-rapporteringen, både med tanke på datakvalitet og på overholdelse av frister.

Fylkesmannens vurdering av resultatkravet :

- ***aktivt fulgt opp skoleeierne bruk av Skoleporten i lokalt kvalitetsvurderingsarbeid for eksempel gjennom etablerte eller nye møteplasser og gjennom brukerstøttefunksjonen***

Høsten 2013 ble den reviderte utgaven av ståstedsanalysen lagt ut i Skoleporten. Fylkesmannen inviterte i den forbindelse skoleeiere og skoleledere på skoler fra pulje 1 i Ungdomstrinn i utvikling til opplæring i verktøyet. Det deltok representanter fra 11 kommuner på opplæringen i august. I etterkant fikk alle kommunene tilbud om opplæring – både barne- og ungdomsskoler. Det er kun tre kommuner som ikke deltok på opplæring i bruk av den reviderte ståstedsanalysen i Fylkesmannens regi. Til sammen deltok i overkant av 300 personer på opplæringene.

Fylkesmannen gjennomgikk videre tilstandsrapportene til alle kommunene i Akershus i 2013, og det viste seg at alle benyttet malen som ligger i Skoleporten.

De endrede presentasjonene av Nasjonale prøver i Skoleporten ble presentert på en samling for private skoler den 16. september 2014 og for kommuner og fylkeskommune 25. september 2014.

På bakgrunn av hva som ble gjort i 2013, må vi anta at alle kommunene er kjent med verktøyet. I 2014 har ikke Fylkesmannen mottatt noen henvendelser vedrørende bruken av Skoleporten. Vi har et inntrykk av at skoleeierne behersker verktøyet, og bruker det aktivt. På den bakgrunn har ikke Fylkesmannen vurdert at det har vært behov for tiltak i 2014.

Fylkesmannen vurderer at vi har tilfredsstillende grad av måloppnåelse på resultatkravet.

- ***veiledet om praktisk bruk av Statistikkportalen***

En representant fra Fylkesmannen var med på uttesting av den nye statistikkportalen hos Utdanningsdirektoratet den 10. april 2014. For øvrig har vi fått melding om at det vil bli foretatt en ekstern pilotering i 2015. Veiledning om praktisk bruk av Statistikkportalen i 2014 har derfor ikke vært mulig.

31.4 Informasjon, veiledning og kunnskapsinnhenting

Fylkesmannens informasjons- og veiledningsansvar er høyt prioritert. Vi har daglige henvendelser på telefon og e-post fra privatpersoner, skoleeiere og fra media. Det har i 2014 til tider vært stort trykk fra riksdekkende media. Stadig flere foreldre tar kontakt med bekymringsmeldinger om forhold på skoler, spesielt knyttet til psykososialt miljø, og i barnehagene, bl.a. knyttet til § 4. Det er også mange henvendelser fra skoleeiere, barnehageeiere og barnehagemyndigheter med juridiske, økonomiske og pedagogiske spørsmål.

Statped, KS, lærerorganisasjonene og universitet og høyskoler i regionen blir invitert på alle åpne samlinger som Fylkesmannen inviterer til.

Den samlede kompetansen i avdelingen vurderes som god og Fylkesmannen vurderer at resultatkravene i høy grad er innfridd. Fylkesmannens tiltak har bidratt til at lokale skoleeiere, barnhagemyndigheten og aktuelle målgrupper er gjort kjent med regelverket samt innhold, prinsipper og mål i særskilte satsinger og den nasjonale utdanningspolitikken.

Fylkesmannens redegjørelse for følgende resultatkrav:

- ***gjort lokale barnehageeiere, lokal barnehagemyndighet, skoleeiere og aktuelle målgrupper kjent med regelverket og nasjonale føringer i utdanningspolitikken***

Regelverkssamling for kommunale og fylkeskommunale skoleeiere og barnehagemyndigheten

På særskilte regelverksamlinger på barnehageområdet har vi presentert og drøftet temaer knyttet til barnehageloven og forskrift om likeverdig behandling, tilsyn, åpne barnehager og familiebarnehager. Videre har Barnekonvensjonen i praksis vært tema, samt informasjon og veiledning til BASIL-rapporteringen.

I tillegg er det på barnehageområdet gjennomført dialogmøter med bydeler/kommuner der det har vært behov for det.

På regelverkssamling om Opplæringsloven ble det belyst hvilke rettslige krav som må være oppfylt i ordensreglementet og hjemlene for disse. Vi omtalte spesielt utforming av ordensreglements formelle krav, krav til innhold i skolens ordensreglement, ordensreglementet som grunnlag for vurdering i orden og oppførsel og bortvisning knyttet til vilkår, saksbehandling og utforming av enkeltvedtak.

Regelverkssamling for norske private skoler i Oslo og Akershus og utlandet

Fylkesmannen har gjennomført regelverksamling for skoleledere og styrerepresentanter for private skoler i Oslo, Akershus og utlandet. Tema for samlingen var ordensreglement; utforming og krav til innhold, ordensreglement som grunnlag for vurdering i orden og oppførsel, og bortvisning.

Fylkesmannen har i tillegg hatt flere samlinger for private skoler i utlandet. Tema har vært spesialundervisning og inntak av elever til videregående opplæring. Videre har Fylkesmannen deltatt og informert om blant annet Felles nasjonalt tilsyn 2014-2017 på ledersamling for private skoler i utlandet og på den årlige samlingen utenlandsskolene arrangerer for skoleledere og lærere.

Regelverkssamlinger før Felles nasjonalt tilsyn

I forbindelse med Felles nasjonalt tilsyn ble alle skoleeiere og skoleledere invitert til en regelverkssamling i forkant. Det ble gjennomført syv regionale samlinger i Oslo og Akershus. Totalt deltok i underkant av 1000 representanter for skoleeiere, skoleledere og PPT på disse samlingene. Fylkesmannen har fått svært gode tilbakemeldinger på innhold, presentasjon og organisering av samlingene. Vi mener ut i fra de gjennomførte FNT - tilsynene at skolene har hatt utbytte av regelverksamlingene. De er forberedt på struktur og begrepsapparat som benyttes og er reflektert over de rettslige kravene og hvordan disse er ivaretatt på egen skole.

- ***veiledet kommuner der klagesaksbehandlingen og tilsyn avdekker manglende regelverksetterlevelse***

I forbindelse med gjennomføring av tilsyn med kommuner og bydeler, avdekkes manglende regelverksforståelse. Tilsyn er en viktig arena for informasjon, veiledning og dialog. Metoden gir et viktig rom for veiledning, både skriftlig og muntlig.

Gjennom utforming av tilsynsrapporter og svarene i klagesaker, tilstreber vi en god framstilling med klart språk, slik at rapportene og svarene også fungerer som god veiledning og vi ser mange eksempler på at bydeler og kommuner endrer praksis etter tilsyn.

Basert på funnene i tilsyn gjennomfører også Fylkesmannen regelverksamlingen etter avtale der kommunene kan samle virksomheter fra hele kommunen som ikke har hatt tilsyn. Slik mener vi at tilsyn kan føre til økt læring og regelverksetterlevelse for flere enn kun tilsynsobjektet.

Vi jobber videre kontinuerlig med å utvikle brevmaler for at rettigheter skal bli best mulig formidlet. Artikler på fylkesmannens nettsider er en viktig informasjons- og veiledningskanal for brukerne og en ny vurdering og utvikling av artiklene vil bli prioritert.

- ***proaktivt fulgt opp kommuner som står i fare for ikke å oppfylle retten til barnehageplass***

Fylkesmannen følger opp kommunene som eventuelt melder at de ikke kan oppfylle retten til barnehageplass, ved rapporteringen etter hovedopptaket. Vi følger også opp når annen informasjon når oss. Kommunene blir også informert om deres plikt til å oppfylle retten til barnehageplass og om å ha nok plasser til å dekke behovet.

- ***iverksatt informasjons- og veiledningstiltak innenfor nasjonale satsingsområder***

Barnehageforum

Barnehageforum for barnehageledelsen i bydeler og kommuner har hatt mange aktuelle temaer på programmet i 2014, bl.a. barns kompetanse i "livslang læring" – likestilling, likeverd, demokrati og menneskerettigheter, i et juridisk og pedagogisk perspektiv (v/Helga Aune og Karin Lindstad), Kritisk og kreativ bruk av digitale verktøy, "Norsk i barnehagerelatert i dagligtale" for flerkulturelle assistenter, Utdanningsdirektoratet har hatt presentasjon av refleksjonsverktøyet knyttet til språkveilederen, FAFO-rapporten om temaet og status for den nye ståstedsanalysen for barnehagene, kartlegging og veiledningens betydning i tilsynssammenheng og hvordan rekruttere og beholde barnehagelærere ble belyst i et foredrag av Liv Torunn Eik;. "Ny i profesjonen, om nyutdannedes sitt første år" har også vært tema og Ullensaker kommune har presentert "Gode tilsynsrutiner i praksis". Dette var viktig erfaringsdeling for andre kommuner.

Barnehageforum har alltid informasjon/kunnskap fra departement, direktorat, forskningsmiljøer, UH-sektoren og kompetansesentrene.

Informasjonsmøter for skole- og barnehagemyndigheten

I 2014 hadde vi to informasjonsmøter med kommunale og fylkeskommunale skoleeiere og barnehagemyndigheten. Tema på møtene har blant annet vært regelverksetterlevelse i barnehage og grunnopplæring, Statsbudsjettet 2015 på barnehage - og utdanningsområdet. Videre har to forskningsprosjekter

blitt presentert: Legal standards and Professional Judgment in Educational Leadership: LEX-EL-prosjektet , "Searching for qualities" og "Better Provision for Norway's children. Presentasjonen av prosjektene var en oppfølging fra 2013. Vi har også hatt Tilstandsrapporten som del av kvalitetsvurderingssystemet på programmet der Sølvi Lillejord har presentert resultatet fra Rambøllrapporten. Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) har presentert hva kompetansesenteret kan bistå skoler og barnhager med og vist læringsressursene som ligger på nettsidene til kompetansesenteret.

Videre har Djupedalutvalgets arbeid blitt presentert så langt det var kommet våren 2014 med drøfting av problemstillinger og dilemmaer, "Læringsmiljøprosjektet – målrettet mot mobbing"? ble presentert av Utdanningsdirektoratet, likeså veiledningsheftet med "Håndtering av kriser og sorg i barnehagen."

Særsilt for skoleområdet har vi tatt opp problemstillingen: Hva betyr ny lærerutdanning og ny kompetanseforskrift av utfordringer for skolene og hva kan studentene fra GLU 1-7, GLU 5-10 og lektorprogrammet undervise i?

Utdanningsdirektøren har i møtene informert om aktuelle saker som statlige satsinger og nye utviklingsprosjekter. Disse informasjonsmøtene har svært gode tilbakemeldinger og synes å være et svært hensiktsmessig tiltak for å informere, veilede sektorledelsen i kommuner og fylkeskommune om statlig politikk og å motivere for deltakelse i nasjonale satsingsområder.

Informasjon og veiledning om GSI

I 2014 ble det arrangert samling for alle kommunene og private skoler med gjennomgang av utfylling av skjemaene, GSI-veiledningen og rapportfunksjonen. Deltakelsen var som tidligere år, ca 60 personer fra kommuner og private skoler. I tillegg var også Akershus fylkeskommune og Utdanningsforbundet representert. Etter samlingen har det i tillegg vært brukt mye tid på informasjon og veiledning pr. telefon og e-post, jf. resultatområde 31.3

Informasjon og samarbeid med eksterne partnere

Fylkesmannen har hatt to møter med Statlig spesialpedagogisk støttesystem for gjensidig informasjonsutveksling og klargjøring av oppgavefordeling. Statped blir invitert til informasjonsmøtene for barnehage og skoleeiere og andre aktuelle møteplasser som Fylkesmannen inviterer til.

Fylkesmannen har faste kontaktmøter for gjensidig informasjon og samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus. Samarbeidet med de andre Universitet- og høyskoleinstitusjonene har de to siste årene vært gjennom partnerskapssamarbeidet GNIST, avklaringer for deltakelse i nasjonale satsinger samt jevnlig kontakt med etter- og videreutdanningsansvarlige ved alle lærerutdanningsinstitusjonene.

Fylkesmannen har faste kontaktmøter med Akershus Fylkeskommune. Dette er en arena for å utveksle informasjon, men også for å drøfte aktuelle problemstillinger. Aktuelle saksbehandlere inviteres med i møtene etter behov.

Fylkesmannen har i tillegg samarbeid og kontaktmøter etter behov med Elevombudene i Oslo og Akershus og Ungt Entreprenørskap. Utdanningsdirektøren sitter i referansegruppen for prosjektet økt gjennomføring i videregående i Oslo kommune og KS Akershus skoleeierprogram.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har en fast samarbeidsavtale med Universitetet i Oslo, Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling om gjennomføring av skolelederdagene og har på denne måten innvirkning på programmet. Skolelederdagene har blitt en viktig arena for informasjon, veiledning og kunnskapsutvikling i utdanningsledelse. I 2014 var tema for konferansen " *Ledelse for danning og demokrati* "

Fylkesvise konferanser om lokalt arbeid med læreplaner og læringsmiljø

Fylkesmannen fikk i oppdrag å bidra ved gjennomføring av regionale konferanser om lokalt læreplanarbeid, med særlig vekt på vurdering. Det ble gjennomført en felles samling for Oslo og Akershus, for skoleeiere og skoleledere. I tillegg ble det invitert representanter fra universitet og høyskole og representanter fra lærerorganisasjonene, samt KS. Det var 300 deltagere.

- **har medvirket til at tilbakemeldinger fra kommunene og innbyggerne om statlig politikk er viderefremmet til Utdanningsdirektoratet**

Tilbakemeldinger er gitt i ulike samlinger i regi av Utdanningsdirektoratet som: samlinger for utdanningsdirektørene, samlinger for saksbehandlere, samlinger for GLØD-kordinatorer og deltakere fra

nettverket, den regionale KIB-konferansen i Tønsberg og gjennom ulike piloter vi har skaffet til ulike oppdrag. Tilbakemeldinger har vi også gitt på telefon og e-post.

All informasjon, veiledning og kunnskapsinnhenting er knyttet til overordnet regelverk, nasjonale føringer, forskning, sårbarhet og risikovurderinger og lokale behov.

Fylkesmannen vurderer at resultatkravene i høy grad er innfridd.

31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver

Fylkesmannens vurdering av følgende resultatkrav:

- **Ha fulgt opp avvik eller indikasjoner på avvik ved eksamen, nasjonale prøver og obligatoriske elektroniske kartleggingsprøver**
- **Se til at gjennomføring av eksamen, nasjonale prøver og obligatoriske kartleggingsprøver skjer etter gjeldende retningslinjer og [forskrift til opplæringslova](#)**

Fylkesmannen vurderer at vi har god kompetanse og samlet sett har god måloppnåelse på dette resultatområdet i 2014.

Eksamen og sensur er gjennomført uten større problemer. Når det gjelder sentralt gitt skriftlig eksamen på videregående hadde vi i 2014 et tilstrekkelig antall norsksensorer. Vi tror dette kan skyldes interessen for den nylige reviderte læreplanen. Det er fortsatt noe vanskelig å skaffe sensorer i noen av de mindre fagene på videregående. For grunnskolen har det ikke vært noe problem å skaffe nok sensorer.

Vi hadde langt mindre problemer med PAS på fellessensuren våren 2014 enn våren 2013, men det fungerte fortsatt ikke tilfredsstillende.

Det er fortsatt utfordrende å allokere fagkoden REA3015 (Informasjonsteknologi). Dette fordi Utdanningsdirektoratet ber oss ta hensyn til hvilken type programvare den enkelte sensor behersker. PAS er ikke tilrettelagt for slik allokering. Det er ikke mulig å foreta en god nok kvalitetssikring av allokeringen og Fylkesmannen mener derfor det er nødvendig å endre ordningen.

Fylkesmannen har fulgt opp videreføringen av forsøk med internett på eksamen i videregående, og viderefremidlet relevant informasjon til sensorer og skoler. Vi opplevde i 2014 informasjonen fra Utdanningsdirektoratet som noe mangelfull. Dersom forsøket videreføres våren 2015 bør informasjon oversendes Fylkesmannen i god tid før eksamen.

Vi har hatt utfordringer knyttet til utbetaling av honorar- og reiseregninger for sensorer til muntlig eksamen ved norske skoler i utlandet. Vi kommer derfor til å endre våre rutiner på dette området. Honorar og reiseregninger er utbetalt etter gjeldende rutiner.

Nasjonale prøver og obligatoriske kartleggingsprøver er gjennomført uten større problemer.

For å påse at skoleeier har nødvendig beredskap rundt nasjonale prøver og obligatoriske kartleggingsprøver gjennomførte Fylkesmannen høsten 2014 en enkel spørreundersøkelse. Skoleeiere som hadde mangler i sine rutiner ble fulgt opp.

I forkant av prøvene gjennomførte Fylkesmannen en enkel undersøkelse av kommunenes beredskap.

Angående pilotering av prøver har Fylkesmannen fått bedre informasjon fra Utdanningsdirektoratet i forkant, noe som har gjort det enklere å bistå skoleeier og skoler på dette feltet.

Spesielt om ressursbruk PAS/PGS

En stor del av Fylkesmannens arbeid knyttet til prøvefeltet består i brukerstøtte til skoleeiere, skoler og sensorer. Problemer vi ikke kan løse selv, melder vi videre til Utdanningsdirektoratet.

Vi bruker store ressurser på relativt enkel brukerstøtte. Vi mener skoleeier burde ha videre tilgang i PAS enn i dag, slik at de bedre kan følge opp drifting og gjennomføring av eksamen og prøver. Dette vil være i tråd med det ansvaret skoleeier har for gjennomføring av eksamen jf. forskriftens kap. 3.

- **Melde endringer i ansvarsfordelingen mellom embetene på eksamensområdet innen 1. februar hvert år til Utdanningsdirektoratet**

For Fylkesmannen i Oslo og Akershus har det ikke vært behov for å melde endringer.

- **Rettkjenne vitnemål fra videregående skoler i Norge når vitnemålet skal brukes som dokument i utlandet**

Syv ansatte hos fylkesmannen har myndighet til å bekrefte rett kopi av vitnemål. Bekreftelse av vitnemål blir gjort fortløpende. I 2014 er 269 vitnemål blitt bekreftet.

Fylkesmannen vurderer at resultatkravet er innfridd

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Særskild Rapportering	Spesifiser dersom avvik fra landsgjennomsnittet totalt eller på enkeltprøver)	Spesifiser dersom stor variasjon mellom skoleeiere innad i fylket	Vurdering av årsak til avvik	Beskrivelse av tiltak over skoleeiere med høy andel elever med fritak
Hvor stor andel av elevene har fått fritak fra deltakelse på nasjonale prøver	I Oslo er mellom 5 og 6 % av elevene fritatt. Andelen fritatte elever har for Oslos vedkommende økt moderat de siste årene. Den samme tendensen ses på nasjonalt nivå men økningen er noe større i Oslo. I Akershus er ca 2% av elevene fritatt. Andelen elever som er fritatt i Akershus er noe lavere enn nasjonalt nivå. For hele regionen gjelder det at 5. trinn har høyere andel elever med fritak enn 8. og 9. trinn og at leseprøven har høyere andel fritak enn engelsk og regning.	I Akershus er det noe variasjon mellom kommunene. Fylkesmannen vurderer imidlertid at ingen av kommunen har urovekkende høy andel fritatte elever. For de fleste kommunene er antall elever som er fritatt så lavt at det blir urimelig å legge særlig vekt på tallene. Små variasjoner i antall elever kan gi store utslag i prosent.	Oslos høye andel fritatte elever må sees på bakgrunn av kommunens relativt høye andel elever med vedtak om særskilt språkopplæring.	Fylkesmannen har ikke sett behov for slike tiltak.

31.6 Tiltak innenfor tilpasset opplæring, spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning

Fylkesmannens resultatkrav:

- **medvirket til og deltatt i tverrfaglig og tverretattlig nettverk mellom skoleeiere, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten), Statlig spesialpedagogisk støttesystem (Statped), universitets- og høyskolesektoren og andre relevante statlige og kommunale tjenester og fagmiljøer**

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i 2014 startet arbeidet «Barnekonvensjonen i praksis – samarbeid og medvirkning til barn og unges beste». Fylkesmannen skal bistå kommunene i deres arbeid med implementering av Barnekonvensjonen. Det er opprettet en arbeidsgruppe på tvers av avdelingene i embetet. Kommunene i regionen ble invitert til å delta, og mange kommuner og bydeler har meldt seg på. Hver kommune/bydel har oppnevnt en koordinator til arbeidet. 15. januar ble det avholdt en startkonferanse. Det er lagt opp til at hver kommune/bydel skal gjøre en analyse av sitt arbeid for barn og unge knyttet til temaene i barnekonvensjonen. Det er planlagt nettverkssamlinger regelmessig i 2015, der kommunekoordinatorer er representert. Det er engasjert en ekstern

person som skal lede nettverkene. Nettverkene har planlagt oppstart i februar 2015.

Fylkesmannen har, i samarbeid med Frogn kommune, planlagt en konferanse for skoleeiere, barnehagemyndighet og pedagogisk psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) i Oslo og Akershus. Konferansen har som mål å øke fokus på systemarbeid og bedre oppfølging av barn og elever. Innholdet rettes mot organisasjonsutvikling og endringsarbeid knyttet til tilpasset opplæring, spesialpedagogisk hjelp, spesialundervisning og strategi for etter- og videreutdanning for tilsatte i PP-tjenesten. Konferansen avholdes i starten av 2015. Statlig spesialpedagogisk støttesystem (Statped) er invitert med i denne konferansen, og er forespurt å presentere plan for etablering av nettverk for PP-tjenesten i regionen.

Barnehage- og utdanningsavdelingen, sammen med sosial- og familieavdelingen, deltar i arbeidet med dialogkonferanse for skole og barnevern som skal holdes i februar. Barnehage- og utdanningsavdelingen har funnet gruppeledere og invitert deltakere fra skolesektoren til konferansen.

Landbruksavdelingen hos Fylkesmannen har utarbeidet en veileder om alternative opplæringsarenaer gjennom Inn på tunet-virksomhet (IPT). Barnehage- og utdanningsavdelingen har bidratt i dette arbeidet.

Utdanningsdirektøren sitter i styringsgruppe for Program for bedre gjennomføring i videregående opplæring (tidligere Ny GIV) i Oslo kommune. Programmet handler om å styrke samarbeidet mellom skoler, den fylkeskommunale oppfølgingstjenesten, fagopplæringen og NAV for å få på plass et strukturert, samordnet og målrettet system for unge som står utenfor opplæring og arbeid.

Fylkesmannen samarbeider med Høyskolen i Oslo og Akershus om et utviklingsprosjekt med skolebasert kompetanseutvikling. Formålet med prosjektet er å styrke kompetansen knyttet til læringsmiljø i utvalgte skoler og kommuner. Gjennom dialog, samlinger og andre tiltak ønsker man å bidra til at kommunene iverksetter tiltak sammen med aktuelle skoler.

Med egne tiltak og med tiltak i samarbeid med andre aktører er vi i en god utvikling med å bygge gode strukturer for å utvikle kompetanse og rutiner for å ivareta regelverketterlevelse.

Fylkesmannen vurderer resultatkravene som innfridd.

31.7 Tilskuddsforvaltning

- ***Fylkesmannens har forvaltet statlige tilskudd etter retningslinjer som gjelder for hver enkelt tilskuddsordning, herunder bl.a. utbetaling, kontroll og rapportering.***

Fylkesmannen har delt ansvar med Utdanningsdirektoratet for forvaltningen av følgende tilskuddsordninger:

Kap 231 post 63 Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder

I medio februar 2014 foretok vi kontroll av innrapporterte antall minoritetsspråklige barn i BASIL og oversendte resultatet av kontrollen til Utdanningsdirektoratet.

I tillegg har vi gjennomført 4 stikkprøvekontroller; to med kommuner i Akershus og to med bydeler i Oslo. Intensjonen med stikkprøvekontrollen var å vurdere hvorvidt tilskuddet blir brukt i tråd med tilskuddsordningens intensjon. Vi har laget et skjema som vi ber utvalgte kommuner/bydeler fylle ut. Skjemaet inneholder spørsmål om disponering av tilskuddet, hvorvidt kommuner bruker egne penger til det samme formålet, informasjon om tiltak, om private barnehager er med, kartlegging av hva slags systematisk arbeid som skjer på tvers av fagtjenestene m.m. Basert på de tilbakemeldingene vi fikk på skjemaet, ble en kommune bedt om ytterligere redegjørelse.

Resultatet av stikkprøvekontrollen var at alle fire kommuner stort sett disponerer tilskuddet i tråd med formålet og intensjonen med tilskuddsordningen. En kommune fikk beskjed om å etablere mer systematisk arbeid enn det de hadde.

Tilskuddsforvaltningen er gjennomført i henhold til embetsoppdraget og gjeldende retningslinjer. Vi vurderer egen måloppnåelse som god og at resultatkravene er innfridd.

Kap 225 post 64 Tilskudd til opplæring av unge asylsøkere og barn av asylsøkere

Vi mottok seks søknader/ refusjonskrav fra kommuner i Akershus som ga grunnskoleopplæring for barn og unge asylsøkere i mottak. Bærum kommunes søknad gjaldt også for enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre.

Søknadene pleier stort sett å være i samsvar med UDI og BUFETAT sine belegglistene over plasserte barn i mottak/omsorgssentre, men listene i seg selv byr på utfordringer i saksbehandlingen. Belegglistene er generelle og det er langt flere barn som er oppført, enn de barna kommunene faktisk gir grunnskoleopplæring. Videre er belegglistene lite brukervennlige, da vi får papirutskrifter, uten mulighet for å sortere de, eksempelvis på DUF-nummer. Det er heller ikke alltid navn på barna stemmer. Belegglistene mottas ikke automatisk hos Fylkesmannen, men må etterlyses og det må ofte flere purringer til før vi får tilsendt listene.

I år har vi mottatt tre klager på vedtakene våre om refusjon, hvorav en er videresendt og behandlet i Utdanningsdirektoratet. To er under behandling av oss som første instans.

Tilskuddsforvaltningen er gjennomført i henhold til embetsoppdraget og gjeldende retningslinjer. Vi vurderer egen måloppnåelse som god og at resultatkravene i høy grad er innfridd.

Kap 225 post 66 Tilskudd til leirskoleopplæring

Fylkesmannen har utbetalt tilskudd til leirskoleopplæring for henholdsvis vår og høst i tråd med retningslinjene for ordningen. I forbindelse med utbetalingene har Fylkesmannen foretatt en generell formalia- og rimelighetskontroll av søknadsopplysningene, og har fortløpende bedt kommunene om ekstra kontroll av de innsendte opplysningene der hvor det har vært nødvendig. Fylkesmannen har påsett at alle kommunene har innsendt nødvendig dokumentasjon sammen med søknadene.

Vi anser at vi ved å følge opp sakene på denne måten ivaretar vår kontrolloppgave i tråd med retningslinjenes og embetsoppdragets krav.

Fylkesmannen er tillagt kontrollansvar for følgende tilskuddsordninger:

Kap 225 post 60 Tilskudd til landslinjer

Vi har foretatt formalia- og rimelighetskontroll av elevlister fra Skedsmo videregående skole, avdeling Flylinjen. Stikkprøvekontroll av elevlistene/søknad ble gjennomført ved at skoleeier ble bedt om å dokumentere at opplysningene som fremgikk av elevlistene/søknaden var riktige. Vi mottok dokumentasjon på elevenes deltakelse i opplæring, fraværprotokoll for uke 38 og 39 (tilfeldige uker ble valgt av Fylkesmannen) samt en oppsummering av elevlistene. Det ble verken avdekket feil, mangler eller avvik gjennom kontrollhandlingene. Skolens dokumentasjon og resultatet av vår kontroll ble videresendt Utdanningsdirektoratet.

Kontrollansvaret vårt er gjennomført i henhold til embetsoppdraget og gjeldende retningslinjer. Vi vurderer egen måloppnåelse som god og at resultatkravene i høy grad er innfridd.

Kap 225 post 63 Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, videregående opplæring

Informasjon om tilskuddsordningen, søknadsprosedyre og tidsfrister er lagt ut på vår nettside. Det sendes også informasjon på e-post til kommuner og fylkeskommuner om timer til opplæring i samisk i kommuner utenom Nord-Norge skoleåret 2013/2014. Informasjonen som gis er et brev med frister som Fylkesmannen i Finnmark har utarbeidet for oss.

Det er gjennomført formalia- og rimelighetskontroll av søknader og elevlister fra Oslo kommune, Utdanningsetaten og Akershus fylkeskommune. Vi har påsett at kommunenes søknad er signert, attestert og at tallmaterialet virker sannsynlig.

Vi har ut i fra risiko- og vesentlighetsvurdering ikke funnet grunnlag for å gjennomføre stikkprøvekontroller, men vil vurdere det til neste år.

Kontrollansvaret vårt er gjennomført i henhold til embetsoppdraget og gjeldende retningslinjer. Vi vurderer egen måloppnåelse som god og at resultatkravene er innfridd.

Kap 225 post. 67 Tilskudd til opplæring i finsk, videregående opplæring

Informasjon om tilskuddsordningen, søknadsprosedyre og tidsfrister er lagt ut på vår nettside.

I 2014 søkte ingen på denne tilskuddsordningen, og det er av den grunn ikke utført kontrollhandlinger. GSI tallene viser at ingen elever får undervisning i finsk.

Kontrollansvaret vårt er gjennomført i henhold til embetsoppdraget og gjeldende retningslinjer. Vi vurderer egen måloppnåelse som god og at resultatkravene er innfridd.

Kap 253 post 70 Tilskudd til folkehøgskoler

Det er seks folkehøgskoler i Oslo og Akershus, som vi mottok regnskap for og har utført økonomi- og regnskapskontroll med. Særlige forhold vi fant riktig å bemerke knyttet til driften ble nevnt for Utdanningsdirektoratet i vår oversendelse. To av folkehøgskolenes regnskap måtte vi følge opp ekstra, da det manglet fullstendig resultatregnskap, balanse oversikt, styrets årsmelding og revisors beretning. Noe av denne dokumentasjonen fikk vi innhentet, men ikke alt, da det viste seg at Akershus fylkeskommune ikke utarbeider styrets årsmelding, noe av balanseregnskapet var felles for hele fylkeskommunen m.m.

Kontrollansvaret vårt er gjennomført i henhold til embetsoppdraget og gjeldende retningslinjer. Vi vurderer egen måloppnåelse som god og at resultatkravene i høy grad er innfridd.

Landsdekkende tilskuddsordning der Fylkesmannen har delt forvaltning med Utdanningsdirektoratet:

Kap 228 post 73 Tilskudd til private grunnskoler i utlandet – spesialundervisning

Kap 228 post 74 Tilskudd til private videregående skoler i utlandet – spesialundervisning

Tilskudd til spesialundervisning til private grunn- og videregående skoler i utlandet, kap 228 post 73 og 74, utbetales to ganger i året, i juni og desember. Beregning av tilskudd til spesialundervisning gjøres på bakgrunn av vedtak om spesialundervisning for hver enkelt elev. Sakkyndig vurdering, årsrapport, opplysninger fra skolen, skolens størrelse, klasse- og elevtall, samt en likeverdighetsbetraktning i forhold til skoler i Norge og andre private skoler med rett til statstilskudd i utlandet legges til grunn ved beregningen.

Tilskudd for august-desember utbetales i desember i henhold til gitte tilsagn. En samlet tilsagnsoversikt for skoleåret blir sendt skolene i mai. Skolene foretar en kontroll og eventuell korrigerende i forhold til faktisk forbruk. Avvik mellom tilsagn og faktisk forbruk avregnes ved utbetaling i juni, ved avslutning av skoleåret.

Fylkesmannen har løpende kontroll med at midlene brukes etter forutsetningene, ved at skolene fortløpende melder fra om endringer av behov. I tillegg gjennomfører vi i mai en kontroll med skolenes faktiske forbruk gjennom skoleåret. Denne sluttavregningen for skoleåret er grunnlaget for utbetalingen i juni.

Tilskuddsforvaltningen er gjennomført i henhold til embetsoppdraget og gjeldende retningslinjer. Vi vurderer egen måloppnåelse som god og at resultatkravene er innfridd.

Tilskuddsordninger som ikke framkommer av embetsoppdraget:

Kap. 231 post 61 Investeringstilskudd til nye barnehageplasser

Investeringstilskudd til nye barnehageplasser er en tilskuddsordning som ikke fremkommer av embetsoppdraget for 2014. På grunn av tilskuddets bindingstid på ti år har Fylkesmannen gjennomført 2 stikkprøvekontroller i 2014; henholdsvis i en barnehage i Oslo og en i Akershus. Kontrollen har gått ut på å kontrollere om bindingstidens forpliktelser og vilkårene for øvrig er overholdt. Stikkprøvekontrollen i Oslo kunne ha medført tilbakebetaling av tilskudd, men kravet falt bort på grunn av foreldelse. Stikkprøvekontrollen i Akershus ble vurdert som tilfredsstillende.

Fylkesmannen vil for øvrig bemerke at kontrollarbeidet favner bredere enn disse to stikkprøvene. Når vi plukker ut barnehager vi ønsker å kontrollere, foretar vi samtidig en kontroll av en rekke andre barnehager. Grunnen til at vi ikke tar stikkprøvekontroller av disse, er fordi vi ved hjelp tilgjengelige opplysninger i BASIL ser at barnehagene fortsatt fyller vilkårene knyttet til investeringstilskuddet, og at det derfor ikke anses som nødvendig å gjennomføre en stikkprøvekontroll.

Kontrollansvaret vårt er gjennomført i henhold til gjeldende retningslinjer. Vi vurderer egen måloppnåelse som god og at resultatkravene i høy grad er innfridd.

Kap 231 post 64 Tilskudd til faste barnehageplasser i midlertidige lokaler

Tilskudd til faste barnehageplasser i midlertidige lokaler er også en tilskuddsordning som ikke fremkommer av embetsoppdraget for 2014.

Vi har gjennomført en stikkprøvekontroll på dette området i 2014, i en privat barnehage i Enebakk kommune. Kontrollen gikk ut på å kontrollere om barnehageeier har overholdt forpliktelsene som ligger til grunn for tildelingen av tilskuddet; nærmere bestemt om overflytting av barna til permanent barnehage er foretatt innen tidsfristen, og om barnehagen er drevet med tilnærmet samme kapasitet i den permanente barnehagen som i de

midlertidige lokalene.

Kontrollen avdekket at barnehagen hadde overholdt sine forpliktelser i forbindelse med tilskuddsordningen.

På et generelt grunnlag stiller vi spørsmål ved behovet for å utføre kontroll med denne tilskuddsordningen, da tilskuddsordningen ble avsluttet i 2012 og de siste utbetalingene for vår del var i 2011. Fylkesmannen har gjennom dialog og meldinger fra kommuner god nok oversikt over hvorvidt overflyttingen har skjedd innen angitt tidsperiode. Vi finner det unødvendig å kontrollere søknader for kontrollens skyld og ber direktoratet vurdere behovet for dette til neste år.

Kontrollansvaret vårt er gjennomført i henhold til gjeldende retningslinjer. Vi anser embetsressurser og kompetanse som tilfredsstillende og vurderer egen måloppnåelse som god og at resultatkravene er innfridd.

31.10 Pedagogisk-psykologisk tjeneste for elever ved norske private skoler i utlandet

Fylkesmannen vurderer at vi innehar nødvendig kompetanse for å utføre de samlede arbeidsoppgavene på dette resultatområdet. Embetet har lang erfaring og har utarbeidet gode rutiner med hensyn til å sikre at elever i hele grunnopplæringen, som ikke får tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring, får spesialundervisning. Den tette og gode kontakten som vi har med de norske skolene i utlandet er en viktig forutsetning for å nå målene.

Fagansvarlig PPT- rådgiver er tilsatt i full stilling og utfører selv en del av utredningsarbeidet. I tillegg har Fylkesmannen kjøpt tjenester fra to eksterne PPT- rådgivere i forbindelse med sakkyndig utredningsarbeid.

I løpet av 2014 har PPT utlands papirarkiv blitt avviklet. Alle tidligere papirdokumenter har blitt digitalisert og lagt inn i elevmapper i Fylkesmannens elektroniske arkiv ePhorte.

Fylkesmannens vurdering av følgende resultatkrav:

- ***I hovedsak ha fulgt opp alle henvisninger senest innen 3 måneder etter mottak***

Pedagogisk-psykologisk tjeneste:

På skolebesøkene har mesteparten av tiden gått med til individrettet arbeid. Dette innebærer utredning av nye henviste elever, reutredning av elever med spesialundervisning samt annen oppfølging av elever med spesialundervisning. Det er utarbeidet sakkyndige vurderinger på alle henviste elever. De fleste er utarbeidet innen tre måneder. I saker der skolene har sendt henvisning på eleven før sommer- og juleferie vil det være noe lengre saksbehandlingstid. PPT utland har da sendt et bekræftelsesbrev til skole og foresatte og gitt beskjed om når utredningen vil gjennomføres.

Saksmengde 2014:

Totalt antall sakkyndige vurderinger 110

- Antall sakkyndige vurderinger - spesialundervisning: 87
- Antall sakkyndige vurderinger – særskilt norskopplæring: 23

Totalt antall nye henvisninger 68

- Antall nye henvisninger - spesialundervisning: 57
- Antall nye henvisninger – særskilt norskopplæring: 11

PPT utland har i 2014 skrevet 110 sakkyndige vurderinger. I dette tallet inngår både nye henvisninger i løpet av året (68), og pågående saker. I 2013 var antall sakkyndige vurderinger 96 og antall nye henvisninger 74.

Det er fortsatt store utskiftninger blant elevene ved utenlandsskolene, mange bytter skole eller drar hjem til Norge etter 1 - 3 år. Denne utskiftningen er langt større enn det vi finner i Norge, og medfører at behovet for nye sakkyndige vurderinger er betydelig større enn for sammenlignbare skoler i Norge.

De fleste skolene har hatt to besøk av PPT utland i løpet av året; DNS Malaga (2), DNS Costa Blanca (2), CBU Albir, DNS Rojasles (2), DNS Gran Canaria (2), DNS Brussel (1), DNS Shape (2) og DNS London (2). På to av skolebesøkene våren 2014 var det to PP-rådgivere (DNS Costa Blanca/CBU Albir og DNS Gran Canaria). En elev fra DNS Brussel ble utredet ved skolebesøk på DNS Shape høsten 2014.

Vedtak om spesialundervisning og utbetaling av tilskudd

PPT utland sørger for at sakkyndige vurderinger blir utarbeidet og sender deretter tilrådingene om spesialundervisning til Fylkesmannen, med kopi til skolene/elevens foresatte. Det er Fylkesmannen i Oslo og Akershus som gjør vedtak om spesialundervisning. Vedtak om rett til spesialundervisning blir gjort for inntil ett skoleår av gangen.

Totalt antall elever med vedtak om spesialundervisning kalenderåret 2014: 212 elever

- Antall elever med vedtak spesialundervisning vår 2014: 114 elever
- Antall elever med vedtak om spesialundervisning høsten 2014: 98 elever
- Antall elever med vedtak om spesialundervisning både vår 2014 og høst 2014: 73 elever
- Antall elever med vedtak om spesialundervisning på bakgrunn av behov for særskilt norskopplæring: 26 elever

Antall elever med vedtak om ikke rett til spesialundervisning: 14 elever

Alle vedtakene ble fattet i samsvar med tilrådingene som ble gitt av PPT. Antall elever som ble tilkjent spesialundervisning i 2014 var fordelt på 8 skoler. Antall elever på den enkelte skole fremgår av tertialrapporteringen.

Etter at vedtak om spesialundervisning er fattet, får skolene tilsagn om tilskudd til spesialundervisning i form av lærertimer og assistenttimer. Tilskuddet utbetales etterskuddsvis to ganger pr. skoleår; i desember og i juni. Det vises i denne forbindelse til resultatområde 31.7 Tilskuddsforvaltning, samt tertialrapporteringen.

Fylkesmannen vurderer at resultatkravet er innfridd.

- ***Ha gitt informasjon og veiledning om tilpasset opplæring og spesialundervisning overfor skoler i utlandet***

PPT utland har et godt og tett samarbeid med utenlandsskolene. Det er ikke kommet noen henvisninger på systemsaker til PPT utland i 2014. PPT utland utfører systemrettet arbeid etter behov både på telefon, e-post, Skype og på skolebesøk. Hovedkontakten med skolene foregår gjennom skolens spesialpedagogiske koordinator. Skolene tar selv kontakt for rådgiving rundt henviste og ikke-henviste elever. Skolene tar også kontakt om generelle spørsmål omkring spesialundervisning og tilpasset opplæring.

Utenlandsskolene mangler barne- og ungdomspsykitrisk poliklinikk og andre hjelpeinstanser, og har ofte bare PPT utland å støtte seg på i krevende enkeltsaker. PPT utland bruker derfor mye tid på å drøfte håndteringen av elevsaker som berører psykiske lidelser, omsorgssvikt og samarbeid med andre instanser (f.eks. spansk barnevern).

PPT utland tar initiativ til generelle drøftinger av skolens virksomhet overfor elever med særskilte behov og rutine for samarbeid. I 2014 har det særlig vært fokus på å opprette en felles forståelse for elevers behov og skolens ansvar for å gi tilpasset opplæring. Flere av skolene som ble besøkt av fagansvarlig høsten 2014 (DNS Costa Blanca, DNS Rojas og DNS Gran Canaria) ble tilbudt en læringsøkt med personalet der tilpasset opplæring var tema.

På Fylkesmannens nettside ligger rutinebeskrivelser og skjemaer som avdelingen og PPT utland har utviklet over flere år. I år ble rutinebeskrivelsene revidert i henhold til ny veileder for spesialundervisning fra Utdanningsdirektoratet. Skolene er stort sett gode til å følge rutine og bruke dette verktøyet, og kvaliteten på skolens forarbeid før henvisning til PPT utland blir stadig bedre.

Utenlandsskolene har ofte små elevgrupper og dermed gode rammevilkår for tilpasset opplæring. Når elever fra Norge har med seg sakkyndig vurdering beregnet på andre forhold ved hjemmeskolen, er det ikke en automatikk i at samme tiltak vil bli gitt ved den nye skolen. Utfordringen blir da å ha kapasitet til snarest mulig å foreta nye sakkyndige vurderinger tilpasset skolene i utlandet, slik gjeldende regelverk tilsier. Tallet på henviste elever der sakkyndig vurdering konkluderer med at de ikke har behov for spesialundervisning er også i 2014 forholdsvis høyt. Arbeidet med å veilede skolene i selv å vurdere dette før de sender henvisning til PPT utland, blir derfor en viktig del av arbeidet videre.

Det er fortsatt et økende antall elever med et annet morsmål enn norsk som begynner på de norske skolene i Spania. Hovedandelen av disse elevene er ved to av disse skolene. Etersom elevene på utenlandsskolene ikke har rett til særskilt språkopplæring, blir disse elevene henvist for sakkyndig vurdering av behov for

spesialundervisning. PPT utland ser hovedsakelig på skolens kartlegging med kartleggingsmateriell fra Utdanningsdirektoratet for å vurdere elevens språkkunnskaper. Den totale arbeidsmengden hos PPT utland gjør at prosessen tar unødvendig lang tid og at språkopplæringen ikke kommer i gang raskt nok til tross for at skolen har et tilbud klart til elevene.

Fylkesmannen vurderer at resultatkravet er innfridd.

Særskilte oppgaver, jf. delegasjonsbrev fra Utdanningsdirektoratet

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har, i tillegg til oppgavene i embetsoppdraget, fått delegert myndighet etter privatskoleloven når det gjelder private skoler med rett til statstilskudd i utlandet. I forhold til disse skolene er Fylkesmannen i Oslo og Akershus hjemkommune/hjemfylke og skal fatte enkeltvedtak som gjelder tidligere skolestart, fritak fra opplæringsplikten, omvalg i videregående opplæring, et ekstra år i grunnskolen og inntil to års ekstra videregående opplæring.

Oversikt over antall saker i 2014:

- Tidligere skolestart: 2 saker
- Fritak fra opplæringsplikten: 2 saker
- Omvalg i videregående opplæring: 11 saker
- Et ekstra år i grunnskolen: 0 saker
- Inntil to års ekstra videregående opplæring: 2 saker

Som det fremgår av oversikten er antall saker knyttet til omvalg i videregående opplæring fortsatt høyt. Disse sakene er komplekse, og vurderingen av om det er reelle omvalg, er ofte vanskelig. Mange av elevene har tatt Vg1 og Vg2 yrkesfaglig utdanningsprogram, og så søker de omvalg til studiespesialiserende utdanningsprogram. I begrunnelsen oppgir elevene ofte at de egentlig ønsker påbygging til generell studiekompetanse. I Norge kunne disse elevene valgt Vg3 påbygging til generell studiekompetanse, noe de private skolene i utlandet ikke har godkjenning for å tilby. Alle sakene som ble behandlet i 2014 var knyttet til to av skolene i utlandet.

Resultatområde 32 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen og grunnpoplæringen

Arbeidet med resultatområdet barnehagen og grunnpoplæringen forutsetter at Fylkesmannen har medarbeidere med systemforståelse og god kunnskap om barnehager, skoler, skole- og barnehageeiere og universitets- og høyskolesystemet. Resultatkravet krever mye ressurser og nøyaktighet, gode registreringssystemer og rutiner for kvalitetssikring. Resultatområdet omfatter mange satsinger som krever koordinering, slik at de til sammen kan gi støtte og utvikling til alle aktører slik de er ment å skulle gjøre.

Det er stor motivasjon og aktivitet hos barnehagemyndigheten og skoleeiere i regionen for kontinuerlig å utvikle barnehage- og grunnpoplæringen. Det er stor oppmeksomhet og deltakelse i fylkesmannens tiltak og som setter spor i praksis.

Det er benyttet midler avsatt til administrasjonskostnader i særskilte satsinger til å delfinansiere lønn til ansatte. Fylkesmannen vurderer at vi nå har ressursene og kompetansen vi trenger for løse oppdraget.

32.2 Kompetanseutvikling og rekruttering

Fylkesmannens måloppnåelse av følgende to resultatkrav:

- *bidratt til at kompetansetiltakene og etter- og videreutdanningstilbudene er gjort kjent for lokal barnehagemyndighet, barnehageeiere, skoleeiere og skoleledere, samt har motivert for deltakelse i disse*

Barnehageområdet

Kompetanse for fremtidens barnehage. Strategi for kompetanse og rekruttering 2014-2020: Fylkesmannen bruker etablerte arenaer for å informere, veilede og å gi ny kunnskap om innhold og bruken av strategien (se resultatområde 31.4 – barnehage).

Kompetansehevede tiltak - barnehagesektoren: I mars gikk det ut et brev til kommunene i Akershus og bydelene i Oslo med informasjon om nasjonale føringer og kriterier for å søke kompetansemidler. Alle de 22 kommunene i Akershus og de 15 bydelene i Oslo søkte, og alle oppfylte kravene for tildeling av midler. Rapporteringsfrist for

bruk av midlene var satt til 31.12.14.

Satsingsområder i kommunene og bydelene:

- Bevisstgjøring og bruk av formålsbestemmelsen i praksis, er høyt prioritert.
- Det er en positiv utvikling i kommuner/bydeler etter flere års nasjonal og lokal satsing på dette.
- Mange relevante tiltak knyttet til formålsbestemmelsen, bl.a. innen danning, mangfold m.m.
- Mange gode og spennende tiltak innen pedagogisk ledelse.
- Barnehagen som lærende organisasjon, har høy prioritet.
- Språk og språkstimulering.
- Mange tiltak innen IKT, også sett i sammenheng med andre fagområder.
- Større satsing på tiltak knyttet til de yngste barna, for eksempel jobber mange med ”Trygghets sirkelen” (COS).
- Mange viderefører langsiktige, gode tiltak, basert på lokale behov.
- Det er mange tiltak som innbefatter tverrfaglig samarbeid.
- Fokuset på barn med spesielle behov øker stadig.
- Alle har samarbeid med UH-sektoren eller andre relevante fagmiljø.

Det henvises ofte til de nasjonale veilederne om språk og barns trivsel. Vi ser også at kunnskap, formidlet på bl.a. Barnehageforum, brukes i kompetansehevingsarbeidet i kommuner/bydeler og mange har interkommunalt samarbeid innen flere av satsingsområdene.

Skal det trekkes fram en bekymring, så er det at de færreste av kommunene og bydelene bruker egne midler til kompetanseheving, i tillegg til de statlige.

Deltakelse på ulike kompetansehevingstilbud: I Akershus er balansen mellom deltakelse fra ansatte i kommunale og ikke-kommunale barnehager svært god. I Oslo takker mange av de ikke-kommunale ofte nei, men mange har tiltak gjennom egne eiere i større foretak. Oslo har generelt hatt lavere aktivitet i 2014, fordi de har måttet prioritere å sende ansatte på tiltak knyttet til Oslostandard.

Rekruttering: GLØD er et aktivt rekrutteringsnettverk hvor alle regionene i Akershus er representert og hvor representantene har konkrete tiltak ute i regionene.

Alle kommuner og bydeler fikk tilbud om å søke om midler til lokale rekrutterings- og likestillingstiltak, ut i fra noen gitte kriterier. Mange er tildelt midler. Hovedsatsingen for de fleste er tiltaket ”Ungdomskolegutter som lekeressurs i barnehagen”. Dette er også et likestillingstiltak som i tillegg har god effekt på barnehagens positive omdømme.

Tiltak i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus: 60 studieplasser til kompetansehevende tiltak for assistenter - KOMPASS som vi mener har stor rekrutterende effekt med tanke på søknader til barnehagelærerutdanningen.

90 studieplasser til videreutdanning i barnehagepedagogikk, et kull for 2. års studenter og to for 1. års studenter.

Kursrekke ”Norsk i barnehagerelatert dagligtale”- tiltak for flerspråklige assistenter (kan ha rekrutterende effekt på sikt). Fylkesmannen har generelt et svært godt samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus.

Kompetanseheving for assistenter, tilbud om basiskompetanse og fagbrev: Som en del av strategien ”Kompetanse for fremtidens barnehage” har Fylkesmannen i Oslo og Akershus bevilget midler til kompetansehevingstiltak for assistenter i barnehage. Prioriterte tiltak var barnehagefaglig grunnkompetanse og fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Fra Oslo og Akershus kom det til sammen søknad om kr. 2 394 686,- Sum til fordeling til kommuner i Akershus og bydeler i Oslo kr 1 047 590, - . Summen ble fordelt på 17 bydeler og kommuner.

I tillegg til fordeling av ovennevnte midler har Fylkesmannen i Oslo og Akershus inngått et samarbeid med Akershus fylkeskommune for å kunne utdanne flere til barne- og ungdomsarbeidere i våre regioner. Akershus fylkeskommune tilbyr praksiskandidatkurs i barne- og ungdomsarbeiderfaget med gjennomføring på kveldtid. I 2014 startet tilbudet på en videregående skole i nord-regionen og på en videregående skole i vestregionen. Dette viste seg å være et meget populært tilbud, og vi har derfor videreført denne ordningen også i 2015. Ved hver skole er det plass til 25 elever på kveldstid. Elevene har erfaring fra arbeid i barnehage, er på dagtid ansatt som assistenter i barnehager i Oslo/Akershus og tar nå eksamen etter praksiskandidatordningen.

Bistått Utdanningsdirektoratet: Fylkesmannen har bl.a. bistått direktoratet med å skaffe pilotbarnehager til utprøving av refleksjonsverktøy knyttet til språkveilederen og til utprøving av ståstedanalyse for barnehager. Vi

har også bistått ved den regionale KIB-konferansen i Tønsberg 5.-6.11.2014, ved å skaffe barnehager som holdt innlegg og med praktisk bistand.

Grunnskoleområdet

Kompetanse for kvalitet. Strategi for etter- og videreutdanning 2012-2015- grunnopplæringen

Fylkesmannen har deltatt på informasjonsmøtet i Utdanningsdirektoratet 23. januar 2014.

Skoleåret 2013/2014: Fylkesmannen innhentet refusjonskrav fra skoleeierne innen 15. mai. Utbetaling av midler for våren 2014 skjedde innen fristen 15. juni. Fylkesmannen fikk oversendt korrigerert fullmaktsbrev sent (ettermiddagen fredag 13. juni).

Vi har hatt en rekke tilbakebetalinger; for våren 2014 har vi mottatt meldinger fra skoleeiere om totalt 12 lærere som har avbrutt studiet skoleåret 2013/2014. I Fylkesmannens kvalitative rapportering til Utdanningsdirektoratet 2. juni 2014 er dette nærmere omtalt. I samme rapport har Fylkesmannen også informert om en sak med Asker kommune vedrørende kommunens praktisering av frikjøpsordningen, på bakgrunn av en henvendelse fra en lærer. Konklusjonen ble at kommunen innså at læreren ikke var frikjøpt i det omfanget hun skulle ha vært, og det ble avtalt hvordan de etterskuddsvis skulle kompensere for manglende frikjøp av læreren.

Rapportering: Skoleeierens frist for rapportering for skoleåret 2013/2014 var 15. mai. Da det ikke skulle være elektronisk rapportering for dette skoleåret, sendte Fylkesmannen ut manuelle rapportskjemaer til skoleeierne 4.april 2014. Flere skoleeiere overholdt ikke fristen og måtte følges tett opp. Fylkesmannen brukte mye tid på å kontrollere skoleeierens rapporter for mulige feilutfyllinger og mangler. Flertallet av skoleeierne var imidlertid ferdig kontrollert innen vår frist 23. mai.

Skoleåret 2014/2015: Fylkesmannen kvalitetssikret opplysninger for andre studietilbud innen fristen 30. april i henhold til Utdanningsdirektoratets punkter oppgitt i brev av 20.mars 2014. Vi fant behov for å foreta en stikkprøvekontroll på oppførte studieavgifter, i de tilfellene hvor vi så at beløpet kunne dreie seg om semesteravgift i stedet. I flertallet av tilfellene viste det seg også at det var semesteravgift, og skoleeierne måtte sende inn korrigererte søknader, samt få korrigerert beløpet i det elektroniske søkesystemet til Utdanningsdirektoratet. I tillegg tok vi kontakt med skoleeiere der det var tvil om det aktuelle studietilbudet det var søkt om falt inn under betegnelsen matematikk eller naturfag. Totalt foretok vi 14 stikkprøvekontroller før fristen.

Skoleeier hadde frist 15. april 2014 med å sende inn skriftlige søknader om midler til videreutdanning/stipend. Fylkesmannen måtte imidlertid sende ut purringer til totalt 15 skoleeiere, for å få inn de manuelle søknadene. I tråd med Utdanningsdirektoratets brev av 13.juni 2014, sendte Fylkesmannen ikke ut ”Tilsagn for høsten 2014” men ”Orientering om midler” i stedet, i påvente av Revidert nasjonalbudsjett den 20. juni 2014.

Skoleeierne hadde frist til 15. september 2014 på å bekrefte studiedeltakelse og tilsagn. Endringene i videreutdanningen for studieåret 2014/2015, hvor den nye stipendordningen med tilhørende arbeidsgiveravgift hadde eget prosjektnummer, medførte ekstra administrasjon av utbetalingene for høsten 2014. Alle utbetalinger ble foretatt innen fristen 15. oktober 2014.

Når det gjelder skoleeierens ansvar for å følge opp de lærerne som deltar i ordningen, er vår erfaring generelt at dette blir godt ivaretatt. Vi får melding hvis lærere av ulike årsaker må avbryte studiet. Dersom avbruddet innebærer at allerede utbetalte vikarmidler ikke vil bli benyttet etter forutsetningene, må midler tilbakebetales.

Lærerløftet inkl. stipendordning for lærere: Fylkesmannen ble bedt om å oppfordre til ekstraordinær innsats for å motivere og stimulere til deltakelse i videreutdanningsordninger for lærere, jf. e-post fra Utdanningsdirektoratet av 3. mars 2014. Informasjon om dette ble lagt ut på Fylkesmannens facebook-side.

Etter å ha mottatt lister fra Utdanningsdirektoratet over antall søknader pr. 18.mars 2014 og 31.mars 2014, sendte vi e-post til de skoleeierne som hadde få/ingen søkere på prioriterte områder. Meldingen ble sendt til 18 kommuner. Fylkesmannen oppfordret skoleeierne til å legge til rette for at flest mulig lærere kunne ta videreutdanning, spesielt innenfor matematikk og naturfag.

Ovenstående stikkprøvekontroll, purringer og påminnelser /oppfordringer som har vært pålagt fra Utdanningsdirektoratet, har vært mer omfattende og krevd betydelig større ressurser enn tidligere år.

I informasjonsmøtet med kommunene 9. mai 2014 informerte Fylkesmannen om status, antall søknader som var godkjente av skoleeier og fordeling på fag. Samlet deltagelse i videreutdanningen, det vil si både vikarordning og stipendordning er for skoleåret 2014/2015 563 lærere (tall pr. september 2014). Sammenliknet med forrige

skoleåret er dette en økning på 113 lærere. Når det gjelder privatskolene i vår region, herunder utlandet, er oppslutningen fortsatt lav, selv om det er en økning sammenliknet med skoleåret 2013/2014.

Læringsmiljøprosjektet – målrettet mot mobbing: Fylkesmannen fikk tall fra utvalgte spørsmål i elevundersøkelsen av Utdanningsdirektoratet. Kommunen med høyest mobbetall fikk tilbud om deltagelse i læringsmiljøprosjektet pulje 2. Kommunen hadde imidlertid ikke kapasitet til å takke ja til tilbudet om veiledning i 2015. Totalt syv kommuner med høye mobbetall følges opp av Fylkesmannen. I 2013 var det seks kommuner. Fylkesmannen ba om en tilbakemelding på hvilke strakstiltak som er iverksatt og hvordan kommunene følger opp disse skolene. Frist for innsending av en slik redegjørelse var 15. januar 2015. Fylkesmannen vurderer redegjørelsene og vil følge kommunene videre opp. Videre vil Fylkesmannen bistå skoleeiere i gjennomføring av tiltak for å styrke kompetansen knyttet til læringsmiljø i kommuner og skoler. Vi har startet planleggingen av et regionalt læringsmiljøprosjekt i Oslo og Akershus i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus, jf. resultatområde 31.6.

Kompetanse for mangfold 2013-2017: Dette er en fireårig satsing fra høsten 2013. Oslo og Akershus var ett av tre fylker som var med i satsningen i 2013, men arbeidet har stort sett foregått i 2014. Etter søknad ble fire kommuner valgt ut; Asker, Bærum, Nes og Skedsmo. Hver kommune deltar med seks enheter, tre barnehager og tre grunnskoler. Blant barnehagene som deltar er det også private. Fylkesmannen inviterte de utvalgte kommunene til informasjonsmøter i 2013. Med bistand fra Høgskolen i Oslo og Akershus, har de fire kommunene levert inn prosjektbeskrivelser med planer for satsingen.

I 2014 har Fylkesmannen i Oslo og Akershus deltatt på tre nettverkssamlinger for de deltakende fylkesmannsembetene og høyskolene, der erfaringer, framdrift og planer i prosjektet ble diskutert. En av samlingene innbefattet også en nasjonal faglig konferanse i regi av nasjonal koordinator, Universitetet i Tromsø.

Videre har Fylkesmannen i Oslo og Akershus gjennomført regelverksamlinger for de fire prosjektkommunene i Akershus vår og høst 2014. Våren 2014 deltok 55 personer, og høsten 2014 deltok 60 personer, herav rektorer, barnehagestyrere, prosjektledere og ressurspersoner i prosjektkommunene.

Tema våren 2014 var kompetanseheving innenfor lov og regelverk, inkludert rammeplan og læreplaner.

Høsten 2014 var tema hvordan oppnå likt pedagogisk utbytte i skole og barnehage, uavhengig av kjønn og etnisitet, ved hjelp av kompetanseheving av personalet, foreldresamarbeid og jus som styringsverktøy.

På begge samlingene la de fire deltakende kommunene fram planer og erfaringer i eget prosjekt.

Strategi for etter- og videreutdanning av ansatte i PPT 2013-2018 : Strategi for etter- og videreutdanning av ansatte i PPT 2013-2018 har blitt implementert i 2013. Strategien har en varighet på 5 år og skal styrke ansattes kompetanse og bidra til økt fokus på systemrettet arbeid i PPT. Fylkesmannen har ansvaret for å administrere påmelding og oppfølging.

Etterutdanning 2013/2014: Fylkesmannen sendte ut brev av 03. juli 2014 om rapportering på midler til gjennomføring av etterutdanning på prioriterte områder 2013. Rapporteringssystemet foregår denne gangen ikke elektronisk, men skulle gjennomføres på det vedlagte skjemaet. Frist for kommunenes rapportering til FM var 15. september 2014.

Etterutdanning 2014/2015: I 2014 er midler til etterutdanning til fordeling i Oslo på kr. 209 000. Midler til fordeling i Akershus er på kr. 238 000. Søknadene kom fra 8 kommuner, Akershus fylkeskommune og to nettverk.

Fylkesmannen har foretatt en vurdering av alle søknadene. Fylkesmannen har deretter utbetalt midler til gjennomføring av etterutdanning på prioriterte områder. Totalt: fem kommuner i Akershus, ett nettverk i Akershus, og Oslo kommune fikk midler.

Videreutdanning 2014/2015: Fylkesmannen vurderte alle søknadene i UBAS (Utdanningsdirektoratets brukeradministrasjonssystem) 15.-29. april. Barnehage- og utdanningsavdelingen kontrollerte at kommunene oppfylte vilkårene som er satt for tildeling av midler til videreutdanning. Fylkesmannen sendte tilsagn om midler til videreutdanning til kommunene datert 02. juli 2014. Syv kommuner (Oslo/Akershus) og Akershus fylkeskommune fikk tilsagn om midler. Frist for tilbakemelding på at den ansatte i PPT har fått studieplassen og vil benytte seg av denne, ble satt til 15. september 2014. Fylkesmannen skal registrere skoleeiers bekreftelse for hver enkelt ansatt i UBAS. Fylkesmannen skal også registrere om vedkommende ikke skal delta. Fylkesmannen utbetalte midlene for høstsemesteret til kommunene innen 15. oktober 2014.

Fylkesmannens oppfølging av etterutdanning og videreutdanning i 2014: Kommuner og Akershus

fylkeskommune som har mottatt midler fra Fylkesmannen, har ansvar for å rapportere på bruk av midler og gjennomføring av etterutdanningen. Informasjon om dette blir sendt i eget brev våren 2015.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har bidratt til at etter- og videreutdanningstilbudene er gjort kjent, har motivert for deltakelse og fordelt midler.

Fylkesmannen vurderer at resultatkravet er innfridd når det gjelder alle de statlige strategiene.

- ***Ha bidratt til økt kvalitet og kapasitet i sektorene gjennom utførelse av oppdragene knyttet til de nasjonale satsningene, slik at de nasjonale sektormålene nås***

Ungdomstrinn i utvikling 2013-2017: Fylkesmannen har informert og motivert til deltakelse i skolebasert kompetanseutvikling på informasjons- og veiledningsmøtene med både private og kommunale skoleeiere ved flere anledninger.

Det er etablert faste kontaktmøter med utviklingsveiledere for å sikre koordinering av ulike regionale tiltak og statlige satsinger med tiltak i UiU (Ungdomstrinn i utvikling).

Fylkesmannen har utbetalt midler til utviklingsveiledere, deltakere i puljer og ressurslærer.

Vurdering for læring:

Pulje 4: Fylkesmannen deltok på samling 17. og 18. mars. Fylkesmannen har sørget for at skoleeier leverte økonomirapporter og sluttrapporter innen fristen den 15. juni 2014. Sluttrapportene ble oppsummert og videresendt til Utdanningsdirektoratet. Fylkesmannen har deltatt på nasjonale samlinger i regi av Utdanningsdirektoratet, og har overholdt tidsfrister og rapporteringskrav.

Pulje 5: Fylkesmannen mottok søknad fra Akershus kommunene Sørumsdal og Asker. Én privat skole søkte; Ryenberget. Alle kom med. Vi deltok på oppstartsmøte for skoleeiere 13. mai, og oppstartssamling 27.-28. oktober. Fylkesmannen har mottatt og vurdert skoleeiers plan for deltagelse i satsingen. Flere av kommunene er med i flere satsninger og ser dette i sammenheng. Det ble sendt ut tildelingsbrev den 26. november til de tre kommunene og den private skoleeieren som er med i satsingen med påfølgende utbetaling av tildelte midler.

Pulje 6: Fylkesmannen har invitert kommuner og private skoler til deltagelse. Fire kommuner og fem private skoler ønsker å delta i satsningen. Vi har informert om satsningene på samlinger med skoleeiere og skoleledere i tillegg til å sende direkte invitasjoner til deltagelse i pulje 5 og 6.

Erfaringsspredning: Fylkesmannen har arrangert ett nettverksmøte med tanke på erfaringsspredning knyttet til Vurdering for læring pulje 4 og 5. Det ble oppnevnt en arbeidsgruppe som skal planlegge videre erfaringsdeling i 2015. Deltagere i pulje 6 vil bli invitert til å delta i nettverket.

Fylkesmannen skaffet praksiseksemplere til samlingen Lokalt arbeid med læreplan og vurdering, der Akershus fylkeskommune bidratt med sine erfaringer med vurdering for læring.

Bedre læringsmiljø 2009 – 2014: Flere skoler i Akershus har deltatt i Utdanningsdirektoratet femårige satsning ”Bedre læringsmiljø (2009-2014)”. Noen av skolene som deltok i satsingen har presentert sitt arbeid med læringsmiljøet på samlinger for kommunene i regionen. Etter Fylkesmannens forståelse har prosjektene vært nyttige for skolenes læringsmiljøarbeid. Fylkesmannen har også gjennom tilsyn registrert at prosjektet er godt implementert, og har gitt positive resultater på skolen vi hadde tilsyn med.

Veilederkorps: Fylkesmannen har informert og motivert skoleeiere til å søke støtte fra veilederkorpsset på møte i skoleeierkorpsset. To erfarne kommunalsjefer og en skolefaglig rådgiver har bidratt med sine erfaringer og eksemplifisert hva veilederkorpsset kan bistå med. I tillegg har Fylkesmannen sendt ut informasjonsbrev. Ingen kommuner har denne perioden søkt om støtte fra veilederkorpsset.

Veiledning av nyutdannede barnehagelærere og lærere: Fylkesmannen samarbeider med Høgskolen i Oslo og Akershus og andre relevante aktører for stadig å forbedre dette tiltaket og sikre at kommunene følger opp sitt ansvar. Fylkesmannen er representert i en referansegruppe på Høgskolen i Oslo og Akershus. Mange kommuner har gode rutiner for dette, men får det ikke alltid like godt til i praksis. Fylkesmannen har bidratt med midler til en fagkonferanse ved Høgskolen i Oslo og Akershus, knyttet til veiledning av nyutdannede barnehagelærere. Veiledning av nyutdannede er tema i alle relevante fora, som bl.a. i Barnehageforum og møter for barnehage- og skoleeiere. GNIST-partnerskapet i Oslo og Akershus vil i 2015 igjen sette veiledning av nyutdannede lærere på dagsorden, blant annet med en dialogkonferanse 16. mars.

Handlingsplan for likestilling: Fylkesmannen viderefører det opprettede likestillingsteamet som en del av rekrutteringsnettverket GLØD. Vi ser det som nyttig og effektivt.

Fylkesmannen har utlyst midler til likestilling og rekrutteringstiltak, og midlene er tildelt kommuner og bydeler etter søknad, ut fra gitte kriterier og føringer. De aller fleste tiltakene er knyttet til den vellykkede modellen ”Ungdomsskolegutter som lekeressurs i barnehagen”. Mange har hatt dette tiltaket over lengre tid og ser at dette er en viktig start for å rekruttere gutter/menn til barnehagelæreryrket. Forskning viser at mange velger studieretning allerede i ungdomsskolealder.

Kompetansehevingstilbudet for assistenter – KOMPASS, med egne klasser for menn, er vellykket og satses videre på.

Lokalt arbeid med læreplaner: Fylkesmannens oppgave var å være teknisk arrangør og å skaffe praksiseksempler til konferansen «Lokalt arbeid med læreplaner og vurdering». Dette ble gjennomført i Oslo 18. november. Det var ca. 300 deltagere.

Kurs Arbeidslivsfag og valgfag: På oppdrag fra Fylkesmannen har Høgskolen i Oslo og Akershus gjennomført kurs i arbeidslivsfag og valgfag. Kurset hadde 30 påmeldte deltagere og gikk over fire samlinger. Høgskolen i Oslo og Akershus vil bruke erfaringene fra kurset i videre arbeid med å innlemme de nye fagene som en del av grunnskolelærer- og yrkesfagutdanningen.

Prosjekt ”Implementering av regelverket”: Fylkesmannen har informert om prosjektet ”Regelverk i praksis” på Informasjonsmøte for kommunene høsten 2014. Bakgrunn, formål, mål og prioriteringer ble løftet frem. Fylkesmannen sitter i referansegruppen for KS Skoleeierprogram, og har informert de deltakende kommunene om prosjektet på første samling i programmet. Kommunalsjefer i Akershus har gitt bidratt i utviklingen av prosjektet, ved å bistå med innspill til hva de ønsker fra staten; Fylkesmannen og Udir.

Sensorskolering, jf. resultatområde 31.5

Grunnskolen: Fylkesmannen arrangerte i begynnelsen av juni sensorskoleringer i fagene norsk, engelsk og matematikk. Skoleringene ble arrangert i etterkant av forhåndssensuren, og oppmennene i faget stod for det faglige innholdet. Deltagelsen var god, av totalt 244 sensorer var 203 påmeldt.

Videregående: I samarbeid med Utdanningsdirektoratet inviterte Fylkesmannen til åtte sensorskoleringer for oppnevnte sensorer på videregående. Skoleringene fant som vanlig sted i mai og juni, og det var jevnt over god deltagelse på skoleringene. Fylkesmannen hadde spesielt ansvar for skoleringen i norsk hovedmål og sidemål. Skoleringen for hovedmål og sidemål var denne gangen felles, og her var deltagelsen svært god med 184 påmeldte av 213 oppnevnte sensorer. Vi antar at dette i stor grad skyldes at læreplanen i norsk ble revidert høsten 2013.

Læringsmiljøarbeid (Tilleggsoppdrag mars 2014): Fylkesmannen lyste ut midler, på vegne av Utdanningsdirektoratet, til tiltak for å bedre elevenes læringsmiljø. Kommunale og fylkeskommunale skoleeiere og skoler i Oslo og Akershus, private skoler, samt godkjente norske private skoler i utlandet ble oppfordret til å søke. Fylkesmannen mottok 22 søknader og vurderte alle søknadene. En prioritert liste ble sendt til Utdanningsdirektoratet, som stod for den endelige tildelingen. Oslo kommune og Opepgård kommune fikk midler til sine læringsmiljøprosjekter, men det var flere grundige søknader med gode prosjekter som ble vurdert. Flere av søknadene var knyttet til arbeid som allerede var igangsatt i kommunen/på skolen.

Skoleeiernettverk: Nettverket ble initiert av Fylkesmannen i Oslo og Akershus i 2005. Nettverket er en arena for kommunalsjefer i regionen. Innhold i møtene er aktuelle temaer for ledelse av skoleutvikling, samt erfaringsdeling mellom kommuner. En styringsgruppe har ansvar for temaene som blir tatt opp og nettverket driftes av kommunalsjefer etter tur. Nettverket har fire møter i året i tillegg til en studietur. Møtene er todelt; første del inneholder et aktuelt tema presentert av en ekstern person fra departement, direktorat, KS, universitet, høgskole e.l. I andre del presenterer en eller to av kommunene hvordan de arbeider med temaet i egen kommune. Skoleeierrollen er et sentralt perspektiv i alle tema som belyses. I gjennomsnitt har det vært 20 personer pr. samling og på studieturen. Fylkesmannen støtter nettverket økonomisk og sitter i styringsgruppa som legger programmet. Temaene i 2014 har vært: ”Forutsetninger for vellykkede endringer” – innledning ved kommunalsjef Helge Dulsrud, Skedsmo kommune, ”Alvorlig skolefravær” – Nittedal kommunes resultater av arbeid med alvorlig skolefravær. ”Fremtidens skole” – status for *Ludvigsen-utvalgets* arbeid ved John Arve Eide, Akershus fylkeskommune. I 2014 gikk studieturen til Nederland med følgende overskrifter i programmet: Policy officer elementary education and secondary education, Dutch education and High Performance Schools, Educational Leadership and Professionalising teachers. *Fylkesmannen anser nettverket som svært viktig for å informere og drøfte statlige satsinger, motivere for deltakelse samt å drøfte lokale tiltak og tilrettelegging slik*

Fylkesmannen vurderer at resultatkravet er innfridd når det gjelder alle de nasjonale satsningene

32.6 Urfolk og nasjonale minoriteter

I Oslo og Akershus er det kun en samisk barnehage, Samisk barnehage på Tøyen i Bydel Grünerløkka.

Fylkesmannen har bidratt til å legge til rette for at de samiske barnehagebarna utvikler sitt språk og kultur ved å tildele midlene til videreføring av et prosjekt i samisk barnehage. Midlene er gitt ut fra søknad fra barnehagen. Prosjektet går ut på å styrke det samiske språket og kulturen og gi barna positive opplevelser i forhold til det å være samisk i urbant strøk. Prosjektet inneholder mange gode tiltak.

Fylkesmannen var representert på samefolkets dag 6. februar og deltok på arrangementet i Oslo Rådhus og i den samiske barnehagen etterpå. Fylkesmannen har hatt god kommunikasjon med barnehagen ellers i året også.

Fylkesmannen vurderer at resultatkravet er innfridd.

Ressursrapportering

Rapporten gir feil tall. Resultatområdet har totalt en kostnad på kap 0525 på 12 018 247,26. Det er en ompostering som ikke er hensyntatt i uttrekket til årsrapporten.

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
31.1 Tilsyn	kr 3 880 457,10	kr 348 330,83
31.9 Annet tilsyn og forv. på utd.omr. (rest 31)	kr 4 921 782,09	kr 20 988 684,45
Økt kvalitet i barnehage og grunnopplæringen	kr 1 662 691,49	kr 2 452 819,15
36 Landsdekkende oppgaver KD	kr 967 716,58	kr 0,00
Sum:	kr 11 432 647,00	kr 23 789 834,00

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 41 Tilsyn og klagesaksbehandling etter barnevernloven

Vi viser til Embetsoppdraget til fylkesmennene 2014 fra Statens helsetilsyn.

I tillegg viser vi til "Årsrapport 2014 - Fylkesmannens tilsyn med barnevernet i Oslo og Akershus".

41.1 Hendelsesbasert tilsyn

Kommunene

I 2014 kom det inn 168 nye tilsynsklager på barneverntjenestenes saksbehandling, jf barnevernloven § 2-3 fjerde ledd. Dette er 52 flere saker enn i 2013. Dette utgjør en økning på 45 % flere tilsynsklager. I 51 av disse sakene fant vi at det ikke forelå grunnlag for at den mottatte informasjonen krevde tilsynsmessig oppfølging. Dette innebærer at av de 168 nye tilsynsklagene, har 117 blitt fulgt opp som tilsynssak.

Vi har fulgt opp saker av alvorlig karakter, herunder;

- saker der barnverntjenesten henlegger meldinger til tross for at de har mottatt en eller flere alvorlige bekymringsmeldinger knyttet til barnets omsorgssituasjon eller atferd
- saker der barneverntjenesten ikke undersøker sakene grundig nok, og derfor ikke har et godt nok grunnlag for å avgjøre om en undersøkelsessak skal henlegges eller følges opp med forslag til tiltak
- saker der barneverntjenesten ikke har hatt en forsvarlig oppfølging av barn under omsorg, og der det av den grunn ikke har blitt iverksatt nødvendige tiltak for å sikre barnet en god utvikling

- saker der hjelpetiltak ikke har blitt evaluert og fulgt opp på en forsvarlig måte
- saker der barneverntjenesten ikke har tilrettelagt for barns medvirkning, herunder at barnet ikke har fått anledning til å uttale seg, jf. barnevernloven § 6-3 første ledd og Barnekonvensjonens art. 12

Det ble konkludert med lovbrudd i 14 behandlede tilsynssaker.

Institusjonene

Fylkesmannen har på bakgrunn av informasjon fra barn i institusjonene, pårørende, media og andre iverksatt tilsyn med hendelser og forhold i institusjonene og statlige virksomheter innen barnevernet.

I 2014 har Fylkesmannen åpnet 10 nye tilsynsklager knyttet til barnevernsinstitusjoner. Av disse ble to tilsynssaker ferdigbehandlet i 2014.

Klagene omhandlet blant annet innholdet i institusjonstilbudet, samarbeid og oppfølging, beboer som ønsket å bo nærmere hjemkommune, beboer som ikke fikk bo på institusjonen, uenighet rundt formalia ved innhenting av samtykke og at barne- og ungdomspsykiatrien var bekymret for beboere på en institusjon.

Fylkesmannen konkluderte med lovbrudd i to av sakene, og utfallet i en av sakene var at en avdeling ble avviklet. Det øvrige sakene ble fulgt opp i det ordinære tilsynsarbeidet.

Flere av disse tilsynssakene er opprettet på bakgrunn av svært alvorlige hendelser som blant annet drap på ansatt av beboer, andre dødsfall som selvmord og nestenulykker.

For Fylkesmannen i Oslo og Akershus har 2014 vært et spesielt krevende år med flere alvorlige hendelser på barnevernsinstitusjonene i våre fylker. Det har vært hendelser som har endt med dødsfall og hendelser som kan karakteriseres som nestenulykker. Fylkesmannen ser med stor bekymring på situasjonen på flere av barneverninstitusjonene, og vi har erfart at ungdommene som plasseres har en meget sammensatt og utfordrende problematikk. Spesielt er det mange jenter som har store utfordringer med selvskading og andre psykiske lidelser. I tillegg har mange ungdommer store rusproblemer, samt psykiske lidelser og utagerende atferd. Disse plasseringene er krevende for institusjonene og setter meget høye krav til de ansattes kompetanse. Samarbeid med og oppfølging fra andre instanser, spesielt psykiatrien har vært et gjennomgangstema i våre tilsyn.

41.2 Planlagt tilsyn

Kommunetilsyn

I 2013 gjennomførte vi tre landsomfattende tilsyn. Bydel Frogner i Oslo kommune og Frogn og Asker kommune i Akershus ble valgt som tilsynsobjekter. Tema ved tilsynet var barneverntjenestenes oppfølging av barn i fosterhjem. Tilsynet omhandlet videre barnets medvirkning, samt råd og veiledning til fosterforeldrene.

I Frogn kommune ble det avdekket et avvik. Kommunen hadde ikke systemer som sikret at oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet ble utført i tråd med lovens krav. I Bydel Frogner og Asker kommune ble det ikke avdekket avvik. Tilsynene ble fulgt opp i henhold til veilederen for landsomfattende tilsyn utgitt av Statens helsetilsyn.

Vi utfører planlagt tilsyn også ved særskilt tilsyn. I 2013 hadde vi særskilt tilsyn med følgende kommuner og bydeler;

- Skedsmo
- Ullensaker
- Eidsvoll
- Nannestad
- Oppegård
- Bydel Gamle Oslo
- St. Hanshaugen
- Søndre Nordstrand

Grunnlaget for særskilt tilsyn er informasjon fra barneverntjenestenes rapportering til oss, klagesaksbehandling, informasjon fra institusjonstilsynet og opplysninger fra annet hold. Særskilt tilsyn gjennomføres ved skriftlig brevskrivning, avholdelse av møter enten på fagnivå eller ved møter med øverste ledelse både i kommunen og hos oss. Kommunene konkretiserer selv sviktområdene i sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriftens bestemmelser. Sviktområdene nedfelles i en fremdriftsplan. Fremdriftsplanen blir en plan for hvilke tiltak kommunen skal iverksette for å forhindre fremtidig svikt og lovbrudd.

For å systematisere og synliggjøre arbeidet med særskilt tilsyn, har vi utarbeidet en plan for dette tilsynet. Denne planen forklarer nærmere stadiene i tilsynsarbeidet angitt med tidsperspektiv. Vi har kalt denne planen for "Tilsynstrapp - fra dialog til endring (eventuelt sanksjoner)". Tilsynstrappen består av fem trinn og angir hva som skal skje innenfor hvert trinn til hvilken tid. Dette innebærer at vi har et godt verktøy for vårt arbeid med kommunene og den bidrar til at vi har et klart bilde av hva vi må gjøre når. Vi har satt i planen at et særskilt tilsyn i hovedsak ikke bør strekke seg ut over ett år.

Institusjonstilsyn

Vi utfører tilsyn med barnevernsinstitusjonene, omsorgssenter for mindreårige asylsøkere og sentre for foreldre og barn i henhold til barnevernloven med forskrifter.

Det har ikke vært utført systemrevisjoner på noen av institusjonene i 2014. Det vises til endring i: «*Forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner for omsorg og behandling*» i brev fra BLD datert 05.07.13.

I 2014 har det blitt gjennomført 155 tilsynsbesøk etter metoden individtilsyn på 73 avdelinger på barnevernsinstitusjonene i Oslo og Akershus.

I 2014 har Fylkesmannen gitt fem pålegg til forskjellige institusjoner. Påleggene har blant annet vært rettet mot manglende opplæring i rettighetsforskriften, manglende innhenting av dokumenter som gjelder barna, uforsvarlig drift og manglende kompetanse.

Vi har snakket med 150 barn som var plassert ved institusjonene da tilsynene fant sted.

Ved to institusjoner, Lierfosbarne- og ungdomshjem, avdeling Tjonehaugen og Tjernlia, som begge eies av Barne- og familieetaten, har Fylkesmannen hatt spesiell oppmerksomhet rettet mot kompetansesituasjonen. På Tjernlia er forholdene rettet. Lierfoss, avd. Tjonehaugen følges fortsatt opp.

Motivasjonskollektivet fikk pålegg om å nedlegge sin korttidsavdeling. Dette på bakgrunn av at avdelingen ble drevet på en uforsvarlig måte og slik at det kunne ha skadelige følger for de barna som oppholdt seg der. Vedtaket fra Fylkesmannen ble begrunnet i mangelfull internkontroll, styring og kompetanse. Vedtaket er påklaget Statens helsetilsyn, som har saken under behandling.

I 2014 har Fylkesmannen ført tilsyn med ett av de fem sentrene for foreldre og barn som finnes i Oslo og Akershus.

41.3 Klagesaker

Klagesaker - enkeltvedtak

Kommunene

I 2014 kom det inn 38 nye klager på enkeltvedtak fattet av barneverntjenestene i Oslo og Akershus. Dette er en nedgang fra 2013. I flere av sakene rettet klagen seg mot barnverntjenestens avslag på tiltak for ungdom over 18 år.

I tillegg har Fylkesmannen behandlet tre saker om avslag på innsyn i dokumenter, jf. forvaltningsloven § 21.

I 2014 mottok vi to tvistesaker etter barnevernloven § 8-3.

Institusjonene

I 2014 kom det inn 201 klager på enkeltvedtak rettet mot utøvelse av tvang på institusjonene, jf. rettighetsforskriften. Det er 71 flere klager enn i 2013.

41.9 Andre oppdrag

Det vises til rapportering under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Resultatområde 73.1 Klager på individuelle tjenester etter lov om sosiale tjenester i Nav

Vi har ialt behandlet 744 klager på individuelle tjenester i 2014. Kun en sak angår lov om sosiale tjenester § 17. Ved årssiftet hadde vi en restanse på 143 saker. Det er en økning på innkomne klagesaker på 15% fra forrige år. Andelen saker behandlet innen 3 mnd. er 93%.

Resultatområde 74 Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i Nav

Det vises til rapporteringen til Statens helsetilsyn.

74.1 Hendelsesbasert tilsyn

Vi har besluttet iverksetting av hendelsesbasert tilsyn i 10 saker i år. Alle henvendelsene ble sendt til Nav for tilbakemelding. Etter lokal avklaring ble 2 saker tatt til etterretning og i 7 saker ble lovbrudd vurdert. Vi har en restanse i 2015.

74.2 Planlagt tilsyn

Det er gjennomført 10 systemrevisjoner. Dette betyr avvik på 2 revisjoner. Det er gjennomført 4 revisjoner med Kvalifiseringsprogrammet i kommuner i Akershus. Her ble det avdekket lovbrudd ved 2 nav-kontor. Disse følges opp videre i 2015.

Det er videre gjennomført 2 tilsyn med tjenesten råd og veiledning, herunder økonomisk rådgivning. Ingen av disse tilsynene avdekket lovbrudd.

I 2 tilsyn ble det undersøkt om behandling av søknader om økonomisk stønad til personer med forsørgeransvar for barn ble gjennomført i henhold til lov. Her avdekket vi avvik i en kommune. Dette avviket er rettet opp av kommunen.

Det ble også gjennomført oppfølgingstilsyn i 2 kommuner i Akershus dvs. en revisjon av tilsyn som er utført og der kommunen har ansett lovbrudd for lukket. Her ble det avdekket avvik i en kommune. Dette avviket er lukket og tilsynet er avsluttet.

74.9 Andre oppdrag

Vi har ikke hatt andre oppdrag fra Helsetilsynet i år.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling som gjelder helse- og omsorgstjenester

Tilsyns- og klagesaksbehandling i henhold til embetsoppdrag fra Statens helsetilsyn.

Vi ser en økning i restansene både for tilsynssaker og rettighetssaker.

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Antall saker inn: 571. Antall avsluttet: 441.

Andel saker vurdert innen 5 måneder: 34 %.

Restanser pr 31.12.2014: 423 saker.

82.2 Planlagt tilsyn

Helseavdelingen har i 2014 gjennomført 26,4 planlagte tilsyn, 23 i kommunehelsetjenesten og 5,4 i spesialisthelsetjenesten. På bakgrunn av en vanskelig periode i høst knyttet til personellsituasjonen prioriterte vi ned planlagte tilsyn, i tråd med retningslinjer i oppdragsbrevet, for å sikre behandlingen av alvorlige tilsynssaker og rettighetssaker av stor betydning for enkeltindivider.

I spesialisthelsetjenesten har vi gjennomført to landsomfattende tilsyn med psykisk helsevern til barn og unge. Det ble gitt ett avvik ved begge tilsynene. Det ble avdekket at ikke alle pasientene fra 10-12 års alder systematisk kartlegges i utredningsfasen når det gjelder rusproblematikk. Det ble også avdekket at henvisninger til en BUP ikke ble registrert på dato for mottak ved helseforetaket, grunnet ulike pasientadministrative systemer. Det ble samtidig gjennomført egenmeldingstilsyn ved alle Barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker i Oslo og Akershus.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har også gjennomført to tilsyn med forsvarlige pasientforløp i spesialisthelsetjenesten, ett ved gastrokirurgisk avdeling, Akershus universitetssykehus, og ett ved en nevrokirurgisk avdeling, Oslo universitetssykehus. Ved nevrokirurgisk avdeling ble det blant annet avdekket at avdelingen ikke sikrer at alle pasienter med nakkeprolaps får utredning/behandling innenfor den tid som er satt ut fra faglige individuelle vurderinger.

I kommunale helse- og omsorgstjenesten ble det gjennomført tilsyn med helsestasjonstjeneste for barn 0-6 år i én bydel og én kommune. Det ble funnet to avvik i bydelen: Bydelen sikrer ikke at alle barn i aldersgruppen 0-6 år får forsvarlige helsekontroller, og det var ikke sikret et systematisk samarbeid mellom helsestasjonen og bydelens fastleger.

Det ble gjennomført 6 landsomfattende tilsyn med innen fagområdet folkehelse. Tema for tilsynet var kommunens løpende oversikt over befolkningens helsetilstand, og de positive og negative faktorene som kan påvirke denne.

Det ble ikke funnet avvik, men det var store forskjeller i hvor langt kommunene var kommet med det løpende oversiktsarbeidet.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med iverksettelse/tildeling av omsorgstjenester i to kommuner og to bydeler. Det ble påpekt avvik i begge bydelene: Det ble ikke sikret at støttekontakt og avlastning ble iverksatt og ytt til rett tid.

det ble gjennomført 7 tilsyn med kommunens tiltak for å forebygge underernæring, hvorav fire i sykehjem og tre i hjemmesykepleien. Det ble påpekt avvik i tre av tilsynene med sykehjem og i to av tilsynene med hjemmesykepleien. Det ble avdekket at kommunene ikke sikrer gjennom sitt styringssystem at pasientene i tilstrekkelig grad blir kartlagt, vurdert og fulgt opp for å forebygge og behandle underernæring. Det sikres heller ikke at ansatte får nødvendig opplæring og vedlikehold av kompetanse innen temaet for tilsynet.

Til slutt gjennomførte Fylkesmannen 4 tilsyn hos private aktører med tvang og makt ovenfor personer med psykisk utviklingshemming. Tilsynet omfattet om den private virksomheten sikret forsvarlig tjenestetilbud, og om tvang og makt ble brukt i henhold til loven. Det ble påpekt flere avvik hos alle aktørene. Det ble avdekket manglende sikring vedrørende opplæring, veiledning, informasjon, dokumentasjon, organisering, ansvarsforhold, bemanning og kompetanse, samt gjennomføring av vedtak etter kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven.

82.3 Klager på helse- og omsorgstjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven m.fl.

Antall saker inn 693. Antall saker avsluttet 538. 45 % av sakene er realitetsbehandlet innen 3 måneder. Restanser ved årets slutt er 327.

Pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A: 478 avsluttede saker, median saksbehandlingstid for første gjennomgang er 0,3 mnd. I 108 saker er det blitt fattet etterkontrollvedtak (3mnd). 60 av disse vedtakene er ikke blitt kontrollert før etter 6 mnd eller mer fra vedtaksdato.

82.9 Andre oppdrag

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester kapittel 9 - rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med utviklingshemning.

Det har også i 2014 vært en markant økning i antall overprøvde vedtak, fra 214 i 2013 til 234 i 2014. Sakene er også blitt mer sammensatte og komplekse, noe som nedfører økt arbeidsbelastning på den enkelte medarbeider,

herunder økt saksbehandlingstid. I 2014 er 64% av alle vedtak blitt overprøvd innen 3 måneder.

En overprøving er blitt behandlet av Fylkesnemnda, mens én sak er blitt avvist. Den siste saken krevde juridiske avklaringer som var ressurskrevende.

Fylkesmannen har også oversendt tre påleggssaker til Statens helsetilsyn knyttet til vedtak og stedlige tilsyn. Disse sakene har vært ressurskrevende.

Det er blitt gjennomført 28 stedlige tilsyn. Videre er det blitt gjennomført 4 systemrevisjoner, se under resultatområde 82.2 planlagt tilsyn. Videre er det blitt behandlet en hendelsesbasert tilsynssak.

For uten saksbehandling av enkeltsaker og gjennomføring av systemrevisjoner har Fylkesmannen også gitt veiledning, opplæring og informasjon om lovverket, samt avholdt regelmessige møter med eksterne parter som spesialisthelsetjenesten.

Det utarbeides en egen rapport om arbeidet med kapittel 9 for 2014 her ved embetet. Rapporten legges ut på våre nettsider.

Det vises også til tall for 2014 som fremkommer i Tilsynsmeldingen fra Statens helsetilsyn.

Håndtering av varsel fra helseinstitusjon om innleggelse med hjemmel i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester §§ 10-2 og 10-3

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har ikke mottatt noen slike varsler i 2014.

Samarbeid med politiet

Fylkesmannen bistår politi og påtalemyndighet i vurderingen av om det i saker med svikt i helsetjenester er grunnlag for å iverksette strafferettslig etterforskning. Politiet henvender seg skriftlig til Fylkesmannen i slike saker. I 2014 mottok Fylkesmannen i Oslo og Akershus 49 henvendelser fra politiet med spørsmål om tilrådning av videre etterforskning. Fylkesmannen mottok videre fra politiet 4 ferdig etterforskede saker som ble oversendt Statens helsetilsyn for vurdering av om det skulle begjæres påtale, jfr. helsepersonelloven § 67.

Samarbeid med Folkehelseinstituttets avdeling for rettspatologi og klinisk rettsmedisin

Folkehelseinstituttet sender kopi til Fylkesmannen av rettsmedisinske obduksjonsrapporter der opplysninger eller funn indikerer at dødsfallet kan skyldes feil ved undersøkelse og/eller behandling i helsetjenesten. I 2014 ble ialt 50 slike rapporter mottatt hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus og vurdert for eventuell tilsynsmessig oppfølging.

Resultatområde 83 Folkehelse

Fylkesmannens innsats innen forkehelsearbeid har vært ift kommunenes planarbeid, gjennom kursing og nettverksmøter.

83.2 Planlagt tilsyn

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har gjennomført 6 landsomfattende tilsyn med folkehelse. Tema for tilsynet var kommunens løpende oversikt over befolkningens helsetilstand og de positive og negative faktorene som kan påvirke denne. Det ble ikke funnet avvik, men det var store forskjeller i hvor langt kommunene var kommet med det løpende oversiktsarbeidet.

83.3 Klagesaker

Vi har mottatt 6 klager på vedtak truffet av kommunen etter kapittel 3 om miljørettet helsevern. Det er truffet 4 vedtak. Vi mottar mange henvendelser fra enkeltpersoner om forhold som kan ha innvirkning på helsen. Disse blir veiledet om regelverket, og ofte oppfordret til å ta kontakt med sin kommune

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 42 Familierett

Antall separasjoner og skilsmisser har holdt seg stabilt, men med noe nedgang de siste årene. Vi har ingen forklaring på dette, men antar det kan ha noe med at antall inngåtte ekteskap har gått noe ned. Vi har ikke kunnskap om antall oppløste samboerforhold.

Vi er med i et prosjekt som skal utvikle digitale løsninger for å søke om separasjon og skilsmisse. Bufdir har ansvaret for prosjektet, FMSF er prosjektansvarlige og vi har i tillegg til løpende dialog om løsningene, ansvar for å ivareta juridiske utfordringer, samt opprette referansegruppe. Referansegruppen skal bl.a være med å teste den digitale løsningen.

Vi veileder både advokater, privatpersoner, NAV og andre om problemstillinger knyttet til ekteskapsloven. I tillegg har vi opplæring av studenter i JURK, juridisk rådgivning en til to ganger i året.

Antall søknader om godkjenning av utenlandske separasjoner og skilsmisser holder seg stabilt.

42.1 Ekteskapsloven

Det er gitt 2767 bevillinger til separasjon og 2279 bevillinger til skilsmisse.

Det er ikke behandlet søknader for å få tillatelse til å inngå ekteskap før fylte 18 år.

Det er ikke behandlet saker om bigami.

Det er behandlet 94 saker om kun skiftefritak etter ekteskapsloven § 8 siste ledd.

Vi har ikke reist sak om et ekteskaps gyldighet etter ekteskapsloven § 16 a. Videre har vi heller ikke behandlet saker om nekting av vigsel etter ekteskapsloven § 13 annet ledd, jf. § 14 siste ledd.

Vi har avgjort to klager på folkeregisterets avslag på å utstede prøvingsattest. I disse sakene er det fattet tre vedtak, og to vedtak gjelder omgjøring av folkeregisterets vedtak.

Det er gjennomført samtaler med 2 forstandere vedrørende utøving av vigselsmyndigheten til trossamfunnet.

42.2 Anerkjennelsesloven

Det kom inn 454 søknader om godkjenning av utenlandsk separasjoner og skilsmisser i 2014. 321 skilsmisser ble godkjent, og 18 fikk avslag på sin søknad om godkjennelse.

42.3 Barneloven

I 2014 mottok vi 23 skriftlige henvendelser i saker etter barneloven. Henvendelsene gjaldt i hovedsak spørsmål om foreldreansvar, fast bosted og samværsrett, stadfestelse av avtaler etter barnelovens § 55, samt spørsmål om reisekostnader ved samvær.

42.4 Veiledning og informasjon

Vi besvarer telefoner og e-poster fra private personer, advokater med fler, som ønsker informasjon og veiledning om barneloven. Særskilt gjelder dette informasjon om reisekonstnader ved samvær.

Resultatområde 43 Førre tilsyn med kommunenes plikt til å sørge for et

krisesentertilbud

Det er fire krisesentre i våre to fylker. I 2013 ble det gjennomført en kartlegging av kommunenes organisering av krisesentertilbudet. Vi fikk da blant annet informasjon om at Oslo kommune ville inngå kontrakt med Stiftelsen Oslo krisesenter om levering av krisesentertjenester, med virkning fra 1.1.2014

I 2014 ble det gjennomført tilsyn med Oslo kommune. Det ikke ble funnet lovstridige forhold ved krisesentertilbudet. Det ble i 2014 startet planlegging av tilsyn i 2015. For øvrig avventes ny veileder til krisesenterloven fra Barne, familie- og likestillingsdirektorat (Bufdir) i 2015.

Resultatområde 44 Føre tilsyn med familievernkontor

Fylkesmannen fører tilsyn med familievernkontor i henhold til kravet om tilsyn hvert tredje år ved hvert kontor.

I 2014 ble det ført tilsyn med to av de sju familievernkontorene i Oslo og Akershus. Tilsynet fant ingen lovstridige forhold ved de to kontorene, Enerhaugen og Homannsbyen familievernkontor.

Resultatområde 45 Barn og unge

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i 2014 startet opp et prosjekt hvor formålet er å bistå med implementering av barnekonvensjonen i våre to fylker. Prosjektet heter: "Barnekonvensjonen i praksis - samarbeid og medvirkning til barn og unges beste". Prosjektet skal vare fra 2014 og ut 2016.

Dette prosjektet bygger på prinsippene fra "Sjumilssteget", som Fylkesmannen i Troms har utarbeidet. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har valgt å ta utgangspunkt i Barnekonvensjonens art. 3 om barns beste, artikkel 12 om medvirkning og om samarbeid.

I 2014 ble det sendt ut invitasjonsbrev til alle kommuner i Akershus og bydeler i Oslo. Av våre 22 kommuner og 15 bydeler, tilsammen 37 enheter, har 20 av dem meldt seg på.

Vi har knyttet til oss Diakonhjemmet Høgskole for å få bistand til å drifte et Nettverk med kommunene og bydelene. Hver kommune og bydel har valgt sin kommunale koordinator. Disse koordinatorene skal delta på faste nettverksmøter i regi av Fylkesmannen, med ledelse fra Diakonhjemmet Høgskole.

Det er etablert en intern arbeidsgruppe hos Fylkesmannen, hvor det er medlemmer fra alle avdelingene. Denne arbeidsgruppen har hatt jevnlig møter siden mai 2014.

45.1 Informasjonsevne og samordning

I henhold til barnevernloven § 2-3 fjerde ledd, skal Fylkesmannen sørge for at kommunene får råd og veiledning.

Fylkesmannen løser oppgaven ved telefonkontakt, veiledningsmøter, konferanser og kurs. En viktig del av vår virksomhet er å gi råd og veiledning til barneverntjenestene i våre to fylker. Spesielt etterspørres råd og veiledning på det juridiske området. Det er et stort behov hos barneverntjenestene for å få informasjon om barnevernloven og forvaltningslovens bestemmelser. Vår oppfatning er at barneverntjenestenes kunnskap om det juridiske rammeverket burde styrkes.

I 2014 ble det holdt fire konferanser for ansatte i Oslo og Akershus;

- tilsynskonferanse med tema ledelse, samarbeid internkontroll med særlig vekt på lederes ansvar for barn og unges oppvekstssituasjon, ca 130 deltagere
- "Barnevernkonferansen"; i april 2014 ble det avholdt en felles to-dagers konferanse for barneverntjenestene i Oslo og Akershus. Barnevernkonferansen er en årlig samling og det møter ca. 140 deltagere hvert år. Barnevernkonferansens innhold er en blanding av foredrag fra eksterne foredragsholdere og innlegg og foredrag ved egne medarbeidere. Avdelingstannlege Anne Rønnebergs foredrag om "Tannhelsetjenestens muligheter til å avdekke omsorgssvikt", ble særlig godt mottatt.
- Høsten 2014 ble det avholdt tverrfaglig konferanse "Om å snakke med barn om vanskelige tema" i

samarbeid med RVTS Øst og Oslo kommune. Denne konferansen ble avholdt i to omganger og tilsammen var det 900 deltagere.

- Høsten 2014 ble det også avholdt en konferanse om "Bruk av systematikk i barnevernets undersøkelsesarbeid" i samarbeid med R-BUP Øst. Her deltok det ca 100 deltagere.

I tillegg til konferansene, er det holdt kurs for ledere og ansatte i barnevernet om rapportering. Spesielt ble det rettet oppmerksomhet på rapporteringen som en del av internkontrollen.

I 2014 har vi fortsatt vårt engasjement for prosjektet "Forskningssirkler", som ble startet opp i 2012. Diakonhjemmet Høgskole og Høgskolen i Oslo og Akershus har drevet et utviklingsarbeid med mål om å utvikle arbeidsmetoder og bærekraftige strukturer for økt brukermedvirkning blant barn og unge i barnevernets førstelinjetjeneste. Barnekonvensjonens artikkel 12 danner grunnlaget for forskningssirklenes arbeid. Det er gjennomført to forskningssirkler med deltagere fra barneverntjenestene i Oslo og Akershus.

En forsker fra hver av høgskolene har drevet hver sin forskningssirkel med 10-12 deltagere fra både Oslo og Akershus i hver gruppe. I en forskningssirkel samarbeider praktikere og forskere om utvikling av ny innsikt, kunnskap og utvikling av praksis og utdanning. En forskningssirkels arbeidsperiode er ca. 1 1/2 år med oppstarts, midtveis og avslutningsseminarer. Vi har fått svært gode tilbakemeldinger på prosjektet. Forskningssirklene avsluttes i 2015.

For øvrig har vi faste møter på barnevernområdet med våre samarbeidspartnere, blant annet Oslo kommune sentralt, Bufetat region øst og de øvrige fylkesmennene i vår region.

45.2 Fritak for taushetsplikt

Fylkesmannen har behandlet totalt 58 saker om fritak for taushetsplikt i 2014.

57 saker gjaldt ansatte i barneverntjenesten. En sak gjaldt en ansatt i sosialtjenesten. Alle sakene ble innvilget.

45.4 Biologisk opphav

I 2014 mottok vi 64 nye saker om biologisk opphav og andre spørsmål om adopsjon. Mange henvendelser kommer fra biologisk familie som ønsker kontakt med bortadoptert barn, noe adopsjonsloven ikke gir adgang til.

Vi mottar mange telefoner og e-poster og gir mye veiledning på saksområdet både i brevform og per telefon.

45.5 Nasjonalt opplæringstilbud i undersøkelsessaker

Se under punktet 45.1 om informasjonsvirksomhet og samordning.

45.7 Tilskudd til kommunalt barnevern

Stillinger

I 2014 ble Akershuskommunene tildelt midler for til sammen 103,9 stillinger,

17,4 nye stillinger og 86,5 videreført fra 2013. Oslo kommune, med 15 bydeler, fikk tilsvarende midler på til sammen 117,9 stillinger, hvorav 20,3 nye stillinger og 97,6 stillinger videreført fra 2013. Fylkesmannen fordelte midlene. Alle kommuner og bydeler fikk tildelt stillingsmidler, forholdsmessig fordelt etter departementets kriterier og retningslinjer om styrking av de mest utsatte kommuner og bydeler.

Kompetanse- og samhandlingstiltak

Fylkesmannen fordelte til sammen kr 1 000 000 til kompetanse- og samhandlingstiltak til Oslo og Akershus, halvparten til hvert fylke. Tiltaksmidlene ble blant annet brukt til implementering av Kvellomodellen, opplæring i Barnesamtalen og kompetansehevende tiltak for bekjempelse av vold og seksuelle overgrep mot barn. I tråd med departementets retningslinjer, ble samarbeidsprosjekter mellom flere kommuner prioritert. Midlene til Akershus ble tildelt søkerkommuner som stod som arrangør av felles kurs og opplæring, og i Oslo gikk kompetansemidlene til felles opplegg for alle bydelene.

Resultatområde 46 Universell utforming

Fylkesmannen følger opp UU gjennom sitt planarbeid med kommunene.

Resultatområde 47 Integrering av innvandrere

Det vises til de følgende underpunktene til Resultatområde 47.

47.1 Statsborgerseremonier

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMOA	2	24,75
Sum	2	

47.2 Bosetting av flyktninger

Bosetting av flyktninger i kommuner har vært et tema på alle særskilte møter vi har hatt med kommunenes politiske- og administrative ledelse. Alle kommuner vi har møtt har hatt avtaler med IMDi om mottak av et bestemt antall flyktninger i egen kommune. Mange, men ikke alle har oppfylt sin del av avtalen i løpet av året.

Kommunene har gitt tilbakemelding på at den største utfordringen de har er anskaffelser av boliger, særlig til større familier. Dette medfører at de fleste kommuner er restriktive med å inngå nye avtaler om et større antall personer som skal bosettes i egen kommune.

47.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Vi gir gitt telefonisk råd og veiledning til kommunene fortløpende gjennom året. Det er en svak økning i antall klagesaker behandlet i 2014 sammenlignet med 2013.

Totalt har vi behandlet 16 klagesaker vedrørende introduksjonsloven. Sakene er fordelt på 11 saker vedrørende rett og plikt til program, 9 saker ble stadfestet, 1 sak opphevet og 1 sak ble endret til klagerens gunst. Videre er det behandlet 5 saker etter lovens §17. 3 saker ble stadfestet og 2 saker ble opphevet og sendt tilbake til fornyet behandling.

47.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Organisering av etterutdanningen for lærere som underviser voksne innvandrere i norsk og samfunnskunnskap

Vi organiserte i 2014 to etterutdanningskurs for ledere og lærere i norskopplæringen for voksne innvandrere, ett for lærere fra hvert av de to fylkene. Tema for kursene var ”Skriftlig produksjon i andrespråksklasserommet.”

Det ble i 2014 bevilget totalt kr 733 000 til kompetansehevingstiltak for lærere og ledere i norskopplæringen i Oslo og Akershus. Da midlene skal benyttes det året de er bevilget for, besluttet Fylkesmannen i samråd med VOX å tilbakebetale ubenyttede midler på kr 359 877. Ubenyttede midler ble tilbakebetalt i desember 2014. Dette var etter å ha avklart med Voksenopplæringssettene i våre to fylker at de ikke hadde noen utestående utgifter for 2014 på dette området.

Organisering av etterutdanningen for lærere som underviser i grunnskoleopplæring for voksne

Det ble arrangert ett sentralt etterutdanningskurs for lærere i grunnskoleopplæring for voksne, for lærere fra Akershus. Tema for kurset var ”Hvordan jobbe med digital dømmekraft og digitale ferdigheter”.

Fylkesmannen har hatt kontakt og har samarbeidet med de tre regionale koordinatorene i Akershus, samt leder for

den kommunale voksenopplæringen i Oslo kommune, samt noen ledere for VO-sentre i Oslo.

I 2014 ble det bevilget totalt kr 297 006 til kompetansehevingstiltak for lærere og ledere i grunnskoleopplæring for voksne i Oslo og Akershus. Da midlene skal benyttes det året de er bevilget for, besluttet Fylkesmannen i samråd med VOX å tilbakebetale ubenyttede midler på kr 202 416. Dette var etter å ha avklart med voksenopplæringssentrene i Oslo og Akershus at de ikke hadde noen utestående utgifter for 2014 på dette området.

47.5 Tilsyn med kommunenes gjennomføring av introduksjonsloven

Det er gjennomført 2 tilsyn med kommuner i Akershus i 2014. Ingen av disse kommunene oppfylte kravene om et introduksjonsprogram som er helårlig og på fulltid.

Resultatområde 48 Fremme likestilling og motvirke diskriminering

Embetet har en ledergruppe som er sammensatt av et flertall kvinner. Det gjenfinnes ingen systematiske lønnsforskjeller mellom kjønn, og ved hvert lønnsoppgjør blir likestillingsaspektet vurdert og tatt hensyn til. Vi tilstreber likestilling ved alle utlysninger av ledige stillinger. Dette gjelder likestilling mellom menn og kvinner og mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn eller funksjonshemmede.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
Tilsyn og klagebeh. etter barnevernloven	kr 2 123 809,40	kr 1 413 049,20
42 Familierett	kr 2 584 039,07	kr 0,00
43.1 Tilsyn med kommunale krisesentertiltak	kr 690 045,40	kr 0,00
43.9 Andre krisetiltak	kr 0,00	kr 0,00
44 Tilsyn med familievernkontor	kr 361 695,88	kr 0,00
45 Barnevern	kr 2 937 765,00	kr 470 510,50
47 Integrering av innvandrere	kr 1 110 850,05	kr 0,00
47.5 Tilsyn med introduksjonsloven	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under BLD	kr 350 611,24	kr 0,00
Sum:	kr 10 158 816,00	kr 1 883 559,00

Justis- og beredskapsdepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.2 Vergemålsloven og utlendingsloven kap. 11 A

2014 på vergemålsavdelingen har vært preget av at hovedfokus har vært nedbygging av restanser. Enkelthendelser knyttet til nedetid og feil i vergemålsapplikasjonen ARVE preget særlig første halvår.

Vergemålsavdelingens hovedfokus i 2014 har vært å bygge ned restanser etter den vanskelige situasjonen som oppsto i første driftshalvår i 2013. Det har blitt jobbet løpende med prioritering av saksområder, og ved utgangen av året er saksbehandlingstiden tilfredsstillende på alle oppgaver avdelingen er ansvarlig for. Dette har vært mulig ved å benytte overtid i utstrakt grad, samt innleie av ekstra ressurser der dette har vært hensiktsmessig.

Avdelingen har et stort antall saker og høy produksjon. Statistikk for 2014 viser at samlet antall inngående og

utgående dokumenter for vergemålsavdelingen var 89 608.

Redegjørelse for oppfyllelse av resultatkravene i embetsoppdraget fra Justis- og politidepartementet:

En forsvarlig beredskapsordning for hasteoppnevninger av verger og representanter

Vergemålsavdelingen hadde før oppstart 1. juli 2013 etablert systemer for å ivareta hasteoppnevning for verger og representanter. Disse systemene var langt på vei uavhengige av saksbehandlersystemet ARVE, og ble av den grunn ikke berørt av svikten i systemet. I løpet av 2014 har vi delvis lagt også disse sakene inn i den elektroniske saksbehandlingen, men deler av oppgavene her må fortsatt løses ved hjelp av hjelpesystemer da ARVE ikke tilfredsstillende de kravene som er nødvendig for hastesaker.

En trygg kapitalforvaltning

Kapitalforvaltningen i vergemålsordningen er ikke fullt ut tilfredsstillende. Systemet umuliggjør at det kan foretas tilstrekkelig tilsyn og kontroll med den bemanningen vi har ressurser til. Bankordningen er svært arbeidskrevende og omstendelig, det tar derfor altfor lang tid å opprette konto og utføre løpende inn- og utbetalinger av vergetrengendes midler. Forholdene, og forslag til mulige forbedringstiltak er tatt opp med overordnede myndigheter i 2014. Saksbehandlingstiden på vedtak knyttet til kapitalforvaltningen er per i dag tilfredsstillende, da dette har vært et prioritert område.

En tilfredsstillende tilgjengelighet overfor brukerne

Tilgjengeligheten for våre brukere har blitt gradvis bedre gjennom hele året. Vi har etablert telefonvaktssystemer og i tillegg satset mye på å bygge opp kompetansen hos alle medarbeidere, slik at også kvaliteten på den veiledningen som gis blir bedre. Arbeidet her vil fortsette, og styrkes ytterligere, i 2015.

En tilfredsstillende håndtering av godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter

Regelverket for godtgjøring til verger og representanter er noe uoversiktlig og det er fortsatt knyttet tvil til hva som er riktig håndtering på dette området. Dette fører til unødige klager og vil kunne føre til at gode verger og representanter slutter. Saksbehandlingstiden på dette feltet var i 2013 uforsvarlig lang, dette hovedsakelig grunnet problemene med saksbehandlerløsningen. Etter økt satsning, høyere prioritering og dugnadsvirksomhet, er saksbehandlingstiden nå på et akseptabelt nivå.

En sikring av at vergemålsapplikasjonen ARVE inneholder relevant og riktig informasjon

Fylkesmannen skal også sørge for at vergemålsapplikasjonen ARVE inneholder riktig og relevant informasjon. På dette punktet er det fortsatt mye som gjenstår. Dels skyldes dette at arbeidet ikke har blitt prioritert, da løpende drift har vært vurdert som viktigst. Men det er også svært vanskelig å hente informasjon ut fra applikasjonen, dette gjør enhver opprydding svært krevende. Det har imidlertid blitt ryddet opp i de feil som oppsto som følge av arbeid i nødløsning i 2013, dette arbeidet leide avdelingen ekstern hjelp til å utføre.

En videreutvikling av den lokale vergemålsmyndigheten, herunder sikre nødvendig kompetanse, etablere hensiktsmessige rutiner for arbeidet og effektiv styring

Det jobbes løpende med å videreutvikle vergemålsavdelingen i embetet. Vi er i en privilegert situasjon hva gjelder å skaffe god kompetanse, og har langt på vei rekruttert inn den kompetansen vi trenger. Dette arbeidet videreføres i 2015. Det arbeides også løpende med å sikre gode rutiner for det arbeidet som utføres, for å sikre at lovkravene tilfredsstilles. Ettersom vi gradvis har fått mer kontroll på saksbehandlingstiden er kompetanseheving ett av våre satsningsområder, dette arbeidet vil intensiveres i 2015. Styringsverktøyene i ARVE er svært mangelfulle og vanskelig tilgjengelig. Det bør være et prioritert punkt i den videreutviklingen som er igangsatt sentralt med hensyn til å forbedre vergemålsapplikasjonen.

Ellers kan det nevnes at vi er godt i gang med å gjennomgå gamle saker vedrørende umyndiggjøring, det vises her til overgangsbestemmelsene i vergemålsloven. Alle sakene er identifisert og vil bli vurdert i løpet av 2015.

Tabellen nedenfor skal ifølge departementet ikke fylles ut. Derfor er tallene satt til 0.

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMOA	0	0
Sum	0	0

51.3 Forlikrådene

Vi mottok 10 klager på forlikråd. Klagene har omhandlet forhold som ikke faller inn under vårt tilsyn. Vår oppgave har vært å redegjøre på generelt grunnlag for regelverket i tilknytning til opplysningene i klagene.

51.5 Tomtefesteloven

Det har ikke kommet inn saker etter tomtefesteloven i 2014.

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

Det ble totalt utbetalt kr. 52 388 142,- via den offentlige rettshjelpordningen i 2014. Vi behandlet 5312 søknader og salæroppgaver vedrørende fritt rettsråd. Vi har mottatt 185 søknader om fri sakførsel. Det er fattet 126 vedtak, og 43 vedtak er påklaget.

Fortsatt blir kun noe over 50 % av salæroppgavene og søknadene sendt inn elektronisk via rettsråd.no. Når advokatene sender inn sine salærkrav elektronisk mottar de sitt salær raskere enn når kravet blir sendt i papir via posten. Søknad om fritt rettsråd blir også behandlet raskere ved elektronisk innsendelse enn via ordinær postgang.

52.3 Navneloven

I 2014 er det behandlet 5 klagesaker etter navneloven.

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnsikkerhet

53.1 Oversikt over risiko og sårbarhet

Tilleggsrapportering etter ønske fra Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap (DSB):

Embetet har 5 årsverk dedikert til samfunnsikkerhet og beredskap i 2014. I de årsverkene inngår også oppgaver knyttet til informasjonssikkerhet, fysisk sikring, sikkerhetstjeneste og personkontroll (klareringer).

Embetet hadde styringsdialogmøte med DSB i 2014.

Vi er godt i gang med utarbeidelse av FylkesROS, og forventer denne ferdig i 2015. Vi øver kommuner etter ny fastlagt plan, og har i eget brev til DSB redegjort for oppfølging etter Sydhavnrapporten.

Fylkesmannen vil ta kontakt med DSB i arbeidet med FylkesROS, og vi vil invitere DSB til et eller flere møter. Vi har ikke startet opp arbeidet med "Beredskap i hovedstaden". Vi har så langt prioritert FylkesROS, Sydhavna og kommuneøvelser. Vi tror det vil være lettere å se på beredskapsarbeid i hovedstaden etter at vi har gjennomført FylkesROS.

Vår FylkesROS er gammel, og vi jobber med ny analyse i tråd med ny veileder fra DSB.

Ny FylkesROS skal forankres i fylkesberedskapsrådet, i embetet og med samarbeidende aktører.

53.3 Samfunnsplanlegging

FM har i 2014 avgitt 180 høringsuttalelser til reguleringsplaner og 29 til komuneplaner/kommunedelplaner.

Innsigelser kommunedelplaner 2, manglende ros og mangelfull ros og kjent flom og kvikkleireproblematikk

Innsigelse reuleringsplaner:

2 manglende ros, kjent kvikkleire og rasproblematikk.

En med kvikkleire/flomproblematikk og for dårlig utredet

To med kjent flom, den ene også med klasse 4 damproblematikk og ønske om bygging av barnehage i utsatt område.

Tre med kjent kvikklere problematikk og for dårlig utredning i henhold til regleverket og en innsigelse med lovstridig innhold. (mottok tilfredstillende ros etter 7 dager)

6 kommuneplaner med mål, strategier og planer for oppfølging i kommuneplanens samfunnsdel.

Fylkesmannen har ved øvelser, i møter og i vårt årlige møte med kommunene og i andre sammenhenger vist til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sine veiledere. I tillegg har vi tilbudt kommuner veiledning i forbindelse med sluttmøte på tilsyn.

53.4 Tilsyn

Vi har gjennomført fire av seks tilsyn i 2014. De to resterende ble gjennomført de to første månedene i 2015. Tilsynsrapporter blir fortløpende rapportert til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gjennom rapporteringsverktøyet SAMBAS.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsforberedelser og regional samordning

Fylkesmannen utfører gjennom året en rekke veiledningsoppgaver mot kommunene i arbeidet med beredkapsplanlegging og -planverk. Det er for 2014 ikke utarbeidet en totaloversikt over dette, men eksempelvis ble følgende veiledninger gjennomført:

- Veiledning av flere kommuner vedrørende bruk/anskaffelse av satellittelefoner
- Veiledning av flere kommuner angående prioritet i mobilnettet (særskilt abonnement med prioritet, ref. prosjekt fra Post- og teletilsynet)
- Veiledning og undervisning til flere kommuner i bruk av CIM
- Veiledning ved utarbeidelse av kommunale ROS-analyser
- Veiledning / oppfølging mot kommunene i forbindelse med op. Sommer (terrortrussel sommeren 2014)
- Vår 2014 ble det gjennomført forberedende møte - Vårflom - med de syv aktuelle kommunene, samt HV, Sivilforsvaret, NVE og politiet.

Alle kommunene i Oslo og Akershus har tilgang til bruk av CIM. En kommune, Nittedal, har foreløpig vært avventende grunnet egen ressursituasjon.

Vi har deltatt i møter og holdt oss orientert om damsikkerhet i Oslo. Oslo har gjennomført et større prosjekt knyttet til damsikkerhet i Maridalsvassdraget, herunder Akerselva, samt Alnavassdraget.

Når det gjelder kraftforsyning, har embetet god og løpende kontakt med kraftforsyningens distriktssjef. Embetet har blitt fortløpende orientert ved avvik. Forøvrig er situasjonen for Oslo og Akershus at nett og overføringskapasiteten er god, med god redundans. Særskilt for Oslo er status med mye av linjene som ligger i bakken.

Øvelse Østlandet satte også fokus på dette, og mye godt arbeid ble gjennomført i forkant, og også i etterkant. Blant annet sørget mange av de relevante aktørene for nyanskaffelser av satellittkommunikasjon, samt forbedring av kapasiteten på nødstrømsiden.

Vi har ikke avsluttet prosjektet om bruk av nødnett som ledelsesverktøy og alternativt samband. Dette avsluttes 1. halvår 2015 jf embetsoppdrag for 2015.

Vi har oversendt egen rapport om prioriterte områder for forsterket ekom.

54.2 Fylkesmannens beredskapsarbeid

Embetet har oppdatert beredskapsplanverk. Fylkesmannens kriseplan ble revidert og godkjent i 2013. Kriseplanen skal revideres i 2015 med utgangspunkt i ny forskrift (Instruks for Fylkesmannens samordningsrolle innen samfunnsikkerhet, beredskap og krisehåndtering) som er på høring, men som forventes i kraft medio 2015.

Det er ikke installert nytt gradert samband. Siste runde med dokumentasjon er sendt til godkjenning.

Vi har gjennomgått utkast til nytt Sivilt beredskapssystem, men har ikke øvd dette. Det er behov for sentral forankring i videre arbeide med dette på regionalt nivå.

Embetet har tilstrekkelig antall ansatte med kompetanse i CIM. Flere har i perioden gjennomført administratorkurs, og egenferdighetene hos øvrige er økt.

Vi har rapportert til DSB ukentlige etter retningslinjer gjeldende for 2014.

Fylkesmannen har utpekt miljøfaglig rådgiver til å bistå Interkommunalt utvalg ved akutt forurensing ved hendelser.

54.4 Øvelser

Fylkesmannen har en oppdatert øvingsplan. Denne omhandler når øvelser skal gjennomføres for embetets 23 kommuner.

Vi har i 2014 gjennomført kommuneøvelser for Hurdal kommune og Ski kommune. Dette som et ledd i innarbeiding av nytt øvingskonsept. De to kommunene ble benyttet som testkommuner for å tilpasse nytt øvingskonsept, og representerte en liten og en middels kommune. Øvingskonsept er nå videreutviklet, og vil bli fulgt opp med 8 kommuneøvelser i 2015. Embetet vil komme i havn med en øvelse for hver av kommunene innen fire-årsperioden.

Fylkesmannen ikke deltatt i andre større øvelser i 2014, med unntak av observatør/spillcelle under IHR-øvelse i regi av Ullensaker kommune. Embetet deltar i planleggingen av øvelse HarbourEx15, og vil delta i denne øvelsen i april 2015.

Ved valg av øvingsscenario legges det vekt på at scenarioet oppleves som realistisk, det utfordrer kommunens kriseledelse på strategisk nivå, det involverer bruk av evakuert- og pårørendesenter samt at hendelsen er mer krevende enn det de møter til vanlig.

Det fremkommer i lovverket at kommunene selv er ansvarlig for evaluering av øvelser. Fylkesmannen bistår med rådgivning i den grad det er ønskelig fra kommunenes side når det gjelder oppfølging av læringspunkter og eventuelle endringer i planverk. Det vi så langt har sett, er behovet for mer fokus på planlegging knyttet til evakuert- og pårørendesenter. Videre, er tydeliggjøring av rollene og oppgavene til den enkelte i den kommunale kriseledelsen nødvendig. I møte med alle kommunene tar vi opp felles læringspunkter og belyser disse.

Fylkesmannen øvde sin ledelse og krisestab senest i forbindelse med gjennomføringen av øvelse Østlandet desember 2013. Vi har deltatt i følgende andre øvelser

- nov 2013 øvelse Stress - Atomhendelse på Kjeller
- nov 2013 øvelse Stella Polaris - i regi av Mattilsynet
- okt 2013 øvelse Region - i regi av Oslo kommune

Hele Fylkesmannens beredskapsorganisasjon og Fylkesberedskapsrådet deltok i øvelse Østlandet desember 2013.

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Håndtering av uønskede hendelser

Fylkesmannen har i løpet av 2014 vært involvert i to større uønskede hendelser; flomsituasjonen våren 2014, hvor det var ekstraordinære snømengder i fjellene og en sein snøsmelting, samt terrortrusselen sommeren 2014.

Flomsituasjon:

Akershus opplever hvert år vårflom i vassdragene Vorma og Glomma, med forhøyet vannstand i Øyeren. Våren 2014, var snøsituasjonen slik at det var fare for skadeflom, dersom det kom nedbør samtidig som snøsmeltingen kom i gang for fullt. Heldigvis løste været situasjonen på en fin måte for fylket, da det ikke kom nedbør under hovedsnøsmeltingen, og temperaturen var tilstrekkelig lav til at snøsmeltingen ble fordelt utover et lengre tidsrom.

Følgende kommuner var berørt: Nes, Sørum, Aurskog-Høland, Fet, Rælingen, Skedsmo og Enebakk. I tillegg gjennomførte vi "forberedende flommøte", hvor de berørte kommuner møtte Heimevernet, Sivildforsvaret, Romerike politidistrikt samt NVE for å gjøre gode og samordnede forberedelser ved en eventuell skadeflom.

Akutelle medlemmer av Fylkesberedskapsrådet ble involvert, og erfaringen med gjennomføring av "forberedende flommøte" var gode, og ble mottatt meget bra av de som var med. Dette videreføres nå i 2015, og dato er satt for "forberedende flommøte 2015".

OP Sommer - terrortrussel sommeren 2014

Terrortrusselen mot Norge. Omtales ikke videre, da den antas godt kjent.

Samtlige kommuner i Oslo og Akershus ble berørt, og vi deltok på møte i redningsledelsen i Oslo politidistrikt.

Fylkesmannen viderebrakte pålegg fra Helsedirektoratet om forberedelser i tilfelle terror til samtlige kommuner under hendelsen, samt at vi rapporterte til DSB, Helsedirektoratet og KMD etter anmodning.

Fylkesmannen holdt gjennom hendelsen en særskilt tett dialog med Oslo kommune og tildels også Ullensaker kommune (hovedflyplass).

Fylkesberedskapsrådet ble ikke involvert. Mange av medlemmene i rådet er også medlemmer i redningsledelsen i Oslo politidistrikt. Forøvrig var saken godt kjent gjennom media, og Fylkesmannen satt ikke med ytterligere informasjon som kunne viderebringes og/eller drøftes i fylkesberedskapsrådet.

Det var læringspunkter knyttet til rapportering og deling av rapporter i CIM. Dette ble utbedret ved hjelp av leverandør av CIM.

Ressursrapportering

Årsaken til inntekter under vergemålsloven er overføringer beskrevet i regnskapet knyttet til vergemålsavdelingens drift.

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
51.2 Vergemålsloven	kr -1 532 700,81	kr 26 137 672,52
51.9 Annen siviladministrasjon (rest 51)	kr 23 959,07	kr 0,00
52.1 Fri rettshjelp	kr 1 885 280,19	kr 1 466 816,40
53 Forebyggende samfunnsikkerhet	kr 1 459 264,51	kr 0,00
54 Beredskapsforberedelser	kr 660 835,58	kr 0,00
55 Regional og kommunal krisehåndtering	kr 548 226,17	kr 0,00
Andre oppgaver under JD	kr 55 907,34	kr 0,00
Sum:	kr 3 100 772,00	kr 27 604 488,00

Resultatområde 60 Ledelse, virksomhetsstyring og administrasjon

60.1 Helhetlig ledelse og virksomhetsstyring

Vårt embetsoppdrag er klart oppdelt i ulike sektorer. Med både departement og direktorater som oppdragsgivere blir oppgavene våre mange og ulike. Dette kan være utfordrende, da de samme ressursene kan måtte benyttes på flere oppdrag. Ledelsen består av fylkesmann, assisterende fylkesmann, beredskapssjef og åtte avdelingsdirektører, som hver har ansvaret for sin del av det totale embetsoppdraget.

Avdelingsdirektørene skal først og fremst forvalte og ha ansvar for sine faglige sektorområder, men har også et særlig ansvar for å bidra til at embetet fremstår enhetlig, og med en enhetlig praksis utad, såvel som internt. Dette er et prioritert område i ledergruppen. Ledergruppen møtes jevnlig, i 2014 omlag annenhver uke.

I 2014 har det vært flere utvidete ledermøter, hvor også mellomlederne på de ulike avdelingene har deltatt. Dette for å bygge fellesforståelse innenfor viktige områder.

Det er videre gjennomført flere allmøter, av ulik varighet. Dette for å sikre at viktig informasjon blir gitt alle ansatte direkte.

Det ble gjennomført en medarbeiderundersøkelse, som først ble behandlet i ledermøtet, deretter i alle avdelingene.

Viktige virkemidler i den strategiske styringen har vært strategisk plan, embetets ROS-analyse og lokal lønnspolitikk.

ROS-analysen ble revidert ved inngangen til året, og risikovurderingene oppdatert. Vi konkluderte med følgende:

- Det gjennomføres sikkerhetskurs for de som møter publikum
- Ledergruppen diskuterer kompetansebehov og rekrutteringspraksis
- Vurdere lønnsnivå og lønnsvirkemidler
- Vurdere bemanningen på IT-seksjonen
- Øvrige momenter anført fra avdelingene følges opp i hver enkelt avdeling
- Fast/jevnlig rapportering på ledermøtene eller i hovedrapporter budsjett om risikoutvikling

Alle punktene ble fulgt opp i løpet av året.

Lokal lønnspolitikk ble etter en grundig prosess revidert og vedtatt på nytt. Dette i tett samarbeid med og involvering fra alle organisasjonene på huset.

Vår strategiske plan er moden for revidering. Dette arbeidet startet opp i 2014 og vil bli fullført i 2015. Denne prosessen er lagt opp med bred deltakelse fra alle ansatte.

Det ble videre vedtatt at revideringen av Strategisk plan må sees i sammenheng med forslag til ny kommunikasjonsstrategi. Styrking av kommunikasjonsområdet kan komme som en konsekvens av målsettingen om å få til bedre fellesforståelse og et helhetlig embete.

Vi har et konstruktivt og lærerikt samarbeid med ledelsen for fylkesmennene i Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark, det såkalte Oslofjordsamarbeidet.

60.2 Mangfold og likeverd

Vi har en personalpolitikk i tråd med statens føringer. Ved tilsetninger oppfordres personer med innvandrerbakgrunn, funksjonshemming og underrepresenterte kjønn til å søke.

Embetet har et godt samarbeid med ansattes organisasjoner. Samarbeidet er organisert gjennom SAMU som er et samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg. Det er oppnevnt verneombud i tråd med arbeidsmiljølovens regler, og saker drøftes med tillitsvalgte i tråd med Hovedavtalen.

Embetet har flest kvinnelige medarbeidere. Det er ikke spesielle lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i samme stillingskategori. Embetet har også et flertall kvinnelige ledere.

Embete er IA-bedrift, og følger opp dette arbeidet bl.a. med jevnlig behandling av sykefraværssrapporter på ledermøte og i SAMU. Etter flere år med nedgang i sykefraværet, hadde vi nå en liten oppgang sammenlignet med fjoråret. Vi er likevel lavere enn i perioden 2008-2012.

Vi har pr i dag ingen praksisplasser til personer under 30 år med nedsatt funksjonsevne. Men i henhold til IA-avtalen har vi lagt til rette for arbeidstakere med redusert arbeidsevne. Fysisk tilrettelegging av arbeidsplasser for den enkelte skjer kontinuerlig, det samme gjelder tilrettelegging av arbeidssituasjonen.

Lønn

		Kjønnsbalanse			Lønn	
		m%	k%	Totalt(N)	m (kr/%)	k (kr/%)
Embetsledelse/direktør	2014	30,0	70,0	10	100	101,2
	2013	20,0	80,0	10	100	96,4
Seksjonssjef/ass. direktør	2014	38,9	61,1	18	100	100,0
	2013	33,3	66,7	18	100	102,9
Saksbehandler I	2014	34,6	65,4	81	100	100,0
	2013	37,3	62,7	59	100	98,7
Saksbehandler II	2014	33,3	66,7	87	100	101,8
	2013	24,2	75,8	91	100	99,6
Kontorstillinger	2014	15,2	84,8	66	100	100,0
	2013	16,9	83,1	59	100	96,0
Fagarbeiderstillinger	2014	0,0	0,0	0	100	0,0
	2013	0,0	0,0	0	100	0,0
Unge arb.takere inkl lærlinger	2014	50,0	50,0	2	100	0,0
	2013	50,0	50,0	2	100	0,0
Totalt i embetet	2014	29,5	70,5	264	100	101,4
	2013	26,4	73,6	239	100	99,5

Deltid

		Deltid		Midlertidig		Foreldreperm.		Legemeldt fravær	
		M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%
Totalt i virksomheten	2014	23,5	76,5	20,5	79,5	35,7	64,3	18,8	81,2
	2013	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Ansatte

	Ledere med personalansvar			Medarbeidere			Lønn	
	2014	M%	K%	Totalt	M%	K%	Totalt	M%
FMOA	31,8	68,2	22	29,3	70,7	242	100	100,6

60.3 Informasjonssikkerhet og IKT

Informasjonssikkerhetsrapportering iht til embetsoppdrag 60.3 for 2014 ble sendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet den 16.9.2014, ref: 2014/17023. Arbeidet med informasjonssikkerhet er en kontinuerlig prosess i embetet

Rapportering på bruk av lisenser og status SQL gjennomført i henhold til krav.

60.4 Embetsspesifikke oppdrag på IKT-området

Vi hadde ingen spesifikke oppdrag på IKT-området i 2014.

Resultatområde 61 Samordning og modernisering i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Hovedansvaret for samordning overfor kommunene er tillagt samordningsstaben. Her er både embetets kommuneøkonomiansvarlige og embetets to informasjonsansvarlige plassert.

Embetets uttalelser til plansaker blir utarbeidet og samordnet av fylkesmannens miljøvern- og landbruksavdeling. Det pågår en løpende prosess for å effektivisere plansaksbehandlingen, der målet er vært en mer enhetlig plansaksbehandling og mer tid til veiledning og dialog med kommunene. Tilbakemeldingene har vært positive. Et grep i forhold til dette er utarbeidelsen av et eget forventningsbrev, med oversikt over de føringer kommunene må hensynta.

Internt er det utarbeidet en kommuneprofil som skal styrke avdelingenes og embetsledelsens kunnskap om den enkelte kommunes situasjon. Det gjennomføres en løpende oppdatering av disse. Dette oppleves som et nyttig verktøy internt, og gjør det enkelt å være oppdatert ved deltakelse på møter med kommunen.

Viktige arenaer for kommunedialog er fylkesmannens kommunemøter, hvor fagavdelingene er representert etter behov, og vår årlige kontaktkonferanse. I tillegg kommer den kommunikasjon som foregår løpende på faglige linjer. I 2014 ble det avholdt 7 kommunemøter, samt et eget møte (fra lunsj til lunsj) med alle ordførerne/rådmennene.

Møtevirksomheten mellom embetet og kommunene søkes samordnet gjennom egen tilsynskalender og møtekalender. Dette arbeidet er fulgt opp i 2014.

Det området vi fortsatt har størst forbedringspotensiale på er samhandlingen med øvrig regional statsforvaltning.

61.2 Modernisering i kommunene

Arbeidet har vært knyttet opp mot følgende hovedaktiviteter:

Kontakt mot kommuner – i forhold til den økonomiske situasjonen og behovet for fornying. Både i form av møter, og skriftlig kommunikasjon. Vi er i regelmessig kontakt med alle kommunene. For kommunene som har økonomiske utfordringer er det gjennomgående en tettere dialog og en mer utstrakt veiledning, med et fokus på kommunens eget ansvar for økonomisk balanse, og behov og muligheter for omstilling.

Skjønnsmiddelstøtte til ulike utviklingsprosjekter – både til enkeltkommuner og til kommuner som samarbeider. Når det gjelder de prosjekter vi støtter med skjønnsmidler, er det gjennomgående et sterkt fokus på omstilling og utvikling av tjenester. Kommunene informeres i et eget brev, og oppfordres til å søke. I 2014 støttet vi 8 ulike omstillings/utviklingsprosjekter med tilsammen 4,5 millioner kroner.

Utvalgskriteriene ved valg av prosjekter er: Samarbeid mellom flere kommuner går normalt foran søknader fra enkeltkommuner. Bredden i prosjektet teller også. Vi legger stor vekt på mulighetene til erfaringsoverføring, det vil si at det utarbeides skriftlig dokumentasjon av både prosess og resultat. Det skal være en egenandel i prosjektet. Vi støtter ikke rene drifts- eller investeringsprosjekter, det vil si at det for eksempel ikke gis støtte til ren kompetanseoppbygging hos kommunens ansatte i form av eksterne kurs og lignende.

I noen av prosjektene informeres vi jevnlig fra kommunene, men dette er ikke et krav fra vår side med noen få unntak.

Det området vi er dårligst på så langt, er erfaringsoverføringen til andre. Per i dag foregår det ved at vi sender rapporter/resultater til andre som vi fanger opp at ser på samme problemstilling, eller bruker resultatene i dialogen vår. Vi planlegger å benytte vår egen nettside til å legge ut beskrivelser av prosjekter, med tilhørende prosjektrapporter. Dette arbeidet er imidlertid forsinket.

I 2014 har vi hatt spesielle forventinger til prosjektet "Videreutvikling av verktøy for virksomhetsstyring" som vi enda ikke har de fullstendige resultatene fra (flerårig). Dette prosjektet antar vi vil ha størst overføringsverdi til andre.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Embetet har utarbeidet en elektronisk tilsynskalender for å kunne samordne tilsyn i tid. Denne fungerer meget bra for embetets egne tilsyn, og er presentert for kommunene.

Vi har tidligere vært i kontakt med øvrige regionale statsetater, og forsøkt å etablere en ordning med varsling om

tilsyn og eventuelt pålegg. Dette fungerer i liten grad. Og det ble i 2014 ikke avholdt møter mellom statsetatene med dette som tema.

Tilsynene gjennomføres i henhold til de maler som er utarbeidet av oppdragsgiverne. Både i møtene og i tilsynsrapporten prøver vi å fokusere på det konstruktive med tilsynet, og legger vekt på å legge til rette for læring.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Det ble i 2014 gjennomført en lovlighetskontroll av kommunalt budsjettvedtak, som følge av at kommunen hadde vedtatt en økonomiplan i ubalanse, og måtte meldes inn i ROBEK. Budsjettvedtaket oppfylte ikke kommunelovens krav og ble opphevet. Nytt budsjettvedtak kunne godkjennes. Vi hadde kun 1 kommune i ROBEK i 2014.

Denne kommunen fikk godkjent deler av sitt planlagte låneopptak, dette gjaldt pågående investeringer og låneopptak i forbindelse med VAR-området. Øvrige låneopptak fant vi ikke å kunne godkjenne før det var utarbeidet og vedtatt en ny økonomiplan.

Vi behandlet 5 vedtak om låneopptak fra interkommunale selskap, som følge av at en av eierkommunene var registrert i ROBEK. Alle ble godkjent.

Det ble behandlet og godkjent 20 kommunale garantivedtak.

Vi hadde ingen saker i forbindelse med vedtekter for kraft/hjemfallsfond.

62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

Gjennom året har det vært en løpende dialog mellom embetet og kommunene i forhold til økonomiforvaltningen/inntektssystemet/KOSTRA. Kommunene har fått bistand på telefon, e-post/brev og møter både her og ute i kommunene når det har vært etterspurt.

Vi hadde en ROBEK-kommune i 2014, denne ble fulgt opp med tett dialog, mens kommuner i faresonen har blitt fulgt opp gjennom veiledning når dette har vært ønsket.

Det ble avholdt et informasjonsmøte for kommunene (ledelse og økonomimedarbeidere) samme dag som forslaget til statsbudsjettet ble offentliggjort. Det ble også sendt et informasjonsbrev til kommunene samme dag. I tiden rett etter deltok vi på møter i flere kommuner og informerte om opplegget. Etter hvert som ny informasjon har kommet har vi videreformidlet denne også.

Forslag til fordeling av ordinære skjønnsmidler for 2015 ble utarbeidet høsten 2014. All tildeling av skjønnsmidler ble vurdert opp mot departementets retningslinjer.

Tilbakeholdte skjønnsmidler på 8 millioner kroner ble fordelt i løpet av 2. halvår. 4,5 millioner ble gitt som støtte til 8 ulike omstillings/utviklingsprosjekter. I forkant av tildelingen er kommunene gitt mulighet til å komme med innspill.

Se forøvrig punkt 61.2.

Som normalt, har vi også i 2014 videreformidlet og utarbeidet skriftlig informasjon til kommunene etter fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen. Økonomirådgiveren har stilt seg til disposisjon for kommuner som har ønsket deltagelse på egne møter.

KOSTRA-rapporteringen ble fulgt opp på vanlig måte. Økonomirådgiveren var i løpende dialog med flere kommuner underveis i rapporteringen, i tillegg til mer generell kontakt med kommunene om KOSTRA-spørsmål. Dette er typisk avklaringer i forhold til art/funksjon.

KOSTRA-data er en sentral del av dialogen med kommunene, blant annet på de møter hvor vi deltar, og benyttes i tillegg i de interne kommuneprofilene. I de tilfeller vi har sett feil i dataene har vi tatt dette opp med kommunen.

Vi har i 2014 ikke hatt kapasitet til en systematisk gjennomgang av 2013-dataene.

Resultatområde 63 Kommunalrett, forvaltningsrett, kommuneinndeling og valg

63.1 Kommunalrett

Det ble utført seks kontroller i medhold av kommuneloven § 59 nr. 1 i 2014. En avgjørelse ble kjent delvis ugyldig. Det ble foretatt lovlighetskontroll av eget tiltak i tre tilfeller, og 12 saker (anmodninger fra private) ble avvist, da kommunens avgjørelse ikke syntes umiddelbart betenkelig slik at henvendelsene ga grunnlag for videre undersøkelser. Det blir ikke mottatt henvendelser fra kommuner med et særlig behov for veiledning om kommunalrettslige tema.

Vi var representert på seminar arrangert av departementet om kommunalrett og forvaltningsrett arrangert i april. Hovedtema for fagdagen var lovlegkontroll-instituttet og spesielt lovlegkontroll av egne tiltak.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMOA	6	5	1	3	3	0	0	2
Sum	6	5	1	3	3	0		

63.3 Kommuneinndeling

Det har blitt gjort et betydelig arbeid i saken om fastsetting av kommunegrensen mellom de tre kommunene Hurdal, Vestre Toten og Østre Toten – i tillegg til fylkesgrensen mellom Akershus og Oppland. Vårt utkast til anbefaling ble oversendt Fylkesmannen i Oppland for uttalelse i oktober. Fylkesmannen i Oppland ga sin tilbakemelding i desember, og saken ble oversendt departementet med vår vurdering og anbefaling i januar 2015.

63.4 Valg

Det var ikke valg i 2014.

63.5 Forvaltningslovens og offentleglovas anvendelse i kommunesektoren

Embetet mottok 85 klager over avslag på innsyn etter offentleglova i 2014. Av disse ble 78 saker ferdigbehandlet. 61 vedtak ble stadfestet, 11 ble opphevet og 1 vedtak ble omgjort. Videre ble 5 saker avsluttet uten realitetsbehandling, enten ved at klagen ble trukket eller ved at innsyn ble gitt før klagesaken var ferdigbehandlet. 2 saker ble stilt i bero i påvente av en uttalelse fra Justisdepartementet.

Resultatområde 66 Planlegging, bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

Vi behandlet 658 klager i byggesaker og 52 klager på reguleringsplaner. Det er knyttet betydelig risiko til effektiv saksbehandling innen fastsatte frister. Vi har ikke klart å oppfylle målene i alle sakene, men vi mener likevel at vi totalt sett har kontroll.

Saker etter plan- og bygningsloven er rapportert tertialvis på: <http://rapportering.fylkesmannen.no/>.

Antall saker

Embetet mottok 734 byggesaker i 2014, mot 653 i 2013. 704 klagesaker ble avsluttet, 658 saker ble realitetsbehandlet og 46 saker ble avvist. Kommunens vedtak ble opphevet/omgjort i 149 av sakene.

Vi behandlet i tillegg 52 klager på kommunale reguleringsplaner.

Restanse

Det var 151 byggesaker i restanse ved årsskiftet.

Saksbehandlingstid

I Oslo og Akershus ble 45 prosent av sakene behandlet innenfor fristen på 12 uker. Saker hvor klagen er gitt oppsettende virkning etter forvaltningsloven § 42 skal avgjøres innen 6 uker og disse sakene har blitt prioritert.

Fristoverskridelser

Tolvukersfristen ble overskredet i til sammen 307 av sakene som ble avsluttet i 2014 (704 saker totalt). Der forsinkelsen skyldtes særegne forhold i saken eller det forelå behov for befarings på barmark, ble det sendt brev med forlengelse/opplysning om ny frist. Dette skjedde i til sammen 56 saker. I noen saker måtte fristen utsettes flere ganger. I 251 saker klarte man ikke holde fristen, uten at avtale om lengre frist etter pbl. § 218 (2) var inngått eller grunnlag for forlengelse etter forskriften § 7, 3. ledd forelå. Beregninger av saksbehandlingstiden i den siste kategorien saker (hvor vi ikke klarte å holde fristen) viser en overskridelse fra 1 dag på det minste til 493 dager på det meste.

De sakene hvor tidsfristen ikke ble holdt ble i hovedsak (281 av 307 saker totalt) avgjort innen 24 uker.

Refusjon

Vi mottok fem refusjonssaker i 2014. I 2014 ble tre refusjonssaker realitetsbehandlet.

Byggesaker innenfor markalovens geografiske virkeområde

Vi behandlet 5 klagesaker som gjaldt byggetiltak i marka, i tillegg til en klagesak om motorisert ferdsel etter § 10.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Det kom inn 4 klagesaker i 2014 og 3 klagesaker ble behandlet. 2 vedtak ble stadfestet, 1 ble opphevet.

Det kom i 2014 inn 2 søknader om ekspropriasjon hvor vi er førsteinstans og 5 søknader om forhåndstiltredelse. Det er behandlet 1 sak der Fylkesmannen er førsteinstans og denne ble innvilget. 1 sak ble trukket før avgjørelse. Det kom inn 5 søknader om forhåndstiltredelse, 4 saker om forhåndstiltredelse er behandlet og tillatelse til forhåndstiltredelse ble innvilget i disse 4 saker.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven og lov om kommunal forkjøpsrett til leiegårder

Vi hadde ingen klagesaker etter lov om kommunal forkjøpsrett til leiegårder.

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMOA	1	0	1	esl. §§ 6, 8 og 13 første ledd
Sum	1	0		

66.5 Planlegging og geodata

66.5SO1

Fylkesmannen har de siste fire årene hatt spesielt fokus på samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging ved behandling av kommunale planer. Det er stor vekst i regionen og et høyt antall saker. Vi jobber kontinuerlig med å forenkle saksbehandlingsrutinene våre for å få tid til mer tidlig medvirkning, jf årlig forventningsbrev til alle kommunene. Vi har avholdt dialogmøter med kommunene hvor formidling av statlig bypolitikk og SPR-BATP er ett hovedtema, disse har blitt arrangert sammen med vegvesenet og jernbaneverket. Fylkeskommunen har valgt å utsette sitt plantreff til nyåret på grunn av arbeidet med regional plan. Vi har også at egne møter med enkeltkommuner for å veilede i spesielle problemstillinger som gjelder disse kommunene, f.eks strandsonesaker og samfunnsikkerhet.

Vi deltar aktiv i Plansamarbeidet for Regional areal- og transportplan for Oslo og Akershus, samt arbeidet med revisjon av Regional plan for handel, service og senterstruktur og regional plan for masseforvaltning. Vi har deltatt på møter og konferanser fylkeskommunen har hatt i tilknytning til disse.

66.5SO3

Vi har også i 2014 ved hjelp av særskilte storbymidler bygget opp kompetanse innen fremtidsrettet byplanlegging og boligbygging. Vi har igangsatt et samarbeidsprosjekt med fylkeskommunen med tittel «livskraftige urbane bomiljø». Hovedformålet med prosjektet er å veilede kommunene i planlegging av bærekraftige byer og tettsteder, og for å bidra til at det legges til rette for tilstrekkelig boligbygging i hovedstadsregionen. Som første ledd i prosjektet arrangerte vi et verksted for kommunene for å dele erfaringer med utvikling av urbane bomiljøer. Det kom rundt 70 deltakere med representanter fra 18 av 23 kommuner i Oslo og Akershus. Verkstedet ble godt mottatt og vi fikk tilbakemelding på at det er et stort behov for flere fagsamlinger på dette feltet.

66.5SO4

Oslo og Bærum er med i Framtidens byer og Fylkesmannen er aktivt med i ATP-nettverket knyttet til denne satsningen. I tillegg holder vi oss oppdatert på prosjektet "Future built" hvor Oslo, Bærum og Asker deltar.

66.5SO5

En av oppgavene er å samle inn og utvikle arealdokumentasjon og gjøre den tilgjengelig for arealplanformål og miljøtiltak. Fra 2012 hatt vi hatt et samarbeidsprosjekt med Fylkesmannen i Østfold og Fylkesmannen i Vestfold under navnet «OslofjordGIS» - geografiske informasjonssystemer. Fra 2014 gikk dette samarbeidet fra prosjekt til et permanent GIS-samarbeid. Sammen har vi etablert grunnstrukturen for en moderne GIS-løsning til bruk for intern saksbehandling, som også andre fylker ønsker å knytte an til. GIS-løsningen bidrar til å effektivisere og kvalitetssikre saksbehandlingen.

Det offentlige kartgrunnlaget (DOK) vil bli iverksatt fra 1.1.2015. I følge KMD vil det foreligge en offisiell liste over autoriserte DOK-datasett innen årsskiftet. I forbindelse med Norge digitalt og Forvaltning-, drift- og vedlikeholds-avtalene (FDV-avtalene) som gjennomgås på årsmøtene i Norge digitalt, vil oppfølging og utdyping av hva som bør ligge i begrepet DOK for den enkelte kommune bli gjenstand for diskusjon og implementering.

66.5SO6

Fylkesmannen har hatt dialog med Kartverket om denne saken. Kartverket i Oslo har et prosjekt gående for å få ned restansene i midlertidige forretninger. Fylkesmannen har skrevet et fellesbrev til kommunene der det anmodes om å fullføre disse forretningene. I brevet gjøres kommunene oppmerksomme på at Fylkesmannen med grunnlag i matrikkelloven § 35, tredje ledd, kan fullføre oppmålingsforretning for kommunens regning, dersom oppmålingsforretningen ikke er fullført innen oppgitt frist. Fylkesmannen ser imidlertid matrikkelloven § 35 tredje ledd slik at Fylkesmannen har stor grad av skjønnsfrihet i vurderingen av om kompetansen skal brukes selv om vilkårene er oppfylt.

Resultatområde 68 Samepolitiske hensyn

Resultatområde er ikke aktuelt i Oslo og Akershus.

Resultatområde 69 Partistøtte

Fylkesmannen har godkjent søknadene om utbetaling av statlig tilskudd til kommune- og fylkespartiene over kap. 1530 og har videre vedlikeholdt registeret over alle partier og partilag (inkludert fylkesungdomsorganisasjoner) på lokalt og regionalt nivå.

Ressursrapportering

Det er en liten differanse i forhold til våre tall. Er knyttet til renteutgifter som ikke er medtatt i disse tallene.

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
Ressursbruk knyttet til adm/felles oppg./drift	kr 80 463 154,92	kr 22 075,50
Embetsspesifikke landsdekkende oppgaver (f.eks. FRI og trippelnett)	kr 0,00	kr 0,00
62 Kommuneøkonomi	kr 710 879,77	kr 0,00
66 Planlegging, bolig- og bygningsrett	kr 9 310 405,14	kr 949 831,96
Konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sameting	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under KMD	kr 1 076 423,78	kr 0,00
Sum:	kr 91 560 863,00	kr 971 907,00

Arbeids- og sosialdepartementet

Resultatområde 73 Sosiale tjenester

I 2014 har vi hatt stor fokus på særlig to områder innefor lov om sosiale tjenester - bruk av vilkår overfor NAV-brukere samt innføring av vedtak på lovens §17 opplysning, råd og veiledning.

Gjennom vår klagesakebehandling er individuelle vurderinger av barns behov vært løpende vurdert og kommentert overfor kommunene/bydelene.

Fylkesmannen har deltatt på samarbeidsutvalgsmøter i både Oslo og Akershus. Tiltak rettet mot kommunene og NAV-kontorene er blitt koordinert så langt som mulig.

Veiledningsprosjektet som fylkesmennene i Østfold, Rogaland og Oslo og Akershus har deltatt i de siste to årene avsluttes ved årsskiftet. Kunnskapen om brukernes og NAV-kontorenes henvendelser gir oss nyttig informasjon om hva kontorene strever med, hvilke kontorer har en forbedringspotensial og hva de trenger av kunnskap fra Fylkesmannen. Vi vil fortsette å registrere telefonsamtaler og bruke dette videre i 2015 selv om prosjektet avsluttes i 2014.

73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Andel klagesaker behandlet innen 3 måneder er 97,7%. Det er imidlertid en restanse ved året slutt på 143 saker. Det er en økning på saker inn i 2014 på 15%. Vi har behandlet 10 hendelsesbaserte tilsynssaker. Det er gjennomført opplæring knyttet til ny veileder til lov om sosiale tjenester i Nav, § 17 og vi har hatt en særlig satsing knyttet til bruk av vilkår.

I alle klagesaker vurderes opplysninger om barn og vi har lagt inn i våre maler som standardvurderinger der vi ser at det mangler opplysninger om barn.

Vi har faste møter med NAV Akershus og Oslo kommune/NAV-stat, herunder også samarbeid om arrangementer og felles deltagelse i nettverk.

Vi har i mange år hatt telefonvakt som er tilgjengelig for alle, brukere og ansatte i kommuner og bydeler. Det gis mye god veiledning via vår faste telefonvakt. Det er også mulig å snakke med ansatte ved oppmøte i vår resepsjon i telefonvaktiden, mellom kl. 11.30-15.30 hver dag i vinterhalvåret og 11.30-14.45 i sommerhalvåret.

73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

Det har blitt gjennomført opplæring i bruk av vilkår for NAV-ansatte i begge våre fylker. Tilsammen 180 personer har deltatt på tilsammen 6 samlinger. Bakgrunnen var at vi i forbindelse med klage og tilsynsaktiviteter erfarte kunnskapsmangel knyttet til å sette lovlige vilkår, herunder saksbehandlingen.

Videre har vi gjennomført 3 samlinger knyttet til lov om sosiale tjenester § 17, samt delt ut kopi av veileder utarbeidet av Arbeids- og velferdsdirektoratet knyttet til lov om sosiale tjenester i NAV § 17. Vi erfarer at veiledere som er utarbeidet av direktoratet er dårlig kjent blant nav-ansatte. Tilsammen ca. 300 nav-ansatte deltok på samlingene.

Forøvrig har vi ansvar for og drifter nettverk knyttet til sosialtjenesteloven KVP i begge fylker der vi arbeider tett med representanter fra Nav stat Akershus, Nav-stat Oslo og Oslo kommune. Det er også etablert nettverk i Oslo og Akershus vedrørende økonomisk rådgivning.

Vi er av den oppfatning at å se tilsyn/klagesaksbehandling samt råd og veiledning i sammenheng gjør at våre opplæringstiltak blir mer treffsikkert overfor ansatte som arbeider på Nav kontorene.

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Fylkesmannen planlegger arbeidet med å nå målene i samarbeid med hhv Nav Oslo og Oslo kommune, og Nav Akershus.

I 2014 er det gjennomført 4 systemrevisjoner med kommuner i Akershus der tildeling og gjennomføring av kvalifiseringsprogrammet har vært tema. Tre av fire kommuner fikk avvik men vi ser at tilsynene har en positiv effekt på både tildeling og oppfølging av deltakere i programmet. Vi har lagt vekt på at kvalifiseringsprogrammet er fortsatt høyt prioritert som en del av fattigdomssatsningen.

Daglig råd og veiledning overfor kommunene per telefon prioriteres gjennom året og kommunene gir positive tilbakemeldinger på raske avklaringer.

I **Akershus** er det avholdt seks nettverksamlinger og tre fagdager for ansatte som arbeider med kvalifiseringsprogrammet. Det er i gjennomsnitt ca 60 deltakere på disse samlingene fordelt på veiledere, fagansvarlige og ledere fra de fleste nav kontorene. Vi har hatt særlig fokus på at brukere som fyller vilkår skal få et tilbud om program. Tilsynserfaringer har vært et gjennomgående tema samt kommunenes egen erfaringer fra det daglige arbeidet.

I **Oslo** er det avholdt 2 heldags nettverkssamlinger samt en 2 dagers samling med overnatting. Samlinger er planlagt og gjennomført sammen med Nav fylke og Oslo kommune. Ca 40 ansatte fordelt på veiledere, fagansvarlige og mellomledere har deltatt. Temaene har omhandlet erfaringer fra tilsyn, etnisitet, rus, inkludering og mangfold samt erfaringsutveksling.

Vi har videre delt ut mindre tilskudd til kommuner og bydeler til gjennomføring av kompetansehevende tiltak i egen regi, herunder støtte til dagsseminarer, samhandlingskompetanse på kontoret, styrking av samarbeid på tvers av styringslinjer, bedre utnyttelse av virkemidler og lignende tiltak. Formålet med tilskuddene har vært å motivere kommuner og bydeler til å ta ansvar for egne utvikling og kompetansebehov. Dette har vært godt mottatt av våre kontorer i fylket.

Vi har behandlet totalt 2 klagesaker fra Oslo vedrørende kvalifiseringeprogrammet i 2014. Begge ble stadfestet. Ingen saker fra Akershus.

73.4 Økonomisk rådgivning

Vi har hatt løpende utadrettede aktiviteter i egne fylker samt i seks andre fylker i egenskap av rollen som kompetansesenter for østlandsregionen.

Til sammen har vi arrangert, holdt foredrag og bidratt til faglig innhold til 31 kurs, konferanser og nettverkssamlinger i regionen i løpet av 2014. Til sammen har 1028 personer deltatt på våre arrangementer. Temaene har blant annet vært: juridiske rettigheter og plikter til innfordring av pengekrav, rundskriv om lov om

sosiale tjenester i Nav, veilederen til §17 og endringer i gjeldsordningsloven. I tillegg kommer formidlinger av erfaringer, statistikk, lovendringer og forskning på området.

Når det gjelder saksutviklingen på området har vi utviklet en egen statistikk som fremdeles føres av fylkene Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland.

Vi har løpende samarbeidsmøter med eksterne aktører som Røde kors, Sifo, Lindorff, Velferdsetaten i Oslo, Namsfogden i Oslo og namsmenn i Akershus. Et særskilt samarbeid med Namsfogden i Oslo og 4 bydeler om oppfølging av personer som har fått innvilget gjeldsordning etter gjeldsordningsloven er videreført.

Det er gjennom tilskuddsordningen i Avdir gitt tilskudd til et samarbeidsprosjekt i Skedsmo og Ullensaker kommune for arbeid med økonomisk rådgivning og psykisk helse.

Fylkesmannen har utarbeidet en veileder for tilsyn med økonomisk rådgivning. Det er gjennomført tilsyn med en kommune i Akershus og en bydel i Oslo. Det ble ikke funnet avvik på disse 2 kontorene.

73.5 Boligsosialt arbeid

Fylkesmannen har i 2014 vurdert, prioritert og forlelt tilskudd til kommuner og bydeler i våre to fylker.

I **Oslo** har 13 bydeler mottatt tilskudd, 6 søknader ble avslått.

I **Akershus** har 13 kommuner mottatt tilskudd til totalt 14 prosjekter. 2 søknader ble avslått.

Det har vært løpende kontakt med samarbeidspartnere, tilskuddskommuner- og bydeler og 5 prosjekter har vært besøkt i løpet av 2014.

Fylkesmannen arrangerte 2 store boligkonferanser for hhv Oslo og Akershus. På begge konferansene var det ca 70 deltakere. Temaene på konferansen for Akershus har omhandlet: barnefamilier og ustabile boforhold, sårbare overganger ved etablering i eget hjem, statistikk fra Akershus om bostedsløse, rettsikkerhet og vedtak på tjenester, Husbanken bidro med innlegg om Housing First og om den nye boligsosiale strategien.

Konferansen for Oslo hadde særlig fokus på: Fortetting av boliger – konsekvenser for bomiløet, kunnskapsoppsummering og prosjekterfaringer fra Nettverk Eldre og Rus Oslo, helhetlig bruk av Husbankens virkemidler, informasjon om Byrådets boligsatsing, om tilskudd til tilpasning av bolig, Ut av Ungbo - hvordan skaffe selvstendig bolig, om fremtidshuset på Grünerløkka – et oppfølgingstiltak med bolig for ungdom og om tverrfaglighet i booppfølgingstjenesten.

Fylkesmannen har også deltatt i referansegruppen til Fafo – rapporten «Boligsosialt arbeid og kompetanseutvikling. Evaluering av videreutdanning i metodisk boligsosialt arbeid.»

73.6 Barn og unge

Fylkesmannen mottok tilsammen 34 søknader om tilskudd til bekjempelse av barnefattigdom, 10 søknader fra kommuner i Akershus og 24 søknader fra bydeler i Oslo. Søknadene ble behandlet i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet. 11 av 15 bydeler fikk innvilget tilskudd og 12 av 22 kommuner i Akershus. Dette omfatter også kommuner/bydeler som søkte om overføring av tilskudd fra 2013.

Vi har i løpet av 2014 fulgt opp med besøk i tre bydeler i Oslo og fire kommuner i Akershus. Vi registrerer at svært mange kommuner og bydeler har gode prosjekter. Det kan synes som om Akershus kommuner har et større behov for oppfølging og bistand fra Fylkesmannen enn bydelene i Oslo.

Vi har hatt et løpende samarbeid gjennom hele 2014 med Nav fylke, fylkeskommunene, Kunnskapsdepartementet, Barne, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Arbeidsdepartementet, fylkeskommunen og skoler i satsingen om økt gjennomføring i videregående opplæring i tråd med satsingen ny GIV.

Embetet har i 2014 igangsatt et internt to-årig tverrfaglig prosjekt "Barnekonvensjon i praksis" hvor alle embetets fagavdelinger er representert og som har som mål å implementere Barnekonvensjonen i kommunene. Det er særlig vektlagt Barnekonvensjonens artikkel 12 - barn og unges rett til medvirkning.

Fylkesmannen har løpende kontakt med kommuner og bydeler som ønsker informasjon, råd og veiledning

tilknyttet deres arbeid med barn og unge, økonomisk stønad til barnefamilier eller særskilte satsinger den enkelte kommunen har.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
73.3 Kvalifiseringsprogrammet	kr 559 831,83	kr 771 837,97
73.9 Andre oppgaver – Sosialtjeneste (rest 73)	kr 1 185 228,59	kr 1 971 160,43
Tilsyn etter lov om sosiale tj. i NAV	kr 1 672 919,21	kr 202 612,98
Andre oppgaver under ASD	kr 2 295 993,42	kr 584 305,15
Sum:	kr 5 713 973,00	kr 3 529 916,00

Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatområde 76 Samhandling, kvalitet og helseberedskap

Fylkesmannen har i kommunebesøk og gjennom nettverksarbeid fulgt opp samarbeidsavtaler. FM har avholdt kompetansehevede konferanse i saksbehandlere i kommunen.

76.1 Samarbeid mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten

Samarbeidsprosjekter og rutiner som eksempler på god praksis

For å kunne svare på de kravene som ligger i embetsoppdraget under dette ansvarsområde har vi foretatt en kartlegging blant kommunene i Akershus og Oslo. 15 kommuner i Akershus, 14 bydeler i Oslo, samt Helseetaten og Sykehjemsetaten i Oslo har svart på kartleggingen, noe som er en positiv utvikling sammenlignet med året før.

Bærum kommune

Ambulerende tjenester samarbeider på tvers av fagområdene rus, psykisk helse og sosialfaglige tjenester og tilbyr tjenester ut fra brukerens primære behov. På området rus og psykososial oppfølging har kommunen to samhandlingsprosjekter med DPS Bærum etter FACT modellen. Det er 3 årsverk som er inn i prosjektene, finansiert av rammen. Det er lav terskel for å ta kontakt: pårørende, hjelpeapparatet kommunalt- eller spesialisthelsetjenestenivået, brukere selv, politi, m.fl. Tanken bak er en dreining fra stasjonær til mer ambulant oppfølging av brukere som bor i bemannede boliger.

Lørenskog kommune

Det er etablert samarbeid mellom Ahus og kommunen, regulert gjennom pasientflytavtalen. Det er også etablert et Helse- og omsorgsfaglig samarbeidsutvalg mellom Ahus og kommunene som tar opp sentrale og utfordrende forhold.

Follokommunene

Har 11 samarbeidsavtaler med Ahus, og har blant annet prosjektet "Helhetlig pasientforløp i hjemmet".

Øvre Romerike og Ahus

Har utarbeidet retningslinje for samarbeid mellom kommunene på Øvre Romerike og Ahus ved BUP Øvre Romerike. Tilbakemeldingen er at retningslinjen har bidratt til bedre samarbeid mellom linjetjenestene til beste for brukeren. Det er også utarbeidet retningslinjer for samarbeid mellom kommunene, DPS, ARA Øvre Romerike og sykehusavdelingene i Divisjon psykisk helse Ahus.

Gjerdrum kommune

Hovedavtale og retningslinjer knyttet til psykisk helse og rus mellom kommunen og Ahus er reforhandlet.

"Romeriksprosjektet" avsluttes våren 2015, ny avtale er forhandlet frem. Tilbakemeldingen er at dette har fungert bra: koordineringsansvaret ligger hos Ahus, mens kommunene melder inn saker.

Kompetansehevede tiltak

Implementering av samhandlingsreformen har vært en overordnet og prioritert oppgave for oss, både gjennom kartlegging og kvalitetsforbedringsarbeid, og gjennom at vi "følger med", er pådriver og veiledningsevne overfor involverte aktører. Status for samhandlingsreformen har vært et sentralt tema i våre møter med kommunene. I 2015 har vi gjennomført møte med arbeidsgruppen i samhandlingsnettverket i Akershus, hvor samhandlingsprosjekter og samarbeidsavtaler har vært på dagsorden.

15. desember ble det arrangert en nettverkssamling for samhandlingskoordinatorer og kontaktpersoner innen Kompetanseløftet i Akershus-kommunene. ...

11. november arrangerte Fylkesmannen sin årlige Helsekonferanse, med 300 deltagere fra Oslo og Akershus. Likeverdige helsetjenester til barn, unge og mennesker med omfattende hjelpebehov var et overordnet tema. Psykisk helse var et gjennomgående tema, og gode eksempler fra kommunene på hvordan helsepersonell kan møte sårbare grupper, bl.a. rusavhengige, ble presentert.

For å koordinere, samordne og fordele oppgaver med utgangspunkt i resultat og rapporteringskrav innen område 76.1 og i de forskjellige områdene i embetsoppdraget, sett i lys av samhandlingsreformen har det blitt opprettet en samhandlingsgruppe på tvers av seksjonene i Helseavdelingen. Samhandlingsgruppen har månedlige møter.

Én ansatt hos oss startet studiet "Helse og omsorg i plan" høsten 2014 ved Universitet i Tromsø.

76.3 Kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten

Link til Kvalitetsavtalen har blitt lagt ut på våre nettsider og har blitt distribuert til aktuelle nettverk som Fylkesmannen har et ansvar for.

Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk - IPLOS

Fylkesmannen arrangerte IPLOS-temadag 8. oktober, i nært samarbeid med Helsedirektoratet. Temadagen hadde omlag 150 deltagere, som fikk en god gjennomgang av status og statistikk for IPLOS fra nasjonalt hold. Det ble også presentert gode eksempler og utfordringer fra kommunene.

Fylkesmannen deltok også på et dialogmøte med Helsedirektoratet 15. mai, hvor ulike tema knyttet til IPLOS-statistikk ble presentert og diskutert.

76.5 Felles digitalt nødnett

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har kartlagt om kommunene har innført og tatt i bruk nødnett. Det fremkommer at nødnett er installert og tatt i bruk i de fleste legevakter. Det fremkommer også at mange fastleger har fått installert utstyr og fått opplæring, men at det er ulik benyttelsesgrad. En av kommunene har svart at nødnettet er lite brukervennlig sett fra kommunenes perspektiv. To små kommuner skriver at de ikke har tatt det i bruk.

76.6 Helseberedskap og smittevern

Retningslinjer for antibiotikabehandling i primærhelsetjenesten samt informasjon om Norsk overvåkingssystem for antibiotikabruk og helsetjenesteassosierte infeksjoner (NOIS) i kommunen, som også omfatter sykehjem har blitt lagt ut på våre nettsider, samt at de har blitt distribuert til aktuelle nettverk. Fylkesmannens møte for kommuneoverleger i Oslo og Akershus hadde forelesere fra Helsedirektoratet om retningslinjer for antibiotikabruk i primærhelsetjenesten og om nye bestemmelser i OIS forskriften. Det ble også forelest om aktuelle informasjon vedrørende Ebola. Fylkesmannen har distribuert veiledningsmateriale om Ebola til kommunene, og ansatte har deltatt på flere fagseminar om temaet. Videre har helseavdelingen samarbeidet med beredskapsstaben hos Fylkesmannen i ukentlige møter. Helseavdelingen har også deltatt som observatør ved et tilsyn med håndtering av beredskap..

76.7 Personell og kompetanse

Kompetanseløftet

Kommunenes planer for gjennomføring av Kompetanseløftet 2015 og resultatrapporter er sammenfattet, og det er utarbeidet en samlerapport på bakgrunn av tilgjengelige data som viser måloppnåelse innen de ulike delmålene. Rapportene er sendt Helsedirektoratet innen fristen 1.mars 2014. Det er avholdt informasjonsmøte om tilskuddsordningen, søknadsprosess, kompetansebehov og planlegging for nettverket med kommunenes kontaktpersoner for Kompetanseløftet 2015. I desember ble det gitt informasjon om den nye tilskuddsordningen til representanter fra nettverk for kontaktpersoner for Kompetanseløftet, samhandlingsnettverket, Høyskolen i Oslo og Akershus og Utviklingssentrene.

Turnustjenesten

Det blir stadig vanskeligere å opprette tilstrekkelig antall turnusplasser i spesialisthelsetjenesten for fysioterapeuter i region sør-øst. Fylkesmannen må hvert år anmode Statens autorisasjonskontor for helsepersonell om å pålegge helseforetak å videreføre eller opprette nye turnusplasser.

For turnusperioden 15.08.2014-15.08.2015 var det 148 studenter som skulle tildeles turnusplass (6 mnd. spesialisthelsetjeneste og 6 mnd. kommunehelsetjeneste) i region sør-øst (10 fylker) og 7 ventelistekandidater fra 2013 skulle tildeles turnusplass kun i spesialisthelsetjeneste (6 mnd.) fra 15.08.2014. Det ble opprettet 144 turnusplasser i region sør-øst og vi disponerte i tillegg 6 plasser i region nord. Alle studentene/kandidatene ble tildelt plass.

Det ble avholdt turnuskurs i offentlig helsearbeid for turnusleger, -fysioterapeuter og -kiropraktorer våren og høsten i 2014.

Fylkesmannen administrerer tildeling av turnusplasser for turnusleger i kommunehelsetjenesten. Oslo og Akershus hadde våren og høsten 2014 totalt 45 turnusleger for begge periodene i kommunehelsetjenesten. Vi gjennomfører gruppeveiledning for turnuslegene i kommunehelsetjenesten. Dette er et supplement til individuell veiledning tilknyttet arbeidsstedet. Oppgaven løses gjennom en stillingsbrøk på 60 prosent fordelt på to leger. I tillegg arrangeres det hvert halvår akuttmedisinsk kurs i samarbeid med Akershus universitetssykehus HF og Oslo kommunale legevakt. I samarbeid med Helfo gjennomføres introduksjonsseminar om oppgjøringsordninger og riktig takstbruk. Vi holder egne halvårige kurs for turnuskandidatene med vekt på helsejuss og offentlig helseforvaltning.

76.8 Rettsikkerhetsarbeid

Pasient- og brukkerrettighetsloven kap. 4A

Vi har hatt forelesninger for 6 kommunale instanser. I tillegg har vi mye veiledning på telefon, både ved at helsepersonell har ringt oss for råd og veiledning, og i forbindelse våre tilbakemeldinger på vedtak.

Vi har hatt en økning med nesten 50 vedtak, og mottok i 2014 524 vedtak. 293 av disse vedtakene er fattet for mer enn 3 måneder.

Over 1/3 av vedtakskopiene har krevd oppfølging i form at vi har gitt veiledning og tilbakemelding på grunn av mangelfulle vedtak. Vedtakene har hatt mangler ved saksbehandlingen eller det har vært mangelfullt begrunnet slik at det ikke klart fremgår at vilkårene for å gi helshjelp med tvang er oppfylt.

33 av vedtakene er opphevet. Dette er en betydelig økning fra 2013. Vedtakene er blitt opphevet blant annet fordi de er fattet feil vedtaksmyndighet, på grunn av svært mangelfulle vedtak eller at vilkårene ikke er oppfylt, eks at det gis psykofarmaka for psykiske følgetilstander til demens. Samtidig med opphevelsen har vi gitt tilbakemelding på hva som mangler og veiledning for videre saksbehandling.

Vi mottok ingen klager.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

En rekke tverrgående oppdrag som Fylkesmannen har fulgt opp innenfor tidsfrister (se nedenfor)

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Stabilt antall saker fulgt opp fortløpende.

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMOA	43	5
Sum	43	

77.3 Særfradrag

Fallende antall saker - fulgt opp fortløpende.

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMOA	12	28
Sum	12	

77.4 Førerkortsaker

Behandling av førerkortsaker har i hele 2014 vært et prioritert saksområde, og har vært organisert som "Prosjekt trafikkmedisin" med egen prosjektleder. Dette for å kunne redusere saksbehandlingstiden, hvilket har vært vellykket. Det har i tillegg vært fokusert på ekstern undervisning til spesialisthelsetjenesten. Prosjektet er besluttet å vedvare ut 2015.

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMOA	4736	34
Sum	4736	

77.5 Pasientjournaler

Stabilt antall saker fulgt opp fortløpende (ekstern samarbeidspartner)

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMOA	65
Sum	65

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

Fylkesmannen har videreført sin pådriverfunksjon overfor kommunene, spesielt innen planarbeid, nettverksmøter og håndtering og kompetanseheving av alkoholloven.

83.1 Folkehelsearbeid

I 2014 gjennomførte Fylkesmannen tilsyn med kommunens folkehelsearbeid etter oppdrag fra Statens helsetilsyn. Myndighetskravet var folkehelseloven og forskrift om oversikt over folkehelsen samt plan og bygningsloven.

Tema for tilsynet var kommunens arbeid med løpende oversikt over befolkningens helsetilstand og de positive og negative faktorene som kan påvirke denne. Hensikten med tilsynet var å påse at kommuner som ikke hadde satt i gang systematisk løpende oversiktsarbeid var kommet i gang med dette. Fylkesmannen fikk i tillegg oppdrag å foreta en kartlegging av det løpende oversiktsarbeidet i kommuner der det ble påvist at arbeidet var kommet i gang, og ut fra denne kartleggingen gi kommunen en veiledende vurdering av status for arbeidet. Fylkesmannen i Oslo og Akershus gjennomførte tilsyn i 4 kommuner i Akershus samt i Oslo kommune sentralt og 1 bydel. Det ble ikke funnet avvik ved disse tilsynene, men det var store forskjeller i hvor langt kommunene var kommet med det løpende oversiktsarbeidet.

Fylkesmannen etterser at folkehelsehensyn blir ivaretatt i kommunale planer. Dette gjelder særlig i uttalelser til oversiktsdokumentet, kommunedelplan for folkehelse, planstrategi, planprogram og kommuneplanen. Embetet arbeider tverretattlig på dette området og innføring av folkehelseloven og tilsynet med folkehelsearbeidet i 2014, har forsterket dette samarbeidet ytterligere. Alle avdelinger hos fylkesmannen fikk orientering om tilsynet, og

mange av avdelingene var delaktig i selve gjennomføringen som revisor eller observatør.

Det er stor aktivitet på opplæring i forskrift om oversikt over folkehelsen både i Oslo og Akershus. Dette er et strategisk arbeid som pågår gjennom flere år og på ved ulike etater og nivåer. I 2014 har mye av opplæringen vært i form av møter og kurs, utført av Akershus fylkeskommune og Oslo kommune, i god dialog med Fylkesmannen. De arrangerer kurs i hjelp til både å finne frem til dataoversiktene på nett, samt opplæringen til bl.a. helse- og omsorgspersonell i § 5b i folkehelseloven. Fylkesmannen deltar i kompetanseoppbygging bl.a. gjennom deltakelse i det tverretatlige arbeidet med kommuneplanarbeid i embetet, regionalt planforum der en møter kommunene for å drøfte deres kommuneplaner, gjennom årlige forventningsbrev til kommunene samt det landsomfattende tilsyn med folkehelsearbeidet i 2014, som beskrives ovenfor.

Fylkesmannens vurdering er at det er stor oppmerksomhet på oversiktsarbeidet både i Akershus fylkeskommune og Oslo kommune, og det arbeides systematisk i ulike etater og nivåer for at det skal bli en enda bedre struktur på arbeidet, for å få gjennomført de oppgavene som er pålagt. Videre har vi merket oss at dette også er gjeldende i mange kommuner. Det vises i plandokumentene, i regionalt planforum, tilsynene på folkehelsearbeidet som er gjennomført, samt på møter og kurs på andre arenaer. Flere kommuner i Akershus har utarbeidet kommunedelplan for folkehelse der oversiktsdokumentet over helsetilstanden og påvirkningsfaktorene er vedlagt og dette er et ledd i kommuneplanarbeidet.

Fylkesmannen gjennomførte i 2014 i samarbeid med Helsedirektoratet og Arbeidstilsynet kompetansehevende kurs om helsemessige forhold ved skolemiljøet. Dette var en oppfølging av kartleggingen av godkjenningsstatus ved alle grunn- og videregående skoler i fylket innen forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Målgruppen for kurset var ledere, personell fra skole, helse, miljørettet helsevern samt eiere av skolebygg fra Oslo og Akershus. I alt 80 personer deltok. Fylkesmannen vil i 2015 følge opp kommunene for å få oversikt over status og om det har skjedd forbedringer.

Alkoholloven

Veiledning om alkoholloven overfor kommunene, foregår normalt gjennom avgjørelse av klagesaker og tolkningsuttalelser.

I 2014 arrangerte vi sammen med Kompetansesenter rus - region øst (KoRus-Øst) og Kompetansesenter rus - Oslo (KoRus-Oslo), et seminar om alkoholloven hvor de fleste kommunene var representert. Bakgrunnen for møtet var å etablere et nettverk slik at kunnskap om alkoholloven kan økes og for at erfaring kan deles. Fylkesmannen skal arrangere et tilsvarende seminar i løpet av 2015.

Videre har saksbehandlere hos oss deltatt på kompetansehevende kurs i alkoholloven, avholdt av Helsedirektoratet 10. og 11. november 2014.

Resultatområde 84 kommunale helse- og omsorgstjenester

Området er ivaretatt ved å skape arenaer for samhandling, informasjon, rådgivning og nettverksbygging. Ressursene til denne type "bidra til aktiviteter" er begrensede og er ikke på alle områder i samsvar med oppgaver og tildelte rammer. Innenfor omsorgsplan 2015/2020 og innenfor psykisk helse og rusfeltet er det gitt 21 midler som har gjort det mulig å drive et aktivt utviklingsarbeid.

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

Samhandlingen mellom fastlegene og den øvrige helsetjenesten i kommunen

I en årlig kartlegging blant kommuner og bydeler har Fylkesmannen etterspurt hvordan samhandlingen mellom fastleger og den øvrige helsetjenesten er tilrettelagt.

Gjennomgående svarer både bydeler og kommuner at mye av samhandlingen er lagt til allmennlegeutvalget (ALU) og legens samarbeidsutvalg (LSU). I disse fora er det jevnlig møter hvor også andre representanter fra helse- og omsorgstjenestene inviteres inn, og hvor aktuelle tema settes på dagsorden. Kommune- og bydelsoverleger nevnes som bindeledd mellom fastlegene og den kommunale helsetjenesten og som tilretteleggere for samhandling. Elektronisk kommunikasjon, eller såkalte PLO-meldinger, fremheves av flere som sentralt i samhandlingen. Flere kommuner og bydeler nevner også at fastlegene på ulike måter er engasjert i offentlige legeoppdrag f.eks. ved helsestasjoner og på sykehjem. Annen type samarbeid som nevnes er allmennlegetjenestens representasjon i ulike tverrfaglige prosjektgrupper knyttet til bl.a. etablering av

lokalmedisinske senter og såkalte KAD-plasser. Bare et fåtall nevner samhandling knyttet til oppfølging av enkeltstående brukere/pasienter, og det er vanskelig å vite om kartleggingen her gir et korrekt bilde. En kommune nevner at også Friskliv er med i den elektroniske meldingsutvekslingen, og at fastleger mottar direkte journal på de av deres pasienter som er på frisklvsresept.

I kartleggingen ble kommunene videre spurt om hvorvidt samhandlingen var nedfelt i skriftlige samarbeidrutiner. Svært få svarte at slike samarbeidsrutiner ikke var skriftlig nedfelt, men det varierer i stor grad i hvilken utstrekning

en slik formalisering foreligger. Noen jobber med å få dette på plass. Noen har skriftlige rutiner for samhandling mellom fastlegene på enkelte av kommunens tjenesteområder, som f.eks. helsestasjon og hjemmetjeneste. Flere nevner også skriftlige avtaler om elektronisk meldingsutveksling.

Vurdering av fastlegeordningen mht kavlitet og kapasitet

Oslo:

I den årlige kartleggingen som Fylkesmannen fortar i kommuner og bydeler, gir 14 bydeler tilbakemelding på at både stabilitet og kapasitet er veldig god/god/rimelig god. Flere har opprettet nye hjemler i 2014, også såkalte null-liste hjemler, for å stabilisere kapasiteten. Jevnt over svarer de også at stabiliteten over tid har vært god, og at det er lite utskifting blant fastlegene. En bydel gir tilbakemelding på at arbeidspresset blant fastlegene har økt, grunnet nye oppgaver bl.a. knyttet til samarbeid med NAV, og at flere fastleger dermed ønsker å redusere sine lister.

Akershus:

Blant kommunene i Akershus (14 av 22 kommuner har svart på kartleggingen), er bildet mer variert. Noen har opptil 1000 ledige listeplasser, mens andre har fulle lister og hvor det jobbes aktivt for øke kapasiteten i nær fremtid. Noen har økt kapasiteten jevnt over flere år. En kommune beskriver at det er en utfordring med å beholde turnuslegene over tid. En annen kommune beskriver travlere hverdager for legene etter samhandlingsreformen, med mer papirarbeid, og at flere fastleger ønsker å gå ned i antall pasienter.

Midlertidig suspensjon fra ordningen

Vi har ikke mottatt søknader om suspensasjon fra Fastlegeforskriften

Samlevurdering av legevaktene i fylkenes kommuner

Legevaktene i Akershus er i stor grad interkommunale. Oslo kommune har felles kommunalt legevaktstilbud, med samlokaliserte tjenester fra kommune og helseforetak. Digitalt nødnett er tatt i bruk ved alle legevaktene i Oslo og Akershus. Felles legevaktsnummer er p.t. ikke innført.

Fylkesmannen er ikke kjent med en økning i antall tilsyn- og klagesaker. De fleste klagesaker Fylkesmannen mottar har blitt returnert for intern avklaring. Det er ikke innrapportert noen større organisatoriske og faglige utfordringer.

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Revidert veileder om helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel har blitt lagt ut på våre nettsider og blitt distribuert til aktuelle fagpersoner i kommunene.

Har etablert dialog med helsepersonell som jobber i fengslene med tanke på å danne et nettverk.

Temaet har blitt en del av arbeidsoppgavene til den interne gruppen som jobber med samhandling på tvers avdelingen.

84.6 Helse- og omsorgstjenester i et flerkulturelt samfunn

Fylkesmannens helsekonferanse 2014 hadde tittelen: " Likeverdige helsetjenester for alle- barn, unge og mennesker med omfattende hjelpebehov.". Ved konferansen tok vi opp temaet erfaringer med bruk av tolk i helsetjenesten, betydningen av at tolkene er godt kvalifiserte for oppgaven, og at helsepersonell har den nødvendige kunnskap for å kunne bruke tolketjenesten på en profesjonell måte. Likeverdige helsetjenester i et folkehelseperspektiv var også tema ved konferansen, samt frivillige organisasjoners bidrag ovenfor

mennesker med hjelpebehov. Også på Fylkesmannens årlige Demenskonferanse 12. juni ble minoritetshelse satt på agendaen, gjennom et foredraget "Eldre innvandrere og demens", ved Direktør for NAKMI.

Fylkesmannen har dette året samarbeidet med RVTS om et tverrfaglig kompetansehevingsprogram som går over 4 samlinger. Det har tittelen: "Hjelp som nytter - arbeid med familier med innvandrerbakgrunn." Ved kurset blir det tatt opp temaer som flyktningers psykososiale situasjon og bakgrunn, opplevelser fra krig og flukt, traumelidelser, utfordringer, tvangsekenskap, kjønnslemlestelse samt vold i nære relasjoner bl.a. Et sentralt emne er hvordan man som fagpersonell ved kontakt og i dialog kan bidra til å redusere traumerelaterte plager og psykososialt stress hos barn, voksne og hos familien som helhet. Det er planen at kurset skal tilbys alle kommuner i Akershus og alle bydeler i Oslo. Hittil et kurset i gang for 4 bydeler i Oslo, samt for 8-9 kommuner i Akershus. Målgruppene er tverrfaglig fagpersonell som arbeider med disse gruppene av befolkningen.

Temaet likeverdige helsetjenester er også tatt opp i kompetansehevingskurs for demensteam, samt at vi ved tilsyn med helsetjenesten har tatt opp bruk av tolk i et likeverdighets- og forsvarlighetsperspektiv. For helsesøstre som arbeider med ungdom er emnet vold i nære relasjoner tatt opp ved nettverkssamlinger. Fylkesmannen har, i tillegg til tidligere etablerte nettverksgrupper, innledet samarbeid med IMDI innenfor dette emneområdet.

84.8 Forebyggende helsetjenester

84.8 Forebyggende helsetjenester

Fylkesmannen har gjennomført kartlegging i begge fylker for å få en oversikt om bydelene og kommunen har benyttet det statlige rammetilskuddet til helsestasjons- og skolehelsetjenesten i 2014. Av de 14 bydelene som har svart, har 13 bydeler øket bemanningen i disse tjenestene siste året, og ved de fleste steder gjelder dette flere helsesøster stillinger. Andre stillinger som nevnes er psykolog-, lege-, jordmor-, miljøterapeut og sekretærstillinger. I tillegg oppgir enkelte bydeler at de har fått tildelt prosjektmidler på andre tilskudd og noen nevner ekstra tilskudd fra byrådet til skolehelsetjenesten i videregående skoler. De økte ressursene fordeles noen steder til helsestasjonen, mens i andre bydeler er det skolehelsetjenesten som er prioritert. I andre bydeler fordeles det midler til begge tjenesteområdene.

Av 14 kommuner i Akershus som har svart, er det 11 kommuner som har fått tildelt ekstra ressurser. En kommune oppga at de hadde nok ressurser til å følge veileder for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, men i to kommuner fikk de ikke noe i 2014. De fleste kommuner har øket helsesøster antallet og i de andre yrkesgrupper er stillingene fordelt på lege-, jordmor, psykolog og psykiatriske sykepleierstillinger.

Fylkesmannen har fått tilbakemelding på, at både bydeler og kommuner som hadde tilsyn med helsestasjonsvirksomheten i 2014, har de fleste fått øket sine ressurser etter tilsynet. Det er også flere som følger veileder for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Det samme inntrykket tilbakemeldes når det gjelder retningslinjer for høyde og vekt, samt retningslinjene for overvekt for barn og unge. Årsaken til dette er bl.a. at flere frisklivssentraler har fått tilbud til barn og unge, som er overvektige. Det er imidlertid fortsatt forskjeller på hvilket tilbud helsestasjonene i våre fylker gir.

Frisklivssentraler

Frisklivssentralene er i god utvikling i Oslo og Akershus. Pr. 31.12. 2014 var det opprettet 10 frisklivssentraler i Oslo og 19 sentraler i Akershus, derav 5 sentraler arbeider interkommunalt. Flere steder er det startet opp med tilbud til barn og unge, der sentralene samarbeider med bl.a. skolehelsetjenesten. Videre er det en økning i sentraler som har lærings- og mestringstilbud samt oppfølging til personer med kroniske lidelser. Dette gjelder særlig pasienter med kols, diabetes 2, høyt BT og kreftpasienter. Noen av sentralene gir også tilbud til brukere med lettere grad av psykiske lidelser.

I 2014 er det gjennomført kompetansekurs i elektronisk journalføring, taushetsplikt, endringsfokusert veiledning, lederkurs i røykeslutt og nettverksmøter med bl.a. erfaringsutveksling.

84.11 Tannhelse

For å bidra til godt samarbeid mellom kommunene og den offentlige tannhelsetjenesten, avholdes det årlige kontaktmøter mellom Fylkesmannen og tannhelsetjenesten både i Oslo og Akershus. Slike møter ble avholdt 15. og 21. januar 2014. Tannhelsetjenesten presenter sine tall og prosjekter for året som gikk, og representanter fra Fylkesmannen orienterer om eventuelle tilsyns- og klagesaker, samt løfter frem problemstillinger til diskusjon og dialog.

Ett av prosjektene i regi av tannhelsetjenesten i Oslo er rettet mot barn og unge, og ble satt i gang i 2014. Byrådet i Oslo vedtok at Helseetaten-Tannhelsetjenesten i Oslo skal sette inn nye tiltak med prosjektet "Puss fra første tann" for å utjevne forskjeller i tannhelse blant små barn. Et mål for tannhelsetjenesten i Oslo er likeverdighet i tjenesten og bedre tilgjengeligheten for dem som trenger det mest.

Statistikken viser at det er stor variasjon mellom andelen kariesfrie 5 åringer fra bydel til bydel. Andelen kariesfrie 5 – åringer i Oslo for 2012 varierte fra 43 – 92 %. Gjennomsnittet for Oslo i 2012 var 71 %. Gjennomsnittet for hele landet i 2012 var 81 %. I bydelene med dårligst tannhelse er det mange barn med ikke vestlig bakgrunn foreldre med lav utdanningsnivå og med lavere sosial status.

Prosjektet «Puss fra første tann» er forankret i Folkehelseplanen for Oslo 2013-2016 der barn og unge er satsningsområder.

Den foreløpige evalueringen av prosjektet viser til at man har nådd målgruppen i større grad enn forventet, at det har gått mye tid på å nå foreldregruppen og få de til å møte til avtalt tid. Prosjektplanen følges videre og ny evaluering kommer sommeren 2015.

84.12 Habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator

I 2014 har helseavdelingen gjennomført en elektronisk kartleggingsundersøkelse av tjenestetilbudet innen rehabilitering og habilitering i kommunene i Akershus og bydelene i Oslo. Svarene fra de 15 kommunene i Akershus viser at oppgaven løses på forskjellige måter.

Plassert i avdeling for opptrening og rehabilitering - 1 kommune

Koordinerende enhet for barn og koordinerende enhet for voksne - 2 kommuner. 1. Det er ansatt en systemkoordinator i 60% stilling som har ansvaret for å koordinere det systemrettede arbeidet for både barn og unge. 2. Enheten av helsesøster, NAV-konsulent, barneverntjenesten, konsulent for funksjonshemmede og vernepleier fra hjemmetjenesten. Enheten har regelmessige møter.

Tjenestekontoret for helse og omsorg - 2 kommuner

Plassert på bestillerkontoret - 2 kommuner

Fast team som vurderer henvendelsene fortløpende - 1 kommune

Organisert ved virksomhet samhandling og forvaltning - 1 kommune. Virksomheten er knutepunkt for alle henvendelser fra sykehus, Ahus, vedrørende henvendelser om helse- og omsorgstjenester og saksbehandling av sakene. Koordinerende enhet har ansvar for å behandle søknader om individuell plan og opprettelse av koordinator, samt ansvar for opplæring av koordinatorene.

Underlagt søknadskontoret - 1 kommune

Koordinering av behovene ivaretas fra sak til sak - 1 kommune. Kommunen har en koordinator for individuell plan ansatt ved bestillerkontoret. Koordinering og samarbeid mellom bestillerkontor, kommuneoverlege, hjemmetjeneste, rehabiliteringstjeneste og sykehjem gjøres fra sak til sak.

Organisert under tildelingsenhet - 2 kommuner

Knyttet til mottak og utredningskontoret - 1 kommune

Det er 14 av de 15 bydelene som har svart. Her også varierer organiseringsmåten.

Funksjonen er knyttet til bydelens søknadskontor -7bydeler. En av bydelene har i tillegg eget rehabiliteringsteam for barn/unge. Habiliteringsteamet for barn/unge er sammensatt av ansatte fra enhet for helse barn/unge og ansatte fra søknadsavdelingen. I en av bydelene er søknadskontoret overordnet koordinerende enhet for (re)habilitering, det er utarbeidet veileder og prosedyrer for koordinerte tjenester. Det avholdes årlige kurs for

koordinatorer.

Tilnyttet bestillerkontoret - 4 bydel. En av bydelene rapporterer at det er opprett egen stilling som koordinator for personer med store og sammensatte behov.

Plassert under Familiehuset - 1 bydel. Koordinerende enhet for barn ligger under Familiehuset, mens søknadskontoret er koordinerende enhet for voksne.

Under bydelens fagsenter - 1 bydel. For personer under 18 år og i avdeling MHO for de over 18. Det er i tillegg møtevirksomhet på tvers av avdelinger og aldersgrupper.

Organisert under avdeling for bolig, aktivitet og miljøarbeidertjeneste - 1 bydel.

Organisert på tvers av to fagavdelinger - 1 bydel. Enheten består av av lederne for bydelens to søknadskontorer. Det er nedsatt en undergruppe til koordinerende enhet, med ansvar for opplæring av koordinatorer og utvikling og vedlikehold av prosedyrer innenfor individuell planområdet.

I tilknytning til oppvekstseksjonen - 1 bydel. Egen kontaktperson for personer mellom 0-18 år. Månedlige møter med avdelingsdirektør Oppvekst- og nærmiljøavdelingen, bydelsoverlege, seksjonssjef Oppvekstseksjonen, representanter fra fysio/ergotjenesten, saksbehandler for støtteordningene hvor det skrives referat og alle barn med ansvarsgrupper gjennomgås.

26. november deltok Fylkesmannen på dialogmøte i Koordinerende Enheter Helse Sør-Øst, og representanter fra Samhandling/koordinerende enhet ved Ahus og OuS deltok på felles nettverksmøte for kontaktpersoner Kompetanseløftet og samhandlingskontakter 15. desember.

84.13 Omsorgsplan 2015/2020

Omsorgsutfordringer i kommunalt planverk

I en årlig kartlegging har Fylkesmannen etterspurt på hvilken måte den enkelte kommune beskriver morgendagens omsorgsutfordringer i sitt kommunale planverk.

14 Akershus-kommuner har gitt en tilbakemelding på spørsmålet. Av de 14 kommunene er det ingen som svarer at området ikke er ivaretatt, men det varierer på hvilken måte omsorgsutfordringene er beskrevet og forankret. Flere enn tidligere henviser til kommuneplanens samfunnsdel, økonomi- og handlingsplan, i tillegg til annet type planverk som sektorplaner, og andre planer for ulike deler av helse- og omsorgstjenesten.

14 av 15 bydeler ga tilbakemelding på det samme spørsmålet. I og med Oslos organisering, setter dette også sitt preg på kommunaplanstrukturen. De fleste bydeler svarer i kartleggingen at morgendagens omsorgsutfordringer fremkommer i bydelens strategiske plan og i årlige handlingsplaner. Flere bydeler viser også til egne kompetanseplaner for pleie og omsorgstjenesten. Mange av bydelene viser i tillegg til Oslo kommunes overordnede planverk på området, som Seniormeldingen og Demensplan for Oslo, som begge ble politisk behandlet og vedtatt i 2014.

Fylkesmannen sendte i 2014 ut et forventningsbrev til kommunene, hvor Helse og omsorg er ett av flere områder som omtales. I forventningsbrevet etterspørres nettopp beskrivelser av morgendagens omsorgsutfordringer i det kommunale planverket. Som en oppfølging av forventningsbrevet etterser Fylkesmannen slike beskrivelser ved gjennomsyn og innspill til kommuneplaner som er på offentlig høring.

Fylkesmennene i Region Sør/Øst satte i 2014 ned en egen "plangruppe" som har som mandat å utforme en veileder/ett verktøy som kan benyttes ved innspill til kommunalt planverk på helse- og omsorgsområdet.

Omsorgsplan 2020 - veiledning til kommunene

Ulike av strategier i Omsorgsplan 2020 har blitt omtalt på flere ulike fagmøter og nettverkssamlinger i løpet av året. Med utgangspunkt i Omsorgsplan 2020 har Fylkesmannen i samarbeid med Utviklingssenteret for hjemmetjenester i Oslo (Bjerke) startet et prosjekt knyttet til videreutvikling av frivillighet i den hjemmebaserte tjenesten.

Demensplan 2015

12. juni arrangerte Fylkesmannen sin årlige Demenskonferanse. Årets overskrift var "Helhetlig omsorg i sykehjemmet, sykehjemmets plass i en helhetlig omsorg." Tema på programmet var bl.a. Oslo kommunes overordnede demensplan, personsentrert omsorg, palliasjon til personer med demens, gode kartleggingsverktøy, innkomstsamtaler med pårørende og innovasjonsledelse på sykehjemmet. Konferansen hadde nærmere 200

deltagere.

Fylkesmannen deltar aktivt i nettverk for demenskoordinatorer både i Oslo og Akershus. Nettverket i Akershus er driftet av Fylkesmannen i samarbeid med USHT, og en bredt sammensatt arbeidsgruppe med deltagere både fra kommune- og spesialisthelsetjeneste, høgskole, Aldring og helse og KS utformer programmet til nettverkssamlingene. Nettverket har utformet et mandat som er sendt til ledelsen i alle de deltagende kommunene. Fylkesmannen gir også økonomisk støtte til drift av demensnettverket i Oslo i regi av Geriatrisk ressurscenter, hvor vi deltar som observatører.

I 2014 inngikk Fylkesmannen et samarbeid med Oslo kommune ved Helseetaten, Geriatrisk ressurscenter for å stimulere etableringen av demensteam i bydelene. I forbindelse med at Oslo kommune nå har fått sin egen demensplan "Lev vel med demens i Oslo", arrangerte Fylkesmannen og Oslo kommune en lanseringsdag 27. oktober hvor bydelsdirektører m.fl. var invitert. Fylkeslegen innledet dagen sammen med byråd for eldre i Oslo, og "Prosjekt demensteam" ble lansert. Prosjektet gjennomføres med støtte fra Fylkesmannen, og driftes av Geriatrisk ressurscenter ved prosjektleder.

Fylkesmannen støtter ABC-satsningen i Oslo og Akershus, både gjennom informasjonsspredning og gjennom konkret finansiell støtte. Geriatrisk ressurscenter i Oslo har tatt på seg en viktig koordinerings- og driftsrolle i ABC-satsningen både rettet mot sykehjem og hjemmetjenester, og Fylkesmannen støtter denne innsatsen gjennom Kompetanseløftets ekstrabevilgning.

Fylkesmannen har deltatt aktivt med å koordinere utsendingen og innsamlingen av skjema i forbindelse med den nasjonale kartleggingen av tjenestetilbudet til personer med demens.

Samarbeid med utviklingssentrene

Fylkesmannen samarbeider tett med Utviklingssentrene i Oslo og Akershus på en rekke områder. Også i 2014 sto aktiviteter i Pasientsikkerhetsprogrammet sentralt. Fylkesmannen er representert i styringsgrupper knyttet til programmet både i Oslo (Utviklingssenteret Abildsø sykehjem) og i Akershus. Det er også gitt økonomisk støtte til driften av læringsnettverkene i programmet.

Fylkesmannen deltar i fag- og samarbeidsråd så langt det lar seg gjøre, og drifter som nevnt nettverk for demenskoordinatorer i samarbeid med USHT Akershus, samt at det er gitt prosjektstøtte til "Prosjekt Frivillighet" som driftes av Utviklingssenter for hjemmetjenester i Oslo (Bjerke).

Husbanken

Fylkesmannen deltar på halvårlige kontaktmøter med Husbanken, hvor aktuelle søknader og prosjekter legges frem. Vi mottar også kopi av alle søknader, tildelingsbrev og referater fra oppstartsmøter med kommunene.

Pårørendepolitikk, samarbeid med frivillige og aktiv omsorg

I Fylkesmannens årlige kartlegging i kommunene, beskriver mange kommuner og bydeler at de har et godt utviklet samarbeid med pårørende bl.a. gjennom å etablere pårørendeskoler og samtalegrupper, og at det blir gitt tilbud om pårørendesamtaler i ulike deler av helsetjenesten. Noen nevner at pårørende tas med på råd gjennom egne brukermøter bl.a. ved utarbeidelse av ulike handlingsplaner i kommunen. Dialogen med brukere og pårørende ivaretas videre gjennom etablerte brukerorganisasjoner med lokalforeninger i bydeler og kommuner.

Samarbeid og organisering av frivillighet beskrives hyppigst i form av samarbeid med kommunenes Frivillighetssentraler, og gjennom etablerte seniorsentra. Flere aktivitetstilbud i kommunens helse og omsorgstjeneste driftes på basis av innsats fra frivillige. Oslo kommune sentralt har etablert et eget nettverk for frivillighetskontakter på byens sykehjem. Frivillige organisasjoner som Nasjonalforening, Kirkens Bymisjon og Røde Kors er viktige bidragsyttere innen frivillig innsats og nevnes hyppig.

Innen satsningen på aktiv omsorg nevner kommuner og bydeler en rekke ulike tiltak. Hverdagsrehabilitering, velferdsteknologi, forebyggende hjemmebesøk til alle over 80 år og ulike andre lavterskeltilbud står sentralt. Frisklivsgrupper og folkehelseiltak omtales også som en del av kommunenes satsning innen aktiv omsorg.

Lindrende behandling

Som forvaltere av tilskudd til kompetansehevede tiltak innen lindrende behandling, arrangerer Fylkesmannen årlig en prosjektledersamling i samarbeid med Fylkesmannen i Vest-Agder og Kompetansesenteret for lindrende behandling i Helse Sør Øst. I 2014 var også Utviklingssenteret for sykehjem i Oslo aktivt med i planlegging og gjennomføringen arrangementet 28. oktober. Samlingen får svært gode tilbakemeldinger fra prosjektene som opplever dette som nyttig, og hvor de også får mulighet til å presentere egne prosjekter.

I 2014 har Fylkesmannen gitt økonomisk støtte til driften av et "lindrende-nettverk" i regi av Utviklingssenter for

sykehjem i Akershus. Fylkesmannen opplever at utviklingscenterene tar på seg en viktig koordinerings- og oppfølgingsrolle bl.a. gjennom å drifte slike nettverk.

Fylkesmannen har i 2014 deltatt på fagdag med temaet "Retten til tro- og livssynsutøvelse i regi av Borg bispedømme. Målgruppen har vært helsepersonell/ledere i helse- og omsorgstjenestene i Akershus kommunene og representanter fra aktuelle tro- og livssynssamfunn. Representant fra Fylkesmannen har holdt innlegg om Fylkesmannen oppgaver på dette feltet. Det er i tillegg blitt innledet et samarbeid mellom Fylkesmannen v/Helseavdelingen som har konkret resultert i at ansvarlig saksbehandler på området har holdt innlegg på Fylkesmannens konsultasjonsmøte med rådmenn og ordførere i Oslo og Akershus. Etter søknad fra Borg bispedømme har vi også bidratt økonomisk til produksjonen av en undervisningsvideo i forbindelse med implementeringen av heftet "Samhandling mellom helse- og omsorgstjeneste i kommunene og tros- og livssynssamfunn".

84.14 Psykisk helse og rus

Psykisk helsearbeid og rusarbeid i Oslo og Akershus

Akershus:

Fylkesmannens rådgivere innen rus og psykisk helse viderefører en struktur hvor Akershus er delt i tre regioner for å sikre et håndterlig format på opplæring- kurs og utviklingsoppgaver rettet mot kommunene i fylket. Det er Vestregionen(Asker og Bærum) Romerike (kommunene på øvre og nedre Romerike) og Follo (kommunene i Follo) Det har vært avholdt regulære møter i etablerte arbeidsgrupper i hver av regionene, sammen med Kompetansesenter Rus region Øst (koRusØst) for kontinuerlig planlegging og gjennomføring av kurs og konferanser. Alle gruppene var samlet tidlig på året for å drøfte muligheter som ligger innenfor rammen av Fylkesmannens embedsoppdrag og KoRus sitt oppdrag med tanke på kurs, opplæringsbehov og satsingsområder.

Det har vært avholdt faglige nettverksamlinger innefor hver av regionen. Tre større konferanser med tilsammen 350 deltaker i løpet av mai - juni 2014. Noen av temaene som hadde fokus var Recovery orientert praksis i arbeidet med rus og psykisk helse, Traume forståelse og traumebevisst omsorg og behandling, Aldring og rus, Vold i nære relsjoner, samt voldsriskohåndtering og fokusering på helsefremmende perspektiv i arbeidet.

Dialogarbeidet mellom Ahus og kommunen i Akershus har hatt fokus for å sikre bedre flyt i pasientsamarbeidet. Videre har Hasjavvenningsarbeidet hatt fokus, både regionalt sammen med KoRusØst og sammen med Oslo kommune. Her har behovet vokst noe som gjør at Akershus satser på egne krefter neste år (2015) KS og Fylkesmannen har samordnet seg overfor kommunene for å sikre gjennomføring av "God samhandling for barn og unge med psykiske vansker og rusmiddelproblemer"

Det er avholdt samling og etablert faglig nettverk i forhold til arbeidet med Alkoholloven, noe som viderføres neste år. Her er Juridisk, helseavdelingen og KoRusØst sammen med Næringsetaten i Oslo sammen om arbeidet.

Fylkesmannen avholdt dialogseminar for ledere og fagfolk innen rus- og psykisk helsearbeid i Akershus den 2. juni 2014 og den 17. november 2014. Implementering av "Sammen om mestring" Veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne har vært del av programmet den 2. juni og hovedtema den 17. november. Kommuner ved ledere og fagfolk, DPS, NAPHA, KoRus, NAV-Akershus og brukerorganisasjoner deltok på seminarene.

Oslo:

Fylkesmannen deltok i flere fagnettverk for ledere innen psykisk helse og rus i Oslo kommune.

Vi deltok også i regionale læringsnettverk "God samhandling for barn og unge med psykiske vansker og rusmiddelproblemer" - et samarbeid mellom Helsedirektoratet og KS.

Fylkesmannen har samarbeidet med Oslo kommune om opplæringstiltak, fagutvikling og tilskudds arbeid rettet mot rusfeltet. KoRus, Velferdsetaten og noen bydeler har det vært nært samarbeid med. Fylkesmannen har samarbeidet/kontakt med Nasjonalt kompetansesenter for TSB, NAV Fylke, RBUP, Frivillige, pårørende og brukerorganisasjoner mm. Fylkesmannen og KoRus Oslo har hatt spesielt mye fokus på å utvikle ungdomskompetanse til hjelpeapparatet-fortsetter i 2015.

Fylkesmannen har gjennomført flere opplæringstiltak og drevet fagutvikling sammen med KoRus Oslo og andre i kommunen. Det kan være tema som Eldre og rus, Ungdomskompetanse, arbeidsrettet behandling, individuell plan mm. Det kan se ut til at det er flere brukere, pårørende og ansatte som tar kontakt med fylkesmannen for råd og

veiledning. Sosialavdelingen og helseavdelingen er begge med i et nettverk for kompetanse i NAV.

Sintef har på oppdrag fra Helsedirektoratet utført den årlige rapporteringen IS-24. Rapporten bidrar til å gi oss oversikt over antall stillinger innen psykisk helsearbeid i den enkelte kommune.

Tilskudd 2014:

Storbymidler - Oslo

Fylkesmannen tildelte i 2014 kr. 39 554 052 i Storbymidler til Oslo kommune for videreføring av ni pågående prosjekter og etablering av fem nye prosjekter. I tillegg ble det innvilget kr. 1 200 000 over fullmakt for 2014 til en søknad om et nytt prosjekt som ble innvilget så sent på året i 2013 at midlene ikke ble utbetalt det året.

Tverrfaglig videreutdanning

Det ble innvilget totalt kr. 2 927 033 til tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid og tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge i Oslo og Akershus i 2014, herunder 1 553 151 til Oslo og de øvrige midlene til Akershus-kommuner (Oppegård, Bærum, Nittedal, Vestby og Frogn). Oslo ble tildelt tilskudd for 17 studenter som skulle gjennomføre videreutdanning i psykisk helsearbeid og én student innen psykososialt arbeid med barn og unge. Bærum og Nittedal ble tildelt tilskudd for to studenter hver (totalt fire) til videreutdanning i psykisk helsearbeid. Oppegård ble tildelt tilskudd for én student, Bærum for fire studenter, Vestby for to studenter og Frogn for fem studenter til videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge.

Tilskudd til kommunalt rusarbeid

Oslo: Det ble tildelt 34 702 000.- til bydelene fordelt på 31 tiltak. Velferdsetaten fikk tildelt 43 750 000.- fordelt på fire større tiltak med noen mindre prosjekter lagt inn.

Akershus: Det ble tildelt kr. 35 781 500,- til kommunalt rusarbeid

Tilskudd til utprøving og utvikling av samhandlingsmodeller

Oslo: Det ble tildelt midler for 8 900 000.- fordelt på 6 prosjekter i bydelene.

Akershus: det ble tildelt kr 870 286,- til utvikling av samhandlingsmidler. (her ble det trukket fra mye pga overførte midler fra året før)

Tilskudd til etter og videreutdanning i rusfeltet

Oslo: Det ble tildelt midler for tilsammen 1 399 751 fordelt på 8 søkere.

Akershus: Det ble tildelt midler på tilsammen kr. 521 731,-

Problemområder fylkesmannen har fanget opp

- Individuell plan er lite brukt overfor personer med rusmiddelavhengighet da dette ofte ikke er forankret i ledelse og ansatte ikke har mandat til å beslutte på tjenestenivå.
- I arbeidet med ungdom er det behov for kompetanse om hva som er nyttig, hensiktsmessig og gode metoder/verktøy. Mange har ikke kompetanse på feltet.
- Mangel på adekvat rusbehandling for ungdom 16-24, kommunenivå og spesialistnivå. (NB!)
- Stort behov for koordinering av tjenester og koordinering av tilbud til enkelt individer.
- Fylkesmannen mottok bekymringsmeldinger fra pårørende og klager fra brukere om hendelser i spesialisthelsetjenesten som er svært alvorlige og som må følges opp og avklares.
- Mangel på egnede boliger og mangel på tilrettelagt utforming av botilbud er bekymringsfullt.
- For mange pasienter blir skrevet ut av behandling uten at det er etablert kontakt med kommunen om videre oppfølging og samarbeid. Dette medfører store personlige omkostninger for pasienten.
- Kommunene melder om til dels vanskelige samarbeidsforhold med, og liten tilgang på spesialisthelsetjenester til målgruppen. Det er lite sammenfall mellom kommunenes oppfatning av behov og spesialisthelsetjenestens rettighetsvurderinger og valg av behandlingsnivå. Dette gjelder gjerne de mest hjelpetrequende pasientene.
- Et inntrykk av fravær av ledelse til å foreta prioriteringer i vanskelige saker, med krevende klienter i enkelte av kommunenes tjenester.

- Tvang som virkemiddel er lite benyttet og de fleste unnlater å opprette tvangssaker av redsel for å ikke ha gjort en feilfri forberedelse. Dessuten er det skapt usikkert om det finnes plasser.
- Inntaksteamet knyttet til Ahus vedr spesialisthelsetjenester for rusmiddelavhengige legger fortsatt stor vekt på diagnosebaserte utredninger, og tar ikke i tilstrekkelig grad hensyn til grundige sosialfaglige vurderinger når plasser tildeles.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

Fylkesmannen har hatt regelmessige møter med samtlige sykehusledelser og ledelsen i regionalt helseforetak hvor samhandlingsproblematikk og utfordringer har vært satt på dagsorden.

Regionens helseforetak er svært store og med bortfall av §3-3-meldeordningen har Fylkesmannen mistet et viktig verktøy for sin områdeovervåking av, og kontakt med spesialisthelsetjenesten. Utover tilsyn er det få forvaltningsmessige oppgaver innen somatikk. Antall klager på tvangsbehandling har vært sterkt økende, dvs en dobling av antall saker på få år, og dette utgjør nå en betydelig andel av Fylkesmannens ressurser på området spesialisthelsetjeneste (ca 280 utrykninger i 2014!).

85.1 Abort og steriliseringsnemndene

Dette året er det blitt valgt nye abortnemnder ved Akershus universitetssykehus HF, Oslo universitetssykehus HF og ved Vestre Viken HF. Medlemmene er valgt for 4 år, og orientering om hvilke medlemmer som deltar i nemndene er sendt Helsedirektorat fortløpende. Informasjon om eventuelle endringer i nemndsammensetningen vil kontinuerlig bli oppdatert.

Vi har behandlet 7 steriliseringssaker dette året, 6 fra Oslo og 1 fra Akershus. I noen av sakene har vi holdt tidsfristen. I andre saker har det gått lenger tid da vi har måttet innhente ytterligere opplysninger. Dette har ofte forlenget saksbehandlingstiden vesentlig.

85.3 Lov om transplantasjon

Fylkesmannen har ikke motatt søknader i 2014

Antall saker

Embeter	Antall
FMOA	0
Sum	0

85.5 Kosmetisk plastiskkirurgiske inngrep

Fylkesmannen har i 2014 ikke mottatt søknader om godkjenning som operatør innen kosmetisk kirurgi. Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMOA	0	0
Sum	0	

85.8 Behandling av klager etter psykisk helsevernloven

Det har vært en betydelig økning i antall klager på tvangsbehandling etter lov om TPH. En del av økningen skyldes at Vestre Vike HF bygger ned Lier psyk. sykehus og overfører en stor del av Buskerud-pasientene til Blakstad i Asker, og dermed innenfor vårt FM-embete!

85.9 Øvrige oppgaver knyttet til det psykiske helsevernet

Ingen godkjenningssaker i 2014.

85.10 Kontrollkommisjonsoppgaver

Fylkesmannen har fulgt opp oppnevning av nye medlemmer til regionens kontrollkommisjoner.

FM har også deltatt på den årlige KK-konferansen og elelrs hatt mer sporadisk kontakt med kk-ledere i enkeltsaker og ifm bekymringsmeldinger fra KK.

85.11 Hjemsendelse, hjemhenting og gjennomføring av tvungen psykisk helsevern for pasienter som ikke har bosted i riket

Antall hjemsendelser til utlandet er fire og antall hjemhentinger til Norge er syv.

Antall saker hvor det er dekket utgifter til gjennomføring av tvungent psykisk helsevern i norske sykehus er syv.

Vi som har ansvar for dette saksfeltet har vært opptatt av å systematisere og kvalitetssikre arbeidet med hjemsendelsessakene, samt å legge til rette for opplæring i behandlingen av disse sakene. Dette har blant annet ført til at vi har utarbeidet en detaljert arbeidsprosedyre for saksbehandlingen som er tatt inn i helseavdelingens kvalitetshåndbok. Ikke sjelden oppstår det nye og vanskelige spørsmål, og Helsedirektoratet har her vært en viktig samarbeidspartner som har hjulpet oss både til å finne løsninger i enkeltsaker og til å øke vår oversikt over og forståelse av saksfeltet.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
82 Tilsyn og klagesaksbeh. etter helsetj. loven	kr 11 274 919,12	kr 0,00
83 Folkehelsearbeid	kr 1 338 876,94	kr 0,00
83.1 Folkehelsearbeid generelt	kr 0,00	kr 0,00
83.2 Tilsyn etter folkehelseloven	kr 0,00	kr 0,00
84 Kommunale helse- og omsorgstjenester	kr 7 730 865,46	kr 1 382 580,08
85 Spesialhelsetjenesten	kr 51 868,84	kr 15 113 434,56
76 og 77 Kvalitet og samhandling og Andre oppdrag	kr 175 416,56	kr 272 608,22
Andre oppgaver under HOD	kr 2 725 944,84	kr 0,00
Sum:	kr 23 297 891,00	kr 16 768 622,00

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Oppdrag for Samferdselsdepartementet

91.1 Avkjørselssaker etter vegloven

Ingen klagesaker mottatt.

91.2 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Vi behandler og utsteder konesjoner fortløpende gjennom året, basert på uttalelser fra Taubanetilsynet.

Utenriksdepartementet

Resultatområde 92 Oppdrag for Utenriksdepartementet

92.1 Apostiller

Embetet har i 2014 behandlet 20 554 apostiller.

92.2 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Vi utfører saksbehandling etter som vi får saker inn fra UD. Vi forberedte saker for utnevning av 5 honorære konsuler.

Kulturdepartementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Vi utbetalte statstilskudd til 154 trossamfunn og 3 livssynssamfunn med totalt 407 064 medlemmer. Utbetalt beløp var kr. 171 781 008,-.

- 3 nye trossamfunn ble registrert. Ingen trossamfunn ble slettet.
- 2 registreringsmeldinger ble avslått.
- 47 nye forstandere ble godkjent.

Det blir jevnlig utført tilsyn med nye forstandere.

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Vi behandlet totalt 119 saker etter gravferdsloven. En søknad ble avslått på grunn av valgt sted. Det ble innvilget 16 søknader om askespredning i Marka og 48 søknader om askespredning i sjøen ble innvilget. 8 saker ble oversendt andre embeter. Videre ble det gitt 44 forhåndstillatelser med forbehold om at stedet for askespredning må godkjennes på nytt før urnen utleveres og askespredning gjennomføres.

De øvrige sakene gjaldt veiledning om andre typer saker etter gravferdsloven.

Saksbehandlingstiden var i hovedsak godt innenfor kravet om en måned.

Resultatområde 97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Vi behandlet 10 søknader om dispensasjon fra åpningstider. 8 søknader ble innvilget mens 2 ble avslått. Ingen av vedtakene om avslag ble påklaget.

Vi fikk ikke søknader om å få fastsatt forskrift om at et område skal regnes som typisk turiststed.

Andre

Ressursrapportering

Er en liten differanse i forhold til våre regnskapsrapporter. Skyldes bruk av resultatområde som ikke er medregnet i denne rapporten.

Resultatområde	Kapittel 0525 Fagdep.	
91 Andre faglige oppg. på oppd. for statlige virk.	kr 717 189,21	kr 0,00
92 Andre faglige oppgaver for ikke-statlige virk.	kr 0,00	kr 0,00
Sum:	kr 717 189,00	kr 0,00